Q. HORATII FLACCI
OPERA

AD EXEMPLAR RECENSIONIS

BENTLEIANÆ

PLERUMQUE EMENDATA

ET

BREVIBUS NOTIS INSTRUCTA.

EDIDIT

THOMAS KIDD, A.M.

E COLL. SS. TRIN.

CANTABRIGIÆ

Typis Academicis excudit J. Smith.

VENEUNT CANTABRIGIÆ, APUD J. DEIGHTON ET FILIOS:
LONDINI, APUD LAW ET WHITTAKER.

MDCCCXVII.

AUGUSTISSIMO

CELSISSIMOQUE PRINCIPI

GULIELMO FREDERICO

DUCI A GLOCESTRIÆ,

ET

ACADEMIÆ CANTABRIGIENSIS

CANCELLARIO;

Quum finito opere conquirerem, cujus potissimum patrocinio in lucem prodiret meus hic Horatius, inclinavit animus me, fateor, ut ad virum mihi Amicissimum, Martinum Davy, S. T. P., Collegii Caii et Gonvillii Magistrum, confugerem. Nam et me sibi plurimis maximisque beneficiis adstrictum jamdudum tenuerat, et ipse, propter ingenium subtile, et scientiam cum venustate conjunctam, dignus esse videbatur, qui Horatianam hanc in se susciperet tutelam. Quum vero meam hanc sententiam cum eo ipse communicarem,

omnino recusavit, quo minus testimonio meo ornaretur; et longe alias esse rationes ineundas suasit. Neque enim privatis in re tali officiis studiisque esse consulendum, sed patronum operis omnino exquirendum monuit, qui et magni nominis auctoritate, et insigni loco, et amplissima natalium dignitate commendaretur; et qui, ad populares illustresque laudes, has etiam non minus admirabiles adjungeret, quæ ex litterarum disciplina, et bonarum artium cultu, et doctrina liberali et eleganti profluunt.

His consiliis et hortatibus viri optimi si obtemperarem, nullus erat dubitandi locus, quo Patrono ante omnes, quibus Laribus, se tutaretur Venusinus noster:

Εἰ μὲν δὴ ἕταρόν γε κελεύετέ μ' αὐτὸν ἑλέσθαι,
Πῶς ἂν ἔπειτ' Ὀδυσῆος ἐγὼ θείοιο λαθοίμην,
Οὗ πέρι μὲν πρόφρων κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ
Ἐν πάντεσσι πόνοισι, φιλεῖ δέϜε Παλλὰς Ἀθήνη;

Digneris igitur, Princeps Illustrissime, has nostras in Horatium exercitationes æquo animo respicere, et vatem cunctantem, si fas sit, tuo tandem

hospitio adjuvare; ut, si minus meis curis vestitus et expolitus, tuo saltim Patrocinio ornatus, in campum descendat felicissime audax; et Regiæ tuæ Celsitudini commendatus et traditus, tanquam alteri et Mæcenati suo et Augusto, nec acutis hominum naribus irrideri reformidet, nec manibus vulgi contrectatus sordescere; sed per Ægeos tumultus tutum sibi iter et securum expediat, Luce et Fortuna domus Brunsvicensis illustratus,

Quorum simul alba nautis
Stella refulsit,
Defluit saxis agitatus humor,
Concidunt venti, fugiuntque nubes;
Et minax (sic Di volueri) ponto
Unda recumbit.

PRÆFATIO.

Jam in libelli fronte monui, hanc editionem plerumque ductam esse ex ea, quam anno circiter MDCCII. inchoatam*, anno MDCCXI. edidit Cantabrigiæ Ricardus Bentleius. Adhibui etiam viri summi addenda manu scripta, quæ, cum apud ejus nepotes diu latuissent, in Museum Britannicum nuper illata sunt. Id quoque, ut in summa librorum inopia potui, faciundum duxi, ut præcipuas emendationes, quas post Bentleii tempora protulerunt critici, suis locis memorarem.

Parcius equidem fautores *Harii*, si *Marklandum* excipias, ad partes vocavi; parcissime

* "Statui mecum, horis subsecivis et relaxandi animi causa Poetas aliquot cum Latinos tum Græcos recensere; quos typis donatos generosæ Juventuti, quæ in Collegio meo S[tæ]. Trinitatis hic educatur, dono dem. In his primus prodibit Horatius, cujus olim, cum juvenis essem, ulcerosa aliquot loca feliciter sanasse videor." *R. B. Grævio*, p. 129. (Cantab. Aug. 20, 1702.)

Cuninghamium, perpetuum Aristarchi nostratis obtrectatorem.

Aliquid etiam post tot virorum egregiorum curas deesse ad textus puritatem nemo doctior negabit; dignissimam sane materiam, in qua elaboretur, et unde se magna cum laude expedire possit, quicunque Statii opera lectione assidua triverit, præsertim si codex ille Bandinius* alicunde tandem eruatur.

"Orthographiæ *rationem,*" inquit Bentleius, "*institui ad* Augusti *sæculi normam, quæ ex Inscriptionibus, Numis, Vetustioribusque Membranis abunde constat, quamque et alii, et præsertim* Nic. Heinsius *in* Virgilio *suo secutus est. Ergo præter* Volgus, Divom, Impius, Conpesco, *et ceterá ejusmodi, Accusativos plurales, ubi Genitivi in* ium *exeunt, in* Is *hic terminatos habes,* Urbis, Auris, Omnis: *quæ omnia me in antiquioribus* Flacci *Codicibus reperisse fide optima testari possum. Neque vero, in poetis præsertim, dissimulari id oportuit; cum, ut ex*

* *R. B. Grævio,* apud *C. Burneium* p. 135.

Gellio *et aliunde notum est, judicium artificiumque scriptoris versuumque suavitas in illis terminationibus plerumque spectetur."* — "*Si genitivus pluralis in* Ium *exeat, accusativus in* Is *exit, non* Es. *Ita vetusti codices—Plauti, Virgilii, Horatii,* etc." Bentleius ad *Terent.* Phorm. Prol. 27. Hanc regulam non usquequaque veram esse monui ad Art. Poet. 230. Tamen me invito factum est, ut ea spreta, formæ vulgares ubique reducerentur. Hæc enim serioris ævi lenocinia quantum negotii quotidie facessunt iis, qui vocum Latinarum veras origines et vim pristinam investigare amant, non opus est ut prolixe dicam. Verum ita bibliopolæ rationes tulerunt, quibus repugnare meum non erat. Eandem ob causam circumflexo ultimæ ablativi primæ et genitivi quartæ declinationis syllabæ signantur: quamvis ista notatio non magis Romana sit quam Scythica.

Porro, quum singulis carminibus canones metrici præfigendi essent, placuit in his constituendis veterem Latinorum morem Græcorum grammaticorum placitis anteponere.

Apices isti [''] indicant versus de interpola-

tione suspectos. In his obsecutus sum judicio amicorum, quos in re tantilla auctores edere ineptum esset.

"*Porro ut Tarentium ex* Calliopii, *Virgilium ex* Asterii — *cos. anno post Christum* CCCCXCIV, *Valerium Maximum ex* Helpidii Domnuli; *ita Flaccum ex* Mavortii *recensione hodie habemus.* "*Sic enim in antiquioribus Codicibus,* Leidensi Reginensi *aliisque post Epodos literis majusculis scriptum fertur:* VETTIUS AGORIUS BASILIUS MAVORTIUS V. C. ET INL. EXCOM. DOM. EXCONS. ORD. LEGI ET UT POTUI EMENDAVI. CONFERENTE MIHI MAGISTRO FELICE ORATORE URBIS ROMÆ: *hoc est* Vir Clarissimus et Inlustris, Excomite Domestico, Exconsule Ordinario. *Quis fuerit ille Magister* Felix, *qui eodem hic quo* Donatus *titulo honestatur* Oratoris Urbis Romæ, *equidem nescio: at* Mavortius *is ipse est, qui Consul erat sine Collega anno post Christum* DXXVII: *unde Fasti egregie illustrari possunt, cum aliunde iste* Mavortius *nulla alia re nisi cognomine solo innotescat.*" Seriem temporum, quibus singula ab auctore edita sunt, hoc modo digessit BENTLEIUS:

"*primum* Horatii *opus statuo* Sermonum *librum* primum, *quem triennio perfecit intra annos ætatis* XXVI, XXVII, XXVIII; *postea* Secundum *triennio itidem, annis* XXXI, XXXII, XXXIII; *deinde* Epodos *biennio,* XXXIV, *et* XXXV; tum Carminum *librum* primum *triennio,* XXXVI, XXXVII, XXXVIII; Secundum *biennio,* XL, XLI; Tertium*que pariter biennio,* XLII, XLIII; *inde* Epistolarum primum *biennio,* XLVI, XLVII; *tum* Carminum lib. quartum *et* Sæculare *triennio,* XLIX, L, LI. *Postremo* Artem Poëticam *et* Epistolarum librum alterum, *annis incertis. Intra hos cancellos omnium poëmatiων natales esse ponendos, et ex argumentis singulorum et ex Annalium fide constabit. Inde est, quod in Sermonibus et Epodis et Carminum primo,* Cæsar *semper, nunquam* Augustus *dicitur; quippe qui id nomen consecutus est, anno demum* Flacci XXXIX; *in sequentibus vero passim* Augustus *appellatur. Inde est, quod in Sermonibus et Epodis* Juvenem *se ubique indicat; et quod sola Satirarum laude inclaruisse se dicit, ut Bucolicorum tum* Virgilium (*Serm.* I, 10. v. 46.) *nulla Lyricorum mentione facta. In ceteris au-*

tem singulis procedentis ætatis gradus planissimis signis indicat: idque tibi ex hac serie jam a me demonstrata jucundum erit animadvertere; cum operibus Juvenilibus multa obscæna et flagitiosa insint; quanto annis provectior erat, tanto eum et poëtica virtute et argumentorum dignitate gravitateque meliorem castioremque semper evasisse. Ceterum ubicumque viri doctissimi extra limites hic positos in adsignandis temporibus evagantur, toties illi in errores prolabuntur."

Ut multus essem in Horatio cum Græcis scriptoribus conferendo, non sivit operis instituti ratio. Sed bibliopolæ libenter persuaderem, ut *Henrici Wagneri* libellum* utilissimum, huic argumento dicatum, in juventutis gratiam recuderet. *Horatius "totus a Græcorum imitatione pendet;"—"nemo" eum "recte intelligere, ne dicam interpretari, potest, nisi qui Græcos scriptores multo usu tritos habeat."* —Verba sunt

* Q. Horatii Carmina collatione Scriptorum Græcorum illustrata. Halæ Magdeburgicæ 1770. Additamenta, ibid. 1771.

ejusdem Wagneri, in *Wyttenbachii* Bibl. Crit. Part. IV. p. 93. Confer T. HEMSTERHUSIUM apud D. RUHNKEN. in *Elog.* pp. 45, 46.

Restat moneam, me brevitatis causa, per R. B., R. P., T. H., D. R., H. W., designavisse RICARDUM BENTLEIUM, RICARDUM PORSONUM, TIBERIUM HEMSTERHUSIUM, DAVIDEM RUHNKENIUM, HENRICUM WAGNERUM.

Dabam Cantabrigiæ,
Idibus Decembribus,
MDCCCXVI.

"EPIGRAMMA VETUS,

OMNIA METRA HORATIANA

CONTINENS.

1. *FILIA Solis*
2. *Æstuat igne novo,*
3. *Et per prata juvencum*
4. *Mentem perdita quæritat:*
5. *Non illam thalami pudor arcet,*
6. *Non regalis honos, non magni cura mariti:*
7. *Optat in formam bovis*
8. *Convertier vultus suos,*
9. *Et Prætidas dicit beatas:*
10. *Ióque laudat, non quod Isis alta est,*
11. *Sed quod juvencæ cornua in fronte elevat.*
12. *Siquando miseræ copia suppetit;*
13. *Brachiis ambit fera còlla tauri,*
14. *Floresque vernos cornibus inligat,*
15. *Oraque jungere quærit ori.*
16. *Audaces animos efficiunt tela Cupidinis,*
17. *Inlicitisque gaudent.*
18. *Corpus includit tabulis efficiens juvencam;*
19. *Et amoris pudibundi malesuadis*
20. *Obsequitur votis, et prŏcreat (heu nefas!) Bimembrem:*
21. *Cecropides juvenis quem perculit fractum manu,*
22. *Filo resolvens Cnossiæ tristia tecta domus.*

HORATIANA,

ARCHILOCHI, ALCÆI, ET SAPPHUS

VERSIBUS EXPRESSA.

1. ΠΟ'ΤΝΙΑ *θυμόν*. Sapp. [Fr. I, 4. in *Mus. Crit. Cant.* No. I.]
2. Ἀχνυμένη σκυτάλη. Arch. [Fr. XXXIX, 2. *Gaisford.*]
3. Νῦν δ' ἀβρῶς ἐρόεσσαν. Alc. [apud *Hephæst.* p. 34 = 59.]
4. Οἴνου δ' ἐξέπιον κάδον. Alc. [ibid.]
5. Φαινόμενον κακὸν οἰκάδ' ἄγεσθαι. Arch. [Fr. LXVII.]
6. Ἕσπερε πάντα φέρων, ὅσα φαινόλις ἐσκέδασ' αὔως. Sapp. [Fr. XLV.]
7. Ἐκ με λάσας ἀλγέων. Alc.*[Fr. XLVIII. in *Mus. Crit.* No. IV.]
8. Τίς σὰς παρήειρε φρένας; Arch. [Fr. LXXXIV, 2.]
9. Λαῖφος δὲ πᾶν ἄδηλον ἤδη. Alc. [Fr. II, 6.]
10. Χαίροισα νύμφα, χαιρέτω δ' ὁ γάμβρος. Sapp. [Fr. XL.]
11. Τῷδ' ἆρ' ἀλώπηξ κερδαλῆ συνήντετο. Arch. [Fr. XXXIX, 5.]
12. Ἄνδρες γὰρ πόλιος πύργος ἀρήϊος. Alc. [Fr. IX.]
13. Ποικιλόφρον ἀθάνατ' Ἀφροδίτα. Sapp. [Fr. I, 1.]
14. Τὸ μὲν γὰρ ἔνθεν κῦμα κυλίνδεται. Alc. [Fr. II, 1.]
15. Ναΐ φορήμεθα σὺν μελαίνᾳ. Alc. [Fr. II, 3.]
16. Μηδὲν ἄλλο φυτεύσῃς πρότερον δένδρεον ἀμπέλω. Alc. [Fr. XIX.]
17. Οὐκ ἔτος ὦ γυναῖκες. Aristoph. [Æolosiconi xiii, 1.]
18. Δεῦτε νῦν ἀβραὶ Χάριτες καλλίκομοί τε Μοῖσαι. Sapp. [Fr. XVIII.]
19. Ἐμὲ δείλαν, ἐμὲ πασᾶν κακοτάτων [πεδέχοισαν]. Alc. [Fr. XXXVI.]
20. Τοῖος γὰρ φιλότητος ἔρως ὑπὸ καρδίην ἐλυσθείς. Arch. [Fr. XXIV, 1.]
21. Ἀλλά μ' ὁ λυσιμελὴς, ὦ 'ταῖρε, δάμναται πόθος. Arch. [Fr. XXVI.]
22. Ὦ 'ταῖρε δάμναται πόθος ἀλλά μ' ὁ λυσιμελής. Vide Notas, pag. 197. [i. e. ad Epod. xi.]

9. Lege cum *Blomfield.* ζάδηλον, quem vide ad Sapph. Fr. XLIX. et ad Dawes. Misc. Crit. p. 335.
11. Τῷ δ' edd. Ammonii.

LECTORI.

NE paginæ hæ prorsus vacarent, exhibuimus tibi ex Cruquio et Pithoeo Epigramma veteris Grammatici in PASIPHAEN, quo omnes versus Horatianos non ineleganter expressit. Porro, quia semel iterumque usu venerat ut ea de re in Notis ageremus, eadem Metra eodemque ordine ex reliquiis trium Scriptorum, quos Noster sequi profitetur, undique collecta dedimus; ut re ipsa videas qua fide ille dixerit, Ep. I, ult.

Quod timui mutare modos et Carminis artem.

Versum vero illum XVII. *Illicitisque gaudent*, cui Flacci iste respondet *Lydia dic per omnes*, ex Aristophane pensavimus, cum apud istos hodie non reperiatur. Neque tamen dubium est, quin Alcaicus sit, fide Grammaticorum Latinorum; etsi ex Aristophane potius citaverit Hephæstio p. 29. (51.) ideo, ut videtur, quia apud Lyricos

sive Trochæus aut Iambus) indiscriminatim ponitur arbitrio Poetæ: qui proprius est Æolici carminis character: ut in illis Aristophanis [Nub. 549. et 529.] et Eupolidis,

Ος μέ | γιστον ὄντα Κλέων' | ἔπαισ' | ἐς [εἰς] τὴν γαστέρα.

Ο σώ | φρων τε χὠ καταπύ | γων ἄ | ριστ' ἠκουσάτην.

Præterea quoque, cum hoc metrum nihil aliud sit quam Trochaicus Archilocheus secunda sede fractus et inversus; quemadmodum ille quem jam dedimus, si *ωγε* ponis vice *ἐγώ*, rotundissimus exit Tetrametrus,

Τοῖς σοφοῖς ὧν οὕνεκ' ωγέ ταῦτ' ἐπραγματευσάμην.

vel inde etiam conjicias Æolicum fuisse metrum. Amabant enim Æolenses recepta metra sic infringere et variare; sicut Heroicum versum Alcæus et Sappho nunc primo pede per Trochæum, Iambum, aut Pyrrichium; nunc quarto pede per Anapæstum infuscabant;

Υψὶ | δὴ τὸ μέλαθρον ἀέρρετε, τέκτονες ἄνδρες [1].

Κέλο | μαί τινα τὸν χαρίεντα Μένωνα καλέσσαι [2].

1. Sapph. Fr. XXXIX.
2. apud Hephæst. p. 23=41.

Κατθνάσκει, Κυθέρη, ἁ | βρὸς Ἄδω | νις· τί κε
θεῖμεν[3];
Καττύπτεσθε, κόραι, καὶ | καταρήγ | νυσθε[4] χι-
τῶνας.

Ergo, pace tandem Grammaticorum, neque errore Noster, neque immodulate, nec sine duce et auctore hoc metrum adhibuit." RICARDUS BENTLEIUS.

3. Fr. XXXIV.

4. Alc. Fr. XXXIV. καταρείκεσθε citat *Wesselingius* ad Herodot. II, 42. cui recte adstipulatur *Valck.* ad eundem III, 66.

CARMINUM I.

I.

AD MÆCENATEM.

– – | – ⏑ ⏑ | – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓

MÆCENAS, atavis edite regibus,
O et præsidium et dulce decus meum:
Sunt-quos curriculo pulverem Olympicum
Collegisse juvat, metaque fervidis
Evitata rotis, palmaque nobilis
Terrarum Dominos evehit ad Deos:
Hunc, si mobilium turba Quiritium
Certat tergeminis tollere honoribus:
Illum, si proprio condidit horreo
Quicquid de Libycis verritur areis.
Gaudentem patrios findere sarculo
Agros Attalicis conditionibus
Nunquam dimoveas, ut trabe Cypriâ
Myrtoüm pavidus nauta secet mare.

5. Si vitata   6. evehere

Luctantem Icariis fluctibus Africum
Mercator metuens, otium et oppidi
Laudat rura sui: mox reficit rates
Quassas, indocilis pauperiem pati.
Est-qui nec veteris pocula Massici,
Nec partem solido demere de die
Spernit; nunc viridi membra sub arbuto
Stratus, nunc ad aquæ lene caput sacræ.
Multos castra juvant, et lituo tubæ
Permixtus sonitus, bellaque matribus
Detestata. manet sub Jove frigido
Venator, teneræ conjugis inmemor;
Seu visa est catulis cerva fidelibus,
Seu rupit teretes Marsus aper plagas.
Me doctarum ederæ præmia frontium
Dîs miscent superis; me gelidum nemus,
Nympharumque leves cum Satyris chori
Secernunt populo: si neque tibias
Euterpe cohibet, nec Polyhymnia
Lesboum refugit tendere barbiton.
'Quod si me Lyricis vatibus inseris,
Sublimi feriam sidera vertice.'

16. otia 17. tuta 29. Te

ii.

Ad Augustum.

– ⏑ | – – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏓
– ⏑ | – – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏓
– ⏑ | – – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏓
– ⏑ ⏑ | – ⏓

Jam satis terris nivis atque diræ
Grandinis misit Pater, et rubente
Dexterâ sacras jaculatus arces
Terruit Urbem:
'Terruit gentes, grave ne rediret
Sæculum Pyrrhæ nova monstra questæ:
Omne cum Proteus pecus egit altos
Visere montes;
Piscium et summâ genus hæsit ulmo,
Nota quæ sedes fuerat columbis;
Et superjecto pavidæ natarunt
Æquore damæ.'
Vidimus flavum Tiberim, retortis
Litore Etrusco violenter undis,
Ire dejectum monumenta Regis,
Templaque Vestæ:

Iliæ dum se nimium querenti
Jactat ultorem, vagus et sinistrâ
Labitur ripâ, Jove non probante, u-
xorius amnis.
Audiet cives acuisse ferrum,
Quo graves Persæ melius perirent;
Audiet pugnas, vitio parentum
Rara juventus.
Quem vocet Divûm populus ruentis
Imperî rebus? prece quâ fatigent
Virgines sanctæ minus audientem
Carmina Vestam?
Cui dabit partes scelus expiandi
Juppiter? tandem venias, precamur,
Nube candentes humeros amictus
Augur Apollo:
Sive tu mavis, Erycina ridens,
Quam Jocus circumvolat et Cupido:
Sive neglectum genus et nepotes
Respicis auctor,
Heu nimis longo satiate ludo;
Quem juvat clamor, galeæque leves,

34. circum volat

Acer et Marsi peditis cruentum
Voltus in hostem.
Sive mutatâ juvenem figurâ
Ales in terris imitaris, almæ
Filius Maiæ, patiens vocari
Cæsaris ultor:
Serus in cælum redeas, diuque
Lætus intersis populo Quirini:
Neve te nostris vitiis iniquum
Ocior aura
Tollat: hic magnos potius triumphos,
Hic ames dici Pater atque Princeps:
Neu sinas Medos equitare inultos,
Te duce, Cæsar.

iii.

— — | — ∪ ∪ | — ∪ ∪̄
— — | — ∪ ∪ | — | — ∪ ∪ | — ∪ ∪̄

Sic te Diva potens Cypri,
Sic fratres Helenæ, lucida sidera,
Ventorumque regat pater,
Obstrictis aliis præter Iapyga;

39. Vulg. Mauri

Navis, quæ tibi creditum
Debes Virgilium, finibus Atticis
Reddas incolumem, precor,
Et serves animæ dimidium meæ.
Illi robur et æs triplex
Circa pectus erat, qui fragilem truci
Conmisit pelago ratem
Primus, nec timuit præcipitem Africum
Decertantem Aquilonibus,
Nec tristes Hyadas, nec rabiem Noti:
Quo non arbiter Hadriæ
Major, tollere seu ponere volt freta.
Quem mortis timuit gradum,
Qui rectis oculis monstra natantia,
Qui vidit mare turgidum, et,
Infames scopulos, Acroceraunia?
Nequicquam Deus abscidit
Prudens Oceano dissociabiles
Terras, si tamen inpiæ
Non tangenda rates transiliunt vada.
Audax omnia perpeti,
Gens humana ruit per vertitum nefas.

18. Vulg. siccis; al. fixis 19. turbidum, 20. alta Ceraunia?
22. dissociabili 26. vetitum, nefas!

Audax Iapeti genus
    Ignem fraude malâ gentibus intulit.
Post ignem ætheriâ domo
    Subductum, macies et nova febrium
Terris incubuit cohors:
    Semotique prius tarda necessitas
Leti corripuit gradum.
    Expertus vacuum Dædalus aëra
Pennis non homini datis.
    Perrupit Acheronta Herculeus labor.
Nil mortalibus ardui est.
    Cælum ipsum petimus stultitiâ, neque
Per nostrum patimur scelus
    Iracunda Jovem ponere fulmina.

iv.

Ad Sestium.

– ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏑ | – – | – ⏑ ⏑ || – ⏑ | – ⏑ | – ⏑
⏑ – | ⏑ – | – || – ⏑ | – ⏑ | – ⏑

Solvitur acris hiems gratâ vice veris et Favonî:
    Trahuntque siccas machinæ carinas.

34. Expertus 't   37. Vulg. Arduum.

Ac neque jam stabulis gaudet pecus, aut arator igni;
  Nec prata canis albicant pruinis.
Jam Cytherea choros ducit Venus, inminente Luna:
  Junctæque Nymphis Gratiæ decentes
Alterno terram quatiunt pede; dum graves Cyclopum
  Volcanus ardens urit officinas.
Nunc decet aut viridi nitidum caput inpedire myrto,
  Aut flore, terræ quem ferunt solutæ.
Nunc et in umbrosis Fauno decet inmolare lucis,
  Seu poscat agnâ, sive malit hædo.
Pallida mors æquo pulsat pede pauperum tabernas,
  Regumque turres. ô beate Sesti,
Vitæ summa brevis spem nos vetat inchoare longam.
  Jam te premet nox, fabulæque Manes,
Et domus exilis Plutonia: quo simul meâris,
  Nec regna vini sortiere talis;
Nec tenerum Lycidan mirabere, quo calet juventus
  Nunc omnis, et mox virgines tepebunt.

7. terras 8. visit

V.

Ad Pyrrham.

– – | – ⏑ ⏑ | – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | – ⏑ ⏑ | – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | – ⏑ ⏑ | – ⏓
– – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓

Quis multâ gracilis te puer in rosâ
Perfusus liquidis urguet odoribus
  Grato, Pyrrha, sub antro?
    Cui flavam religas comam,
Simplex munditiis? heu quoties fidem
Mutatosque Deos flebit, et aspera
  Nigris æquora ventis
    Emirabitur insolens;
Qui nunc te fruitur credulus aureâ,
Qui semper vacuam, semper amabilem
  Sperat, nescius auræ
    Fallacis. miseri, quibus
Intentata nites. me tabulâ sacer
Votivâ paries indicat uvida
  Suspendisse potenti
    Vestimenta maris Deo.

VI.

Ad Agrippam.

– – | – ⏑ ⏑ | – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | – ⏑ ⏑ | – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | – ⏑ ⏑ | – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓

Scriberis Vario fortis et hostium
Victor, Mæonii carminis alite,
Qua rem cumque ferox, navibus aut equis,
    Miles te duce gesserit.
Nos, Agrippa, neque hæc dicere, nec gravem
Pelidæ stomachum cedere nescii,
Nec cursus duplicis per mare Ulixei,
    Nec sævam Pelopis domum
Conamur, tenues grandia: dum pudor,
Inbellisque lyræ Musa potens vetat
Laudes egregii Cæsaris et tuas
    Culpâ deterere ingenî.
Quis Martem tunicâ tectum adamantinâ
Digne scripserit? aut pulvere Troico

3. Vulg. Quam rem   13. Is Martem   14. scripserit;

Nigrum Merionen? aut ope Palladis
    Tydiden superis parem?
Nos convivia, nos prœlia virginum,
Strictis in juvenes unguibus acrium,
Cantamus, vacui, sive quid urimur,
    Non præter solitum leves.

vii.

Ad Munatium Plancum.

– – | – ∪ ∪ | – – | – ∪ ∪ | – ∪ ∪ | – ⏑
– ∪ ∪ | – ∪ ∪ | – ∪ ∪ | – ⏑

Laudabunt alii claram Rhodon, aut Mitylenen,
  Aut Ephesum, bimarisve Corinthi
Moenia, vel Baccho Thebas, vel Apolline Delphos
  Insignes, aut Thessala Tempe.
Sunt-quibus unum opus est intactæ Palladis arces
  Carmine perpetuo celebrare,
Indeque decerptam fronti præponere olivam.

15. Merionen; 16. parem.
17. convicia, 18. Sectis
5. Vulg. Palladis urbem 6. celebrare et
7. Undique decerptæ frondi

Plurimus in Junonis honorem
Aptum dicet equis Argos ditesque Mycenas.
Me neque tam patiens Lacedæmon,
Nec tam Larissæ percussit campus opimæ
Quam domus Albuneæ resonantis,
Et præceps Anio, ac Tiburni lucus, et uda
Mobilibus pomaria rivis.
Albus ut obscuro deterget nubila cælo
Sæpe Notus, neque parturit imbres
Perpetuo: sic tu sapiens finire memento
Tristitiam vitæque labores
Molli, Plance, mero; seu te fulgentia signis
Castra tenent, seu densa tenebit
Tiburis umbra tui. Teucer Salamina patremque
Cum fugeret, tamen uda Lyæo
Tempora populeâ fertur vinxisse coronâ,
Sic tristes adfatus amicos:
Quo nos cumque feret melior fortuna parente,
Ibimus. O socii comitesque,
Nil desperandum, Teucro duce, et auspice Teucro:
Certus enim promisit Apollo

9. dicit 10. nec tam 13. Et Tib. 17. Perpetuos:
26. Ibimus, ô socii comitesque.

Ambiguam tellure novâ Salamina futuram.
O fortes, pejoraque passi
Mecum sæpe viri, nunc vino pellite curas:
Cras ingens iterabimus æquor.

viii.

Ad Lydiam.

– ◡ ◡ – | ◡ – –
– ◡ – – | – ◡ ◡ – | – ◡ ◡ – | ◡ – ◡

Lydia, dic per omnis
Te Deos oro, Sybarin cur properes amando
Perdere; cur apricum
Oderit campum, patiens pulveris atque solis.
Cur neque militaris
Inter æquales equitat, Gallica nec lupatis
Temperat ora frenis?
Cur timet flavum Tiberim tangere? cur olivum
Sanguine viperino
Cautius vitat? neque jam livida gestat armis

26. Vulg. Ibimus, ô socii comitesque.

2. properas. 6. Vulg. equitet. 7. Temperet.

Brachia, sæpe disco,
　Sæpe trans finem jaculo nobilis expedito?
Quid latet, ut marinæ
　Filium dicunt Thetidis sub lacrimosa Trojæ
Funera; ne virilis
　Cultus in cædem et Lycias proriperet catervas?

ix.

Ad Thaliarchum.

⏑ – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | ⏑ – | – – | ⏑ – | ⏓
– ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏑ || – ⏑ | – ⏓

Vides, ut altâ stet nive candidum
Soracte, nec jam sustineant onus
　Sylvæ laborantes, geluque
　　Flumina constiterint acuto.
Dissolve frigus, ligna super foco
Large reponens; atque benignius
　Deprome quadrimum Sabinâ,
　　O Thaliarche, merum diotâ.
Permitte Divis cætera: qui simul
Stravere ventos æquore fervido

Deproeliantes; nec cupressi,
Nec veteres agitantur orni.
Quid sit futurum cras, fuge quærere; et
Quem fors dierum cumque dabit, lucro
Adpone: nec dulcis amores
Sperne puer, neque tu choreas.
Donec virenti canities abest
Morosa; nunc et campus, et areæ,
Lenesque sub noctem susurri
Conpositâ repetantur horâ:
Nunc et latentis proditor intimo
Gratus puellæ risus ab angulo,
Pignusque dereptum lacertis,
Aut digito male pertinaci.

18. cantus, et alea,

X.

Ad Mercurium.

– ∪ | – – | – ∪ ∪ | – ∪ | – ⏓
– ∪ | – – | – ∪ ∪ | – ∪ | – ⏓
– ∪ | – – | – ∪ ∪ | – ∪ | – ⏓
– ∪ ∪ | – ⏓

Mercuri, facunde nepos Atlantis,
Qui feros cultus hominum recentum
Voce formasti catus, et decoræ
More palæstræ:
Te canam, magni Jovis et Deorum
Nuntium, curvæque lyræ parentem;
Callidum, quicquid placuit, jocoso
Condere furto.
Te, boves olim nisi reddidisses
Per dolum amotas, puerum minaci
Voce dum terret, viduus pharetrâ
Risit Apollo.
Quin et Atridas, duce te, superbos,
Ilio dives Priamus relicto,
Thessalosque ignis, et iniqua Trojæ
Castra fefellit.

Tu pias lætis animas reponis
Sedibus, virgâque levem coerces
Aureâ turbam, superis Deorum
    Gratus, et imis.

xi.

Ad Leuconoen.

– – | – ∪ ∪ – | – ∪ ∪ – | – ∪ ∪ – | ∪ –∪

Tu ne quæsieris (scire nefas) quem mihi, quem tibi
Finem Dî dederint, Leuconoe; nec Babylonios
Tentaris numeros. ut melius, quidquid erit, pati;
Seu plures hiemes, seu tribuit Juppiter ultimam,
Quæ nunc oppositis debilitat pumicibus mare
Tyrrhenum. sapias, vina liques, et spatio brevi
Spem longam refeces. dum loquimur, fugerit invida
Ætas: carpe diem, quam minimum credula postero.

3. sit melius,

xii.

Ad Augustum.

– ⏑ | – – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏓
– ⏑ | – – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏓
– ⏑ | – – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏓
– ⏑ ⏑ | – ⏓

Quem virum aut heroa lyrâ vel acri
Tibiâ sumis celebrare, Clio?
Quem Deum? cujus recinet jocosa
Nomen imago,
Aut in umbrosis Heliconis oris
Aut super Pindo? gelidove in Hæmo,
Unde vocalem temere insecutæ
Orphea silvæ,
Arte maternâ rapidos morantem
Fluminum labsus celeresque ventos,
Blandum et auritas fidibus canoris
Ducere quercus.
Quid prius dicam solitis Parentis
Laudibus? qui res hominum ac Deorum,

9. rabidos 12. tigres.

Qui mare ac terras, variisque mundum
Temperat horis.
Unde nil majus generatur ipso;
Nec viget quicquam simile, aut secundum:
Proximos illi tamen occupavit
Pallas honores,
Proeliis audax. neque te silebo,
Liber, et sævis inimica virgo
Beluis; nec te, metuende certâ
Phœbe sagittâ.
Dicam et Alciden; puerosque Ledæ,
Hunc equis, illum superare pugnis
Nobilem: quorum simul alba nautis
Stella refulsit,
Defluit saxis agitatus humor;
Concidunt venti, fugiuntque nubes;
Et minax (sic Dî voluere) ponto
Unda recumbit.
Romulum post hos prius, an quietum
Pompilî regnum memorem, an superbos

15. Vulg. Et ter.
20. Honores. Proeliis audax — Liber.
31. Quod sic vol.

Tarquinî fasces, dubito, an Catonis
Nobile letum.
Regulum, et Scauros, animæque magnæ
Prodigum, Poeno superante, Paullum
Gratus insigni referam Camenâ,
Fabriciumque.
Hunc, et incomtis Curium capillis
Utilem bello tulit, et Camillum
Sæva paupertas, et avitus apto
Cum lare fundus.
Crescit, occulto velut arbor ævo,
Fama Marcelli: micat inter omnes
Julium sidus, velut inter ignes
Luna minores.
Gentis humanæ pater atque custos,
Orte Saturno, tibi cura magni
Cæsaris fatis data: tu secundo
Cæsare regnes.
Ille seu Parthos Latio inminentes
Egerit justo domitos triumpho,
Sive subjectos orientis oræ
Seras et Indos;

35. 36. dubito; anne cantans Nobile letum, Regulum,

38. Vulg. Prodigum Paulum, sup. Poeno.

Te minor latum reget æquus orbem ;
Tu gravi curru quaties Olympum ;
Tu parum castis inimica mittes
Fulmina lucis.

xiii.

Ad Lydiam.

– – | – ∪ ∪ | – ∪ ∪
– – | – ∪ ∪ | – | – ∪ ∪ | – ∪ ∪

Cum tu, Lydia, Telephi
Cervicem roseam, lactea Telephi
Laudas brachia, væ, meum
Fervens difficili bile tumet jecur.
Tunc nec mens mihi, nec color
Certâ sede manet : humor et in genas
Furtim labitur, arguens
Quam lentis penitus macerer ignibus.
Uror, seu tibi candidos
Turparunt humeros inmodicæ mero
Rixæ ; sive puer furens
Impressit memorem dente labris notam.

2. cerea Telephi 6. Vulg. manent.

Non, si me satis audias,
  Speres perpetuum, dulcia barbare
Lædentem oscula, quæ Venus
  Quintâ parte sui nectaris inbuit.
Felices ter et amplius,
  Quos inrupta tenet copula; nec malis
Divolsus querimoniis
  Supremâ citius solvet amor die.

xiv.

— — | — ⏑ ⏑ | — | — ⏑ ⏑ | — ⏑ ⏓
— — | — ⏑ ⏑ | — | — ⏑ ⏑ | — ⏑ ⏓
— — | — ⏑ ⏑ | — ⏓
— — | — ⏑ ⏑ | — ⏑ ⏓

O Navis, referent in mare te novi
Fluctus? ô quid agis? fortiter occupa
  Portum. nonne vides, ut
    Nudum remigio latus,
Et malus celeri saucius Africo,
Antennæque gemant: ac sine funibus
  Vix durare carinæ
    Possint imperiosius
Æquor? non tibi sunt integra lintea;

Non Dî, quos iterum pressa voces malo.
  Quamvis Pontica pinus,
    Silvæ filia nobilis,
Jactes et genus et nomen inutile:
Nil pictis timidus navita puppibus
  Fidit. tu, nisi ventis
    Debes ludibrium, cave.
Nuper sollicitum quæ mihi tædium,
Nunc desiderium, curaque non levis,
  Interfusa nitentes
    Vites æquora Cycladas.

XV.

Nerei vaticinium de excidio Trojæ.

— — | — ∪ ∪ | — | — ∪ ∪ | — ∪ ⏓
— — | — ∪ ∪ | — | — ∪ ∪ | — ∪ ⏓
— — | — ∪ ∪ | — | — ∪ ∪ | — ∪ ⏓
— — | — ∪ ∪ | — ∪ ⏓

Pastor cum traheret per freta navibus
Idæis Helenen perfidus hospitam;
Ingrato celeres obruit otio
  Ventos, ut caneret fera

13. tu generis nomen

Nereus fata. Malâ ducis avi domum,
Quam multo repetet Græcia milite,
Conjurata tuas rumpere nuptias,
Et regnum Priami vetus.
Eheu, quantus equis, quantus adest viris
Sudor! quanta moves funera Dardanæ
Genti! jam galeam Pallas et ægida
Currusque et rabiem parat.
Nequicquam Veneris præsidio ferox
Pectes cæsariem, grataque feminis
Inbelli cithara carmina divides:
Nequicquam thalamo graves
Hastas et calami spicula Cnossii
Vitabis, strepitumque, et celerem sequi
Ajacem: tamen, heu serus, adulteros
Crines pulvere collines.
Non Laërtiaden, exitium tuæ
Gentis, non Pylium Nestora respicis?
Urguent impavidi te Salaminius
Teucerque, et Sthenelus sciens
Pugnæ; sive opus est imperitare equis,
Non auriga piger. Merionen quoque
Nosces. ecce furit te reperire atrox
Tydides melior patre:

Quem tu, cervus uti vallis in alterâ
Visum parte lupum graminis inmemor,
Sublimi fugies mollis anhelitu,
Non hoc pollicitus tuæ.
Iracunda diem proferet Ilio
Martonisque Prhygum classis Achilleï.
Post certas hiemes uret Achaicus
Ignis Pergameas domos.

XVI.

Palinodia.

– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | ⏑ – | – – | ⏑ – | ⏓
– ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏑ || – ⏑ | – ⏓

O matre pulchrâ filia pulchrior,
Quem criminosis cumque voles modum
Pones iambis; sive flammâ,
Sive mari libet Hadriano.
Non Dindymene, non adyti quatit

35. Post denas 36. Vulg. Iliacas
5. Vulg. adytis

Mentem sacerdotum incola Pythius,
Non Liber æque, non acuta
Si geminant Corybantes æra,
Tristes ut iræ : quas neque Noricus
Deterret ensis, nec mare naufragum,
Nec sævus ignis, nec tremendo
Juppiter ipse ruens tumultu.
Fertur Prometheus addere principi
Limo coactus particulam undique
Desectam, et insani leonis
Vim stomacho adposuisse nostro.
Iræ Thyesten exitio gravi
Stravere; et altis urbibus ultimæ
Stetere causæ, cur perirent
Funditus, inprimeretque muris
Hostile aratrum exercitus insolens.
Conpesce mentem. me quoque pectoris
Tentavit in dulci juventâ
Fervor, et in celeres iambos
Misit furentem : nunc ego mitibus
Mutare quæro tristia; dum mihi
Fias recantatis amica
Opprobriis, animumque reddas.

8. Vulg. Sic gemi.

xvii.

Ad Tyndaridem.

– – | ∪ – | – || – ∪ ∪ | – ∪ ⏓
– – | ∪ – | – || – ∪ ∪ | – ∪ ⏓
– – | ∪ – | – – | ∪ – | ⏓
– ∪ ∪ | – ∪ ∪ || – ∪ | – ⏓

Velox amoenum sæpe Lucretilem
Mutat Lycæo Faunus, et igneam
  Defendit æstatem capellis
    Usque meis, pluviosque ventos.
Inpune totum per nemus arbutos
Quærunt latentes et thyma deviæ
  Olentis uxores mariti:
    Nec virides metuunt colubras,
Nec Martiales hæduleæ lupos;
Utcumque dulci, Tyndari, fistulâ
  Valles, et Usticæ cubantis
    Levia personuere saxa.
Dî me tuentur: Dîs pietas mea
Et musa cordi est. hic tibi Copia

5. Vulg. tutum 9. hœdilia 14. hinc tibi

Manabit ad plenum benigno
Ruris honorum opulenta cornu.
Hic in reductâ valle caniculæ
Vitabis æstus, et fide Teïâ
Dices laborantes in uno
Penelopen vitreamque Circen.
Hic innocentis pocula Lesbii
Duces sub umbrâ: nec Semeleïus
Cum Marte confundet Thyoneus
Proelia: nec metues protervum
Suspecta Cyrum; ne male dispari
Incontinentes injiciat manus,
Et scindat hærentem coronam
Crinibus, inmeritamque vestem.

xviii.

Ad Varum.

– – | – ⏑ ⏑ – | – ⏑ ⏑ – | – ⏑ ⏑ – | ⏑ ⏑

Nullam, Vare, sacrâ vite prius severis arborem
Circa mite solum Tiburis, et mœnia Catili.
Siccis omnia nam dura Deus proposuit: neque
Mordaces aliter diffugiunt sollicitudines.

Quis post vina gravem militiam, aut pauperiem crepat?
Quis non te potius, Bacche pater, teque, decens Venus?
Ac ne quis modici transiliat munera Liberi,
Centaurea monet cum Lapithis rixa super mero
Debellata: monet Sithoniis non levis Euius;
Cum fas atque nefas exiguo fine libidinum
Discernunt avidi. non ego te, candide Bassareu,
Invitum quatiam; nec variis obsita frondibus
Sub divum rapiam. sæva tene cum Berecyntio
Cornu tympana, quæ subsequitur cæcus amor sui,
Et tollens vacuum plus nimio gloria verticem,
Arcanique fides prodiga, perlucidior vitro.

xix.

De Glycera.

– – | – ∪ ∪ | – ∪ ∪–
– – | – ∪ ∪ | – | – ∪ ∪ | – ∪ ∪–

Mater sæva Cupidinum,
  Thebanæque jubet me Semeles puer,
Et lasciva Licentia,
  Finitis animum reddere amoribus.

7. Vulg. At ne

Urit me Glyceræ nitor
  Splendentis Pario marmore purius;
Urit grata protervitas,
  Et voltus nimium lubricus aspici.
In me tota ruens Venus
  Cyprum deseruit; nec patitur Scythas,
Et versis animosum equis
  Parthum dicere, nec quæ nihil attinent.
Hic vivum mihi cespitem, hic
  Verbenas, pueri, ponite, turaque
Bimi cum paterâ meri:
  Mactatâ veniet lenior hostiâ.

XX.

Ad Mæcenatem.

– ∪ | – – | – ∪ ∪ | – ∪ | – ⏓
– ∪ | – – | – ∪ ∪ | – ∪ | – ⏓
– ∪ | – – | – ∪ ∪ | – ∪ | – ⏓
– ∪ ∪ | – ⏓

Vile potabis modicis Sabinum
Cantharis, Græcâ quod ego ipse testâ
Conditum levi; datus in theatro
  Cum tibi plausus,

Clare Mæcenas eques, ut paterni
Fluminis ripæ, simul et jocosa
Redderet laudes tibi Vaticani
    Montis imago.
Cæcubum, et prælo domitam Caleno
Tu bibes uvam: mea nec Falernæ
Temperant vites, neque Formiani
    Pocula colles.

xxi.

In Dianam et Apollinem.

– – | – ◡ ◡ | – | – ◡ ◡ | – ◡ ⏓
– – | – ◡ ◡ | – | – ◡ ◡ | – ◡ ⏓
– – | – ◡ ◡ | – ⏓
– – | – ◡ ◡ | – ◡ ⏓

Dianam teneræ dicite virgines:
Intonsum, pueri, dicite Cynthium,
  Latonamque supremo
    Dilectam penitus Jovi.
Vos lætam fluviis, et nemorum comam,
Quæcumque aut gelido prominet Algido,

5. Vulg. Care   5. coma,

Nigris aut Erymanthi
Sylvis, aut viridis Cragi:
Vos Tempe totidem tollite laudibus,
Natalemque, mares, Delon Apollinis,
Insignemque pharetrâ
Fraternâque humerum lyrâ.
Hic bellum lacrimosum, hic miseram famem
Pestemque a populo, et principe Cæsare in
Persas atque Britannos
Vestra motus aget prece.

XXII.

Ad Aristium Fuscum.

– ⏑ | – – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏑
– ⏑ | – – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏑
– ⏑ | – – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏑
– ⏑ ⏑ | – ⏑

Integer vitæ, scelerisque purus
Non eget Mauris jaculis, neque arcu,
Nec venenatis gravidâ sagittis,
Fusce, pharetrâ;

8. Clivis, 14. Vulg. populo, principe Cæsare, 2. Vulg. Mauri

Sive per Syrtes iter æstuosas,
Sive facturus per inhospitalem
Caucasum, vel quæ loca fabulosus
Lambit Hydaspes.
Namque me sylvâ lupus in Sabinâ,
Dum meam canto Lalagen, et ultra
Terminum curis vagor expeditus,
Fugit inermem:
Quale portentum neque militaris
Daunia in latis alit æsculetis;
Nec Jubæ tellus generat, leonum
Arida nutrix.
Pone me pigris ubi nulla campis
Arbor æstivâ recreatur aurâ;
Quod latus mundi nebulæ malusque
Juppiter urguet:
Pone sub curru nimium propinqui
Solis, in terrâ domibus negatâ;
Dulce ridentem Lalagen amabo,
Dulce loquentem.

XXIII.

AD CHLOEN.

– – | – ⏑ ⏑ | – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | – ⏑ ⏑ | – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | – ⏑ ⏑ | – ⏓
– – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓

VITAS hinnuleo me similis, Chloë,
Quærenti pavidam montibus aviis
Matrem, non sine vano
Aurarum et sylüæ metu.
Nam, seu mobilibus vepris inhorruit
Ad ventum foliis, seu virides rubum
Dimovere lacertæ,
Et corde et genibus tremit.
Atqui non ego te, tigris ut aspera
Gætulusve leo, frangere persequor.
Tandem desine matrem
Tempestiva sequi viro.

5. Vulg. Veris 6. Adventus

XXIV.

Ad Virgilium.

– – | – ⏑ ⏑ | – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | – ⏑ ⏑ | – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | – ⏑ ⏑ | – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓

Quis desiderio sit pudor aut modus
Tam cari capitis? præcipe lugubres
Cantus, Melpomene, cui liquidam pater
  Vocem cum citharâ dedit.
Ergo Quintilium perpetuus sopor
Urguet? cui Pudor, et Justitiæ soror
Incorrupta Fides, nudaque Veritas
  Quando ullum inveniet parem?
Multis ille bonis flebilis occidit;
Nulli flebilior quam tibi, Virgili.
Tu frustra pius, heu non ita creditum,
  Poscis Quintilium Deos.
Quod si Threïcio blandius Orpheo
Auditam moderere arboribus fidem;

8. Invenient

Non vanæ redeat sanguis imagini,
Quam virgâ semel horridâ,
Non lenis precibus fata recludere,
Nigro conpulerit Mercurius gregi.
Durum : sed levius fit patientiâ,
Quicquid corrigere est nefas.

XXV.

Ad Lydiam.

— ◡ | — — | — ◡ ◡ | — ◡ | — ⏓
— ◡ | — — | — ◡ ◡ | — ◡ | — ⏓
— ◡ | — — | — ◡ ◡ | — ◡ | — ⏓
— ◡ ◡ | — ⏓

Parcius junctas quatiunt fenestras
Ictibus crebris juvenes protervi,
Nec tibi somnos adimunt : amatque
Janua limen,
Quæ prius multum facilis movebat
Cardines. audis minus et minus jam,
Me tuo longam pereunte noctem,
Lydia, dormis?

7. Vulg. Longas noctes,

Invicem moechos anus arrogantes
Flebis in solo levis angiportu,
Thracio bacchante magis sub inter-
    lunia vento.
Cum tibi flagrans amor, et libido,
Quæ solet matres furiare equorum,
Sæviet circa jecur ulcerosum;
    Non sine questu,
Læta quod pubes ederâ virente
Gaudeat, pullâ magis atque myrto;
Aridas frondes hiemis sodali
    Dedicet Euro.

xxvi.

De Ælio Lamia.

– – | ∪ – | – || – ∪ ∪ | – ∪ ⏓
– – | ∪ – | – || – ∪ ∪ | – ∪ ⏓
– – | ∪ – | – – | ∪ – | ⏓
– ∪ ∪ | – ∪ ∪ | – ∪ | – ⏓

Musis amicus, tristitiam et metus
Tradam protervis in mare Creticum

17. Vulg. Virenti   20. Hebro vel Ebro.

Portare ventis; quis sub Arcto
Rex gelidæ metuatur oræ,
Quid Tiridaten terreat unice
Securus. ô quæ fontibus integris
Gaudes, apricos necte flores,
Necte meo Lamiæ coronam,
Pimpleï dulcis: nil sine te mei
Possunt honores. hunc fidibus novis,
Hunc Lesbio sacrare plectro
Teque tuasque decet sorores.

XXVII.

AD SODALES.

– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | ⏑ – | – – | ⏑ – | ⏓
– ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏓

NATIS in usum lætitiæ scyphis
Pugnare, Thracum est. tollite barbarum
Morem, verecundumque Bacchum
Sanguineis prohibete rixis.

9. Pimplea 10. Prosunt—Crescunt MS.

Vino et lucernis Medus acinaces
Inmane quantum discrepat. inpium
  Lenite clamorem, sodales,
    Et cubito remanete presso.
Vultis severi me quoque sumere
Partem Falerni? dicat Opuntiæ
  Frater Megillæ, quo beatus
    Volnere, quâ pereat sagittâ.
Cessat voluntas? non aliâ bibam
Mercede. quæ te cumque domat Venus,
  Non erubescendis adurit
    Ignibus, ingenuoque semper
Amore peccas. quicquid habes, age,
Depone tutis auribus. ah miser,
  Quantâ laboras in Charybdi!
    Digne puer meliore flammâ.
Quæ saga, quis te solvere Thessalis
Magus venenis, quis poterit Deus?
  Vix inligatum te triformi
    Pegasus expediet Chimærâ.

xxviii.

– ∪ ∪ | – – | – ∪ ∪ | – ∪ ∪ | – ∪ ∪ | – ⏓
– – | – ∪ ∪ | – – | – ⏓

Te maris et terræ, numeroque carentis arenæ
 Mensorem cohibent, Archyta,
Pulveris exigui prope litus parva Matinum
 Munera: nec quicquam tibi prodest,
Aerias tentasse domos animoque rotundum
 Percurrisse polum, morituro.
Occidit et Pelopis genitor conviva Deorum,
 Tithonusque remotus in auras,
Et Jovis arcanis Minos admissus: habentque
 Tartara Panthoiden, iterum Orco
Demissum; quamvis clypeo Trojana refixo
 Tempora testatus, nihil ultra
Nervos atque cutem morti concesserat atræ;
 Judice te, non sordidus auctor
Naturæ verique. sed omnes una manet nox,
 Et calcanda semel via leti.

5. profundum

Dant alios Furiæ torvo spectacula Marti :
Exitio est avidum mare nautis :
Mixta senum ac juvenum densentur funera : nullum
Sæva caput Proserpina fugit.
Me quoque devexi rapidus comes Orionis
Illyricis Notus obruit undis.
At tu, nauta, vagæ ne parce malignus arenæ
Ossibus et capiti inhumato
Particulam dare. sic, quodcumque minabitur Eurus
Fluctibus Hesperiis, Venusinæ
Plectantur sylvæ, te sospite ; multaque merces,
Unde potest, tibi defluat æquo
Ab Jove, Neptunoque sacri custode Tarenti.
Neglegis inmeritis nocituram
Postmodo te natis fraudem conmittere ? fors et
Debita jura vicesque superbæ
Te maneant ipsum : precibus non linquar inultis ;
Teque piacula nulla resolvent.
Quamquam festinas, non est mora longa ; licebit
Injecto ter pulvere curras.

18. Vulg. Avidis

xxix.

Ad Iccium.

– – | ᴗ – | – || – ᴗ ᴗ | – ᴗ ⏓
– – | ᴗ – | – || – ᴗ ᴗ | – ᴗ ⏓
– – | ᴗ – | – – | ᴗ – | ⏓
– ᴗ ᴗ | – ᴗ ᴗ | – ᴗ | – ⏓

Icci, beatis nunc Arabum invides
Gazis; et acrem militiam paras
Non ante devictis Sabææ
Regibus; horribilesque Medo
Nectis catenas. quæ tibi virginum,
Sponso necato, barbara serviet?
Puer quis ex aulâ capillis
Ad cyathum statuetur unctis,
Doctus sagittas tendere Sericas
Arcu paterno? quis neget arduis
Pronos relabi posse rivos
Montibus, et Tiberim reverti;
Cum tu cœmtos undique nobilis
Libros Panætî, Socraticam et domum

4. Vulg. Horribilique

Mutare loricis Hiberis,
    Pollicitus meliora, tendis?

XXX.

Ad Venerem.

– ∪ | – – | – ∪ ∪ | – ∪ | – ⏓
– ∪ | – – | – ∪ ∪ | – ∪ | – ⏓
– ∪ | – – | – ∪ ∪ | – ∪ | – ⏓
– ∪ ∪ | – ⏓

O Venus regina Cnidi Paphique,
Sperne dilectam Cypron, et vocantis
Ture te multo Glyceræ decoram
    Transfer in ædem.
Fervidus tecum puer, et solutis
Gratiæ zonis, properentque Nymphæ,
Et parum comis sine te Juventas,
    Mercuriusque.

XXXI.

AD APOLLINEM.

– – | ⏑ – | – ‖ – ⏑ ⏑ | – ⏑ ×
– – | ⏑ – | – ‖ – ⏑ ⏑ | – ⏑ ×
– – | ⏑ – | – – | ⏑ – | ×
– ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ×

QUID dedicatum poscit Apollinem
Vates? quid orat, de paterâ novum
    Fundens liquorem? non opimæ
        Sardiniæ segetes feracis;
Non æstuosæ grata Calabriæ
Armenta; non aurum, aut ebur Indicum;
    Non rura, quæ Liris quietâ
        Mordet aquâ taciturnus amnis.
Premant Calenam falce, quibus dedit
Fortuna, vitem; dives ut aureis
    Mercator exsiccet culullis
        Vina Syrâ reparata merce,
Dîs carus ipsis: quippe ter et quater
Anno revisens æquor Atlanticum

3. opimas   9. Vulg. Calena   10. Dives et aur.

Inpune. me pascant olivæ,
Me cichorea, levesque malvæ.
Frui paratis et valido mihi,
Latoe, dones; ac, precor, integrâ
Cum mente nec turpem senectam
Degere, nec citharâ carentem.

xxxii.

Ad Lyram.

– ∪ | – – | – ∪ ∪ | – ∪ | – ⏓
– ∪ | – – | – ∪ ∪ | – ∪ | – ⏓
– ∪ | – – | – ∪ ∪ | – ∪ | – ⏓
– ∪ ∪ | – ⏓

Poscimus, si quid vacui sub antro
Lusimus tecum, quod et hunc in annum
Vivat et plures, age dic Latinum,
Barbite, carmen:
Lesbio primum modulate civi;
Qui ferox bello, tamen inter arma,
Sive jactatam religarat udo
Litore navem,

15. Vulg. Pascunt 18. et prec. 1. Poscimur—sub umbra

Liberum et Musas Veneremque et illi
Semper hærentem puerum canebat,
Et Lycum nigris oculis nigroque
    Crine decorum.
O decus Phœbi, et dapibus supremi
Grata testudo Jovis, ô laborum
Dulce lenimen, mihi cumque salve
    Ritè vocanti.

xxxiii.

Ad Albium Tibullum.

– – | – ⏑ ⏑ | – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | – ⏑ ⏑ | – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | – ⏑ ⏑ | – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓

Albi, ne doleas plus nimio memor
Inmitis Glyceræ, neu miserabiles
Decantes elegos, " cur tibi junior
  Læsâ præniteat fide ;"
Insignem tenui fronte Lycorida
Cyri torret amor : Cyrus in asperam
Declinat Pholoen : sed prius Appulis
  Jungentur capreæ lupis,

Quam turpi Pholoe peccet adultero.
Sic visum Veneri; cui placet inpares
Formas atque animos sub juga aënea
  Sævo mittere cum joco.
Ipsum me melior cum peteret Venus,
Gratâ detinuit compede Myrtale
Libertina, fretis acrior Hadriæ
  Curvantis Calabros sinus.

XXXIV.

– – | ∪ – | – || – ∪ ∪ | – ∪ ⏓
– – | ∪ – | – || – ∪ ∪ | – ∪ ⏓
– – | ∪ – | – – | ∪ – | ⏓
– ∪ ∪ | – ∪ ∪ | – ∪ | – ⏓

PARCUS Deorum cultor et infrequens,
Insanientis dum sapientiæ
  Consultus erro; nunc retrorsum
    Vela dare, atque iterare cursus
Cogor relectos. namque Diespiter,
Igni corusco nubila dividens
  Plerumque, per purum tonantes
    Egit equos volucremque currum:

5. Vulg. relictos.

Quo bruta tellus et vaga flumina,
Quo Styx, et invisi horrida Tænari
Sedes, Atlanteusque finis
Concutitur. valet ima summis
Mutare, et insigne attenuat Deus,
Obscura promens: hinc apicem rapax
Fortuna cum stridore acuto
Sustulit, hic posuisse gaudet.

XXXV.

Ad Fortunam.

— — | ⏑ — | — || — ⏑ ⏑ | — ⏑ ⏓
— — | ⏑ — | — || — ⏑ ⏑ | — ⏑ ⏓
— — | ⏑ — | — — | ⏑ — | ⏓
— ⏑ ⏑ | — ⏑ ⏑ | — ⏑ | — ⏓

O Diva, gratum quæ regis Antium,
Præsens vel imo tollere de gradu
Mortale corpus, vel superbos
Vertere funeribus triumphos:
Te pauper ambit sollicitâ prece,
Ruris, colonus; te dominam æquoris,

13. Insignem

Quicumque Bithynâ lacessit
Carpathium pelagus carinâ.
Te Dacus asper, te profugi Scythæ,
Urbesque, gentesque, et Latium ferox,
Regumque matres barbarorum, et
Purpurei metuunt tyranni:
Injurioso ne pede proruas
Stantem columnam; neu populus frequens
Ad arma cessantes, ad arma
Concitet, imperiumque frangat.
Te semper anteit sæva Necessitas,
Clavos trabales et cuneos manu
Gestans aënâ; nec severus
Uncus abest, liquidumque plumbum.
Te Spes, et albo rara Fides colit
Velata panno, nec comitem abnegat,
Utcumque mutatâ potentes
Veste domos inimica linquis.
At volgus infidum, et meretrix retro
Perjura cedit: diffugiunt cadis
Cum fæce siccatis amici,
Ferre jugum pariter dolosi.

17. serva 25. ut meretrix

Serves iturum Cæsarem in ultimos
Orbis Britannos, et juvenum recens
    Examen Eois timendum
        Partibus Oceanoque rubro.
Eheu, cicatricum et sceleris pudet,
Fratrumque. quid nos dura refugimus
    Ætas? quid intactum nefasti
        Liquimus? unde manum juventus
Metu Deorum continuit? quibus
Pepercit aris? ô utinam novâ
    Incude defingas retusum in
        Massagetas Arabasque ferrum.

XXXVI.

— — | — ⏑ ⏑ | — ⏑ ⏓

— — | — ⏑ ⏑ | — | — ⏑ ⏑ | — ⏑ ⏓

Et ture et fidibus juvat
    Placare, et vituli sanguine debito
Custodes Numidæ Deos:
    Qui nunc Hesperiâ sospes ab ultimâ,

30. Forte, ultimos, Oro, Britannos,

39. Vulg. Diffingas—refusum

Caris multa sodalibus,
Nulli plura tamen dividit oscula,
Quam dulci Lamiæ; memor
Actæ non alio rege puertiæ,
Mutatæque simul togæ.
Cressâ ne careat pulchra dies notâ:
Neu promtæ modus amphoræ,
Neu morem in Salium sit requies pedum:
Neu multi Damalis meri
Bassum Threïciâ vincat amystide:
Neu desint epulis rosæ,
Neu vivax apium, neu breve lilium.
Omnes in Damalin putres
Deponent oculos: nec Damalis novo
Divelletur adultero,
Lascivis ederis ambitiosior.

15, 16. ante 12. collocandos monet *J. Valart.*

XXXVII.

Ad Sodales.

– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | ⏑ – | – – | ⏑ – | ⏓
– ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏓

Nunc est bibendum, nunc pede libero
Pulsanda tellus: nunc Saliaribus
  Ornare pulvinar Deorum
    Tempus erat dapibus, sodales.
Antehac nefas depromere Cæcubum
Cellis avitis: dum Capitolio
  Regina dementes ruinas,
    Funus et imperio parabat,
Contaminato cum grege turpium
†Morbo virorum, quidlibet inpotens
  Sperare, fortunâque dulci
    Ebria. sed minuit furorem
Vix una sospes navis ab ignibus:
Mentemque lymphatam Mareotico

10. Forte, Opprobriorum quidl.

Redegit in veros timores
Cæsar, ab Italiâ volantem
Remis adurgens, (accipiter velut
Molles columbas, aut leporem citus
Venator in campis nivalis
Hæmoniæ) daret ut catenis
Fatale monstrum: quæ generosius
Perire quærens, nec muliebriter
Expavit ensem, nec latentes
Classe citâ reparavit oras.
Ausa et jacentem visere regiam
Voltu sereno, fortis et asperas
Tractare serpentes, ut atrum
Corpore conbiberet venenum,
Deliberatâ morte ferocior:
Sævis Liburnis scilicet invidens
Privata deduci superbo
Non humilis mulier triumpho.

24. Forte, penetravit — Mallem, repetivit

XXXVIII.

Ad Puerum.

– ⏑ | – – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏑
– ⏑ | – – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏑
– ⏑ | – – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏑
– ⏑ ⏑ | – ⏑

Persicos odi, puer, apparatus:
Displicent nexæ philyra coronæ:
Mitte sectari, rosa quo locorum
    Sera moretur.
Simplici myrto nihil adlabores
Sedulus cura: neque te ministrum
Dedecet myrtus, neque me sub artâ
    Vite bibentem.

6. Vulg. Curo. oro MS.

CARMINUM II.

i.

Ad Asinium Pollionem.

– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏒
– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏒
– – | ⏑ – | – – | ⏑ – | ⏒
– ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏒

Motum ex Metello consule civicum,
Bellique caussas, et vitia, et modos,
Ludumque Fortunæ, gravesque
Principum amicitias, et arma
Nondum expiatis uncta cruoribus,
Periculosæ plenum opus aleæ,
Tractas, et incedis per ignes
Subpositos cineri doloso.
Paullum severæ Musa tragœdiæ
Desit: theatris mox, ubi publicas
Res ordinaris, grande munus
Cecropio repetes cothurno,

5. tincta

Insigne mæstis præsidium reis,
Et consulenti Pollio curiæ :
Cui laurus æternos honores
Dalmatico peperit triumpho.
Jam nunc minaci murmure cornuum
Perstringis aures : jam litui strepunt :
Jam fulgor armorum fugaces
Terret equos, equitumque voltus.
Videre magnos jam videor duces
Non indecoro pulvere sordidos,
Et cuncta terrarum subacta,
Præter atrocem animum Catonis.
Juno et Deorum quisquis amicior
Afris, inulta cesserat inpotens
Tellure, victorum nepotes
Rettulit inferias Jugurthæ.
Quis non Latino sanguine pinguior
Campus sepulcris inpia proelia
Testatur, auditumque Medis
Hesperiæ sonitum ruinæ ?
Qui gurges, aut quæ flumina lugubris
Ignara belli ? quod mare Dauniæ

21. Vulg. Audire

Non decoloravere cædes?
    Quæ caret ora cruore nostro?
Sed ne relictis, Musa procax, jocis,
Ceæ retractes munera næniæ:
  Mecum Dionæo sub antro
    Quære modos leviore plectro.

ii.

Ad Crispum Sallustium.

– ⏑ | – – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏑
– ⏑ | – – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏑
– ⏑ | – – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏑
– ⏑ ⏑ | – ⏑

Nullus argento color est avaris
Abdito terris; inimice lamnæ
Crispe Sallusti, nisi temperato
    Splendeat usu.
Vivet extento Proculeius ævo,
Notus in fratres animi paterni:
Illum agit penna metuente solvi
    Fama superstes.

2. Abditæ   7. Vulg. aget

Latius regnes avidum domando
Spiritum, quam si Libyam remotis
Gadibus jungas, et uterque Pontus
Serviat uni.
Crescit indulgens sibi dirus hydrops;
Nec sitim pellit, nisi causa morbi
Fugerit venis, et aquosus albo
Corpore languor.
Redditum Cyri solio Phraaten,
Dissidens plebi, numero beatorum
Eximit virtus; populumque falsis
Dedocet uti
Vocibus: regnum et diadema tutum
Deferens uni, propriamque laurum,
Quisquis ingentes oculo inretorto
Spernit acervos.

11. Pœnus 24. Spectat

iii.

Ad Dellium.

– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
⏑ – | ⏑ – | – – | ⏑ – | ⏓
– ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏓

Æquam memento rebus in arduis
Servare mentem, non secus ac bonis
Ab insolenti temperatam
Lætitia; moriture Delli,
Seu mæstus omni tempore vixeris,
Seu te in remoto gramine per dies
Festos reclinatum bearis
Interiore nota Falerni.
Qua pinus ingens albaque populus
Umbram hospitalem consociare amant
Ramis, et obliquo laborat
Lympha fugax trepidare rivo;
Huc vina, et unguenta, et nimium breves
Flores amœnæ ferre jube rosæ:

2. Vulg. in bon.

Dum res, et ætas, et sororum
Fila trium patiuntur atra.
Cedes coemtis saltibus, et domo,
Villaque, flavus quam Tiberis lavit:
Cedes; et exstructis in altum
Divitiis potietur heres.
Divesne prisco natus ab Inacho,
Nil interest, an pauper, et infima
De gente sub divo moreris,
Victima nil miserantis Orci.
Omnes eodem cogimur: omnium
Versatur urna serius ocius
Sors exitura, et nos in æternum
Exsilium inpositura cumbæ.

IV.

Ad Xanthiam.

– ᴗ | – – | – ᴗ ᴗ | – ᴗ | – ᴗ̄
– ᴗ | – – | – ᴗ ᴗ | – ᴗ | – ᴗ̄
– ᴗ | – – | – ᴗ ᴗ | – ᴗ | – ᴗ̄
– ᴗ ᴗ | – ᴗ̄

Ne sit ancillæ tibi amor pudori,
Xanthia Phoceu; prius insolentem

Serva Briseïs niveo colore
Movit Achillem:
Movit Ajacem Telamone natum
Forma captivæ dominum Tecmessæ:
Arsit Atrides medio in triumpho
Virgine rapta;
Barbaræ postquam cecidere turmæ
Thessalo victore, et ademtus Hector
Tradidit fessis leviora tolli
Pergama Graiis.
Nescias an te generum beati
Phyllidis flavæ decorent parentes:
Regium certe genus, et Penates
Mæret iniquos.
Crede non illam tibi de scelesta
Plebe dilectam; neque sic fidelem,
Sic lucro aversam potuisse nasci
Matre pudenda.
Brachia, et voltum, teretesque suras
Integer laudo (fuge suspicari),
Cujus octavum trepidavit ætas
Claudere lustrum.

18. Vulg. delectam;
24. Forte, Condere lust.

V.

– – | ∪ – | – || – ∪ ∪ | – ∪ ∪
– – | ∪ – | – || – ∪ ∪ | – ∪ ∪
– – | ∪ – | – – | ∪ – | ∪
– ∪ ∪ | – ∪ ∪ | – ∪ | – ∪

Nondum subacta ferre jugum valet
Cervice, nondum munia conparis
Æquare, nec tauri ruentis
In venerem tolerare pondus:
Circa virentes est animus tuæ
Campos juvencæ, nunc fluviis gravem
Solantis æstum, nunc in udo
Ludere cum vitulis salicto
Prægestientis. tolle cupidinem
Inmitis uvæ: jam tibi lividos
Distinguet Autumnus racemos,
Purpureo varius colore.
Jam te sequetur (currit enim ferox
Ætas; et illi, quos tibi demserit,
Adponet annos) jam proterva
Fronte petet Lalage maritum:

Dilecta, quantum non Pholoe fugax,
Non Chloris: albo sic humero nitens,
Ut pura nocturno renidet
Luna mari, Cnidiusve Gyges:
Quem si puellarum insereres choro,
Mire sagaces falleret hospites
Discrimen obscurum, solutis
Crinibus, ambiguoque voltu.

VI.

Ad Septimium.

– ∪ | – – | – ∪ ∪ | – ∪ | – ⏓
– ∪ | – – | – ∪ ∪ | – ∪ | – ⏓
– ∪ | – – | – ∪ ∪ | – ∪ | – ⏓
– ∪ ∪ | – ⏓

Septimi Gades aditure mecum, et
Cantabrum indoctum juga ferre nostra, et
Barbaras Syrtes, ubi Maura semper
Æstuat unda;
Tibur Argeo positum colono
Sit meæ sedes utinam senectæ:
Sit modus lasso maris et viarum
Militiæque.

Unde si Parcæ prohibent iniquæ;
Dulce pellitis ovibus Galesi
Flumen, et regnata petam Laconi
Rura Phalantho.
Ille terrarum mihi præter omnes
Angulus ridet: ubi non Hymetto
Mella decedunt, viridique certat
Bacca Venafro:
Ver ubi longum, tepidasque præbet
Juppiter brumas, et apricus Aulon
Fertilis Baccho minimum Falernis
Invidet uvis.
Ille te mecum locus et beatæ
Postulant arces: ibi tu calentem
Debitâ sparges lacrimâ favillam
Vatis amici.

18. Vulg. amicus 19. Fertili

vii.

Ad Pompeium.

– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏑
– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏑
– – | ⏑ – | – ⏓ | ⏑ – | ⏓
– ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏓

O Sæpe mecum tempus in ultimum
Deducte, Bruto militiæ duce,
Quis te redonavit Quiritem
Dîs patriis, Italoque cælo,
Pompei, meorum prime sodalium?
Cum quo morantem sæpe diem mero
Fregi, coronatus nitentes
Malobathro Syrio capillos.
Tecum Philippos et celerem fugam
Sensi, relictâ non bene parmulâ;
Cum fracta virtus, et minaces,
Turpe, solum tetigere mento.
Sed me per hostes Mercurius celer
Denso paventem sustulit aëre:
Te rursus in bellum resorbens
Unda fretis tulit æstuosis.

Ergo obligatam redde Jovi dapem;
Longâque fessum militiâ latus
  Depone sub lauru meâ; nec
    Parce cadis tibi destinatis.
Oblivioso levia Massico
Ciboria exple: funde capacibus
  Unguenta de conchis. quis udo
    Deproperare apio coronas
Curatve myrto? quem Venus arbitrum
Dicet bibendi? non ego sanius
  Bacchabor Edonis: recepto
    Dulce mihi furere est amico.

viii.

Ad Iberinen.

– ∪ | – – | – ∪ ∪ | – ∪ | – ⏓
– ∪ | – – | – ∪ ∪ | – ∪ | – ⏓
– ∪ | – – | – ∪ ∪ | – ∪ | – ⏓
– ∪ ∪ | – ⏓

Ulla si juris tibi pejerati
Pœna, Iberine, nocuisset unquam;

2. Vulg. Barine,

Dente si nigro fieres, vel uno
    Turpior ungui;
Crederem: sed tu, simul obligasti
Perfidum votis caput, enitescis
Pulcrior multo, juvenumque prodis
    Publica cura.
Expedit matris cineres opertos
Fallere, et toto taciturna noctis
Signa cum cælo, gelidâque Divos
    Morte carentis.
Ridet hoc, inquam, Venus ipsa; rident
Simplices Nymphæ, ferus et Cupido,
Semper ardentes acuens sagittas
    Cote cruentâ.
Adde, quod pubes tibi crescit omnis.
Servitus crescit nova: nec priores
Inpiæ tectum dominæ relinquunt,
    Sæpe minati.
Te suis matres metuunt juvencis,
Te senes parci; miseræque, nuper
Virgines, nuptæ, tua ne retardet
    Aura maritos.

ix.

AD VALGIUM.

– – | ◡ – | – || – ◡ ◡ | – ◡ ⏓
– – | ◡ – | – || – ◡ ◡ | – ◡ ⏓
– – | ◡ – | – – | ◡ – | ⏓
– ◡ ◡ | – ◡ ◡ | – ◡ | – ⏓

NON semper imbres nubibus hispidos
Manant in agros; aut mare Caspium
Vexant inæquales procellæ
Usque; nec Armeniis in oris,
Amice Valgi, stat glacies iners
Menses per omnes; aut Aquilonibus
Querceta Gargani laborant,
Et foliis viduantur orni.
Tu semper urgues flebilibus modis
Mysten ademtum; nec tibi Vespero
Surgente decedunt amores,
Nec rapidum fugiente solem.
At non ter ævo functus amabilem
Ploravit omnes Antilochum senex
Annos; nec inpubem parentes
Troïlon, aut Phrygiæ sorores

Flevere semper. desine mollium
Tandem querelarum; et potius nova
    Cantemus Augusti tropæa
        Cæsaris: et rigidum Niphaten,
Medumque flumen gentibus additum
Victis, minores volvere vertices;
    Intraque præscriptum Gelonos
        Exiguis equitare campis.

X.

Ad Licinium.

– ⏑ | – – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏓
– ⏑ | – – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏓
– ⏑ | – – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏓
– ⏑ ⏑ | – ⏓

Rectius vives, Licini, neque altum
Semper urguendo; neque, dum procellas
Cautus horrescis, nimium premendo
    Litus iniquum.
Auream quisquis mediocritatem
Diligit tutus, caret obsoleti
Sordibus tecti, caret invidenda
    Sobrius aula.

Sæpius ventis agitatur ingens
Pinus; et celsæ graviore casu
Decidunt turres; feriuntque summos
Fulgura montes.
Sperat infestis, metuit secundis
Alteram sortem bene præparatum
Pectus. informes hiemes reducit
Juppiter; idem
Submovet: non, si male nunc, et olim
Sic erit: quondam citharæ tacentem
Suscitat musam, neque semper arcum
Tendit Apollo.
Rebus angustis animosus atque
Fortis appare: sapienter idem
Contrahes vento nimium secundo
Turgida vela.

xi.

Ad Quintium.

– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | ⏑ – | – – | ⏑ – | ⏓
– ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏓

Quid bellicosus Cantaber, et Scythes,
Hirpine Quinti, cogitet Hadriâ
Divisus objecto, remittas
Quærere; nec trepides in usum
Poscentis ævi pauca. fugit retro
Levis juventas et decor, aridâ
Pellente lascivos amores
Canitie, facilemque somnum.
Non semper idem floribus est honor
Vernis; neque uno Luna rubens nitet
Voltu. quid æternis minorem
Consiliis animum fatigas?
Cur non sub altâ vel platano, vel hac
Pinu jacentes sic temere, et rosâ

9. Vulg. honos

Canos odorati capillos,
Dum licet, Assyriâque nardo
Potamus uncti? dissipat Euius
Curas edaces. quis puer ocius
Restinguet ardentis Falerni
Pocula prætereunte lymphâ?
Quis devium scortum eliciet domo
Lyden? eburnâ dic age cum lyrâ
Maturet, incomtam Lacænæ
More comam religata nodo.

xii.

Ad Mæcenatem.

– – | – ∪ ∪ | – | – ∪ ∪ | – ∪ ∪̄
– – | – ∪ ∪ | – | – ∪ ∪ | – ∪ ∪̄
– – | – ∪ ∪ | – | – ∪ ∪ | – ∪ ∪̄
– – | – ∪ ∪ | – ∪ ∪̄

Nolis longa feræ bella Numantiæ,
Nec durum Hannibalem, nec Siculum mare
Pœno purpureum sanguine, mollibus
Aptari citharæ modis;

23. Vulg. incomtum 24. nodum. 2. dirum

Nec sævos Lapithas, et nimium mero
Hylæum; domitosque Herculeâ manu
Telluris juvenes, unde periculum
  Fulgens contremuit domus
Saturni veteris: tuque pedestribus
Dices historiis prœlia Cæsaris,
Mæcenas, melius, ductaque per vias
  Regum colla minacium.
Me dulcis dominæ Musa Licymniæ
Cantus, me voluit dicere lucidum
Fulgentes oculos, et bene mutuis
  Fidum pectus amoribus:
Quam nec ferre pedem dedecuit choris,
Nec certare joco, nec dare brachia
Ludentem nitidis virginibus, sacro
  Dianæ celebris die.
Num tu, quæ tenuit dives Achæmenes
Aut pinguis Phrygiæ Mygdonias opes
Permutare velis crine Licymniæ,
  Plenas aut Arabum domos?
Dum flagrantia detorquet ad oscula
Cervicem; aut facili sævitiâ negat,

Quæ poscente magis gaudeat eripi;
Interdum rapere occupat.

xiii.

– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | ⏑ – | – – | ⏑ – | ⏓
– ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏓

Illum, ô, nefasto te posuit die
Quicumque primum, et sacrilegâ manu
Produxit, arbor, in nepotum
Perniciem, opprobriumque pagi;
Illum et parentis crediderim sui
Fregisse cervicem, et penetralia
Sparsisse nocturno cruore
Hospitis: ille venena Colcha,
Et quicquid usquam concipitur nefas,
Tractavit; agro qui statuit meo
Te triste lignum, te caducum
In domini caput inmerentis.
Quid quisque vitet, numquam homini satis
Cautum est in horas. navita Bosporum

28. Vulg. occupet. 1. Ille et nef. 3. arbos, 8. Colchica,

Pœnus perhorrescit, neque ultra
Cæca timet aliunde fata:
Miles sagittas et celerem fugam
Parthi; catenas Parthus et Italum
Robur: sed inprovisa leti
Vis rapuit rapietque gentes.
Quam pæne furvæ regna Proserpinæ,
Et judicantem vidimus Æacum,
Sedesque discretas piorum, et
Æoliis fidibus querentem
Sappho puellis de popularibus;
Et te sonantem plenius aureo,
Alcæe, plectro dura navis,
Dura fugæ mala, dura belli.
Utrumque sacro digna silentio
Mirantur umbræ dicere: sed magis
Pugnas et exactos tyrannos
Densum humeris bibit aure volgus.
Quid mirum? ubi illis carminibus stupens
Demittit atras belua centiceps
Aures, et intorti capillis
Eumenidum recreantur angues?

17. Forte, Reducem fugam

Quin et Prometheus, et Pelopis parens
Dulci laborem decipitur sono:
Nec curat Orion leones
Aut timidos agitare lyncas.

xiv.

Ad Postumum.

– – | ∪ – | – || – ∪ ∪ | – ∪ ⏑
– – | ∪ – | – || – ∪ ∪ | – ∪ ⏑
– – | ∪ – | – – | ∪ – | ⏑
– ∪ ∪ | – ∪ ∪ | – ∪ | – ⏑

Eheu fugaces, Postume, Postume,
Labuntur anni: nec pietas moram
Rugis et instanti senectæ
Adferet, indomitæque morti:
Non si trecenis, quotquot eunt dies,
Amice, places inlacrimabilem
Plutona tauris; qui ter amplum
Geryonen Tityonque tristi
Co pescit unda, scilicet omnibus,
Quicumque terræ munere vescimur,

38. Vulg. laborum

Enaviganda; sive reges,
Sive inopes erimus coloni.
Frustra cruento Marte carebimus,
Fractisque rauci fluctibus Hadriæ;
Frustra per Autumnos nocentem
Corporibus metuemus Austrum.
Visendus ater flumine languido
Cocytos errans, et Danai genus
Infame, damnatusque longi
Sisyphus Æolides laboris.
Linquenda tellus, et domus, et placens
Uxor: neque harum, quas colis, arborum
Te, præter invisas cupressos,
Ulla brevem dominum sequetur.
Absumet heres Cæcuba dignior
Servata centum clavibus, et mero
Tinguet pavimentum superbis
Pontificum potiore cenis.

18. Vulg. Cocytus 27. Vulg. superbo

XV.

– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | ⏑ – | – – | ⏑ – | ⏓
– ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏓

JAM pauca aratro jugera regiæ
Moles relinquent: undique latius
Extenta visentur Lucrino
Stagna lacu; platanusque cælebs
Evincet ulmos: tum violaria, et
Myrtus, et omnis copia narium,
Spargent olivetis odorem,
Fertilibus domino priori:
Tum spissa ramis laurea fervidos
Excludet ictus. non ita Romuli
Præscriptum et intonsi Catonis
Auspiciis, veterumque normâ.
Privatus illis census erat brevis,
Commune magnum: nulla decempedis
Metata privatis opacam
Porticus excipiebat Arcton:

Nec fortuitum spernere cespitem
Leges sinebant, oppida publico
  Sumtu jubentes, et Deòrum
    Templa novo decorare saxo.

xvi.

Ad Grosphum.

– ⏑ | – – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏓
– ⏑ | – – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏓
– ⏑ | – – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏓
            – ⏑ ⏑ | – ⏓

Otium Divos rogat in patente
Prensus Ægæo, simul atra nubes
Condidit Lunam, neque certa fulgent
    Sidera nautis:
Otium bello furiosa Thrace,
Otium Medi pharetrâ decori,
Grosphe, non gemmis, neque purpurâ ve-
    nale, nec auro.
Non enim gazæ, neque consularis
Submovet lictor miseros tumultus

1. Vulg. patenti

Mentis, et curas laqueata circum
Tecta volantes.
Vivitur parvo bene, cui paternum
Splendet in mensâ tenui salinum;
Nec leves somnos timor aut cupido
Sordidus aufert.
Quid brevi fortes jaculamur ævo
Multa? quid terras alio calentes
Sole mutamus? patriæ quis exsul
Se quoque fugit?
Scandit æratas vitiosa naves
Cura; nec turmas equitum relinquit,
Ocior cervis, et agente nimbos
Ocior Euro.
Lætus in præsens animus, quod ultra est
Oderit curare, et amara lento
Temperet risu. nihil est ab omni
Parte beatum.
Abstulit clarum cita mors Achillem:
Longa Tithonum minuit senectus:
Et mihi forsan, tibi quod negarit,
Porriget hora.

26. Forte, leni

Te greges centum, Siculæque circum
Mugiunt vaccæ; tibi tollit hinnitum
Apta quadrigis equa; te bis Afro
Murice tinctæ
Vestiunt lanæ: mihi parva rura, et
Spiritum Graiæ tenuem Camenæ
Parca non mendax dedit, et malignum
Spernere volgus.

XVII.

Ad Mæcenatem.

– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
⏑ – | ⏑ – | – – | ⏑ – | ⏓
– ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏓

Cur me querelis exanimas tuis?
Nec Dîs amicum est, nec mihi, te prius
Obire, Mæcenas, mearum
Grande decus columenque rerum.
Ah, te meæ si partem animæ rapit
Maturior vis, quid moror altera,
Nec carus æque, nec superstes
Integer? ille dies utramque

Ducet ruinam: non ego perfidum
Dixi sacramentum: ibimus, ibimus,
Utcumque præcedes, supremum
Carpere iter comites parati.
Me nec Chimæræ spiritus igneæ,
Nec si resurgat centimanus Gyges,
Divellet umquam: sic potenti
Justitiæ placitumque Parcis.
Seu Libra, seu me Scorpios aspicit
Formidolosus, pars violentior
Natalis horæ, seu tyrannus
Hesperiæ Capricornus undæ:
Utrumque nostrum incredibili modo
Consentit astrum. te Jovis inpio
Tutela Saturno refulgens
Eripuit, volucrisque fati
Tardavit alas; cum populus frequens
Lætum theatris ter crepuit sonum:
Me truncus inlabsus cerebro
Sustulerat, nisi Faunus ictum
Dextrâ levasset, Mercurialium
Custos virorum. reddere victimas

14. Vulg. Gigas, vel Gyas,

Ædemque votivam memento :
Nós humilem feriemus agnam.

xviii.

– ∪ | – ∪ | – ∪ | – ∪
∪ – | ∪ – | ∪ – | ∪ – | ∪ – | ∪ –

NON ebur, neque aureum
Meâ renidet in domo lacunar :
Non trabes Hymettiæ
Premunt columnas ultimâ recisas
Africâ : neque Attali
Ignotus heres regiam occupavi :
Nec Laconicas mihi
Trahunt honestæ purpuras clientæ.
At fides, et ingenî
Benigna vena est; pauperemque dives
Me petit : nihil supra
Deos lacesso, nec potentem amicum
Largiora flagito,
Satis beatus unicis Sabinis.
Truditur dies die,
Novæque pergunt interire Lunæ.
Tu secanda marmora
Locas sub ipsum funus, et sepulcri

Inmemor, struis domos:
Marisque Baiis obstrepentis urgues
Submovere litora,
Parum locuples continénte ripâ.
Quid, quod usque proximos
Revellis agri terminos, et ultra
Limites clientium
Salis avarus? pellitur paternos
In sinu ferens Deos
Et uxor et vir, sordidosque natos.
Nulla certior tamen,
Rapacis Orci sede destinatâ
Aula divitem manet
Herum. quid ultra tendis? æqua tellus
Pauperi recluditur,
Regumque pueris: nec satelles Orci
Callidum Promethea
Revexit, auro captus. hic superbum
Tantalum atque Tantali
Genus coërcet: hic levare functum
Pauperem laboribus,
Vocatus atque non moratus audit.

40. Vulg. non vocatus

xix.

In Bacchum.

– – | ∪ – | – || – ∪ ∪ | – ∪ ⏓
– – | ∪ – | – || – ∪ ∪ | – ∪ ⏓
– – | ∪ – | – – | ∪ – | ⏓
– ∪ ∪ | – ∪ ∪ | – ∪ | – ⏓

Bacchum in remotis carmina rupibus
Vidi docentem (credite posteri)
  Nymphasque discentes, et aures
    Capripedum Satyrorum acutas.
Euœ! recenti mens trepidat metu,
Plenoque Bacchi pectore turbidum
  Lætatur. euœ! parce Liber,
    Parce, gravi metuende thyrso.
Fas pervicaces sit mihi Thyiadas,
Vinique fontem, lactis et uberes
  Cantare rivos, atque truncis
    Labsa cavis iterare mella:
Fas et beatæ conjugis additum
Stellis honorem, tectaque Penthei

9. Est mihi Thyadas,

Disjecta non leni ruina,
Thracis et exitium Lycurgi.
Tu flectis amnes, tu mare barbarum:
Tu separatis uvidus in jugis
Nodo coërces viperino
Bistonidum sine fraude crines.
Tu, cum parentis regna per arduum
Cohors Gigantum scanderet inpia,
Rhœtum retorsisti leonis
Unguibus, horribilique malâ:
Quamquam, choreis aptior et jocis
Ludoque dictus, non sat idoneus
Pugnæ ferebaris, sed idem
Pacis eras mediusque belli.
Te vidit insons Cerberus aureo
Cornu decorum, leniter atterens
Caudam; et recedentes trilingui
Ore pedes tetigitque crura.

23. Vulg. Rhœcum

XX.

AD MÆCENATEM.

– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | ⏑ – | – – | ⏑ – | ⏓
– ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏓

NON usitatâ, nec tenui ferar
Pennâ biformis per liquidum æthera
Vates; neque in terris morabor
Longius; invidiâque major
Urbes relinquam. non ego, Pauperum
Sanguis parentum, non ego, quem vocas
Dilecte, Mæcenas, obibo;
Nec Stygiâ cohibebor undâ.
Jam jam residunt cruribus asperæ
Pelles; et album mutor in alitem
Superne; nascunturque leves
Per digitos humerosque plumæ.
Jam Dædaleo ocior Icaro,
Visam gementis litora Bospori,

6, 7. Vulg. vocas, Dilecte Mæcenas,

Syrtesque Gætulas, canorus
Ales, Hyperboreosque campos.
Me Colchus, et, qui dissimulat metum
Marsæ cohortis, Dacus, ut ultimi
Noscent Geloni: me peritus
Discet Hiber, Rhodanique potor.
Absint inani funere næniæ,
Luctusque turpes, et querimoniæ:
Conpesce clamorem, ac sepulcri
Mitte supervacuos honores.

CARMINUM III.

i.

– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
⏑ – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | ⏑ – | – – | ⏑ – | ⏓
– ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏓

Odi profanum volgus, et arceo.
Favete linguis: carmina non prius
Audita Musarum sacerdos
Virginibus puerisque canto.
Regum timendorum in proprios greges,
Reges in ipsos imperium est Jovis,
Clari Giganteo triumpho,
Cuncta supercilio moventis.
Est ut viro vir latius ordinet
Arbusta sulcis; hic generosior
Descendat in campum petitor;
Moribus hic meliorque famâ

Contendat; illi turba clientium
Sit major: æquâ lege necessitas
Sortitur insignes et imos;
Omne capax movet urna nomen.
Destrictus ensis cui super inpiâ
Cervice pendet, non Siculæ dapes
Dulcem elaborabunt saporem;
Non avium citharæque cantus
Somnum reducent. somnus agrestium
Lenis virorum non humiles domos
Fastidit umbrosamque ripam,
Non Zephyris agitata Tempe.
Desiderantem quod satis est, neque
Tumultuosum sollicitat mare,
Nec sævus Arcturi cadentis
Impetus, aut orientis Hædi:
Non verberatæ grandine vineæ,
Fundusque mendax; arbore nunc aquas
Culpante, nunc torrentia agros
Sidera, nunc hiemes iniquas.
Contracta pisces æquora sentiunt,
Jactis in altum molibus: huc frequens
Cæmenta demittit redemtor
Cum famulis, dominusque terræ

Fastidiosus: sed timor et minæ
Scandunt eodem quo dominus: neque
Decedit ærata triremi, et
Post equitem sedet atra cura.
Quod si dolentem nec Phrygius lapis,
Nec purpurarum sidere clarior
Delinit usus, nec Falerna
Vitis, Achæmeniumve costum;
Cur invidendis postibus, et novo
Sublime ritu moliar atrium?
Cur valle permutem Sabinâ
Divitias operosiores?

ii.

– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | ⏑ – | – – | ⏑ – | ⏓
– ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏓

ANGUSTAM, amici, pauperiem pati
Robustus acri militiâ puer
Condiscat; et Parthos feroces
Vexet eques metuendus hastâ;

44. Vulg. Achæmeniumque

Vitamque sub divo, et trepidis agat
In rebus: illum ex mœnibus hosticis
Matrona bellantis tyranni
Prospiciens, et adulta virgo
Suspiret, Eheu, ne rudis agminum
Sponsus lacessat regius asperum
Tactu leonem; quem cruenta
Per medias rapit ira cædes.
Dulce et decorum est pro patriâ mori.
Mors et fugacem consequitur virum:
Nec parcit inbellis juventæ
Poplitibus, timidove tergo.
Virtus, repulsæ nescia sordidæ,
Intaminatis fulget honoribus;
Nec sumit aut ponit secures
Arbitrio popularis auræ.
Virtus, recludens inmeritis mori
Cælum, negatâ tentat iter viâ;
Cœtusque vulgares, et udam
Spernit humum fugiente pennâ.
Est et fideli tuta silentio
Merces: vetabo, qui Cereris sacrum

14. Vulg. persequitur 16. timidoque

Volgarit arcanæ, sub îsdem
    Sit trabibus, fragilemve mecum
Solvat phaselon. sæpe Diespiter
Neglectus incesto addidit integrum :
  Raro antecedentem scelestum
    Deseruit pede Pœna claudo.

iii.

– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | ⏑ – | – – | ⏑ – | ⏓
– ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏓

JUSTUM, et tenacem propositi virum
Non civium ardor prava jubentium,
  Non voltus instantis tyranni
    Mente quatit solidâ, neque Auster
Dux inquieti turbidus Hadriæ,
Nec fulminantis magna manus Jovis:
  Si fractus inlabatur orbis,
    Inpavidum ferient ruinæ.
Hac arte Pollux, et vagus Hercules
Enisus arces attigit igneas:

28. fragilemque 29. phaselum. 6. Jovis manus: 10. Innixus

Quos inter Augustus recumbens
Purpureo bibit ore nectar.
Hac te merentem, Bacche pater, tuæ
Vexere tigres, indocili jugum
Collo trahentes: hac Quirinus
Martis equis Acheronta fugit;
Gratum elocuta consiliantibus
Junone Divis: Ilion, Ilion
Fatalis incestusque judex,
Et mulier peregrina vertit
In pulverem; ex quo destituit Deos
Mercede pacta Laomedon, mihi
Castæque damnatum Minervæ,
Cum populo et duce fraudulento.
Jam nec Lacænæ splendet adulteræ
Famosus hospes? nec Priami domus
Perjura pugnaces Achivos
Hectoreis opibus refringit.
Nostrisque ductum seditionibus
Bellum resedit. protinus et graves
Iras et invisum nepotem,
Troïa quem peperit sacerdos,

32. Vulg. Troica

Marti redonabo. illum ego lucidas
Inire sedes, ducere nectaris
Succos, et adscribi quietis
Ordinibus patiar Deorum.
Dum longus inter sæviat Ilion
Romamque pontus; qualibet exsules
In parte regnanto beati:
Dum Priami Paridisque busto
Insultet armentum, et catulos feræ
Celent inultæ; stet Capitolium
Fulgens, triumphatisque possit
Roma ferox dare jura Medis:
Horrenda late nomen in ultimas
Extendat oras; quâ medius liquor
Secernit Europen ab Afro,
Qua tumidus rigat arva Nilus:
'Aurum inrepertum, et sic melius situm
Cum terra celat, spernere fortior,
Quam cogere humanos in usus
Omne sacrum rapiente dextrâ.'
Quicumque mundo terminus obstitit,
Hunc tangat armis; visere gestiens
Quâ parte debacchentur ignes,
Quâ nebulæ pluviique rores.

Sed bellicosis fata Quiritibus
Hac lege dico; ne nimium pii,
Rebusque fidentes, avitæ
Tecta velint reparare Trojæ.
Trojæ renascens alite lugubri
Fortuna tristi clade iterabitur,
Ducente victrices catervas
Conjuge me Jovis et sorore.
Ter si resurgat murus aëneus,
Auctore Phœbo; ter pereat meis
Excisus Argivis: ter uxor
Capta virum puerosque ploret.
Non hoc jocosæ conveniet lyræ:
Quo Musa tendis? desine pervicax
Referre sermones Deorum, et
Magna modis tenuare parvis.

iv.

Ad Calliopen.

– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | ⏑ – | – – | ⏑ – | ⏓
– ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏓

Descende cælo, et dic age tibiâ
Regina longum Calliope melos;
Seu voce nunc mavis acutâ,
Seu fidibus, citharâque Phœbi.
Auditis? an me ludit amabilis
Insania? audire, et videor pios
Errare per lucos, amœnæ
Quos et aquæ subeunt, et auræ.
Me fabulosæ Volture in Appulo,
Altricis extra limen Apuliæ,
Ludo fatigatumque somno,
Fronde nova puerum palumbes
Texere: mirum quod foret omnibus,
Quicumque celsæ nidum Acherontiæ,
Saltusque Bantinos, et arvum
Pingue tenent humilis Ferenti:

4. Vulg. citharâve

Ut tuto ab atris corpore viperis
Dormirem et ursis; ut premerer sacrâ
    Lauroque, conlatâque myrto,
        Non sine Dîs animosus infans.
Vester, Camenæ, vester in arduos
Tollor Sabinos; seu mihi frigidum
    Præneste, seu Tibur supinum,
        Seu liquidæ placuere Baiæ.
Vestris amicum fontibus et choris,
Non me Philippis versa acies retro,
    Devota non extinxit arbor,
        Nec Siculâ Palinurus undâ.
Utcumque mecum vos eritis; libens
Insanientem navita Bosporum
    Tentabo, et arentes arenas
        Litoris Assyrii viator.
Visam Britannos hospitibus feros,
Et lætum equino sanguine Concanum:
    Visam pharetratos Gelonos,
        Et Scythicum inviolatus amnem.
Vos Cæsarem altum, militiâ simul
Fessas cohortes reddidit oppidis,

38. Vulg. abdidit

Finire quærentem labores,
Pierio recreatis antro.
Vos lene consilium et datis, et dato
Gaudetis almæ. scimus ut inpios
Titanas inmanemque turmam
Fulmine sustulerit corusco,
Qui terram inertem, qui mare temperat
Ventosum; et umbras regnaque tristia,
Divosque, mortalesque turbas
Imperio regit unus æquo.
Magnum illa terrorem intulerat Jovi
Fidens juventus horrida brachiis,
Fratresque tendentes opaco
Pelion inposuisse Olympo.
Sed quid Typhœus et validus Mimas,
Aut quid minaci Porphyrion statu,
Quid Rhœtus evolsisque truncis
Enceladus jaculator audax,
Contra sonantem Palladis ægida
Possent ruentes? hinc avidus stetit
Volcanus, hinc matrona Juno, et
Numquam humeris positurus arcum,

44. caduco, 46. et urbes 55. Vulg. Rhœcus

Qui rore puro Castaliæ lavit
Crines solutos, qui Lyciæ tenet
Dumeta, natalemque silvam,
Delius et Patareus Apollo.
Vis consilî expers mole ruit suâ :
Vim temperatam Dî quoque provehunt
In majus : îdem odere vires
Omne nefas animo moventes.
Testis mearum centimanus Gyges
Sententiarum, notus et integræ
Tentator Orion Dianæ,
Virgineâ domitus sagittâ.
Injecta monstris Terra dolet suis :
Mæretque partus fulmine luridum
Missos ad Orcum : nec peredit
Inpositam celer ignis Ætnam :
Incontinentis nec Tityi jecur
Relinquit ales, nequitiæ additus
Custos : amatorem trecentæ
Pirithoum cohibent catenæ.

69. Gigas vel Gyas

V.

– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏑
– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏑
– – | ⏑ – | – – | ⏑ – | ⏑
– ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏑

Cælo tonantem credidimus Jovem
Regnare: præsens Divos habebitur
Augustus, adjectis Britannis
Imperio, gravibusque Persis.
Milesne Crassi conjuge barbara
Turpis maritus vixit? et hostium
(Proh curia, inversique mores!)
Consenuit socerorum in arvis
Sub rege Medo Marsus et Appulus,
Anciliorum et nominis et togæ
Oblitus, æternæque Vestæ,
Incolumi Jove et urbe Româ?
Hoc caverat mens provida Reguli
Dissentientis conditionibus
Fœdis, et exemplo trahenti
Perniciem veniens in ævum.

8. Vulg. armis   10. Anciliorum, nominis

Sic non periret inmiserabilis
Captiva pubes? Signa ego Punicis
Adfixa delubris, et arma
Militibus sine cæde, dixit,
Derepta vidi: vidi ego civium
Retorta tergo brachia libero,
Portasque non clausas, et arva
Marte coli populata nostro.
Auro repensus scilicet acrior
Miles redibit? flagitio additis
Damnum: neque amissos colores
Lana refert medicata fuco;
Nec vera virtus, cum semel excidit,
Curat reponi deterioribus.
Si pugnat extricata densis
Cerva plagis, erit ille fortis,
Qui perfidis se dedidit hostibus:
Et Marte Pœnos proteret altero,
Qui lora restrictis lacertis
Sensit iners; timuitque mortem

16, 17. Vulg. ævum, Si—pubes.
26. Miles redibit; ed. 3. R. B.
33. Vulg. credidit

Hinc, unde vitam sumeret aptius;
Pacem et duello miscuit: ô pudor!
O magna Carthago, probrosis
Altior Italiæ ruinis!
Fertur pudicæ conjugis osculum,
Parvosque natos, ut capitis minor,
Ab se removisse, et virilem
Torvus humi posuisse voltum:
Donec labantes consilio Patres
Firmaret auctor numquam alias dato;
Interque mærentes amicos
Egregius properaret exsul.
Atqui sciebat, quæ sibi barbarus
Tortor pararet: non aliter tamen
Dimovit obstantes propinquos,
Et populum reditus morantem;
Quam si clientum longa negotia
Dijudicata lite relinqueret,
Tendens Venafranos in agros,
Aut Lacedæmonium Tarentum.

37. Hic—inscius 43. A se

vi.

Ad Romanos.

– – | ◡ – | – || – ◡ ◡ | – ◡ ◡
– – | ◡ – | – || – ◡ ◡ | – ◡ ◡
– – | ◡ – | – – | ◡ – | ◡
– ◡ ◡ | – ◡ ◡ | – ◡ | – ◡

Delicta majorum inmeritus lues,
Romane, donec templa refeceris
Ædesque labentes Deorum, et
Fœda nigro simulacra fumo.
Dîs te minorem quod geris, imperas:
Hinc omne principium, huc refer exitum.
Dî multa neglecti dederunt
Hesperiæ mala luctuosæ.
Jam bis Moneses, et Pacori manus
Non auspicatos contudit impetus
Nostros, et adjecisse prædam
Torquibus exiguis renidet.
Pæne occupatam seditionibus
Delevit Urbem Dacus et Æthiops;
Hic classe formidatus, ille
Missilibus melior sagittis.

Fecunda culpæ sæcula nuptias
Primum inquinavere, et genus, et domos:
Hoc fonte derivata clades
Inque patres populumque fluxit.
Motus doceri gaudet Ionicos
Matura virgo, et frangitur artubus:
Jam nunc et incestos amores
De tenero meditatur ungui.
Mox juniores quærit adulteros
Inter mariti vina: neque eligit,
Cui donet inpermissa raptim
Gaudia luminibus remotis:
Sed jussa coram non sine conscio
Surgit marito; seu vocat institor,
Seu navis Hispanæ magister,
Dedecorum pretiosus emtor.
Non his juventus orta parentibus
Infecit æquor sanguine Punico;
Pyrrhumque, et ingentem cecidit
Antiochum, Hannibalemque dirum:
Sed rusticorum mascula militum
Proles, Sabellis docta ligonibus

20. Vulg. In patriam pop. 22. fingitur artibus:

Versare glebas, et severæ
Matris ad arbitrium recisos
Portare fustes; sol ubi montium
Mutaret umbras, et juga demeret
Bobus fatigatis, amicum
Tempus agens abeunte curru.
Damnosa quid non inminuit dies?
Ætas parentum, pejor avis, tulit
Nos nequiores, mox daturos
Progeniem vitiosiorem.

vii.

Ad Asterien.

– – | – ∪ ∪ | – | – ∪ ∪ | – ∪ ∪
– – | – ∪ ∪ | – | – ∪ ∪ | – ∪ ∪
– – | – ∪ ∪ | – ∪
– – | – ∪ ∪ | – ∪ ∪

Quid fles, Asterie, quem tibi candidi
Primo restituent vere Favonii,
Thynâ merce beatum,
Constantis juvenem fide
Gygen? ille notis actus ad Oricum
Post insana Capræ sidera, frigidas

Noctes non sine multis
Insomnis lacrimis agit.
Atqui sollicitæ nuntius hospitæ,
Suspirare Chloen, et miseram tuis
Dicens ignibus uri,
Tentat mille vafer modis.
Ut Prœtum mulier perfida credulum
Falsis inpulerit criminibus, nimis
Casto Bellerophonti
Maturare necem, refert.
Narrat pæne datum Pelea Tartaro,
Magnessam Hippolyten dum fugit abstinens:
Et peccare docentes
Fallax historias movet,
Frustra: nam scopulis surdior Icari
Voces audit, adhuc integer. at tibi
Ne vicinus Enipeus
Plus justo placeat, cave.
Quamvis non alius flectere equum sciens
Æque conspicitur gramine Martio,
Nec quisquam citus æque
Tusco denatat alveo:

20. Forte, Pellax   ibid. Vulg. monet,

Primâ nocte domum claude, neque in vias
Sub cantu querulæ despice tibiæ :
　　Et te sæpe vocanti
　　　Duram, difficilis mane.

viii.

AD MÆCENATEM.

– ⏑ | – – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏓
– ⏑ | – – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏓
– ⏑ | – – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏓
　　　– ⏑ ⏑ | – ⏓

MARTIIS cælebs quid agam Calendis,
Quid velint flores et acerra turis
Plena, miraris, positusque carbo in
　　Cespite vivo,
Docte sermones utriusque linguæ.
Voveram dulces epulas, et album
Libero caprum, prope funeratus
　　Arboris ictu.
Hic dies, anno redeunte, festus
Corticem adstrictum pice dimovebit
Amphoræ, fumum bibere institutæ
　　Consule Tullo.

Sume, Mæcenas, cyathos amici
Sospitis centum; et vigiles lucernas
Perfer in lucem: procul omnis esto
Clamor et ira.
Mitte civiles super Urbe curas.
Occidit Daci Cotisonis agmen:
Medus infestis sibi luctuosus
Dissidet armis:
Servit Hispanæ vetus hostis oræ
Cantaber, serâ domitus catenâ:
Jam Scythæ laxo meditantur arcu
Cedere campis.
Neglegens, ne qua populus laboret
Parte, privatim nimium cavere,
Dona præsentis cape lætus horæ, et
Linque severa.

19. Vulg. infestus sibi luctuosis
25, 6. laboret, Parte privatus nimium cavere;
27. rape

ix.

Ad Lydiam.

– – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | – ⏑ ⏑ | – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓

Donec gratus eram tibi,
  Nec quisquam potior brachia candidæ
Cervici juvenis dabat;
  Persarum vigui rege beatior.
Lyd. Donec non aliam magis
  Arsisti, neque erat Lydia post Chloën;
Multi Lydia nominis
  Romanâ vigui clarior Iliâ.
Hor. Me nunc Thressa Chloë regit,
  Dulces docta modos, et citharæ sciens:
Pro quâ non metuam mori,
  Si parcent animæ fata superstiti.
Lyd. Me torret face mutuâ
  Thurini Calais filius Ornyti:
Pro quo bis patiar mori,
  Si parcent puero fata superstiti.

5. alia   14. Vulg. Ornithi:

Hor. Quid si prisca redit Venus,
Diductosque jugo cogit aëneo?
Si flava excutitur Chloe,
Rejectæque patet janua Lydiæ?
Lyd. Quamquam sidere pulcrior
Ille est; tu levior cortice, et inprobo
Iracundior Hadriâ:
Tecum vivere amem, tecum obeam libens.

X.

Ad Lycen.

– – | – ⏑ ⏑ | – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | – ⏑ ⏑ | – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | – ⏑ ⏑ | – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓

Extremum Tanain si biberes, Lyce,
Sævo nupta viro; me tamen asperas
Projectum ante fores objicere incolis
Plorares Aquilonibus.
Audis quo strepitu janua, quo nemus
Inter pulchra satum tecta remugiat?

3. Porrectum 6. situm

Sentis et positas ut glaciet nives
Duro numine Juppiter?
Ingratam Veneri pone superbiam;
Ne currente rota funis eat retro.
Non te Penelopen difficilem procis
Tyrrhenus genuit parens.
O, quamvis neque te munera, nec preces,
Nec tinctus violâ pallor amantium,
Nec vir Pieriâ pellice saucius
Curvat; supplicibus tuis
Parcas, nec rigidâ mollior æsculo,
Nec Mauris animum mitior anguibus.
Non hoc semper erit liminis aut aquæ
Cælestis patiens latus.

7. Remugiat Ventis? 8. Puro
10. Ne c. retro f. e. rota.

xi.

Ad Mercurium.

– ⏑ | – – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏓
– ⏑ | – – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏓
– ⏑ | – – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏓
– ⏑ ⏑ | – ⏓

Mercuri, (nam te docilis magistro
Movit Amphion lapides canendo)
Tuque Testudo resonare septem
    Callida nervis,
Nec loquax olim neque grata, nunc et
Divitum mensis et amica templis;
Dic modos, Lyde quibus obstinatas
    Adplicet aures:
Quæ, velut latis equa trima campis,
Ludit exsultim metuitque tangi,
Nuptiarum expers et adhuc protervo
    Cruda marito.
Tu potes tigres comitesque silvas
Ducere, et rivos celeres morari.
Cessit inmanis tibi blandienti
    Janitor aulæ

Cerberus; quamvis furiale centum
Muniant angues caput ejus, atque
Spiritus teter, saniesque manet
    Ore trilingui.
Quin et Ixion, Tityosque voltu
Risit invito: stetit urna paullum
Sicca, dum grato Danai puellas
    Carmine mulces.
Audiat Lyde scelus atque notas
Virginum pœnas, et inane lymphæ
Dolium fundo pereuntis imo,
    Seraque fata,
Quæ manent culpas etiam sub Orco.
Inpiæ, (nam quid potuere majus?)
Inpiæ sponsos potuere duro
    Perdere ferro.
Una de multis, face nuptiali
Digna, perjurum fuit in parentem
Splendide mendax, et in omne virgo
    Nobilis ævum:
Surge, quæ dixit juveni marito,
Surge, ne longus tibi somnus, unde

18. Forte, caput, exeatque

Non times, detur: socerum et scelestas
Falle sorores;
Quæ, velut nactæ vitulos leænæ,
Singulos (eheu) lacerant: ego illis
Mollior nec te feriam, neque intra
Claustra tenebo.
Me pater sævis oneret catenis,
Quod viro clemens misero peperci;
Me vel extremos Numidarum in agros
Classe releget.
I, pedes quo te rapiunt et auræ,
Dum favet nox et Venus: i secundo
Omine; et nostri memorem sepulcro
Scalpe querelam.

43. Vulg. nec intra

xii.

Ad Neobulen.

∪ ∪ — — | ∪ ∪ — — | ∪ ∪ — — | ∪ ∪ — —
∪ ∪ — — | ∪ ∪ — — | ∪ ∪ — — | ∪ ∪ — —
∪ ∪ — — | ∪ ∪ — —*

Miserarum est, nec amori dare ludum, neque dulci
Mala vino lavere; aut exanimari metuentis
Patruæ verbera linguæ.
Tibi qualum Cythereæ puer ales, tibi telas
Operosæque Minervæ studium aufert, Neobule,
Liparæi nitor Hebri;
Simul unctos Tiberinis humeros lavit in undis
Eques ipso melior Bellerophonte, neque pugno
Neque segni pede victus:
Catus idem per apertum fugientes agitato
Grege cervos jaculari, et celer arto latitantem
Fruticeto excipere aprum.

* Singulos versus tanquam tetrametros digessit *Alex. Cuninghamius;* quam dispositionem probabiliorem puto: vid. notas.

1. neque 11. alto

xiii.

Ad Fontem Bandusiam.

– – | – ∪ ∪ | – | – ∪ ∪ | – ∪ ∪̄
– – | – ∪ ∪ | – | – ∪ ∪ | – ∪ ∪̄
– – | – ∪ ∪ | – ∪̄
– – | – ∪ ∪ | – ∪ ∪̄

O fons Bandusiæ, splendidior vitro,
Dulci digne mero, non sine floribus,
Cras donaberis hædo;
Cui frons turgida cornibus
Primis et Venerem et prœlia destinat,
Frustra: nam gelidos inficiet tibi
Rubro sanguine rivos,
Lascivi suboles gregis.
Te flagrantis atrox hora Caniculæ
Nescit tangere: tu frigus amabile
Fessis vomere tauris
Præbes, et pecori vago.
Fies nobilium tu quoque fontium,
Me dicente cavis inpositam ilicem
Saxis, unde loquaces
Lymphæ desiliunt tuæ.

1. Vulg. Blandusiæ,

xiv.

De Reditu Augusti.

– ⏑ | – – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏓
– ⏑ | – – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏓
– ⏑ | – – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏓
– ⏑ ⏑ | – ⏓

Herculis ritu modo dictus, ô plebs,
Morte venalem petiisse laurum
Cæsar, Hispanâ repetit penates
    Victor ab orâ.
Unico gaudens mulier marito
Prodeat, castis operata sacris;
Et soror cari ducis, et decoræ
    Supplice vittâ
Virginum matres, juvenumque nuper
Sospitum. vos ô pueri, et puellæ
Jam virûm expertes male criminatis
    Parcite verbis.
Hic dies vere mihi festus atras
Eximet curas: ego nec tumultum,
Nec mori per vim metuam, tenente
    Cæsare terras.

6. Vulg. Justis operata divis; 7. clarì
11. expertæ — ominatis vel inominatis

I pete unguentum, puer, et coronas,
Et cadum Marsi memorem duelli;
Spartacum si quâ potuit vagantem
Fallere testâ.
Dic et argutæ properet Neæræ,
Murreum nodo cohibente crinem:
Si per invisum mora janitorem
Fiet, abito.
Lenit albescens animos capillus
Litium et rixæ cupidos protervæ.
Non ego hoc ferrem calidus juventâ,
Consule Planco.

XV.

Ad Chlorin.

— — | — ◡ ◡ | — ◡ ◡̄
— — | — ◡ ◡ | — | — ◡ ◡ | — ◡ ◡̄

Uxor pauperis Ibyci,
Tandem nequitiæ fige modum tuæ,
Famosisque laboribus:
Maturo propior desine funeri

22. cohibere

Inter ludere virgines,
  Et stellis nebulam spargere candidis.
Non, si quid Pholoen satis,
  Et te, Chlori, decet: filia rectius
Expugnat juvenum domos,
  Pulso Thyias uti concita tympano.
Illam cogit amor Nothi
  Lascivæ similem ludere capreæ:
Te lanæ prope nobilem
  Tonsæ Luceriam, non citharæ decent,
Nec flos purpureus rosæ,
  Nec poti vetulam fæce tenus cadi.

XVI.

Ad Mæcenatem.

— — | — ⏑ ⏑ | — | — ⏑ ⏑ | — ⏑ ⏓
— — | — ⏑ ⏑ | — | — ⏑ ⏑ | — ⏑ ⏓
— — | — ⏑ ⏑ | — | — ⏑ ⏑ | — ⏑ ⏓
    — — | — ⏑ ⏑ | — ⏑ ⏓

Inclusam Danaen turris aënea,
Robustæque fores, et vigilum canum

10. Vulg. Thyas

Tristes excubiæ munierant satis
Nocturnis ab adulteris:
Si non Acrisium virginis abditæ
Custodem pavidum Juppiter et Venus
Risissent: fore enim tutum iter et patens,
Converso in pretium Deo.
Aurum per medios ire satellites,
Et perrumpere amat saxa, potentius
Ictu fulmineo. concidit auguris
Argivi domus, ob lucrum
Demersa exitio. diffidit urbium
Portas vir Macedo, et subruit æmulos
Reges muneribus. munera navium
Sævos inlaqueant duces.
Crescentem sequitur cura pecuniam,
Majorumque fames. jure perhorrui
Late conspicuum tollere verticem,
Mæcenas, equitum decus.
Quanto quisque sibi plura negaverit,
Ab Dîs plura feret. nil cupientium
Nudus castra peto; et transfuga divitum
Partes linquere gestio:

13. Vulg. excidio. 22. A Dîs

Contemtæ dominus splendidior rei,
Quam si quicquid arat inpiger Appulus
Occultare meis dicerer horreis,
Magnas inter opes inops.
Puræ rivus aquæ, silvaque jugerum
Paucorum, et segetis certa fides meæ
Fulgentem imperio fertilis Africæ
Fallit. Sorte beatior,
Quamquam nec Calabræ mella ferunt apes,
Nec Læstrygoniâ Bacchus in amphorâ
Languescit mihi, nec pinguia Gallicis
Crescunt vellera pascuis;
Inportuna tamen pauperies abest:
Nec, si plura velim, tu dare deneges.
Contracto melius parva cupidine
Vectigalia porrigam,
Quam si Mygdoniis regnum Alyatteï
Campis continuem. multa petentibus
Desunt multa. bene est, cui Deus obtulit
Parcâ quod satis est manu.

26. non piger 31. Fulgentem 41. Vulg. Alyattici

xvii.

Ad Ælium Lamiam.

– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | ⏑ – | – – | ⏑ – | ⏓
– ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏓

Æli, vetusto nobilis ab Lamo,
'Quando et priores hinc Lamias ferunt
Denominatos; et nepotum
Per memores genus omne fastos
Auctore ab illo ducit originem,'
Qui Formiarum mœnia dicitur
Princeps, et innantem Maricæ
Litoribus tenuisse Lirim
Late tyrannus, cras foliis nemus
Multis, et alga litus inutili
Demissa tempestas ab Euro
Sternet; aquæ nisi fallit augur
Annosa cornix. dum potis, aridum
Conpone lignum: cras genium mero
Curabis, et porco bimestri,
Cum famulis operum solutis.

5. ducis 13. Vulg., potes,

xviii.

Ad Faunum.

— ◡ | — — | — ◡ ◡ | — ◡ | — ◡
— ◡ | — — | — ◡ ◡ | — ◡ | — ◡
— ◡ | — — | — ◡ ◡ | — ◡ | — ◡
— ◡ ◡ | — ◡

Faune, Nympharum fugientum amator,
Per meos fines et aprica rura
Lenis incedas, abeasque parvis
    Æquus alumnis:
Si tener pleno cadit hædus anno,
Larga nec desunt Veneris sodali
Vina crateræ ; vetus ara multo
    Fumat odore.
Ludit herboso pecus omne campo,
Cum tibi Nonæ redeunt Decembres :
Festus in pratis vacat otioso
    Cum bove pagus :
Inter audaces lupus errat agnos :
Spargit agrestis tibi silva frondes :
Gaudet invisam pepulisse fossor
    Ter pede terram.

xix.

Ad Telephum.

– – | – ∪ ∪ | – ∪ ∪
– – | – ∪ ∪ | – | – ∪ ∪ | – ∪ ∪

Quantum distet ab Inacho
  Codrus, pro patria non timidus mori,
Narras, et genus Æaci,
  Et pugnata sacro bella sub Ilio :
Quo Chium pretio cadum
  Mercemur, quis aquam temperet ignibus,
Quo præbente domum, et quota
  Pelignis caream frigoribus, taces.
Da Lunæ propere novæ,
  Da noctis mediæ, da, puer, auguris
Murenæ : tribus aut novem
  Miscentor cyathis pocula commodis.
Qui Musas amat inpares,
  Ternos ter cyathos attonitus petet
Vates : tres prohibet supra
  Rixarum metuens tangere Gratia,

12. Miscentur

Nudis juncta sororibus.
  Insanire juvat: cur Berecyntiæ
Cessant flamina tibiæ?
  Cur pendet tacitâ fistula cum lyrâ?
Parcentes ego dexteras
  Odi: sparge rosas: audiat invidus
Dementem strepitum Lycus,
  Et vicina, seni non habilis Lyco.
Spissâ te nitidum comâ,
  Puro te similem, Telephe, vespero,
Tempestiva petit Rhode:
  Me lentus Glyceræ torret amor meæ.

XX.

AD PYRRHUM.

— ∪ | — — | — ∪ ∪ | — ∪ | — ∪̄
— ∪ | — — | — ∪ ∪ | — ∪ | — ∪̄
— ∪ | — — | — ∪ ∪ | — ∪ | — ∪̄
— ∪ ∪ | — ∪̄

NON vides quanto moveas periclo,
Pyrrhe, Gætulæ catulos leænæ?
Dura post paullo fugies inaudax
    Prœlia raptor:

27. Vulg. petit Chloe:

Cum per obstantes juvenum catervas
Ibit insignem repetens Nearchum:
Grande certamen, tibi præda cedat
    Major, an illi.
Interim, dum tu celeres sagittas
Promis, hæc dentes acuit timendos,
Arbiter pugnæ posuisse nudo
    Sub pede palmam
Fertur, et leni recreare vento
Sparsum odoratis humerum capillis:
Qualis aut Nireus, puer aut aquosâ
    Raptus ab Idâ.

XXI.

Ad Amphoram.

– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | ⏑ – | – – | ⏑ – | ⏓
    – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏓

O nata mecum consule Manlio,
Seu tu querelas, sive geris jocos,

15. Nireus fuit, aut

Seu rixam et insanos amores,
Seu facilem pia, Testa, somnum:
Quocunque lætum nomine Massicum
Servas, moveri digna bono die;
Descende, Corvino jubente
Promere languidiora vina.
Non ille, quamquam Socraticis madet
Sermonibus, te neglegit horridus.
Narratur et prisci Catonis
Sæpe mero incaluisse virtus.
Tu lene tormentum ingenio admoves
Plerumque duro: tu sapientium
Curas et arcanum jocoso
Consilium retegis Lyæo:
Tu spem reducis mentibus anxiis,
Viresque; et addis cornua pauperi,
Post te nec iratos trementi
Regum apices, neque militum arma.
Te Liber, et, si læta aderit, Venus,
Segnesque nodum solvere Gratiæ,
Vivæque producent lucernæ,
Dum rediens fuget astra Phœbus.

4. Vulg. facilem, pia testa, somnum: 5. lectum
10. Vulg. negliget 12. caluisse 19. neque 24. fugat

xxii.

In Dianam.

— ∪ | — — | — ∪ ∪ | — ∪ | — ⏓
— ∪ | — — | — ∪ ∪ | — ∪ | — ⏓
— ∪ | — — | — ∪ ∪ | — ∪ | — ⏓
— ∪ ∪ | — ⏓

Montium custos nemorumque, Virgo,
Quæ laborantes utero puellas
Ter vocata audis, adimisque leto,
Diva triformis;
Inminens villæ tua pinus esto,
Quam per exactos ego lætus annos,
Verris obliquum meditantis ictum
Sanguine donem.

XXIII.

Ad Phidylen.

– – | ◡ – | – || – ◡ ◡ | – ◡ ◡
– – | ◡ – | – || – ◡ ◡ | – ◡ ◡
– – | ◡ – | – – | ◡ – | ◡
– ◡ ◡ | – ◡ ◡ | – ◡ | – ◡

Cælo supinas si tuleris manus,
Nascente Luna, rustica Phidyle;
Si ture placaris et horna
Fruge Lares, avidaque porca;
Nec pestilentem sentiet Africum
Fecunda vitis, nec sterilem seges
Robiginem, aut dulces alumni
Pomifero grave tempus anno.
Nam quæ nivali pascitur Algido
Devota quercus inter et ilices,
Aut crescit Albanis in herbis,
Victima pontificum securim
Cervice tinguet: te nihil attinet
Tentare multa cæde bidentium,

12. Vulg. secures

Parvos coronantem marino
  Rore Deos, fragilique myrto.
Inmunis aram si tetigit manus;
Non sumtuosa blandior hostia
  Mollivit aversos Penates,
  Farre pio, et saliente micâ.

xxiv.

– – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | – ⏑ ⏑ | – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓

Intactis opulentior
  Thesauris Arabum et divitis Indiæ,
Cæmentis licet occupes
  Tyrrhenum omne tuis, et mare Apulicum:
Si figit adamantinos
  Summis verticibus dira Necessitas
Clavos; non animum metu,
  Non mortis laqueis expedies caput.
Campestres melius Scythæ,
  Quorum plaustra vagas rite trahunt domos,

19. Vulg. Mollibit

Vivunt, et rigidi Getæ;
Inmetata quibus jugera liberas
Fruges et Cererem ferunt;
Nec cultura placet longior annua:
Defunctumque laboribus
Æquali recreat sorte vicarius.
Illic matre carentibus
Privignis mulier temperat innocens:
Nec dotata regit virum
Conjunx, nec nitido fidit adultero.
Dos est magna parentium
Virtus, et metuens alterius viri
Certo fœdere castitas:
Et peccare nefas, aut pretium est mori.
O quis, quis volet inpias
Cædes, et rabiem tollere civicam?
Si quæret pater urbium
Subscribi statuis; indomitam audeat
Refrenare licentiam,
Clarus postgenitis: quatenus, heu nefas,
Virtutem incolumem odimus,
Sublatam ex oculis quærimus invidi.

25. Vulg. O quisquis

Quid tristes querimoniæ,
Si non supplicio culpa reciditur?
Quid leges sine moribus
Vanæ proficiunt; si neque fervidis
Pars inclusa caloribus
Mundi, nec Boreæ finitimum latus,
Durataeque gelu nives
Mercatorem abigunt? horrida callidi
Vincunt æquora navitæ.
Magnum pauperies opprobrium, jubet
Quidvis et facere et pati,
Virtutisque viam deserere arduæ.
Vel nos in Capitolium,
Quo clamor vocat et turba faventium,
Vel nos in mare proximum
Gemmas et lapides aurum et inutile,
Summi materiem mali,
Mittamus. scelerum si bene pœnitet,
Eradenda cupidinis
Pravi sunt elementa, et teneræ nimis
Mentes asperioribus
Firmandæ studiis. nescit equo rudis

39. solo nives 44. deserit 49. Vulg. materiam 54. formandæ

Hærere ingenuus puer,
  Venarique timet; ludere doctior,
Seu Græco jubeas trocho,
  Seu malis vetita legibus alea:
Cum perjura patris fides
  Consortem socium fallat et hospites,
Indignoque pecuniam
  Heredi properet. scilicet inprobæ
Crescunt divitiæ: tamen
  Curtæ nesciò quid semper abest rei.

XXV.

Ad Bacchum.

– – | – ◡ ◡ | – ◡ ◡
  – – | – ◡ ◡ | – | – ◡ ◡ | – ◡ ◡

Quo me, Bacche, rapis tui
  Plenum? quæ nemora, aut quos agor in specus,
Velox mente nova? quibus
  Antris egregii Cæsaris audiar
Æternum meditans decus
  Stellis inserere, et concilio Jovis?

60. hospitem,

Dicam insigne, recens, adhuc
    Indictum ore alio. non secus in jugis
Edonis stupet Euias,
    Hebrum prospiciens, et nive candidam
Thracen, ac pede barbaro
    Lustratam Rhodopen; ac mihi devio
Rivos et vacuum nemus
    Mirari libet. ô Naïadum potens,
Baccharumque valentium
    Proceras manibus vertere fraxinos.
Nil parvum, aut humili modo,
    Nil mortale loquar. dulce periculum est,
O Lenæe, sequi Deum
    Cingentem viridi tempora pampino.

9. Vulg. Exsomnis 12. ut mihi 13. Ripas

XXVI.

AD VENEREM.

– – | ∪ – | – || – ∪ ∪ | – ∪ ⏓
– – | ∪ – | – || – ∪ ∪ | – ∪ ⏓
– – | ∪ – | – – | ∪ – | ⏓
– ∪ ∪ | – ∪ ∪ | – ∪ | – ⏓

VIXI puellis nuper idoneus,
Et militavi non sine gloria:
Nunc arma defunctumque bello
Barbiton hic paries habebit,
Lævum marinæ qui Veneris latus
Custodit. hic, hic ponite lucida
Funalia, et vectes, et arcus
Oppositis foribus minaces.
O quæ beatam Diva tenes Cyprum, et
Memphin carentem Sithoniâ nive,
Regina, sublimi flagello
Tange Chloen semel arrogantem.

xxvii.

Ad Galateam.

– ᴗ | – – | – ᴗ ᴗ | – ᴗ | – ᴗ
– ᴗ | – – | – ᴗ ᴗ | – ᴗ | – ᴗ
– ᴗ | – – | – ᴗ ᴗ | – ᴗ | – ᴗ
– ᴗ ᴗ | – ᴗ

Inpios parræ recinentis omen
Ducat, et prægnans canis, aut ab agro
Rava decurrens lupa Lanuvino,
Fœtaque volpes.
Rumpit et serpens iter institutum,
Si per obliquom similis sagittæ
Terruit mannos. ego cui timebo
Providus auspex,
Antequam stantes repetat paludes
Imbrium divina avis inminentum,
Oscinem corvum prece suscitabo
Solis ab ortu.
Sis licet felix ubicumque mavis,
Et memor nostri, Galatea, vivas:

5. Vulg. Rumpat

Teque nec lævus vetat ire picus,
    Nec vaga cornix.
Sed vides quanto trepidet tumultu
Pronus Orion? ego quid sit ater
Hadriæ, novi, sinus; et quid albus
    Peccet Iapyx.
Hostium uxores puerique cæcos
Sentiant motus orientis austri, et
Æquoris nigri fremitum, et trementes
    Verbere ripas.
Sic et Europe niveum doloso
Credidit tauro latus, et scatentem
Beluis pontum mediasque fraudes
    Palluit; audax
Nuper in pratis, studiosa florum, et
Debitæ Nymphis opifex coronæ,
Nocte sublustri nihil astra præter
    Vidit et undas.
Quæ simul centum tetigit potentem
Oppidis Creten, Pater! ô relictum
Filiæ nomen! pietasque! dixit:
    Victa furore

15. vetet 26. latus; at sc. 28. Palluit audax. 29. pratis stu. 34. Pater ô r. 35. nomen, pietasque, dixit, 36. Victa furore!

Unde? quo veni? levis una mors est
Virginum culpæ. vigilansne ploro
Turpe conmissum? an vitio carentem
Ludit imago

Vana, quæ porta fugiens eburna
Somnium ducit? meliusne fluctus
Ire per longos fuit, an recentes
Carpere flores?

Si quis infamem mihi nunc juvencum
Dedat iratæ, lacerare ferro et
Frangere enitar modo multum amati
Cornua monstri.

Inpudens liqui patrios penates:
Inpudens Orcum moror. ô Deorum
Si quis hæc audis, utinam inter errem
Nuda leones.

Antequam turpis macies decentes
Occupet malas, teneræque succus
Defluat prædæ, speciosa quæro
Pascere tigres.

Vilis Europe, pater urguet absens,
Quid mori cessas? potes hac ab orno

37. Unde, quo 39. vitiis 48. tauri.

Pendulum zonâ bene te secutâ e-
    lidere collum.
Sive te rupes, et acuta leto
Saxa delectant; age, te procellæ
Crede veloci: nisi herile mavis
    Carpere pensum
Regius sanguis, dominæque tradi
Barbaræ pellex. Aderat querenti
Perfidum ridens Venus, et remisso
    Filius arcu:
Mox, ubi lusit satis, ABSTINETO,
Dixit, irarum calidæque rixæ;
Cum tibi invisus laceranda reddet
    Cornua taurus.
Uxor invicti Jovis esse nescis?
Mitte singultus; bene ferre magnam
Disce fortunam: tua sectus orbis
    Nomina ducet.

60. lædere   71. Forte, Jam tibi

XXVIII.

Ad Lyden.

— — | — ⏑ ⏑ | — ⏑ ⏓
— — | — ⏑ ⏑ | — | — ⏑ ⏑ | — ⏑ ⏓

Festo quid potius die
    Neptuni facias? prome reconditum,
Lyde, strenua Cæcubum;
    Munitæque adhibe vim sapientiæ.
Inclinare meridiem
    Sentis; ac veluti stet volucris dies,
Parcis deripere horreó
    Cessantem Bibuli consulis amphoram.
Nos cantabimus invicem
    Neptunum, et virides Nereïdum comas:
Tu curvâ recines lyrâ
    Latonam, et celeris spicula Cynthiæ:
Summo carmine, quæ Cnidon
    Fulgentesque tenet Cycladas, et Paphum
Junctis visit oloribus,
    Dicetur; merita Nox quoque nænia.

2. Vulg. faciam? 14. Paphon

XXIX.

Ad Mæcenatem.

– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | ⏑ – | – – | ⏑ – | ⏓
– ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏓

Tyrrhena regum progenies, tibi
Non ante verso lene merum cado,
Cum flore, Mæcenas, rosarum, et
Pressa tuis balanus capillis
Jamdudum apud me est. eripe te moræ,
Ut semper-udum Tibur, et Æsulæ
Declive contempleris arvum, et
Telegoni juga parricidæ.
Fastidiosam desere copiam, et
Molem propinquam nubibus arduis:
Omitte mirari beatæ
Fumum et opes strepitumque Romæ.
Plerumque gratæ divitibus vices,
Mundæque parvo sub lare pauperum
Cenæ, sine aulæis et ostro,
Sollicitam explicuere frontem.

5. moræ: 6. Ne semper udum Tibur et

Jam clarus occultum Andromedæ pater
Ostendit ignem; jam Procyon furit,
Et stella vesani Leonis,
Sole dies referente siccos.
Jam pastor umbras cum grege languido
Rivumque fessus quærit, et horridi
Dumeta Silvani: caretque
Ripa vagis taciturna ventis.
Tu civitatem quis deceat status
Curas, et Urbi sollicitus times,
Quid Seres et regnata Cyro
Bactra parent, Tanaisque discors.
Prudens futuri temporis exitum
Caliginosâ nocte premit Deus;
Ridetque, si mortalis ultra
Fas trepidat. quod adest, memento
Conponere æquus: cætera fluminis
Ritu feruntur, nunc medio alveo
Cum pace delabentis Etruscum
In mare, nunc lapides adesos
Stirpesque raptas et pecus et domos
Volventis una, non sine montium

17. Vulg. Andromedes

Clamore vicinæque silvæ;
Cum fera diluvies quietos
Inritat amnes. ille potens sui
Lætusque deget, cui licet in diem
Dixisse, Vixi: cras vel atrâ
Nube polum Pater occupato,
Vel sole puro: non tamen inritum,
Quodcunque retro est, efficiet; neque
Diffinget, infectumque reddet,
Quod fugiens semel hora vexit.
Fortuna sævo læta negotio, et
Ludum insolentem ludere pertinax,
Transmutat incertos honores,
Nunc mihi, nunc alii benigna.
Laudo manentem. si celeris quatit
Pennas; resigno quæ dedit, et meâ
Virtute me involvo, probamque
Pauperiem sine dote quæro.
Non est meum, si mugiat Africis
Malus procellis, ad miseras preces
Decurrere, et votis pacisci,
Ne Cypriæ Tyriæque merces
Addant avaro divitias mari.
Tum me biremis præsidio scaphæ

62. Vulg. Tunc

Tutum per Ægæos tumultus
Aura ferat, geminusque Pollux.

XXX.

– – | – ⏑ ⏑ | – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓

Exegi monumentum ære perennius,
Regalique situ pyramidum altius;
Quod non imber edax, non Aquilo inpotens
Possit diruere, aut innumerabilis
Annorum series et fuga temporum.
Non omnis moriar; multaque pars mei
Vitabit Libitinam. usque ego posterâ
Crescam laude recens; dum Capitolium
Scandet cum tacitâ virgine pontifex.
Dicar, qua violens obstrepit Aufidus,
Et qua pauper aquæ Daunus agrestium
Regnavit populorum, ex humili potens,
Princeps Æolium carmen ad Italos
Deduxisse modos. sume superbiam
Quæsitam meritis, et mihi Delphicâ
Lauro cinge volens, Melpomene, comam.

64. feret,

CARMINUM IV.

i.

Ad Venerem.

— — | — ∪ ∪ | — ∪ ∪

— — | — ∪ ∪ | — | — ∪ ∪ | — ∪ ∪

Intermissa, Venus, diu
  Rursus bella moves? parce precor, precor.
Non sum qualis eram bonæ
  Sub regno Cinaræ. desine, dulcium
Mater sæva Cupidinum,
  Circa lustra decem flectere mollibus
Jam durum imperiis: abi
  Quo blandæ juvenum te revocant preces.
Tempestivius in domum
  Paulli, purpureis ales oloribus,
Comissabere Maximi;
  Si torrere jecur quæris idoneum.

9. Vulg. domo

Namque et nobilis, et decens,
  Et pro sollicitis non tacitus reis,
Et centum puer artium,
  Late signa feret militiæ tuæ:
Et, quandoque potentior
  Largi muneribus riserit æmuli,
Albanos prope te lacus
  Ponet marmoream sub trabe citreâ.
Illic plurima naribus
  Duces tura; lyrâque et Berecyntiâ
Delectabere tibiâ
  Mixtis carminibus non sine fistulâ.
Illic bis pueri die
  Numen cum teneris virginibus tuum
Laudantes, pede candido
  In morem Salium ter quatient humum.
Me nec femina, nec puer
  Jam, nec spes animi credula mutui,
Nec certare juvat mero,
  Nec vincire novis tempora floribus.
Sed cur heu! Ligurine, cur
  Manat rara meas lacrima per genas?

13. Largis   22, 23. Vulg. lyræ, Berecyntiæ, tibiæ

Cur facunda parum decoro
    Inter verba cadit lingua silentio ?
Nocturnis ego somniis
    Jam captum teneo, jam volucrem sequor
Te per gramina Martii
    Campi, te per aquas, dure, volubiles.

ii.

Ad Antonium Iulum.

– ⏑ | – – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏑̄
– ⏑ | – – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏑̄
– ⏑ | – – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏑̄
– ⏑ ⏑ | – ⏑̄

Pindarum quisquis studet æmulari,
Iule, ceratis ope Dædalea
Nititur pennis, vitreo daturus
    Nomina ponto.
Monte decurrens velut amnis, imbres
Quem super notas aluere ripas,
Fervet, inmensusque ruit profundo
    Pindarus ore ;
Laurea donandus Apollinari,
Seu per audaces nova dithyrambos

Verba devolvit, numerisque fertur
Lege solutis:
Seu Deos, regesve canit Deorum
Sanguinem, per quos cecidere justâ
Morte Centauri, cecidit tremendæ
Flamma Chimæræ:
Sive, quos Elea domum reducit
Palma cælestes, pugilemve equumve
Dicit, et centum potiore signis
Munere donat:
Flebili sponsæ juvenemve raptum
Plorat, et vires animumque moresque
Aureos educit in astra, nigroque
Invidet Orco.
Multa Dircæum levat aura cycnum,
Tendit, Antoni, quotiens in altos
Nubium tractus: ego, apis Matinæ
More modoque
Grata carpentis thyma per laborem,
Plurimum circa nemus uvidique
Tiburis rivos operosa parvus
Carmina fingo.

13. Vulg. regesque 31. Vulg. ripas

Concines majore poeta plectro
Cæsarem, quandoque trahet feroces
Per sacrum clivom meritâ decorus
    Fronde Sygambros:
Quo nihil majus meliusve terris
Fata donavere bonique Divi,
Nec dabunt, quamvis redeant in aurum
    Tempora priscum.
Concines lætosque dies, et Urbis
Publicum ludum super inpetrato
Fortis Augusti reditu, forumque
    Litibus orbum.
Tum meæ (si quid loquor audiendum)
Vocis accedet bona pars; et, O sol
Pulcher, ô laudande, canam, recepto
    Cæsare felix.
Tuque dum procedis, Io triumphe,
Non semel dicemus: Io triumphe,
Civitas omnis; dabimusque Divis
    Tura benignis.
Te decem tauri totidemque vaccæ,
Me tener solvet vitulus, relictâ

45. loquar   49. Isque — procedit,   50. dicemus,

Matre qui largis juvenescit herbis
    In mea vota;
Fronte curvatos imitatus ignes
Tertium lunæ referentis ortum,
Qua notam duxit, niveus videri,
    Cetera fulvus.

iii.

Ad Melpomenen.

– – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | – ⏑ ⏑ | – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓

Quem tu, Melpomene, semel
    Nascentem placido lumine videris,
Illum non labor Isthmius
    Clarabit pugilem; non equus inpiger
Curru ducet Achaico
    Victorem, neque res bellica Deliis
Ornatum foliis ducem,
    Quod regum tumidas contuderit minas,
Ostendet Capitolio:
    Sed quæ Tibur aquæ fertile præfluunt,

Et spissæ nemorum comæ,
Fingent Æolio carmine nobilem.
Romæ principis urbium
Dignatur suboles inter amabiles
Vatum ponere me choros:
Et jam dente minus mordeor invido.
O testudinis aureæ
Dulcem quæ strepitum, Pieri, temperas;
O mutis quoque piscibus
Donatura cycni, si libeat, sonum:
Totum muneris hoc tui est,
Quod monstror digito prætereuntium
Romanæ fidicen lyræ:
Quod spiro et placeo (si placeo) tuum est.

iv.

Drusi Laudes.

– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | ⏑ – | – – | ⏑ – | ⏓
– ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏓

Qualem ministrum fulminis alitem
(Cui rex Deorum regnum in aves vagas

Permisit, expertus fidelem
Juppiter in Ganymede flavo)
Olim juventas, et patrius vigor
Nido laborum propulit inscium;
Vernique, jam nimbis remotis,
Insolitos docuere nisus
Venti paventem: mox in ovilia
Demisit hostem vividus inpetus;
Nunc in reluctantes dracones
Egit amor dapis atque pugnæ:
Qualemve lætis caprea pascuis
Intenta, fulvæ matris ab ubere
Jam lacte depulsum leonem,
Dente novo peritura, vidit:
Videre Rætis bella sub Alpibus
Drusum gerentem Vindelici; ‘quibus
Mos unde deductus per omne
Tempus Amazonia securi
Dextras obarmet, quærere distuli:
Nec scire fas est omnia: sed’ et diu
Lateque victrices catervæ
Consiliis juvenis repressæ

17. Vulg. Rhœti 24. Vulg. revictæ

Sensere, quid mens rite, quid indoles
Nutrita sanctis sub penetralibus
Posset, quid Augusti paternus
In pueros animus Nerones.
Fortes creantur fortibus et bonis:
Est in juvencis, est in equis patrum
Virtus; neque inbellem feroces
Progenerant aquilæ columbam.
Doctrina sed vim promovet insitam,
Rectique cultus pectora roborant:
Utcumque defecere mores,
Dedecorant bene nata culpæ.
Quid debeas, ô Roma, Neronibus,
Testis Metaurum flumen, et Hasdrubal
Devictus, et pulcher fugatis
Ille dies Latio tenebris,
Qui primus almâ risit adoreâ;
Dirus per urbes Afer ut Italas,
Ceu flamma per tædas, vel Eurus
Per Siculas equitavit undas.
Post hoc secundis usque laboribus
Romana pubes crevit, et inpio

26. faustis 31. nec

Vastata Poenorum tumultu
    Fana Deos habuere rectos.
Dixitque tandem perfidus Hannibal;
CERVI, luporum præda rapacium,
  Sectamur ultro, quos opimus
    Fallere et effugere est triumphus.
Gens, quæ cremato fortis ab Ilio
Jactata Tuscis æquoribus sacra
  Natosque maturosque patres
    Pertulit Ausonias ad urbes,
Duris ut ilex tonsa bipennibus
Nigræ feraci frondis in Algido,
  Per damna, per cædes, ab ipso
    Ducit opes animumque ferro.
Non Hydra secto corpore firmior
Vinci dolentem crevit in Herculem;
  Monstrumve submisere Colchi
    Majus, Echioniæve Thebæ.
Merses profundo, pulchrior evenit:
Luctere, multâ proruit integrum
  Cum laude victorem; geritque
    Prœlia conjugibus loquenda.

66. Vulg. proruet   67. geretque

Carthagini jam non ego nuntios
Mittam superbos: occidit, occidit
Spes omnis, et fortuna nostri
Nominis, Hasdrubale interemto.
Nil Claudiæ non perficiunt manus;
Quas et benigno numine Juppiter
Defendit, et curæ sagaces
Expediunt per acuta belli.

V.

Ad Augustum.

– – | – ⏑ ⏑ | – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | – ⏑ ⏑ | – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | – ⏑ ⏑ | – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓

Divis orte bonis, optime Romulæ
Custos gentis, abes jam nimium diu:
Maturum reditum pollicitus Patrum
Sancto concilio, redi.
Lucem redde tuæ, dux bone, patriæ:
Instar veris enim voltus ubi tuus

73. perficient

Adfulsit populo ; gratior it dies,
Et soles melius nitent.
Ut mater juvenem, quem notus invido
Flatu Carpathii trans maris æquora
Cunctantem spatio longius annuo
Dulci distinet a domo,
Votis ominibusque et precibus vocat ;
Curvo nec faciem litore demovet :
Sic desideriis icta fidelibus
Quærit patria Cæsarem.
Tutus bos etenim rura perambulat :
Nutrit farra Ceres, almaque Faustitas :
Pacatum volitant per mare navitæ :
Culpari metuit fides :
Nullis polluitur casta domus stupris :
Mos et lex maculosum edomuit nefas :
Laudantur simili prole puerperæ :
Culpam pœna premit comes.
Quis Parthum paveat ? quis gelidum Scythen ?
Quis Germania quos horrida parturit
Fœtus ? incolumi Cæsare, quis feræ
Bellum curet Hiberiæ ?

18. Vulg. nutrit rura

Condit quisque diem collibus in suis,
Et vitem viduas ducit ad arbores:
Hinc ad vina venit lætus, et alteris
  Te mensis adhibet Deum:
Te multâ prece, te prosequitur mero
Defuso pateris; et Laribus tuum
Miscet numen, uti Græcia Castoris
  Et magni memor Herculis.
Longas ô utinam, dux bone, ferias
Præstes Hesperiæ; dicimus integro
Sicci mane die, dicimus uvidi,
  Cum sol Oceano subest.

vi.

Ad Apollinem.

– ⏑ | – – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏑
– ⏑ | – – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏑
– ⏑ | – – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏑
– ⏑ ⏑ | – ⏑

Dive, quem proles Niobea magnæ
Vindicem linguæ, Tityosque raptor

31. Vulg. redit

Sensit, et Trojæ prope victor altæ
    Phthius Achilles,
Ceteris major, tibi miles inpar;
Filius quamvis Thetidis marinæ
Dardanas turres quateret tremendâ
    Cuspide pugnax.
Ille, mordaci velut icta ferro
Pinus, aut inpulsa cupressus euro,
Procidit late, posuitque collum in
    Pulvere Teucro.
Ille non inclusus equo Minervæ
Sacra mentito, male feriatos
Troas et lætam Priami choreis
    Falleret aulam;
Sed palam captis gravis, heu nefas heu!
Nescios fari pueros Achivis
Ureret flammis, etiam latentem
    Matris in alvo:
Ni tuis flexus Venerisque gratæ
Vocibus Divom pater adnuisset
Rebus Æneæ potiore ductos
    Alite muros.

19. Vulg. latentes   21. victus

Ductor Argeæ fidicen Thaliæ
Phœbe, qui Xantho lavis amne crines,
Dauniæ defende decus Camenæ,
Levis Agyieu.
Spiritum Phœbus mihi, Phœbus artem
Carminis, nomenque dedit poetæ.
Virginum primæ puerique claris
Patribus orti,
Deliæ tutela Deæ, fugaces
Lyncas et cervos cohibentis arcu,
Lesbium servate pedem meique
Pollicis ictum;
Rite Latonæ puerum canentes,
Rite crescentem face Noctilucam,
Prosperam frugum, celeremque pronos
Volvere menses.
Nupta jam dices; Ego Dîs amicum,
Sæculo festas referente luces,
Reddidi carmen, docilis modorum
Vatis Horatî.

25. Vulg. Doctor argutæ

vii.

Ad Torquatum.

– – | – ◡ ◡ | – ◡ ◡ | – – | – ◡ ◡ | – ⏓
– ◡ ◡ | – ◡ ◡ | ⏓

Diffugere nives: redeunt jam gramina campis,
Arboribusque comæ:
Mutat terra vices; et decrescentia ripas
Flumina prætereunt:
Gratia cum Nymphis geminisque sororibus audet
Ducere nuda choros.
Inmortalia ne speres, monet annus, et almum
Quæ rapit hora diem.
Frigora mitescunt zephyris: ver proterit æstas,
Interitura, simul
Pomifer autumnus fruges effuderit: et mox
Bruma recurrit iners.
Damna tamen celeres reparant cælestia lunæ:
Nos ubi decidimus
Quo pater Æneas, quo Tullus, dives et Ancus,
Pulvis et umbra sumus.

15. Vulg. pius Æn.

Quis scit an adjiciant hodiernæ crastina summæ
Tempora Dî superi?
Cuncta manus avidas fugient heredis, amico
Quæ dederis animo.
Cum semel occideris, et de te splendida Minos
Fecerit arbitria;
Non, Torquate, genus, non te facundia, non te
Restituet pietas.
Infernis neque enim tenebris Diana pudicum
Liberat Hippolytum:
Nec Lethæa valet Theseus abrumpere caro
Vincula Pirithoo.

viii.

Ad Censorinum.

– – | – ⏑ ⏑ | – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏑

Donarem pateras grataque commodus,
Censorine, meis æra sodalibus:
Donarem tripodas, præmia fortium
Graiorum: neque tu pessima munerum
Ferres, divite me scilicet artium
Quas aut Parrhasius protulit, aut Scopas;

Hic saxo, liquidis ille coloribus
Sollers nunc hominem ponere, nunc Deum.
Sed non hæc mihi vis ; nec tibi talium
Res est aut animus deliciarum egens.
Gaudes carminibus : carmina possumus
Donare, et pretium dicere muneri.
Non incisa notis marmora publicis,
Per quæ spiritus et vita redit bonis
Post mortem ducibus ; non celeres fugæ
Rejectæque retrorsum Hannibalis minæ ;
Non incendia Carthaginis inpiæ,
Ejus qui domitâ nomen ab Africâ
Lucratus rediit, clarius indicant
Laudes, quam Calabræ Pierides : neque
Si chartæ sileant quod bene feceris,
Mercedem tuleris. quid foret Iliæ
Mavortisque puer, si taciturnitas
Obstaret meritis invida Romuli ?
Ereptum Stygiis fluctibus Æacum
Virtus, et favor, et lingua potentium
Vatum divitibus consecrat insulis.
Dignum laude virum Musa vetat mori :

9. Vulg. non tibi

Cælo Musa beat. sic Jovis interest
Optatis epulis inpiger Hercules:
Clarum Tyndaridæ sidus ab infimis
Quassas eripiunt æquoribus rates:
Ornatus viridi tempora pampino
Liber vota bonos ducit ad exitus.

ix.

Ad Lollium.

— — | ⏑ — | — || — ⏑ ⏑ | — ⏑ ⏓
— — | ⏑ — | — || — ⏑ ⏑ | — ⏑ ⏓
— — | ⏑ — | — — | ⏑ — | ⏓
— ⏑ ⏑ | — ⏑ ⏑ | — ⏑ | — ⏓

Ne forte credas interitura, quæ
Longe sonantem natus ad Aufidum
Non ante volgatas per artes
Verba loquor socianda chordis;
Non, si priores Mæonius tenet
Sedes Homerus, Pindaricæ latent
Ceæque, et Alcæi minaces
Stesichorique graves Camenæ:

Nec, si quid olim lusit Anacreon,
Delevit ætas: spirat adhuc amor,
Vivuntque conmissi calores
Æoliæ fidibus puellæ.
Non sola comtos arsit adulteri
Crines et aurum vestibus inlitum,
Mirata regalesque cultus
Et comites, Helene Lacæna:
Primusve Teucer tela Cydonio
Direxit arcu: non semel Ilion
Vexata: non pugnavit ingens
Idomeneus Sthenelusve solus
Dicenda Musis prœlia: non ferox
Hector, vel acer Deïphobus graves
Excepit ictus pro pudicis
Conjugibus puerisque primus:
Vixere fortes ante Agamemnona
Multi; sed omnes inlacrimabiles
Urguentur ignotique longâ
Nocte, carent quia vate sacro.
Paullum sepultæ distat inertiæ
Celata virtus. non ego te meis

18. Vulg. Ilios

Chartis inornatum silebo,
Totve tuos patiar labores
Inpune, Lolli, carpere lividas
Obliviones. est animus tibi
Rerumque prudens, et secundis
Temporibus dubiisque rectus;
Vindex avaræ fraudis, et abstinens
Ducentis ad se cuncta pecuniæ:
Consulque non unius anni;
Sed, quotiens bonus atque fidus
Judex honestum prætulit utili et
Rejecit alto dona nocentium
Voltu, per obstantes catervas
Explicuit sua victor arma.
Non possidentem multa vocaveris
Recte beatum: rectius occupat
Nomen beati, qui Deorum
Muneribus sapienter uti,
Duramque callet pauperiem pati,
Pejusque leto flagitium timet;
Non ille pro caris amicis
Aut patriâ timidus perire.

31. Vulg. sileri, 43. Vultu, et per

X.

Ad Ligurinum.

– – | – ⏑ ⏑ – | – ⏑ ⏑ – | – ⏑ ⏑ – | ⏑ ⏓

O crudelis adhuc, et Veneris muneribus potens;
Insperata tuæ cum veniet pœna superbiæ,
Et quæ nunc humeris involitant, deciderint comæ,
Nunc et qui color est puniceæ flore prior rosæ,
Mutatus, Ligurine, in faciem verterit hispidam:
Dices heu! quotiens te in speculo videris alterum,
Quæ mens est hodie, cur eadem non puero fuit?
Vel cur his animis incolumes non redeunt genæ?

XI.

Ad Phyllidem.

– ⏑ | – – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏓
– ⏑ | – – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏓
– ⏑ | – – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏓
– ⏑ ⏑ | – ⏓

Est mihi nonum superantis annum
Plenus Albani cadus; est in horto,

3. Vulg. pluma 5. Ligurinum,

Phylli, nectendis apium coronis;
Est ederæ vis
Multa, qua crines religata fulges:
Ridet argento domus: ara castis
Vincta verbenis avet inmolato
Spargier agno:
Cuncta festinat manus: huc et illuc
Cursitant mixtæ pueris puellæ:
Sordidum flammæ trepidant rotantes
Vertice fumum.

Ut tamen noris quibus advoceris
Gaudiis; Idus tibi sunt agendæ,
Qui dies mensem Veneris marinæ
Findit Aprilem:
Jure sollemnis mihi, sanctiorque
Pene natali proprio; quod ex hac
Luce Mæcenas meus adfluentes
Ordinat annos.
Telephum, quem tu petis, occupavit
Non tuæ sortis juvenem puella
Dives et lasciva, tenetque gratâ
Compede vinctum.

Terret ambustus Phaëthon avaras
Spes: et exemplum grave præbet ales
Pegasus, terrenum equitem gravatus
Bellerophonten,
Semper ut te digna sequare; et, ultra
Quam licet sperare nefas putando,
Disparem vites. age, jam meorum
Finis amorum,
(Non enim posthac alia calebo
Femina) condisce modos, amanda
Voce quos reddas: minuentur atræ
Carmine curæ.

xii.

Ad Virgilium.

– – | – ⏑ ⏑ | – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | – ⏑ ⏑ | – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | – ⏑ ⏑ | – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓

Jam veris comites, quæ mare temperant,
Inpellunt animæ lintea Thraciæ:
Jam nec prata rigent, nec fluvii strepunt
Hiberna nive turgidi:

Nidum ponit, Ityn flebiliter gemens,
Infelix avis, et Cecropiæ domus
Æternum opprobrium, quod male barbaras
Regum est ulta libidines.
Dicunt in tenero gramine pinguium
Custodes ovium carmina fistulâ;
Delectantque Deum, cui pecus et nigræ
Colles Arcadiæ placent.
Adduxere sitim tempora, Virgili:
Sed pressum Calibus ducere Liberum
Si gestis, juvenum nobilium cliens,
Nardo vina mereberis.
Nardi parvus onyx eliciet cadum,
Qui nunc Sulpiciis adcubat horreis,
Spes donare novas largus, amaraque
Curarum eluere efficax.
Ad quæ si properas gaudia, cum tuâ
Velox merce veni: non ego te meis
Inmunem meditor tinguere poculis,
Plenâ dives ut in domo.
Verum pone moras et studium lucri;
Nigrorumque memor dum licet ignium,

11. Vulg. et nigri 16. merebere.

Misce stultitiam consiliis brevem :
    Dulce est desipere in loco.

xiii.

Ad Lycen.

– – | – ⏑ ⏑ | – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | – ⏑ ⏑ | – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
  – – | – ⏑ ⏑ | – ⏓
    – – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓

Audivere, Lyce, Dî mea vota, Dî
Audivere, Lyce. fis anus, et tamen
  Vis formosa videri,
    Ludisque et bibis inpudens :
Et cantu tremulo pota Cupidinem
Lentum sollicitas. ille virentis et
  Doctæ psallere Chiæ
    Pulchris excubat in genis.
Inportunus enim transvolat aridas
Quercus, et refugit te, quia luridi
  Dentes, te quia rugæ
    Turpant et capitis nives.

Nec Coæ referunt jam tibi purpuræ,
Nec cari lapides tempora, quæ semel
Notis condita fastis
Inclusit volucris dies.
Quo fugit Venus? heu! quove color? decens
Quo motus? quid habes illius, illius
Quæ spirabat amores,
Quæ me surpuerat mihi?
Felix post Cinaram, notaque et artium
Gratarum facies: sed Cinaræ brevis
Annos fata dederunt,
Servatura diu parem
Cornicis vetulæ temporibus Lycen:
Possent ut juvenes visere fervidi,
Multo non sine risu,
Dilabsam in cineres facem.

14. Vulg. clari

xiv.

Ad Augustum.

– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | ⏑ – | – – | ⏑ – | ⏓
– ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏓

Quæ cura Patrum, quæve Quiritium,
Plenis honorum muneribus tuas,
Auguste, virtutes in ævum
Per titulos memoresque fastus
Æternet? ô, qua sol habitabiles
Inlustrat oras, maxime principum,
Quem legis expertes Latinæ
Vindelici didicere nuper,
Quid Marte posses. milite nam tuo
Drusus Genaunos, implacidum genus,
Breunosque veloces, et arces
Alpibus inpositas tremendis
Dejecit acer plus vice simplici.
Major Neronum mox grave prœlium
Conmisit, inmanesque Rætos
Auspiciis pepulit secundis:

Spectandus in certamine Martio
Devota morti pectora liberæ
Quantis fatigaret ruinis,
Indomitus prope qualis undas
Exercet Auster, Pleïadum choro
Scindente nubes; inpiger hostium
Vexare turmas, et frementem
Mittere equum medios per ignes.
Sic tauriformis volvitur Aufidus,
Qua regna Dauni præfluit Appuli,
Cum sævit, horrendamque cultis
Diluviem minitatur agris;
Ut barbarorum Claudius agmina
Ferrata vasto diruit impetu,
Primosque et extremos metendo
Stravit humum, sine clade victor:
Te copias, te consilium, et tuos
Præbente Divos. nam tibi, quo die
Portus Alexandrea supplex
Et vacuam patefecit aulam,
Fortuna lustro prospera tertio
Belli secundos reddidit exitus,

20. Indomitas 26. Vulg. Qui 28. meditatur

Laudemque et optatum peractis
Imperiis decus adrogavit.
Te Cantaber non ante domabilis,
Medusque et Indus, te profugus Scythes
Miratur, ô tutela præsens
Italiæ dominæque Romæ.
Te fontium qui celat origines
Nilusque, et Ister, te rapidus Tigris,
Te beluosus qui remotis
Obstrepit Oceanus Britannis,
Te non paventes funera Galliæ,
Duræque tellus audit Hiberiæ:
Te cæde gaudentes Sygambri
Conpositis venerantur armis.

49. paventis

XV.

Augusti Laudes.

– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | ⏑ – | – || – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏓
– – | ⏑ – | – – | ⏑ – | ⏓
– ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏑ | – ⏑ | – ⏓

Phœbus volentem prœlia me loqui
Victas et urbes increpuit lyra;
Ne parva Tyrrhenum per æquor
Vela darem. tua, Cæsar, ætas
Fruges et agris rettulit uberes,
Et signa nostro restituit Jovi
Derepta Parthorum superbis
Postibus, et vacuum duellis
Janum Quirini clausit, et ordinem
Rectum evaganti frena licentiæ
Injecit, emovitque culpas,
Et veteres revocavit artes;
Per quas Latinum nomen et Italæ
Crevere vires, famaque, et imperî
Porrectă majestas ad ortum
Solis ab Hesperio cubili.

Custode rerum Cæsare, non furor
Civilis aut vis exiget otium;
Non ira, quæ procudit enses,
Et miseras inimicat urbes.
Non qui profundum Danubium bibunt,
Edicta rumpent Julia; non Getæ,
Non Seres infidive Persæ,
Non Tanain prope flumen orti.
Nosque et profestis lucibus et sacris,
Inter jocosi munera Liberi,
Cum prole matronisque nostris
Rite Deos prius adprecati,
Virtute functos more patrum duces,
Lydis remixto carmine tibiis,
Trojamque et Anchisen et almæ
Progeniem Veneris canemus.

EPODON LIBER.

I.

Ad Mæcenatem.

– – | ⏑ – | – – | ⏑ – | ⏑ – | ⏑ –⏑

⏑ – | ⏑ – | – – | ⏑ –⏑

Ibis Liburnis inter alta navium,
  Amice, propugnacula,
Paratus omne Cæsaris periculum
  Subire, Mæcenas, tuo?
Quid nos, quibus te vita si superstite
  Jocunda; si contra, gravis?
Utrumne jussi persequemur otium,
  Non dulce, ni tecum simul?
An hunc laborem mente laturi, decet
  Qua ferre non molles viros?
Feremus: et te vel per Alpium juga
  Inhospitalem et Caucasum,
Vel occidentis usque ad ultimum sinum
  Forti sequemur pectore.

5. Vulg. vita sit

Roges, tuum labore quid juvem meo
Inbellis ac firmus parum ?
Comes minore sim futurus in metu,
Qui major absentes habet:
Ut adsidens inplumibus pullis avis
Serpentium adlabsus timet
Magis relictis; non uti sit auxilî
Latura plus præsentibus.
Libenter hoc et omne militabitur
Bellum in tuæ spem gratiæ:
Non ut juvencis inligata pluribus
Aratra nitantur mea;
Pecusve Calabris ante sidus fervidum
Lucana mutet pascuis:
Neque ut supini villa candens Tusculi
Circæa tangat mœnia.
Satis superque me benignitas tua
Ditavit: haud paravero,
Quod aut avarus ut Chremes terra premam;
Discinctus aut perdam ut Nepos.

17. Vulg. sum 21. non ut adsit 26. meis;
28. pascua: 29. Vulg. Nec ut superni 34. nepos.

ii.

Vitæ rusticæ laudes.

⏑ – | ⏑ – | ⏑ – | ⏑ – | ⏑ – | ⏑ –⏑
– – | ⏑ – | – – | ⏑ –⏑

Beatus ille, qui procul negotiis,
Ut prisca gens mortalium,
Paterna rura bobus exercet suis,
Solutus omni fenore?
Neque excitatur classico miles truci,
Nec horret iratum mare;
Forumque vitat, et superba civium
Potentiorum limina.
Ergo aut adulta vitium propagine
Altas maritat populos;
Inutilesve falce ramos amputans,
Feliciores inserit;
Aut in reducta valle mugientium
Prospectat errantes greges;
Aut pressa puris mella condit amphoris;
Aut tondet infirmas oves.

5. Vulg. Nec   11. Inutilesque — vide not.

Vel, cum decorum mitibus pomis caput
  Autumnus agris extulit,
Ut gaudet insitiva decerpens pyra,
  Certantem et uvam purpuræ,
Quâ muneretur te, Priape, et te, pater
  Silvane tutor finium!
Libet jacere modo sub antiquâ ilice,
  Modo in tenaci gramine:
Labuntur altis interim ripis aquæ;
  Queruntur in silvis aves;
Fontesque lymphis obstrepunt manantibus,
  Somnos quod invitet leves.
At cum tonantis annus hibernus Jovis
  Imbres nivesque conparat,
Aut trudit acris hinc et hinc multâ cane
  Apros in obstantes plagas;
Aut amite levi rara tendit retia,
  Turdis edacibus dolos;
Pavidumve leporem, et advenam laqueo gruem,
  Jocunda captat præmia.
Quis non malarum, quas amor curas habet,
  Hæc inter obliviscitur?

18. arvis 25. rivis 27. Frondesque 35. Vulg. Pavidumque

Quod si pudica mulier in partem juvet
  Domum atque dulces liberos,
Sabina qualis aut perusta solibus
  Pernicis uxor Appuli;
Sacrum vetustis exstruat lignis focum,
  Lassi sub adventum viri;
Claudensque textis cratibus lætum pecus,
  Distenta siccet ubera;
Et horna dulci vina promens dolio,
  Dapes inemtas adparet;
Non me Lucrina juverint conchylia,
  Magisve rhombus aut scari,
Si quos Eois intonata fluctibus
  Hiems ad hoc vertat mare.
Non Afra avis descendat in ventrem meum,
  Non attagen Ionicus
Jocundior, quam lecta de pinguissimis
  Oliva ramis arborum,
Aut herba lapathi prata amantis, et gravi
  Malvæ salubres corpori,
Vel agna festis cæsa Terminalibus,
  Vel hœdus ereptus lupo.

Has inter epulas, ut juvat pastas oves
  Videre properantes domum!
Videre fessos vomerem inversum boves
  Collo trahentes languido;
Positosque vernas, ditis examen domus,
  Circum renidentes Lares!
Hæc ubi locutus fenerator Alfius,
  Jam jam futurus rusticus,
Omnem redegit Idibus pecuniam;
  Quærit Calendis ponere.

iii.

Ad Mæcenatem.

⏑ – | ⏑ – | – – | ⏑ – | ⏑ – | ⏑ ⏓
  ⏑ – | ⏑ – | – – | ⏑ ⏓

Parentis olim si quis inpiâ manu
  Senile guttur fregerit;
Edit cicutis allium nocentius.
  O dura messorum ilia!
Quid hoc veneni sævit in præcordiis?
  Num viperinus his cruor

69. Vulg. relegit

Incoctus herbis me fefellit, an malas
Canidia tractavit dapes?
Ut Argonautas præter omnes candidum
Medea mirata est ducem,
Ignota tauris inligaturum juga
Perunxit hoc Iasonem:
Hoc delibutis ulta donis pellicem,
Serpente fugit alite.
Nec tantus unquam siderum insedit vapor
Siticulosæ Apuliæ:
Nec munus humeris efficacis Herculis
Inarsit æstuosius.
At si quid unquam tale concupiveris,
Jocose Mæcenas, precor
Manum puella suavio opponat tuo,
Extremâ et in spondâ cubet.

20. Jocosa, M.

IV.

AD MÆNAM POMPEI LIBERTUM.

⏑ – | ⏑ – | – – | ⏑ – | – – | ⏑ ⏓
– – | ⏑ – | – – | ⏑ ⏓

LUPIS et agnis quanta sortito obtigit,
Tecum mihi discordia est,
Hibericis peruste funibus latus,
Et crura dura compede.
Licet superbus ambules pecuniâ,
Fortuna non mutat genus.
Videsne, Sacram metiente te Viam
Cum bis trium ulnarum togâ,
Ut ora vertat huc et huc euntium
Liberrima indignatio?
SECTUS flagellis hic triumviralibus
Præconis ad fastidium,
Arat Falerni mille fundi jugera,
Et Appiam mannis terit?
Sedilibusque magnus in primis eques,
Othone contemto, sedet?

8. Vulg. bis ter uln.

Quid attinet tot ora navium gravi
  Rostrata duci pondere
Contra latrones atque servilem manum?
  Hoc, hoc tribuno militum.

In Canidiam veneficam.

⏑ – | ⏑ – | – – | ⏑ – | – – | ⏑ –⏑
  – – | ⏑ – | – – | ⏑ –⏑

At ô Deorum quicquid in cælo regit
  Terras et humanum genus,
Quid iste fert tumultus? et quid omnium
  Voltus in unum me truces?
Per liberos te, si vocata partubus
  Lucina veris adfuit,
Per hoc inane purpuræ decus, precor,
  Per inprobaturum hæc Jovem:
Quid, ut noverca, me intueris, aut uti
  Petita ferro belua?
Ut hæc tremente questus ore constitit
  Insignibus raptis puer,

11. Vulg. trementi

Inpube corpus, quale posset inpia
  Mollire Thracum pectora:
Canidia brevibus inplicata viperis
  Crines et incomtum caput,
Jubet sepulcris caprificos erutas,
  Jubet cupressus funebris,
Et uncta turpis ova ranæ sanguine,
  Plumamque nocturnæ strigis,
Herbasque, quas Iolcos atque Hiberia
  Mittit venenorum ferax,
Et ossa ab ore rapta jejunæ canis,
  Flammis aduri Colchicis.
At expeditâ Saganâ per totam domum
  Spargens Avernales aquas,
Horret capillis ut marinus asperis
  Echinus, aut Laurens aper.
Abacta nullâ Veia conscientiâ,
  Ligonibus duris humum
Exhauriebat, ingemens laboribus:
  Quo posset infossus puer
Longo die bis terque mutatæ dapis
  Inemori spectaculo;

28. Vulg. currens aper. 33. terve

Cum promineret ore, quantum exstant aquâ
Suspensa mento corpora:
Exesa uti medulla, et aridum jecur
Amoris esset poculum;
Interminato cum semel fixæ cibo
Intabuissent pupulæ.
Non defuisse masculæ libidinis
Ariminensem Foliam,
Et otiosa credidit Neapolis,
Et omne vicinum oppidum:
Quæ sidera excantata voce Thessalâ
Lunamque cælo deripit.
Hic inresectum sæva dente livido
Canidia rodens pollicem,
Quid dixit? aut quid tacuit? O rebus meis
Non infideles arbitræ,
Nox, et Diana, quæ silentium regis,
Arcana cum fiunt sacra;
Nunc, nunc adeste: nunc in hostiles domos
Iram atque numen vertite:
Formidolosis dum latent silvis feræ,
Dulci sopore languidæ:

37. Exsucta

Senem, quod omnes rideant, adulterum
Latrent Suburanæ canes,
Nardo perunctum, quale non perfectius
Meæ laborarint manus.
Quid accidit? cur dira barbaræ minus
Venena Medeæ valent?
Quibus superbam fugit ulta pellicem,
Magni Creontis filiam;
Cum palla, tabo munus inbutum, novam
Incendio nuptam abstulit.
Atqui nec herba nec latens in asperis
Radix fefellit me locis.
Indormit unctis omnium cubilibus
Oblivione pellicum.
Aha! solutus ambulat veneficæ
Scientioris carmine.
Non usitatis, Vare, potionibus
(O multa fleturum caput!)
Ad me recurres: nec vocata mens tua
Marsis redibit vocibus:
Majus parabo: majus infundam tibi
Fastidienti poculum.

71. Vulg. Ah, ah,

Priusque cælum sidet inferius mari,
Tellure porrectâ super,
Quam non amore sic mei flagres, uti
Bitumen atris ignibus.
Sub hæc puer jam non ut ante mollibus
Lenire verbis inpias;
Sed dubius unde rumperet silentium,
Misit Thyesteas preces.
VENENA, magnum fas nefasque, non valent
Convertere humanam vicem.
Diris agam vos: dira detestatio
Nullâ expiatur victimâ.
Quin, ubi perire jussus exspiravero,
Nocturnus occurram furor;
Petamque voltus umbra curvis unguibus;
Quæ vis Deorum est Manium:
Et inquietis adsidens præcordiis,
Pavore somnos auferam.
Vos turba vicatim hinc et hinc saxis petens
Contundet obscænas anus.
Post insepulta membra different lupi
Et Esquilinæ alites.

80. projecta 81. meo

Neque hoc parentes heu mihi superstites
  Effugerit spectaculum.

VI.

In Cassium Severum.

⏑ – | ⏑ – | – – | ⏑ – | – – | ⏑ ⏑̄
  – – | ⏑ – | – – | ⏑ ⏑̄

Quid inmerentes hospites vexas, canis,
  Ignavus adversùm lupos?
Quin huc inanes, si potes, vertis minas,
  Et me remorsurum petis?
Nam qualis aut Molossus aut fulvus Lacon,
  Amica vis pastoribus,
Agam per altas aure sublatâ nives,
  Quæcumque præcedet fera.
Tu cum timendâ voce conplesti nemus,
  Projectum odoraris cibum.
Cave, cave: namque in malos asperrimus
  Parata tollo cornua:
Qualis Lycambæ spretus infido gener,
  Aut acer hostis Bupalo.
An si quis atro dente me petiverit,
  Inultus ut flebo puer?

vii.

Ad Populum Romanum.

– – | ⏑ – | – ⏑ ⏑ | ⏑ – | – – | ⏑ –⏑
– – | ⏑ – | – – | ⏑ –⏑

Quo, quo scelesti ruitis? aut cur dexteris
Aptantur enses conditi?
Parumne campis atque Neptuno super
Fusum est Latini sanguinis?
Non ut superbas invidæ Carthaginis
Romanus arces ureret;
Intactus aut Britannus ut descenderet
Sacrâ catenatus Viâ:
Sed ut, secundum vota Parthorum, suâ
Urbs hæc periret dexterâ.
Neque hic lupis mos, nec fuit leonibus;
Numquam nisi in dispar feris.
Furorne cæcos, an rapit vis acrior,
An culpa? responsum date.
Tacent: et albus ora pallor inficit;
Mentesque perculsæ stupent.

12. Vulg. Unquam   13. cæcus,   15. ora pallor albus

Sic est: acerba fata Romanos agunt,
Scelusque fraternæ necis;
Ut inmerentis fluxit in terram Remi
Sacer nepotibus cruor.

viii.

IN ANUM LIBIDINOSAM.

⏑ – | ⏑ – | – – | ⏑ – | – – | ⏑ –⏑
– – | ⏑ – | – – | ⏑ –⏑

ROGARE longo putidam te sæculo,
Vires quid enervet meas?
Cum sit tibi dens ater, et rugis vetus
Frontem senectus exaret;
Hietque turpis inter aridas nates
Podex, velut crudæ bovis.
Sed incitat me pectus, et mammæ putres,
Equina quales ubera;
Venterque mollis, et femur tumentibus
Exile suris additum.
Esto beata: funus atque imagines
Ducant triumphales tuum:

Nec sit marita quæ rotundioribus
  Onusta baccis ambulet.
Quid, quod libelli Stoici inter sericos
  Jacere pulvillos amant?
Inliterati num minus nervi rigent?
  Minusve languet fascinum?
Quod ut superbo provoces ab inguine,
  Ore adlaborandum est tibi.

ix.

Ad Mæcenatem.

– – | ∪ – | – – | ∪ – | – – | ∪ –∪
  – – | ∪ – | – – | – –∪

Quando ô repostum Cæcubum ad festas dapes,
  Victore lætus Cæsare,
Tecum sub altâ (sic Jovi gratum) domo,
  Beate Mæcenas, bibam?
Sonante mixtis tibiis carmen lyrâ,
  Hac Dorium, illis Barbarum:
Ut nuper; actus cum freto Neptunius
  Dux fugit ustis navibus,

1. Vulg. Quando repost. 3. datum 5. mixtum

Minatus Urbi vincla, quæ detraxerat
Servis amicus perfidis.
Romanus (eheu posteri negabitis)
Emancipatus feminæ
Fert vallum et arma miles, et spadonibus
Servire rugosis potest:
Interque signa turpe militaria
Sol aspicit conopium.
Ad hoc frementes verterunt bis mille equos
Galli, canentes Cæsarem:
Hostiliumque navium portu latent
Puppes sinistrorsum citæ.
Io Triumphe; tu moraris aureos
Currus, et intactas boves.
Io Triumphe; nec Jugurthino parem
Bello reportasti ducem;
Neque Africanum, cui super Carthaginem
Virtus sepulcrum condidit.
Terrâ marique victus hostis Punico
Lugubre mutavit sagum.
Aut ille centum nobilem Cretam urbibus
Ventis iturus non suis,

12. Et man. 17. Ad hunc 25. Vulg. Africano,

Exercitatas aut petit Syrtes noto,
  Aut fertur incerto mari.
Capaciores adfer huc, puer, scyphos;
  Aut Chia vina aut Lesbia,
Vel, quod fluentem nauseam coerceat,
  Metire nobis Cæcubum.
Curam metumque Cæsaris rerum juvat
  Dulci Lyæo solvere.

X.

In Mævium.

⏑ – | ⏑ – | ⏑ – | ⏑ – | ⏑ – | ⏑ ⏓
⏑ – | ⏑ – | – – | ⏑ ⏓

Mala soluta navis exit alite
  Ferens olentem Mævium.
Ut horridis utrumque verberes latus,
  Auster, memento fluctibus.
Niger rudentes Eurus, inverso mari,
  Fractosque remos differat.
Insurgat Aquilo, quantus altis montibus
  Frangit trementes ilices.

34. Et Chia

Nec sidus atrâ nocte amicum appareat,
Quâ tristis Orion cadit:
Quietiore nec feratur æquore
Quam Graia victorum manus;
Cum Pallas usto vertit iram ab Ilio
In inpiam Ajacis ratem.
O quantus instat navitis sudor tuis,
Tibique pallor luteus,
Et illa non virilis ejulatio,
Preces et aversum ad Jovem;
Ionius udo cum remugiens sinus
Noto carinam ruperit.
Opima quod si præda curvo litore
Projecta mergos juveris;
Libidinosus inmolabitur caper,
Et agna Tempestatibus.

22. Vulg. Porrecta

xi.

Ad Pettium.

– – | ᴗ – | – – | ᴗ – | ᴗ – | ᴗ –ᴗ
– ᴗ ᴗ | – ᴗ ᴗ | – || ᴗ – | ᴗ – | – – | ᴗ –ᴗ

Petti, nihil me, sicut antea, juvat
Scribere versiculos, amore percussum gravi;
Amore, qui me præter omnes expetit
Mollibus in pueris aut in puellis urere.
Hic tertius December, ex quo destiti
Inachiâ furere, silvis honorem decutit.
Heu me, per Urbem (nam pudet tanti mali)
Fabula quanta fui! conviviorum ut pœnitet,
In quis amantem et languor et silentium
Arguit, et latere petitus imo spiritus!
Contrane lucrum nil valere candidum
Pauperis ingenium, querebar adplorans tibi;
Simul calentis inverecundus Deus
Fervidiore mero arcana promorat loco.
Quod si meis inæstuet præcordiis
Libera bilis, ut hæc ingrata ventis dividat

2. perculsum Vide Notas. 8. et pœn.

Fomenta, vulnus nil malum levantia;
 Desinet inparibus certare submotus pudor.
Ubi hæc severus te palam laudaveram;
 Jussus abire domum, ferebar incerto pede
Ad non amicos heu mihi postis et heu
 Limina dura, quibus lumbos et infregi latus.
Nunc gloriantis quamlibet mulierculam
 Vincere mollitie amor Lycisci me tenet:
Unde expedire non amicorum queant
 Libera consilia, nec contumeliæ graves;
Sed alius ardor aut puellæ candidæ,
 Aut teretis pueri longam renodantis comam.

xii.

– ∪ ∪ | – ∪ ∪ | – – | – – | – ∪ ∪ | – ⏓
 – ∪ ∪ | – ∪ ∪ | – ∪ ∪ | – ⏓

QUID tibi vis, mulier nigris dignissima barris?
 Munera quid mihi, quidve tabellas
Mittis, nec firmo juveni, neque naris obesæ?
 Namque sagacius unus odoror,

24. Vulg. mollitia   2. cur mihi,

Polypus, an gravis hirsutis cubet hircus in alis,
Quam canis acer, ubi lateat sus.
Qui sudor vietis, et quam malus undique membris
Crescit odor! cum pene soluto
Indomitam properat rabiem sedare; neque illi
Jam manet humida creta, colorque
Stercore fucatus crocodili; jamque subando
Tenta cubilia tectaque rumpit.
Vel mea cum sævis agitat fastidia verbis:
INACHIA langues minus ac me:
Inachiam ter nocte potes; mihi semper ad unum
Mollis opus. pereat male, quæ te
Lesbia quærenti taurum monstravit inertem:
Cum mihi Cous adesset Amyntas;
Cujus in indomito constantior inguine nervus,
Quam nova collibus arbor inhæret.
Muricibus Tyriis iteratæ vellera lanæ
Cui properabantur? tibi nempe:
Ne foret æquales inter conviva, magis quem
Diligeret mulier sua, quam te.
O ego non felix, quam tu fugis, ut pavet acres
Agna lupos, capreæque leones.

7. Quis sudor 9. Vulg. nec

xiii.

Ad Amicum.

– ⏑ ⏑ | – – | – – | – – | – ⏑ ⏑ | – ⏑

⏑ – | ⏑ – | – – | ⏑ – | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏑ | –⏑

Horrida tempestas cælum contraxit; et imbres
Nivesque deducunt Jovem: nunc mare, nunc siliiæ
Threïcio Aquilone sonant. rapiamus, amice,
Occasionem de die: dumque virent genua,
Et decet, obductâ solvatur fronte senectus.
Tu vina Torquato move consule pressa meo.
Cetera mitte loqui: Deus hæc fortasse benignâ
Reducet in sedem vice. nunc et Achæmenio
Perfundi nardo juvat, et fide Cylleneâ
Levare duris pectora sollicitudinibus:
Nobilis ut grandi cecinit Centaurus alumno;
Invicte, mortalis Deâ nate puer Thetide,
Te manet Assaraci tellus, quam frigida parvi
Findunt Scamandri flumina, lubricus et Simois:
Unde tibi reditum certo subtemine Parcæ
Rupere; nec mater domum cærula te revehet.

2. De Metro vide Notas 3. Amici, 8. Achæmenia 10. diris

Illic omne malum vino cantuque levato,
    Deformis ægrimoniæ dulcibus alloquiis.

xiv.

Ad Mæcenatem.

– ∪ ∪ | – ∪ ∪ | – – | – – | – ∪ ∪ | – ⏑
    – – | ∪ – | – – | ∪ ⏑

Mollis inertia cur tantam diffuderit imis
    Oblivionem sensibus,
Pocula Lethæos ut si ducentia somnos
    Arente fauce traxerim,
Candide Mæcenas, occidis sæpe rogando:
    Deus, Deus nam me vetat
Inceptos, olim promissum carmen, Iambos
    Ad umbilicum adducere.
Non aliter Samio dicunt arsisse Bathyllo
    Anacreonta Teïum,
Qui persæpe cavâ testudine flevit amorem
    Non elaboratum ad pedem
Ureris ipse miser: quod si non pulcrior ignis
    Accendit obsessam Ilion,

18. et dulcibus · 7. Inceptos olim,

Gaude sorte tuâ. me libertina, neque uno
 Contenta, Phryne macerat.

XV.

Ad Neæram.

– ∪ ∪ | – – | – – | – – | – ∪ ∪ | – ⏓
– – | ∪ – | ∪ – | ∪ ⏓

Nox erat, et cælo fulgebat luna sereno
 Inter minora sidera;
Cum tu magnorum numen læsura Deorum
 In verba jurabas mea,
Arctius atque ederâ procerâ adstringitur ilex,
 Lentis adhærens brachiis:
Dum pecori lupus, et nautis infestus Orion
 Turbarit hibernum mare,
Intonsosque agitarit Apollinis aura capillos,
 Fore hunc amorem mutuum:
O dolitura meâ multum virtute, Neæra.
 Nam si quid in Flacco viri est,
Non feret assiduas potiori te dare noctes;
 Et quæret iratus parem.

8. Vulg. Turbaret 9. agitaret

Nec semel offensi cedet constantia formæ,
Si certus intrarit dolor.
Et tu, quicumque es felicior, atque meo nunc
Superbus incedis malo;
Sis pecore et multâ dives tellure licebit,
Tibique Pactolus fluat,
Nec te Pythagoræ fallant arcana renati,
Formâque vincas Nirea;
Eheu translatos alio mærebis amores:
Ast ego vicissim risero.

XVI.

Ad Populum Romanum.

– ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏑ | – – | – – | – ⏑ ⏑ | – ⏓
⏑ – | ⏑ – | ⏑ – | ⏑ – | ⏑ – | ⏑ ⏓

Altera jam teritur bellis civilibus ætas;
Suis et ipsa Roma viribus ruit.
Quam neque finitimi valuerunt perdere Marsi,
Minacis aut Etrusca Porsenæ manus,
Æmula nec virtus Capuæ, nec Spartacus acer,
Novisve rebus infidelis Allobrox;

15. Vulg. offensæ 17. At 6. Novisque

Nec fera cæruleâ domuit Germania pube,
Parentibusve abominatus Hannibal;
Inpia perdemus devoti sanguinis ætas:
Ferisque rursus occupabitur solum.
Barbarus heu cineres insistet victor, et Urbem
Eques sonante verberabit ungula:
Quæque carent ventis et solibus ossa Quirini
(Nefas videre) dissipabit insolens.
Forte quid expediat, communiter, aut melior pars,
Malis carere quæritis laboribus?
Nulla sit hac potior sententia: Phocæorum
Velut profugit exsecrata civitas
Agros atque lares patrios, habitandaque fana
Apris reliquit et rapacibus lupis:
Ire, pedes quocumque ferent, quocumque per undas
Notus vocabit, aut protervus Africus.
Sic placet? an melius quis habet suadere? secundâ
Ratem occupare quid moramur alite?
Sed juremus in hæc: Simul imis saxa renarint
Vadis levata, ne redire sit nefas:
Neu conversa domum pigeat dare lintea, quando
Padus Matina laverit cacumina;

8. Parentibusque

In mare seu celsus procurrerit Apenninus,
  Novaque monstra junxerit libidine
Mirus amor; juvet ut tigris subsidere cervis,
  Adulteretur et columba miluo;
Credula nec ravos timeant armenta leones;
  Ametque salsa levis hircus æquora.
Hæc et quæ poterunt reditus abscindere dulces,
  Eamus omnis exsecrata civitas,
Aut pars indocili melior grege: mollis et exspes
  Inominata perprimat cubilia.
Vos, quibus est virtus, muliebrem tollite luctum,
  Etrusca præter et volate litora.
Nos manet Oceanus circumvagus arva beata;
  Petamus arva, divites et insulas:
Reddit ubi Cererem tellus inarata quotannis,
  Et inputata floret usque vinea;
Germinat et numquam fallentis termes olivæ,
  Suamque pulla ficus ornat arborem;
Mella cavâ manant ex ilice; montibus altis
  Levis crepante lympha desilit pede.
Illic injussæ veniunt ad mulctra capellæ,
  Refertque tenta grex amicus ubera;

33. Vulg. flavos

Nulla nocent pecori contagia: nullius astri
  Gregem æstuosa torret inpotentia.
Nec vespertinus circumgemit ursus ovile,
  Nec intumescit alta viperis humus:
Pluraque felices mirabimur; ut neque largis
  Aquosus Eurus arva radat imbribus,
Pinguia nec siccis urantur semina glebis;
  Utrumque rege temperante cælitum.
Non huc Argoo contendit remige pinus;
  Neque inpudica Colchis intulit pedem:
Non huc Sidonii torserunt cornua nautæ,
  Laboriosa nec cohors Ulixeï.
Juppiter illa piæ secrevit litora genti;
  Ut inquinavit ære tempus aureum,
Ærea dehinc ferro duravit secula: quorum
  Piis secunda, vate me, datur fuga.

51, 52. vulgo 61, 62. 53. vespertinum 54. alma
63. secrerat 65. Ære, dehinc — quo nunc

xvii.

HORATIUS : CANIDIA.

– – | ⏑ – | – – | ⏑ – | ⏑ – | ⏑ ⏓

JAM jam efficaci do manus scientiæ;
Supplex et oro regna per Proserpinæ,
Per et Dianæ non movenda numina,
Per atque libros carminum valentium
Refixa cælo devocare sidera;
Canidia, parce vocibus tandem sacris,
Citumque retro solve, solve turbinem.
Movit nepotem Telephus Nereïum,
In quem superbus ordinarat agmina
Mysorum, et in quem tela acuta torserat.
Luxere matres Iliæ addictum feris
Alitibus atque canibus homicidam Hectorem;
Postquam relictis mœnibus rex procidit
Heu pervicacis ad pedes Achilleï.
Setosa duris exuere pellibus
Laboriosi remiges Ulixeï,

11. Vulg. Unxere

Volente Circâ, membra: tunc mens et sonus
Relabsus, atque notus in voltus honor.
Infamis Helenæ Castor offensus vicem,
Fraterque magni Castoris, victi prece,
Ademta vati reddidere lumina.
Et tu (potes nam) solve me dementiâ,
Dedi satis superque pœnarum tibi,
Amata nautis multum et institoribus.
Fugit juventas; et verecundus color
Reliquit ora, pelle amicta luridâ.
Tuis capillus albus est odoribus.
Nullum a labore me reclinat otium.
Urguet diem nox, et dies noctem: neque est
Levare tenta spiritu præcordia.
Ergo negatum vincor ut credam miser,
Sabella pectus increpare carmina,
Caputque Marsâ dissilire næniâ.
Quid amplius vis? ô mare, ô terra, ardeo,
Quantum neque atro delibutus Hercules
Nessi cruore, nec Sicana fervidâ

17. Circe,
18. Relatus,—versus 42, 43, 44, 45. huic subjecit Valart.
19. vice, 26. ossa, 34. Mare et terra

Furens in Ætnâ flamma. tua, donec cinis
Injuriosis aridus ventis ferar,
Calet venenis officina Colchicis.
Quæ finis ? aut quod me manet stipendium ?
Effare : jussas cum fide pœnas luam ;
Paratus, expiare seu poposceris
Centum juvencis, sive mendaci lyra
Voles sonare Tu pudica, tu proba ;
Perambulabis astra sidus aureum,
O nec paternis obsoleta sordibus,
Neque in sepulcris pauperum prudens anus
Novendiales dissipare pulveres.
Tibi hospitale pectus, et puræ manus ;
Tuusque venter Pactumeius ; et tuo
Cruore rubros obstetrix pannos lavit,
Utcumque fortis exsilis puerpera.

⏑ – | ⏑ – | – – | ⏑ – | – – | ⏑ ⏓

Canid. Quid obseratis auribus fundis preces ?
Non saxa nudis surdiora navitis

37. Vulg. Virens — tu — Urens MS. 39. Cales
42. Paratus expiare, 43. juvencos. 44. sonari : proba
45. aureum. 50. Partumeius ;

Neptunus alto tundit hibernus salo.
Inultus ut tu riseris Cotyttia
Volgata, sacrum liberi Cupidinis?
Et Esquilini pontifex venefici
Inpune et Urbem nomine inpleris meo?
Quid proderat ditasse Pelignas anus,
Velociusve miscuisse toxicum?
Sed tardiora fata te votis manent:
Ingrata misero vita ducenda est, in hoc,
Novis ut usque suppetas laboribus.
Optat quietem Pelopis infidi pater,
Egens benignæ Tantalus semper dapis;
Optat Prometheus obligatus aliti:
Optat supremo conlocare Sisyphus
In monte saxum: sed vetant leges Jovis.
Voles modo altis desilire turribus,
Modo ense pectus Norico recludere;
Frustraque vincla gutturi nectes tuo,
Fastidiosa tristis ægrimonia.
Vectabor humeris tunc ego inimicis eques;

60. Vulg. proderit 62. Si tard. 64. doloribus.
65. infidus 72. innectes

Meæque terra cedet insolentiæ.
An quæ movere cereas imagines,
(Ut ipse nosti curiosus) et polo
Deripere lunam vocibus possim meis,
Possim crematos excitare mortuos,
Desiderîque temperare pocula;
Plorem artis in te nil agentis exitum?

78. & 79. Possum 80. poculum;

CARMEN SÆCULARE.

– ᴗ | – – | – ᴗ ᴗ | – ᴗ | – ᴗ
– ᴗ | – – | – ᴗ ᴗ | – ᴗ | – ᴗ
– ᴗ | – – | – ᴗ ᴗ | – ᴗ | – ᴗ
– ᴗ ᴗ | – ᴗ

Phœbe, silvarumque potens Diana,
Lucidum cæli decus, ô colendi
Semper et culti, date quæ precamur
Tempore sacro:
Quo Sibyllini monuere versus
Virgines lectas puerosque castos
Dîs, quibus septem placuere colles,
Dicere carmen.
Alme Sol, curru nitido diem qui
Promis et celas, aliusque et idem
Nasceris, possis nihil urbe Româ
Visere majus.
Rite maturos aperire partus
Lenis Ilithyia, tuere matres;

5. Quod 14. Ilicia,

Sive tu Lucina probas vocari,
    Seu Genetyllis:
Diva, producas subolem; Patrumque
Prosperes decreta super jugandis
Feminis, prolisque novæ feraci
    Lege maritâ:
Certus undenos decies per annos
Orbis ut cantus referatque ludos,
Ter die claro totiensque gratâ
    Nocte frequentes.
Vosque veraces cecinisse, Parcæ,
Quod semel dictum stabilis per ævum
Terminus servet, bona jam peractis
    Jungite fata.
Fertilis frugum pecorisque tellus
Spiceâ donet Cererem coronâ:
Nutriant fœtus et aquæ salubres
    Et Jovis auræ.
Condito mitis placidusque telo
Supplices audi pueros, Apollo:
Siderum regina bicornis audi,
    Luna, puellas:

16. Genitalis: 26. Dictum est, stabilisque rerum 27. hæret,

Roma si vestrum est opus, Iliæque
Litus Etruscum tenuere turmæ,
Jussa pars mutare lares et urbem
    Sospite cursu:
Cui per ardentem sine fraude Trojam
Castus Æneas patriæ superstes
Liberum munivit iter, daturus
    Plura relictis.
Dî, probos mores docilis juventæ,
Dî, senectutis placidæ quietem
Romulæ genti date, remque prolemque
    Et decus omne.
Quæque vos bobus veneratur albis
Clarus Anchisæ Venerisque sanguis,
Inpetret; bellante prior, jacentem
    Lenis in hostem.
Jam mari terrâque manum potentem
Medus, Albanasque timet secures:
Jam Scythæ responsa petunt, superbi
    Nuper et Indi:

45. Vulg. docili   46. senectuti   47. Romuleæ
49. Quique   51. Imperet;   53. manus potentes

Jam Fides, et Pax, et Honos, Pudorque
Priscus, et neglecta redire Virtus
Audet; adparetque beata pleno
Copia cornu.
Augur, et fulgente decorus arcu
Phœbus, acceptusque novem Camenis,
Qui salutari levat arte fessos
Corporis artus,
(Si Palatinas videt æquus arces
Remque Romanam Latiumque) felix
Alterum in lustrum meliusque semper
Prorogat ævum.
Quæque Aventinum tenet Algidumque,
Quindecim Diana preces virorum
Curat; et votis puerorum amicas
Adplicat aures.
Hæc Jovem sentire Deosque cunctos,
Spem bonam certamque domum reporto,
Doctus et Phœbi chorus et Dianæ
Dicere laudes.

57. Vulg. Honor, 68. Proroget 71. Curet; 72. Applicet

SERMONUM I.

Ecloga i.

Qui fit, Mæcenas, ut nemo, quam sibi sortem
Seu ratio dederit, seu fors objecerit, illâ
Contentus vivat; laudet diversa sequentes?
O fortunati mercatores, gravis annis
Miles ait, multo jam fractus membra labore.
Contra mercator, navem jactantibus Austris,
Militia est potior. quid enim? concurritur: horæ
Momento aut cita mors venit, aut victoria læta.
Agricolam laudat juris legumque peritus,
Sub galli cantum consultor ubi ostia pulsat.
Ille, datis vadibus qui rure extractus in urbem est,
Solos felices viventes clamat in urbe.
Cætera de genere hoc (adeo sunt multa) loquacem
Delassare valent Fabium. ne te morer, audi
Quo rem deducam. si quis Deus, En ego, dicat,
Jam faciam quod voltis: eris tu, qui modo miles,

4. armis

Mercator; tu consultus modo, rusticus: hinc vos,
Vos hinc, mutatis discedite partibus. eia,
Quid statis? nolint. atqui licet esse beatis.
Quid causæ est, merito quin illis Juppiter ambas
Iratus buccas inflet, neque se fore posthac
Tam facilem dicat, votis ut præbeat aurem?
Præterea (ne sic, ut qui jocularia ridens
Percurram: quamquam ridentem dicere verum
Quid vetat? ut pueris olim dant crustula blandi
Doctores, elementa velint ut discere prima:
Sed tamen amoto quæramus seria ludo.)
Ille gravem duro terram qui vertit aratro,
Perfidus hic cautor, miles, nautæque per omne
Audaces mare qui currunt, hac mente laborem
Sese ferre, senes ut in otia tuta recedant,
Aiunt, cum sibi sint congesta cibaria: sicut
Parvola, nam exemplo est, magni formica laboris
Ore trahit quodcumque potest, atque addit acervo
Quem struit haud ignara ac non incauta futuri.
Quæ, simul inversum contristat Aquarius annum,
Non usquam prorepit, et illis utitur ante
Quæsitis sapiens: cum te neque fervidus æstus

19. at queis 29. Vulg. caupo, 38. patiens:

Demoveat lucro, nec hiems, ignis, mare, ferrum,
Nil obstet tibi, dum ne sit te ditior alter.
Quid juvat inmensum te argenti pondus et auri
Furtim defossâ timidum deponere terrâ?
Quod, si conminuas, vilem redigatur ad assem:
At, ni id fit, quid habet pulcri constructus acervus?
Millia frumenti tua triverit area centum:
Non tuus hoc capiet venter plus ac meus: ut si
Reticulum panis venalis inter onusto
Forte vehas humero; nihilo plus accipias quam
Qui nil portarit. vel dic, quid referat intra
Naturæ fines viventi, jugera centum an
Mille aret? At suave est ex magno tollere acervo.
Dum ex parvo nobis tantundem haurire relinquas,
Cur tua plus laudes cumeris granaria nostris?
Ut, tibi si sit opus liquidi non amplius urnâ,
Vel cyatho; et dicas, Magno de flumine malim
Quam ex hoc fonticulo tantundem sumere. Eo fit,
Plenior ut si quos delectet copia justo,
Cum ripâ simul avolsos ferat Aufidus acer.

39. Vulg. neque hiems,
46. plus quam meus:
55. mallem

At qui tantuli eget, quantum est opus, is neque limo
Turbatam haurit aquam, nec vitam amittit in undis.
At bona pars hominum decepta cupidine falso,
Nil satis est, inquit: quia tanti, quantum habeas, sis.
Quid facias illi? jubeas miseram esse libenter,
Quatenus id facit: ut quidam memoratur Athenis
Sordidus ac dives, populi contemnere voces
Sic solitus: Populus me sibilat; at mihi plaudo
Ipse domi, simul ac nummos contemplor in arca.
Tantalus a labris sitiens fugientia captat
Flumina. quid rides? mutato nomine, de te
Fabula narratur. congestis undique saccis
Indormis inhians, et tamquam parcere sacris
Cogeris, aut pictis tamquam gaudere tabellis.
Nescis quo valeat nummus, quem præbeat usum?
Panis ematur, olus, vini sextarius; adde
Quîs humana sibi doleat natura negatis.
An vigilare metu exanimem, noctesque diesque
Formidare malos fures, incendia, servos,
Ne te compilent fugientes, hoc juvat? horum
Semper ego optarim pauperrimus esse bonorum.
At si condoluit tentatum frigore corpus,

59. Vulg. quanto 60. neque vitam 63. miserum

Aut alius casus lecto te adfixit; habes qui
Adsideat, fomenta paret, medicum roget, ut te
Suscitet, ac natis reddat carisque propinquis?
Non uxor salvum te volt, non filius; omnes
Vicini oderunt, noti, pueri atque puellæ.
Miraris, cum tu argento post omnia ponas,
Si nemo præstet, quem non merearis, amorem?
An, si cognatos, nullo natura labore
Quos tibi dat, retinere velis servareque amicos,
Infelix operam perdas; ut si quis asellum
In campo doceat parentem currere frenis?
Denique sit finis quærendi: cumque habeas plus,
Pauperiem metuas minus; et finire laborem
Incipias, parto quod avebas: ne facias quod
Ummidius, qui tam (non longa est fabula) dives
Ut metiretur nummos, ita sordidus ut se
Non umquam servo melius vestiret, ad usque
Supremum tempus, ne se penuria victus
Opprimeret, metuebat: at hunc liberta securi
Divisit medium, fortissima Tyndaridarum.

83. Vulg. ac reddat natis
88. At si
92. quoque
94. nec facias
95. quidam
100. medium, ut

Quid mî igitur suades? ut vivam Mænius, aut sic
Ut Nomentanus? Pergis pugnantia secum
Frontibus adversis conponere? non ego avarum
Cum veto te fieri, vappam jubeo ac nebulonem.
Est inter Tanain quiddam socerumque Visellî:
Est modus in rebus; sunt certi denique fines,
Quos ultra citraque nequit consistere rectum.
Illuc, unde abii, redeo. nemon' ut avarus
Se probet, ac potius laudet diversa sequentes?
Quodque aliena capella gerat distentius uber,
Tabescat? neque se majori pauperiorum
Turbæ comparet? hunc atque hunc superare laboret?
Sic festinanti semper locupletior obstat:
Ut cum carceribus missos rapit ungula currus;
Instat equis auriga suos vincentibus, illum
Præteritum temnens extremos inter euntem.
Inde fit, ut raro, qui se vixisse beatum
Dicat, et exacto contentus tempore, vitâ
Cedat uti conviva satur, reperire queamus.
Jam satis est: ne me Crispini scrinia lippum
Conpilasse putes, verbum non amplius addam.

105. quidam ed. 1. R. B. 120. lippi

ii.

AMBUBAIARUM collegia, pharmacopolæ,
Mendici, mimæ, balatrones; hoc genus omne
Mæstum ac sollicitum est cantoris morte Tigellî:
Quippe benignus erat. contra hic, ne prodigus esse
Dicatur, metuens, inopi dare nolit amico,
Frigus quo duramque famem depellere possit.
Hunc si perconteris, avi cur atque parentis
Præclaram ingratâ stringat malus ingluvie rem,
Omnia conductis coëmens obsonia nummis:
Sordidus, atque animi quod parvi nolit haberi,
Respondet. laudatur ab his, culpatur ab illis.
Fufidius vappæ famam timet ac nebulonis,
Dives agris, dives positis in fenore nummis.
Quinas hic capiti mercedes exsecat; atque
Quanto perditior quisque est, tanto acrius urguet:
Nomina sectatur, modo sumtâ veste virili
Sub patribus duris, tironum. Maxime, quis non,
Juppiter, exclamat, simul atque audivit? At in se
Pro quæstu sumtum facit hic. Vix credere possis
Quam sibi non sit amicus: ita ut pater ille, Terentî

Fabula quem miserum gnato vixisse fugato
Inducit, non se pejus cruciaverit atque hic.
Si quis nunc quærat, Quo res hæc pertinet? Illuc:
Dum vitant stulti vitia, in contraria currunt.
Malchinus tunicis demissis ambulat: est qui
Inguen ad obscænum subductis usque facetus:
Pastillos Rufillus olet, Gargonius hircum.
Nil medium est. sunt qui nolint tetigisse, nisi illas,
Quarum subsutâ talos tegat instita veste:
Contra alius nullam, nisi olente in fornice stantem.
Quidam notus homo cum exiret fornice; Macte
Virtute esto, inquit sententia dia Catonis.
Nam simul ac venas inflavit tetra libido,
Huc juvenes æquum est descendere, non alienas
Permolere uxores. Nolim laudarier, inquit,
Sic me, mirator cunni Cupiennius albi.
Audire est operæ pretium, procedere recte
Qui mœchos non voltis, ut omni parte laborent;
Utque illis multo corrupta dolore voluptas,
Atque hæc rara, cadat dura inter sæpe pericla.
Hic se præcipitem tecto dedit: ille flagellis
Ad mortem cæsus: fugiens hic decidit acrem

25. Vulg. Malthinus 27. Gorgonius 30. olenti 38. mœchis

Prædonum in turbam: dedit hic pro corpore nummos:
Hunc perminxerunt calones; quin etiam illud
Accidit, ut cuidam testes caudamque salacem
Demeterent ferro. jure omnes. Galba negabat.
Tutior at quanto merx est in classe secundâ!
Libertinarum dico: Sallustius in qua
Non minus insanit, quam qui mœchatur. at hic si,
Quâ res, quâ ratio suaderet, quâque modeste
Munifico esse licet, vellet bonus atque benignus
Esse; daret quantum satis esset, nec sibi damno
Dedecorique foret. verum hoc se amplectitur uno,
Hoc amat et laudat: Matronam nullam ego tango.
Ut quondam Marsæus amator Originis, ille
Qui patrium mimæ donat fundumque laremque,
Nil fuerit mî, inquit, cum uxoribus umquam alienis.
Verum est cum mimis, est cum meretricibus: unde
Fama malum gravius, quam res, trahit. an tibi abunde
Personam satis est, non illud, quicquid ubique
Officit, evitare? bonam deperdere famam,
Rem patris oblimare, malum est ubicumque. quid inter-
Est in matronâ, ancillâ, peccesne togatâ?
Villius in Faustâ Sullæ gener, hoc miser uno

46. Vulg. Demeteret ferrum. 48. in quas 63. peccesve

Nomine deceptus, pœnas dedit usque superque
Quam satis est; pugnis cæsus, ferroque petitus,
Exclusus fore, cum Longarenus foret intus.
Huic si, mutonis verbis, mala tanta videnti
Diceret hæc animus: Quid vis tibi? numquid ego a te
Magno prognatum deposco consule cunnum,
Velatumque stola, mea cum conferbuit ira?
Quid responderet? Magno patre nata puella est.
At quanto meliora monet, pugnantiaque istis
Dives opis natura suæ! tu si modo recte
Dispensare velis, ac non fugienda petendis
Inmiscere. tuo vitio, rerumne labores,
Nil referre putas? quære, ne pœniteat te,
Desine matronas sectarier: unde laboris
Plus haurire mali est, quam ex re decerpere fructûs.
Nec magis huic, inter niveos viridesque lapillos
Sit licet, ô Cerinthe, tuo tenerum est femur, aut crus
Rectius: atque etiam melius persæpe togatæ est.
Adde huc, quod mercem sine fucis gestat; aperte
Quod venale habet, ostendit; neque si quid honesti est,

81. Vulg. Sit licet hoc, Cerinthe, tuum — al. tuæ
82. deest est. 84. nec

Jactat habetque palam, quærit quo turpia celet.
Regibus hic mos est, ubi equos mercantur; opertos
Inspiciunt: ne si facies, ut sæpe, decora
Molli fulta pede est; emtorem ducat hiantem,
Quod pulcræ clunes, breve quod caput, ardua cervix.
Hoc illi recte. tu corporis optima Lyncei
Contemplare oculis; Hypsæâ cæcior, illa
Quæ mala sunt, spectas. O crus, ô brachia! verum
Depugis, nasuta, brevi latere, ac pede longo est.
Matronæ, præter faciem, nil cernere possis;
Cætera, ni Catia est, demissâ veste tegentis.
Si interdicta petes, vallo circumdata, (nam te
Hoc facit insanum) multæ tibi tum officient res;
Custodes, lectica, ciniflones, parasitæ;
Ad talos stola demissâ, et circumdata palla
Plurima, quæ invideant pure adparere tibi rem.
Altera nil obstat: Cois tibi pene videre est
Ut nudam; ne crure malo, ne sit pede turpi:
Metiri possis oculo latus. an tibi mavis
Insidias fieri, pretiumque avellier, ante

86. his ed. 3. R. B. 88. inducat
90. ne cor. opt. Lynceis 91. Contemplere
92. spectes.

Quam mercem ostendi? LEPOREM venator ut altâ
In nive sectetur, positum sic tangere nolit:
Cantat, et adponit, MEUS est amor huic similis: nam
Transvolat in medio posita, et fugientia captat.
Hiscine versiculis speras tibi posse dolores,
Atque æstus, curasque graves e pectore tolli?
Nonne, cupidinibus statuat natura modum quem,
Quid latura, sibi quid sit dolitura negatum,
Quærere plus prodest; et inane abscindere soldo?
Num, tibi cum faucis urit sitis, aurea quæris
Pocula? num esuriens fastidis omnia præter
Pavonem rhombumque? tument tibi cum inguina, num, si
Ancilla aut verna est præsto puer, impetus in quem
Continuo fiat, malis tentigine rumpi?
Non ego: namque parabilem amo venerem, facilemque.
ILLAM, Post paullo, Sed pluris, Si exierit vir,
Gallis: Hanc, Philodemus ait, sibi, quæ neque magno
Stet pretio; nec cunctetur, cum est jussa venire.
Candida rectaque sit; munda hactenus, ut neque longa,
Nec magis alba velit, quam det natura, videri.
Hæc, ubi supposuit dextro corpus mihi lævum,
Ilia et Egeria est: do nomen quodlibet illi.

106. sectatur, 110. pelli? 111. statuit 122. neque 124. dat,

Nec vereor, ne, dum futuo, vir rure recurrat;
Janua frangatur; latret canis; undique magno
Pulsa domus strepitu resonet: ne pallida lecto
Desiliat mulier; miseram se conscia clamet;
Cruribus hæc metuat, doti hæc deprensa, egomet mî,
'Discinctâ tunicâ fugiendum est, ac pede nudo;'
Ne nummi pereant, aut puga, aut denique fama.
Deprendi miserum est: Fabio vel judice vincam.

iii.

OMNIBUS hoc vitium est cantoribus, inter amicos
Ut numquam inducant animum cantare rogati;
Injussi numquam desistant. Sardus habebat
Ille Tigellius hoc. Cæsar, qui cogere posset,
Si peteret per amicitiam patris atque suam, non
Quicquam proficeret: si conlibuisset, ab ovo
Usque ad mala iteraret, Io Bacche, modo summâ
Voce, modo hac, resonat quæ chordis quattuor imâ:
Nil æquale homini fuit illi: sæpe velut qui
Currebat fugiens hostem; persæpe velut qui
Junonis sacra ferret: alebat sæpe ducentos,
Sæpe decem servos: modo reges atque tetrarchas,

129. vepallida 131. doti depr. 7. citaret, 11. habebat

Omnia magna loquens; modo, Sit mihi mensa tripes, et
Concha salis puri, et toga quæ defendere frigus
Quamvis crassa queat. decies centena dedisses
Huic parco, paucis contento; quinque diebus
Nil erat in loculis. noctes vigilabat ad ipsum
Mane; diem totum stertebat. nil fuit umquam
Sic impar sibi. nunc aliquis dicat mihi, Quid tu?
Nullane habes vitia? Imo alia, et fortasse minora.
Mænius absentem Novium cum carperet: Heus tu,
Quidam ait, ignoras te, an ut ignotum dare nobis
Verba putas? Egomet mî ignosco, Mænius inquit.
Stultus et inprobus hic amor est, dignusque notari.
Cum tua prævideas oculis male lippus inunctis;
Cur in amicorum vitiis tam cernis acutum,
Quam aut aquila, aut serpens Epidaurius? at tibi contra
Evenit, inquirant vitia ut tua rursus et illi.
Iracundior est paullo: minus aptus acutis
Naribus horum hominum: rideri possit, eo quod
Rusticius tonso toga defluit, et male laxus
In pede calceus hæret. at est bonus, ut melior vir
Non alius quisquam: at tibi amicus: at ingenium ingens
Inculto latet hoc sub corpore. denique teipsum

20. Vulg. haud fort. 25. pervideas oc. mala

Concute, numqua tibi vitiorum inseverit olim
Natura, aut etiam consuetudo mala. namque
Neglectis urenda filix innascitur agris.
Illuc prævertamur, amatorem quod amicæ
Turpia decipiunt cæcum vitia, aut etiam ipsa hæc
Delectant; veluti Balbinum polypus Hagnæ.
Vellem in amicitiâ sic erraremus, et isti
Errori nomen virtus posuisset honestum.
At, pater ut gnati, sic nos debemus, amici
Si quod sit vitium, non fastidire. strabonem
Adpellat Pætum pater; et Pullum, male parvus
Si cui filius est, ut abortivus fuit olim
Sisyphus: hunc Varum, distortis cruribus; illum
Balbutit Scaurum, pravis fultum male talis.
Parcius hic vivit: frugi dicatur. ineptus
Et jactantior hic paullo est: concinnus amicis
Postulat ut videatur. at est truculentior atque
Plus æquo liber: simplex fortisque habeatur.
Caldior est: acres inter numeretur. opinor,
Hæc res et jungit, junctos et servat amicos.
At nos virtutes ipsas invertimus, atque
Sincerum cupimus vas incrustare. probus quis

40. Vulg. Agnæ.

Nobiscum vivit, multum demissus homo ille:
Tardo ac cognomen pingui damus. hic fugit omnes
Insidias, nullique malo latus obdit apertum;
Cum genus hoc inter vitæ versemur, ubi acris
Invidia, atque vigent ubi crimina: pro bene sano
Ac non incauto, fictum astutumque vocamus.
Simplicior quis et est; (qualem me sæpe libenter
Obtulerim tibi, Mæcenas,) ut forte legentem
Aut tacitum inpediat quovis sermone molestus:
Communi sensu plane caret, inquimus. eheu
Quam temere in nosmet legem sancimus iniquam!
Nam vitiis nemo sine nascitur: optimus ille est,
Qui minimis urguetur. amicus dulcis, ut æquum est,
Cum mea compenset vitiis bona: pluribus hisce
(Si modo plura mihi bona sunt) inclinet, amari
Si volet. hac lege, in trutinâ ponetur eâdem.
Qui, ne tuberibus propriis offendat amicum,
Postulat; ignoscet verrucis illius. æquum est,
Peccatis veniam poscentem reddere rursus.
Denique, quatenus excidi penitus vitium iræ,

57. illi: 58. Tardo, cog. 60. versetur,
63. at est; 65. impellat 74. Vulg. ignoscat

Cætera item nequeunt stultis hærentia; cur non
Ponderibus modulisque suis ratio utitur? ac, res
Ut quæque est, ita suppliciis delicta coërcet?
Si quis eum servom, patinam qui tollere jussus
Semesos pisces tepidumque ligurrierit jus,
In cruce suffigat; Labeone insanior inter
Sanos dicatur. quanto hoc furiosius atque
Majus peccatum est? paullum deliquit amicus,
Quod nisi concedas, habeare insuavis: acerbus
Odisti et fugis, ut Rusonem debitor æris;
Qui nisi, cum tristes misero venere Calendæ,
Mercedem aut nummos unde unde extricat, amaras
Porrecto jugulo historias, captivus ut, audit.
Conminxit lectum potus, mensâve catillum
Evandri manibus tritum dejecit: ob hanc rem,
Aut positum ante mea quia pullum in parte catini
Sustulit esuriens, minus hoc jucundus amicus
Sit mihi? quid faciam, si furtum fecerit, aut si
Prodiderit conmissa fide, sponsumve negarit?
Quîs paria esse fere placuit peccata, laborant,

78. utitur; ed. 3. R. B. 82. Forte, Labieno
86. Drusonem 91. Forte, tortum

Cum ventum ad verum est: sensus moresque repugnant,
Atque ipsa utilitas, justi prope mater et æqui.
Cum prorepserunt primis animalia terris,
Mutum et turpe pecus, glandem atque cubilia propter
Unguibus et pugnis, dein fustibus, atque ita porro
Pugnabant armis, quæ post fabricaverat usus:
Donec verba, quibus voces sensusque notarent,
Nominaque invenere: dehinc absistere bello,
Oppida cœperunt munire; et ponere leges,
Ne quis fur esset, neu latro, neu quis adulter.
Nam fuit ante Helenam cunnus teterrima belli
Caussa: sed ignotis perierunt mortibus illi,
Quos venerem incertam rapientes more ferarum
Viribus editior cædebat, ut in grege taurus.
Jura inventa metu injusti fateare necesse est,
Tempora si fastosque velis evolvere mundi.
Nec natura potest justo secernere iniquum,
Dividit ut bona diversis, fugienda petendis:
Nec vincet ratio hoc, tantundem ut peccet idemque,
Qui teneros caules alieni infregerit horti,
Et qui nocturnus sacra Divûm legerit. adsit
Regula, peccatis quæ pœnas inroget æquas:

116. Vulg. fregerit 117. Divum sacra

Ne scutica dignum horribili sectere flagello.
Nam, ut ferulâ cædas meritum majora subire
Verbera, non vereor: cum dicas esse pares res
Furta latrociniis; et magnis parva mineris
Falce recisurum simili te, si tibi regnum
Permittant homines. si dives, qui sapiens est,
Et sutor bonus et solus formosus et est rex:
Cur optas quod habes? Non nosti quid pater, inquit,
Chrysippus dicat. sapiens crepidas sibi numquam
Nec soleas fecit: sutor tamen est sapiens. Quî?
Ut, quamvis tacet Hermogenes, cantor tamen atque
Optimus est modulator; ut Alfenus vafer, omni
Abjecto instrumento artis clausâque tabernâ,
Tonsor erat. Sapiens operis sic optimus omnis
Est opifex solus, sic rex. Vellent tibi barbam
Lascivi pueri; quos tu ni fuste coërces,
Urgueris turbâ circum te stante, miserque
Rumperis et latras, magnorum maxime regum.
Ne longum faciam: dum tu quadrante lavatum
Rex ibis; neque te quisquam stipator, ineptum

122. latrociniis, ed. 3. R. B. 128. Vulg. Quo? 132. Sutor erat: 133. Est op., sic rex solus. Vellunt — Cod. Voss. op., solus sic rex. Vellunt—ed. 3. R. B. 134. Nisi

Præter Crispinum, sectabitur; et mihi dulces
Ignoscent, si quid peccâro stultus, amici:
Inque vicem illorum patiar delicta libenter,
Privatusque magis vivam te rege beatus.

IV.

Eupolis, atque Cratinus, Aristophanesque poetæ,
Atque alii, quorum comœdia prisca virorum est,
Si quis erat dignus describi, quod malus ac fur,
Quod mœchus foret, aut sicarius, aut alioqui
Famosus; multâ cum libertate notabant.
Hinc omnis pendet Lucilius, hosce secutus,
Mutatis tantum pedibus numerisque; facetus,
Emunctæ naris, durus conponere versus:
Nam fuit hoc vitiosus; in horâ sæpe ducentos,
Ut magnum, versus dictabat stans pede in uno:
Cum flueret lutulentus, erat quod tollere velles:
Garrulus, atque piger scribendi ferre laborem;
Scribendi recte: nam, ut multum, nil moror. ecce
Crispinus nummo me provocat: Accipe, si vis,
Accipe jam tabulas: detur nobis locus, hora,
Custodes: videamus uter plus scribere possit.

140. Peccavero 3. Vulg. aut fur, 14. minimo 15. Accipiam tab.

Dî bene fecerunt, inopis me quodque pusilli
Finxerunt animi, raro et perpauca loquentem:
At tu conclusas hircinis follibus auras
Usque laborantes dum ferrum emolliat ignis,
Ut mavis, imitare. beatus Fannius, ultro
Delatis capsis et imagine: cum mea nemo
Scripta legat volgo recitare timentis, ob hanc rem,
Quod sunt quos genus hoc minime juvat; utpote plures
Culpari dignos. quemvis mediâ elige turbâ;
Aut ab avaritiâ, aut miserâ ambitione laborat.
Hic nuptarum insanit amoribus, hic puerorum:
Hunc capit argenti splendor: stupet Albius ære:
Hic mutat merces surgente a sole, ad eum quo
Vespertina tepet regio: quin per mala præceps
Fertur, uti pulvis collectus turbine; ne quid
Summâ deperdat metuens, aut ampliet ut rem.
Omnes hi metuunt versus, odere poëtam.
Fœnum habet in cornu: longe fuge. dummodo risum
Excutiat sibi, non hic cuiquam parcet amico:
Et quodcumque semel chartis inleverit, omnes

18. Vulg. loquentis: 20. molliat
25. erue 26. ob avaritiam, a. miser a.
30. teget ed. 1. R. B. 33. poetas.

Gestiet a furno redeuntes scire lacuque,
Et pueros et anus. Agedum, pauca accipe contra.
Primum ego me illorum, dederim quibus esse poëtis,
Excerpam numero: neque enim concludere versum
Dixeris esse satis; neque si qui scribat, uti nos,
Sermoni propiora, putes hunc esse poëtam.
Ingenium cui sit, cui mens divinior, atque os
Magna sonaturum, des nominis hujus honorem
Idcirco quidam, Comœdia necne poëma
Esset, quæsivere: quod, acer spiritus ac vis
Nec verbis nec rebus inest; nisi quod pede certo
Differt sermoni, sermo merus. At pater ardens
Sævit, quod meretrice nepos insanus amicâ
Filius, uxorem grandi cum dote recuset;
Ebrius et (magnum quod dedecus) ambulet ante
Noctem cum facibus. Numquid Pomponius istis
Audiret leviora, pater si viveret? ergo
Non satis est puris versum perscribere verbis;
Quem si dissolvas, quivis stomachetur eodem
Quo personatus pacto pater. his, ego quæ nunc,
Olim quæ scripsit Lucilius, eripias si
Tempora certa modosque, et quod prius ordine verbum est,

39. Vulg. poetas, 41. si quis 48. sermo est merus. ed. 1. R. B.

Posterius facias, præponens ultima primis:
Non (ut si solvas. POSTQUAM DISCORDIA TETRA
BELLI FERRATOS POSTES PORTASQUE REFREGIT)
Invenias etiam disjecti membra poëtæ.
Hactenus hæc: alias justum sit necne poëma,
Nunc illud tantum quæram; meritone tibi sit
Suspectum genus hoc scribendi. Sulcius acer
Ambulat et Caprius, rauci male, cumque libellis;
Magnus uterque timor latronibus: at bene si quis
Et vivat puris manibus; contemnat utrumque.
Ut sis tu similis Cælî Birrîque latronum;
Non ego sim Capri neque Sulcî: cur metuas me?
Nulla taberna meos habeat neque pila libellos,
Quîs manus insudet volgi Hermogenisque Tigellî:
Nec recitem quicquam, nisi amicis, idque coactus;
Non ubivis, coramve quibuslibet. in medio qui
Scripta foro recitent, sunt multi; quique lavantes:
Suave locus voci resonat conclusus. inanes
Hoc juvat, haud illud quærentes, num sine sensu,
Tempore num faciant alieno. Lædere gaudes,

68. Vulg. Et puris vivat 69. Byrrhique
70. Caprii 73. Non recito cuiquam,

Inquit, et hoc studio pravus facis. Unde petitum
Hoc in me jacis? est auctor quis denique eorum
Vixi cum quibus? absentem qui rodit amicum;
Qui non defendit, alio culpante; solutos
Qui captat risus hominum, famamque dicacis;
Fingere qui non visa potest; conmissa tacere
Qui nequit; hic niger est: hunc tu, Romane, caveto.
Sæpe tribus lectis videas cenare quaternos;
E quibus unus amet quâvis aspergere cunctos,
Præter eum qui præbet aquam: post, hunc quoque potus,
Condita cum verax aperit præcordia Liber.
Hic tibi comis et urbanus liberque videtur,
Infesto nigris: ego si risi, quod ineptus
Pastillos Rufillus olet, Gargonius hircum,
Lividus et mordax videor tibi? mentio siqua
De Capitolini furtis injecta Petillî
Te coram fuerit; defendas, ut tuus est mos:
Me Capitolinus convictore usus amicoque
A puero est, causâque meâ permulta rogatus
Fecit; et incolumis lætor quod vivit in Urbe:
Sed tamen admiror, quo pacto judicium illud
Fugerit. Hic nigræ succus loliginis, hæc est

79. Vulg. Inquis, 87. avet 88. post hunc ed. 3. R. B. 92. Gorgonius

Ærugo mera: quod vitium procul afore chartis,
Atque animo prius, ut si quid promittere de me
Possum aliud vere, promitto. liberius si
Dixero quid, si forte jocosius; hoc mihi juris
Cum veniâ dabis. insuevit pater optimus hoc me,
Ut fugerem exemplis vitiorum quæque notando.
Cum me hortaretur, parce, frugaliter, atque
Viverem uti contentus eo quod mi ipse parasset:
Nonne vides, Albî ut male vivat filius, utque
Barus inops? magnum documentum, ne patriam rem
Perdere quis velit. a turpi meretricis amore
Cum deterreret: Scetani dissimilis sis.
Ne sequerer mœchas, concessâ cum venere uti
Possem: Deprensi non bella est fama Treboni,
Aiebat: sapiens, vitatu quidque petitu
Sit melius, caussas reddit tibi: mî satis est, si
Traditum ab antiquis morem servare, tuamque,
Dum custodis eges, vitam famamque tueri
Incolumem possum. simul ac duraverit ætas
Membra animumque tuum, nabis sine cortice. Sic me
Formabat puerum dictis: et sive jubebat

109. 110. Forte, Ut qui panis inops? 111. aut turpi
112. Sectani 119. possim.

Ut facerem quid, Habes auctorem, quo facias hoc;
Unum ex judicibus selectis objiciebat:
Sive vetabat; An hoc inhonestum et inutile factu
Necne sit, addubites, flagret rumore malo cum
Hic atque ille? Avidos vicinum funus ut ægros
Exanimat, mortisque metu sibi parcere cogit:
Sic teneros animos aliena opprobria sæpe
Absterrent vitiis. ex hoc ego sanus ab illis,
Perniciem quæcumque ferunt: mediocribus, et quîs
Ignoscas vitiis, teneor. fortassis et istinc
Largiter abstulerit longa ætas, liber amicus,
Consilium proprium. neque enim, cum lectulus aut me
Porticus excepit, desum mihi: Rectius hoc est:
Hoc faciens vivam melius: sic dulcis amicis
Occurram: hoc quidam non belle: numquid ego illi
Imprudens olim faciam simile? Hæc ego mecum
Conpressis agito labris, ubi quid datur otî,
Inludo chartis. hoc est mediocribus illis
Ex vitiis unum: cui si concedere noles,
Multa poetarum veniet manus, auxilio quæ
Sit mihi (nam multo plures sumus) ac veluti te
Judæi, cogemus in hanc concedere turbam.

140. Vulg. nolis, 141. veniat

V.

Egressum magnâ me accepit Aricia Româ
Hospitio modico: rhetor comes Heliodorus,
Græcorum longe doctissimus: inde Forum Appî,
Differtum nautis, cauponibus atque malignis.
Hoc iter ignavi divisimus, altius ac nos
Præcinctis unum: nimis est gravis Appia tardis.
Hic ego, propter aquam, quod erat teterrima, ventri
Indico bellum, cenantis haud animo æquo
Exspectans comites. jam nox inducere terris
Umbras, et cælo diffundere signa parabat.
Tum pueri nautis, pueris convicia nautæ
Ingerere. Huc adpelle: trecentos inseris: ohe
Jam satis est. Dum æs exigitur, dum mula ligatur,
Tota abit hora. mali culices, ranæque palustres
Avertunt somnos. absentem ut cantat amicam
Multâ prolutus vappâ nauta, atque viator
Certatim: tandem fessus dormire viator
Incipit; ac missæ pastum retinacula mulæ

3. linguæ 6. minus
7. Vulg. deterrima 15. absentem cantat

Nauta piger saxo religat, stertitque supinus.
Jamque dies aderat, nil cum procedere lintrem
Sentimus: donec cerebrosus prosilit unus,
Ac mulæ nautæque caput lumbosque saligno
Fuste dolat. quartâ vix demum exponimur horâ.
Ora manusque tuâ lavimur, Feronia, lymphâ.
Millia tum pransi tria repimus; atque subimus
Inpositum saxis late candentibus Anxur.
Huc venturus erat Mæcenas, optimus atque
Cocceius, missi magnis de rebus uterque
Legati; aversos soliti conponere amicos,
Hic oculis ego nigra meis collyria lippus
Inlinere. interea Mæcenas advenit, atque
Cocceius, Capitoque simul Fonteius, ad unguem
Factus homo; Antonî, non ut magis alter, amicus.
Fundos Aufidio Lusco prætore libenter
Linquimus, insani ridentes præmia scribæ,
Prætextam, et latum clavom, prunæque batillum.
In Mamurrarum lassi deinde urbe manemus,
Murenâ præbente domum, Capitone culinam.
Postera lux oritur multo gratissima: namque
Plotius et Varius Sinuessæ, Virgiliusque

20. Vulg. cum nil 24. lavimus,

Occurrunt; animæ, quales neque candidiores
Terra tulit, neque quîs me sit devinctior alter.
O qui conplexus, et gaudia quanta fuerunt!
Nil ego contulerim jocundo sanus amico.
Proxima Campano ponti quæ villula, tectum
Præbuit; et parochi, quæ debent, ligna salemque.
Hinc muli Capuæ clitellas tempore ponunt.
Lusum it Mæcenas, dormitum ego Virgiliusque:
Namque pila lippis inimicum et ludere crudis.
Hinc nos Cocceii recipit plenissima villa,
Quæ super est Caudî cauponas. nunc mihi paucis
Sarmenti scurræ pugnam Messîque Cicirri,
Musa, velim memores: et quo patre natus uterque
Contulerit lites. Messî clarum genus Osci:
Sarmenti domina exstat. ab his majoribus orti
Ad pugnam venere. prior Sarmentus; Equi te
Esse feri similem dico. Ridemus: et ipse
Messius, Accipio: caput et movet. O, tua cornu
Ni foret exsecto frons, inquit, quid faceres; cum
Sic mutilus miniteris? at illi fœda cicatrix
Setosam lævi frontem turpaverat oris.
Campanum in morbum, in faciem permulta jocatus,

52. Vulg. Ciceri, 60. minitaris?

Pastorem saltaret uti Cyclopa, rogabat:
Nil illi larvâ aut tragicis opus esse cothurnis.
Multa Cicirrus ad hæc: Donasset jamne catenam
Ex voto Laribus, quærebat: scriba quod esset,
Nihilo deterius dominæ jus esse. rogabat
Denique, cur umquam fugisset; cui satis una
Farris libra foret, gracili sic, tamque pusillo.
Prorsus jocunde cenam producimus illam.
Tendimus hinc recta Beneventum; ubi sedulus hospes
Pene, macros, arsit, turdos dum versat in igni.
Nam vaga per veterem dilabso flamma culinam
Volcano, summum properabat lambere tectum.
Convivas avidos cenam, servosque timentes
Tum rapere, atque omnes restinguere velle videres.
Incipit ex illo montes Appulia notos
Ostentare mihi, quos torret Atabulus; et quos
Numquam erepsemus, nisi nos vicina Trivici
Villa recepisset, lacrimoso non sine fumo,
Udos cum foliis ramos urente camino.
Hic ego mendacem stultissimus usque puellam

65. Vulg. Cicerrus 67. deterius nihilo
70. Produximus 72. Pe. ars. mac. dum tur. v. in igne.

Ad mediam noctem exspecto: somnus tamen aufert
Intentum veneri: tum inmundo somnia visu
Nocturnam vestem maculant, ventremque supinum.
Quattuor hinc rapimur viginti et millia rhedis,
Mansuri oppidulo, quod versu dicere non est,
Signis perfacile est. venit vilissima rerum
Hic aqua; sed panis longe pulcerrimus, ultra
Callidus ut soleat humeris portare viator:
Nam Canusî lapidosus; aquæ non ditior urna.
'Qui locus a forti Diomede est conditus olim.'
Flentibus hic Varius discedit mæstus amicis.
Inde Rubos fessi pervenimus; utpote longum
Carpentes iter, et factum corruptius imbri.
Postera tempestas melior, via pejor, ad usque
Barî mœnia piscosi. dein Gnatia lymphis
Iratis exstructa dedit risusque jocosque:
Dum flammâ sine tura liquescere limine sacro
Persuadere cupit. credat Judæus Apella,
Non ego. namque Deos didici securum agere ævum;
Nec, si quid miri faciat natura, Deos id
Tristes ex alto cæli demittere tecto.
Brundisium longæ finis chartæque viæque.

93. Vulg. hinc 97. dehinc

vi.

Non, quia, Mæcenas, Lydorum quicquid Etruscos
Incoluit fines, nemo generosior est te;
Nec quod avus tibi maternus fuit atque paternus,
Olim qui magnis legionibus imperitarent;
Ut plerique solent, naso suspendis adunco
Ignotos, ut me libertino patre natum.
Cum referre negas, quali sit quisque parente
Natus, dum ingenuus: persuades hoc tibi vere,
Ante potestatem Tullî atque ignobile regnum,
Multos sæpe viros nullis majoribus ortos
Et vixisse probos, amplis et honoribus auctos:
Contra, Lævinum, Valerî genus, unde Superbus
Tarquinius regno pulsus fugit, unius assis
Non umquam pretio pluris licuisse, notante
Judice, quo nosti, populo: qui stultus honores
Sæpe dat indignis, et famæ servit ineptus;
Qui stupet in titulis et imaginibus. quid oportet
Vos facere, a volgo longe longeque remotos?

4. Vulg. imperitarint; 13. fuit, 15. quem nosti,
18. Nos — longe lateque

Namque esto: populus Lævino mallet honorem
Quam Decio mandare novo: Censorne moveret
Appius, ingenuo si non essem patre natus?
Vel merito, quoniam in propriâ non pelle quiessem.
Sed fulgente trahit constrictos gloria curru
Non minus ignotos generosis. quo tibi, Tilli,
Sumere depositum clavom, fierique tribuno?
Invidia adcrevit, privato quæ minor esset.
Nam ut quisque insanus nigris medium inpediit crus
Pellibus, et latum demisit pectore clavom;
Audit continuo; Quis homo hic, aut quo patre natus?
Ut si qui ægrotet quo morbo Barrus, haberi
Ut cupiat formosus; eat quacumque, puellis
Injiciat curam quærendi singula; quali
Sit facie, surâ, quali pede, dente, capillo:
Sic qui promittit, civis, Urbem sibi curæ,
Imperium fore, et Italiam, et delubra Deorum;
Quo patre sit natus, num ignotâ matre inhonestus,
Omnes mortales curare et quærere cogit.
Tune Syri, Damæ, aut Dionysî filius, audes

20. Censorque ed. 3. R. B. 21. natus: ed. 3. R. B.
24. Tulli, 29. hic est? 31. Et cup.

Dejicere e saxo cives, aut tradere Cadmo?
At Novius collega gradu post me sedet uno:
Namque est ille, pater quod erat meus. Hoc tibi Paullus,
Et Messalla videris? at hic, si plostra ducenta,
Concurrantque foro tria funera, magna sonabit
Cornua quod vincatque tubas: saltem tenet hoc nos.
Nunc ad me redeo libertino patre natum:
Quem rodunt omnes libertino patre natum:
Nunc, quia sum tibi, Mæcenas, convictor; at olim,
Quod mihi pareret legio Romana tribuno.
Dissimile hoc illi est: quia non, ut forsit honorem
Jure mihi invideat quivis, ita te quoque amicum;
Præsertim cautum dignos adsumere, pravâ
Ambitione procul. felicem dicere non hoc
Me possunt, casu quod te sortitus amicum:
Nulla etenim tibi me fors obtulit. optimus olim
Virgilius, post hunc Varius, dixere quid essem.
Ut veni coram; singultim pauca locutus,
(Infans namque pudor prohibebat plura profari)
Non ego me claro natum patre, non ego circum
Me Satureiano vectari rura caballo,
Sed, quod eram, narro: respondes (ut tuus est mos)

47. Vulg. quia, Mæcenas, tibi sim 53. possum 54. mihi te

Pauca: abeo: et revocas nono post mense, jubesque
Esse in amicorum numero. magnum hoc ego duco,
Quod placui tibi, qui turpi secernis honestum,
Non patre præclaro, sed vitâ et pectore puro.
Atqui si vitiis mediocribus ac mea paucis
Mendosa est natura, alioqui recta; (velut si
Egregio inspersos reprendas corpore nævos)
Si neque avaritiam, neque sordes, aut mala lustra
Objiciet vere quisquam mihi; purus et insons,
(Ut me collaudem) si et vivo carus amicis;
Causa fuit pater his: qui macro pauper agello
Noluit in Flavî ludum me mittere; magni
Quo pueri magnis e centurionibus orti,
Lævo suspensi loculos tabulamque lacerto,
Ibant octonis referentes Idibus æra:
Sed puerum est ausus Romam portare, docendum
Artes, quas doceat quivis eques atque senator
Semet prognatos. vestem servosque sequentes,
In magno ut populo, si qui vidisset; avitâ
Ex re præberi sumtus mihi crederet illos.
Ipse mihi custos incorruptissimus omnes
Circum doctores aderat. quid multa? pudicum

68. Vulg. ac mala 79. si quis

(Qui primus virtutis honor) servavit ab omni
Non solum facto, verum opprobrio quoque turpi:
Nec timuit, sibi ne vitio quis verteret olim,
Si præco parvas, aut (ut fuit ipse) coactor
Mercedes sequerer; neque ego essem questus. ad hæc [nunc
Laus illi debetur, et a me gratia major.
Nil me pœniteat sanum patris hujus: eoque
Non, ut magna dolo factum negat esse suo pars,
Quod non ingenuos habeat clarosque parentes,
Sic me defendam. longe mea discrepat istis
Et vox et ratio. nam si natura juberet
A certis annis ævum remeare peractum,
Atque alios legere ad fastum quoscumque parentes
Optaret sibi quisque: meis contentus, honestos
Fascibus et sellis nollem mihi sumere; demens
Judicio volgi, sanus fortasse tuo: quod
Nollem onus, haud umquam solitus, portare molestum.
Nam mihi continuo major quærenda foret res,
Atque salutandi plures; ducendus et unus
Et comes alter, uti ne solus rusve peregreve
Exirem; plures calones atque caballi
Pascendi; ducenda petorrita. nunc mihi curto

83. honos   87. ob hoc nunc

Ire licet mulo, vel si libet usque Tarentum,
Mantica, cui lumbos onere ulceret, atque eques armos.
Objiciet nemo sordes mihi, quas tibi, Tilli,
Cum Tiburte via prætorem quinque sequuntur
Te pueri, lasanum portantes œnophorumque.
Hoc ego commodius, quam tu, præclare senator,
Millibus atque aliis vivo. quacumque libido est,
Incedo solus: percontor quanti olus, ac far:
Fallacem Circum, vespertinumque pererro
Sæpe forum: adsisto divinis: inde domum me
Ad porri et ciceris refero laganique catinum.
Cena ministratur pueris tribus: et lapis albus
Pocula cum cyatho duo sustinet: adstat echinus
Vilis, cum paterâ guttus, Campana supellex.
Deinde eo dormitum; non sollicitus, mihi quod cras
Surgendum sit mane, obeundus Marsya, qui se
Voltum ferre negat Noviorum posse minoris.
Ad quartam jaceo: post hanc vagor, aut ego lecto,
Aut scripto quod me tacitum juvet. unguor olivo,
Non quo fraudatis inmundus Natta lucernis.
Ast ubi me fessum sol acrior ire lavatum
Admonuit, fugio Campum lusumque trigonem.

107. Vulg. Tulli, 113. vespertinus 126. fugio rabiosi tempora signi.

Pransus non avide, quantum interpellet inani
Ventre diem durare, domesticus otior. hæc est
Vita solutorum miserâ ambitione gravique.
His me consolor, victurum suavius, ac si
Quæstor avus, pater atque meus, patruusque fuisset.

vii.

PROSCRIPTI Regis Rupilî pus atque venenum
Hybrida quo pacto sit Persius ultus, opinor
Omnibus et lippis notum et tonsoribus esse.
Persius hic permagna negotia dives habebat
Clazomenis, etiam lites cum Rege molestas;
Durus homo, atque odio qui posset vincere Regem;
Confidens, tumidusque; adeo sermonis amari,
Sisennas, Barros ut equis præcurreret albis.
Ad Regem redeo. ‘postquam nihil inter utrumque
Convenit: hoc etenim sunt omnes jure molesti,
Quo fortes, quibus adversum bellum incidit. inter
Hectora Priamiden, animosum atque inter Achillem
Ira fuit capitalis, ut ultima divideret mors:
Non aliam ob causam, nisi quod virtus in utroque

131. fuissent.

Summa fuit. duo si discordia verset inertes;
Aut si disparibus bellum incidat, ut Diomedi
Cum Lycio Glauco: discedat pigrior, ultro
Muneribus missis.' Bruto prætore tenente
Ditem Asiam, Rupilî et Persî par pugnat, uti non
Conpositi melius cum Bitho Bacchius. in jus
Acres procurrunt; magnum spectaculum uterque.
Persius exponit causam: ridetur ab omni
Conventu: laudat Brutum, laudatque cohortem:
Solem Asiæ Brutum adpellat, stellasque salubres
Adpellat comites, excepto Rege: Canem illum,
Invisum agricolis sidus, venisse: ruebat
Flumen ut hibernum, fertur quo rara securis.
Tum Prænestinus salso multoque fluenti
Expressa arbusto regerit convicia; durus
Vindemjator, et invictus, cui sæpe viator
Cessisset magna conpellans voce cuculum.
At Græcus, postquam est Italo perfusus aceto,
Persius exclamat: Per magnos, Brute, Deos te
Oro, qui reges consuesti tollere, cur non
Hunc Regem jugulas? operum hoc, mihi crede, tuorum est.

15. Vulg. vexet 20. Compositus
28. multumque 34. consueris

viii.

Olim truncus eram ficulnus, inutile lignum:
Cum faber, incertus scamnum faceretne Priapum,
Maluit esse Deum. Deus inde ego, furum aviumque
Maxima formido: nam fures dextra coërcet,
Obscænoque ruber porrectus ab inguine palus:
Ast inportunas volucres in vertice arundo
Terret fixa, vetatque novis considere in hortis.
Huc prius angustis ejecta cadavera cellis
Conservus vili portanda locabat in arcâ.
Hoc miseræ plebi stabat commune sepulcrum,
Pantolabo scurræ, Nomentanoque nepoti.
Mille pedes in fronte, trecentos cippus in agrum
Hic dabat: heredes monumentum ne sequeretur.
Nunc licet Esquiliis habitare salubribus, atque
Aggere in aprico spatiari; qua modo tristes
Albis informem spectabant ossibus agrum.
Cum mihi non tantum furesque feræque suetæ
Hunc vexare locum curæ sunt atque labori,
Quantum carminibus quæ versant atque venenis
Humanos animos. has nullo perdere possum

15. Vulg. quo

Nec prohibere modo; simul ac vaga luna decorum
Protulit os, quin ossa legant herbasque nocentes.
Vidi egomet nigrâ succinctam vadere pallâ
Canidiam, pedibus nudis, passoque capillo,
Cum Saganâ majore ululantem. pallor utrasque
Fecerat horrendas aspectu. scalpere terram
Unguibus, et pullam divellere mordicus agnam
Cœperunt: cruor in fossam cum fusus, ut inde
Manes elicerent, animas responsa daturas.
Lanea et effigies erat, altera cerea: major
Lanea, quæ pœnis conpesceret inferiorem.
Cerea suppliciter stabat, servilibus ut quæ
Jam peritura modis. Hecaten vocat altera, sævam
Altera Tisiphonen. serpentes atque videres
Infernas errare canes; lunamque rubentem,
Ne foret his testis, post magna latere sepulcra.
Mentior at si quid, merdis caput inquiner albis
Corvorum; atque in me veniat mictum atque cacatum
Julius, et fragilis Pediatia, furque Voranus.
Singula quid memorem? quo pacto alterna loquentes

24. sparso 25. utramque ed. 1. R. B.
28. confusus, vulg. et ed. 3. R. B. 32. utque
38. veniant

Umbræ cum Saganâ resonârint triste et acutum?
Utque lupi barbam variæ cum dente colubræ
Abdiderint furtim terris, et imagine cereâ
Largior arserit ignis? et ut non testis inultus
Horruerim voces Furiarum et facta duarum?
Nam, displosa sonat quantum vesica, pepedi
Diffissâ nate ficus. at illæ currere in Urbem:
Canidiæ dentes, altum Saganæ caliendrum
Excidere, atque herbas, atque incantata lacertis
Vincula, cum magno risuque jocoque videres.

ix.

IBAM ut forte Viâ Sacrâ, sicut meus est mos,
Nescio quid meditans nugarum, totus in illis:
Adcurrit quidam notus mihi nomine tantum;
Arreptâque manu, Quid agis, dulcissime rerum?
Suaviter, ut nunc est, inquam; et cupio omnia quæ vis.
Cum adsectaretur; Numquid vis? occupo. at ille,
Noris nos, inquit: docti sumus. Hic ego, Pluris
Hoc, inquam, mihi eris. Misere discedere quærens,
Ire modo ocius, interdum consistere, in aurem

41. resonarent 1. Vulg. Ibam forte 1, 2. — mos Nescio

Dicere nescio quid puero. cum sudor ad imos
Manaret talos; O te, Bolane, cerebri
Felicem, aiebam tacitus. cum quidlibet ille
Garriret; vicos, urbem laudaret; ut illi
Nil respondebam: Misere cupis, inquit, abire,
Jamdudum video: sed nil agis; usque tenebo:
Prosequar hinc, quo nunc iter est tibi. Nil opus est te
Circumagi: quendam volo visere non tibi notum:
Trans Tiberim longe cubat is, prope Cæsaris hortos.
Nil habeo quod agam, et non sum piger; usque sequar te.
Demitto auriculas, ut iniquæ mentis asellus,
Cum gravius dorso subiit onus. incipit ille:
Si bene me novi, non Viscum pluris amicum,
Non Varium facies: nam quis me scribere plures
Aut citius possit versus? quis membra movere
Mollius? invideat quod et Hermogenes, ego canto.
Interpellandi locus hic erat: Est tibi mater,
Cognati, quîs te salvo est opus? Haud mihi quisquam:
Omnes composui. Felices! nunc ego resto.
Confice: namque instat fatum mihi triste, Sabella
Quod puero cecinit motâ divina anus urnâ:
Hunc neque dira venena, nec hosticus auferet ensis,

11. Vulg. Bollane, 16. Persequar 30. divinâ mota

Nec laterum dolor, aut tussis, nec tarda podagra:
Garrulus hunc quando consumet cumque: loquaces,
Si sapiat, vitet, simul atque adoleverit ætas.
Ventum erat ad Vestæ, quartâ jam parte diei
Præteritâ: et casu tunc respondere vadatus
Debebat; quod ni fecisset, perdere litem.
Si me amas, inquit, paullum hic ades. Inteream, si
Aut valeo stare, aut novi civilia jura:
Et propero, quo scis. Dubius sum, quid faciam, inquit;
Tene relinquam, an rem. Me sodes. Non faciam, ille:
Et præcedere cœpit. ego, ut contendere durum
Cum victore, sequor. Mæcenas quomodo tecum,
Hinc repetit, paucorum hominum, et mentis bene sanæ?
Nemo dexterius fortunâ est usus: haberes
Magnum adjutorem, posset qui ferre secundas,
Hunc hominem velles si tradere: dispeream, ni
Submosses omnes. Non isto vivitur illic,
Quo tu rere modo: domus hac nec purior ulla est,
Nec magis his aliena malis: nil mî officit, inquam,
Ditior hic, aut est quia doctior: est locus uni-
Cuique suus. Magnum narras, vix credibile. Atqui

36. Vulg. vadato 42. durum est 45. deterius
48. vivimus 50. unquam,

Sic habet. Accendis, quare cupiam magis illi
Proximus esse. Velis tantummodo, quæ tua virtus,
Expugnabis: et est qui vinci possit; eoque
Difficiles aditus primos habet. Haud mihi deero:
Muneribus servos corrumpam; non, hodie si
Exclusus fuero, desistam; tempora quæram;
Occurram in triviis; deducam. nil sine magno
Vita labore dedit mortalibus. Hæc dum agit, ecce
Fuscus Aristius occurrit, mihi carus, et illum
Qui pulcre nosset. consistimus. Unde venis? et
Quo tendis? rogat, et respondet. vellere cœpi,
Et prensare manu lentissima brachia, nutans,
Distorquens oculos, ut me eriperet. male salsus
Ridens dissimulare: meum jecur urere bilis.
Certe nescio quid secreto velle loqui te
Aiebas mecum. Memini bene; sed meliore
Tempore dicam: hodie tricesima sabbata. Vis tu
Curtis Judæis oppedere? nulla mihi, inquam,
Relligio est. At mî: sum paullo infirmior, unus
Multorum: ignosces: alias loquar. Hunccine solem
Tam nigrum surrexe mihi? fugit inprobus, ac me

55. eo quod 56. habet, 60. ait,
64. pressare 69. Vin' tu

Sub cultro linquit. casu venit obvius illi
Adversarius: et, Quo tu, turpissime? magnâ
Inclamat voce, et, Licet antestari? ego vero
Oppono auriculam. rapit in jus: clamor utrimque,
Undique concursus. sic me servavit Apollo.

X.

NEMPE inconposito dixi pede currere versus
Lucilî. quis tam Lucilî fautor inepte est,
Ut non hoc fateatur? at idem, quod sale multo
Urbem defricuit, chartâ laudatur eâdem.
Nec tamen hoc tribuens, dederim quoque cætera: nam sic
Et Laberî mimos, ut pulcra poëmata, mirer.
Ergo non satis est risu diducere rictum
Auditoris: et est quædam tamen hic quoque virtus:
Est brevitate opus, ut currat sententia, neu se
Inpediat verbis lassas onerantibus aures:
Et sermone opus est modo tristi, sæpe jocoso;
Defendente vicem modo rhetoris atque poëtæ;
Interdum urbani parcentis viribus, atque
Extenuantis eas consulto. ridiculum acri

75. Adversarius, ed. 3. R. B. 76. Exclamat 8. at

Fortius et melius magnas plerumque secat res.
Illi, scripta quibus Comœdia prisca viris est,
Hoc stabant, hoc sunt imitandi: quos neque pulcer
Hermogenes umquam legit, neque simius iste,
Nil præter Calvom et doctus cantare Catullum.
At magnum fecit, quod verbis Græca Latinis
Miscuit. O seri studiorum! quîne putetis
Difficile et mirum, Rhodio quod Pitholeonti
Contigit? At sermo linguâ concinnus utrâque
Suavior, ut Chio nota si conmixta Falerni est.
Cum versus facias: teipsum percontor, an et cum
Dura tibi peragenda rei sit caussa Petillî?
Scilicet oblitus patriæque patrisque Latini,
Cum Pedius caussas exsudet Poplicola atque
Corvinus, patriis intermiscere petita
Verba foris malis, Canusini more bilinguis?
Atqui ego cum Græcos facerem, natus mare citra,
Versiculos; vetuit tali me voce Quirinus
Post mediam noctem visus, cum somnia vera:
In silvam non ligna feras insanius, ac si
Magnas Græcorum malis inplere catervas.
Turgidus Alpinus jugulat dum Memnona, dumque

27. Vulg. Latine, 32. me tali

Defingit Rheni luteum caput; hæc ego ludo,
Quæ neque in Æde sonent, certantia judice Tarpa,
Nec redeant iterum atque iterum spectanda theatris.
Argutâ meretrice potes, Davoque Chremeta
Eludente senem, comis garrire libellos
Unus vivorum, Fundani: Pollio regum
Facta canit pede ter percusso: forte epos acer,
Ut nemo, Varius ducit: molle atque facetum
Virgilio adnuerunt gaudentes rure Camenæ.
Hoc erat, experto frustra Varrone Atacino,
Atque quibusdam aliis, melius quod scribere possem,
Inventore minor: neque ego illi detrahere ausim
Hærentem capiti cum multâ laude coronam.
At dixi fluere hunc lutulentum, sæpe ferentem
Plura quidem tollenda relinquendis. age, quæso,
Tu nihil in magno doctus reprehendis Homero?
Nil comis tragici mutat Lucilius Accî?
Non ridet versus Ennî gravitate minores?
Cum de se loquitur, non ut majore reprensis.
Quid vetat et nosmet Lucilî scripta legentes
Quærere, num illius, num rerum dura negarit
Versiculos natura magis factos et euntes

37. Vulg. Diffindit 38. nec 49. multa cum

Mollius, ac si quis, pedibus quid claudere senis
(Hoc tantum) contentus, amet scripsisse ducentos
Ante cibum versus, totidem cenatus? Etrusci
Quale fuit Cassî rapido ferventius amni
Ingenium; capsis quem fama est esse librisque
Ambustum propriis. fuerit Lucilius, inquam,
Comis et urbanus; fuerit limatior idem,
Quam rudis et Græcis intacti carminis auctor,
Quamque poëtarum seniorum turba: sed ille,
Si foret hoc nostrum fato dilatus in ævum,
Detereret sibi multa: recideret omne, quod ultra
Perfectum traheretur: et in versu faciendo
Sæpe caput scaberet, vivos et roderet ungues.
Sæpe stilum vertas, iterum quæ digna legi sint
Scripturus: neque, te ut miretur turba, labores,
Contentus paucis lectoribus. an tua demens
Vilibus in ludis dictari carmina malis?
Non ego: nam satis est equitem mihi plaudere: ut audax,
Contemtis aliis, explosa Arbuscula dixit.
Men' moveat, cimex Pantilius, aut cruciet, quod
Vellicet absentem Demetrius? aut quod ineptus
Fannius Hermogenis lædat conviva Tigellî?

73. Vulg. crucier,

Plotius, et Varius, Mæcenas, Virgiliusque,
Valgius, et probet hæc Octavius, optimus atque
Fuscus; et hæc utinam Viscorum laudet uterque:
Ambitione relegatâ, te dicere possum,
Pollio; te, Messalla, tuo cum fratre; simulque
Vos Bibule, et Servi; simul his te, candide Furni;
Conplures alios, doctos ego quos et amicos
Prudens prætereo: quibus hæc, sunt qualiacumque,
Adridere velim; doliturus, si placeant spe
Deterius nostrâ. Demetri, teque, Tigelli,
Discipularum inter jubeo plorare cathedras.
I puer, atque meo citus hæc subscribe libello.

86. Vulg. Bibuli, 88. sint—deest in ed. 3. R. B.

SERMONUM II.

Ecloga i.

Sunt quibus in Satira videar nimis acer, et ultra
Legem tendere opus: sine nervis altera, quicquid
Conposui, pars esse putat, similisque meorum
Mille die versus deduci posse. Trebati,
Quid faciam, præscribe. Quiescas. Ne faciam, inquis,
Omnino versus? Aio. Peream male, si non
Optimum erat: verum nequeo dormire. Ter uncti
Transnanto Tiberim, somno quibus est opus alto;
Inriguumque mero sub noctem corpus habento.
Aut, si tantus amor scribendi te capit, aude
Cæsaris invicti res dicere, multa laborum
Præmia laturus. Cupidum, pater optime, vires
Deficiunt: neque enim quivis horrentia pilis
Agmina, nec fractâ pereuntes cuspide Gallos,
Aut labentis equo describit volnera Parthi.
Attamen et justum poteras et scribere fortem,

2. tendere: opus sine 10. Vulg. rapit, 15. describat

Scipiadam ut sapiens Lucilius. Haud mihi deero,
Cum res ipsa feret: nisi dextro tempore, Flacci
Verba per attentam non ibunt Cæsaris aurem:
Cui male si palpere, recalcitret undique tutus.
Quanto rectius hoc, quam tristi lædere versu
Pantolabum scurram, Nomentanumve nepotem?
Cum sibi quisque timet; quamquam est intactus, et odit.
Quid faciam? saltat Milonius, ut semel icto
Accessit fervor capiti, numerusque lucernis.
Castor gaudet equis; ovo prognatus eodem,
Pugnis. quot capitum vivunt, totidem studiorum
Millia. me pedibus delectat claudere verba,
Lucilî ritu, nostrum melioris utroque.
Ille velut fidis arcana sodalibus olim
Credebat libris; neque, si male cesserat, usquam
Decurrens alio, neque si bene: quo fit ut omnis
Votivâ pateat veluti descripta tabellâ
Vita senis. sequor hunc, Lucanus an Appulus, anceps:
Nam Venusinus arat finem sub utrumque colonus,
Missus ad hoc, pulsis (vetus est ut fama) Sabellis,
Quo ne per vacuum Romano incurreret hostis;
Sive quod Appula gens, seu quod Lucania bellum

20. Vulg. recalcitrat 22. Nomentanumque 31. gesserat,

Incuteret violenta. sed hic stilus haud petet ultro
Quemquam animantem, et me veluti custodiet ensis
Vaginâ tectus: quem cur destringere coner,
Tutus ab infestis latronibus? ô pater et rex
Juppiter, ut pereat positum robigine telum,
Nec quisquam noceat cupido mihi pacis! at ille,
Qui me conmorit, (melius non tangere, clamo)
Flebit, et insignis totâ cantabitur urbe.
Cervius iratus leges minitatur et urnam;
Canidia Albucî, quibus est inimica, venenum;
Grande malum Turius, si quid se judice certes.
Ut, quo quisque valet, suspectos terreat; utque
Imperet hoc natura potens, sic collige mecum.
Dente lupus, cornu taurus petit; unde, nisi intus
Monstratum? Scævæ vivacem crede nepoti
Matrem; nil faciet sceleris pia dextera: mirum
Ut neque calce lupus quemquam, neque dente petit bos:
Sed mala tollet anum vitiato melle cicuta.
Ne longum faciam: seu me tranquilla senectus
Exspectat, seu mors atris circumvolat alis;
Dives, inops; Romæ, seu, fors ita jusserit, exsul;
Quisquis erit vitæ, scribam, color. O puer, ut sis

49. Vulg. siquis — certet.

Vitalis, metuo; et majorum ne quis amicus
Frigore te feriat. Quid? cum est Lucilius ausus
Primus in hunc operis conponere carmina morem,
Detrahere et pellem, nitidus qua quisque per ora
Cederet, introrsum turpis; num Lælius, et qui
Duxit ab oppressâ meritum Carthagine nomen,
Ingenio offensi? aut læso doluere Metello,
Famosisque Lupo cooperto versibus? atqui
Primores populi arripuit populumque tributim;
Scilicet uni æquus virtuti atque ejus amicis.
Quin ubi se a volgo et scena in secreta remorant
Virtus Scipiadæ et mitis sapientia Læli;
Nugari cum illo, et discincti ludere, donec
Decoqueretur olus, soliti. quicquid sum ego, quamvis
Infra Lucilî censum ingeniumque; tamen me
Cum magnis vixisse invita fatebitur usque
Invidia; et fragili quærens inlidere dentem,
Offendet solido: nisi quid tu, docte Trebati,
Dissentis. Equidem nihil hinc diffingere possum.
Sed tamen ut monitus caveas, ne forte negotî
Incutiat tibi quid sanctarum inscitia legum:
Si mala condiderit in quem quis carmina, jus est

65. Vulg. aut qui 79. hic diffindere

Judiciumque. Esto: si quis mala. sed bona si quis
Judice condiderit laudatus Cæsare? si quis
Opprobriis dignum laceraverit, integer ipse?
Solventur risu tabulæ: tu missus abibis.

ii.

Quæ virtus et quanta, boni, sit vivere parvo,
(Nec meus hic sermo est; sed quæ præcepit Ofellus
Rusticus, abnormis Sapiens, crassâque Minervâ)
Discite, non inter lances mensasque nitentes;
Cum stupet insanis acies fulgoribus, et cum
Adclinis falsis animus meliora recusat:
Verum hic inpransi mecum disquirite. Cur hoc,
Dicam, si potero. male verum examinat omnis
Corruptus judex. leporem sectatus, equove
Lassus ab indomito; vel (si Romana fatigat
Militia adsuetum græcari) seu pila velox,
Molliter austerum studio fallente laborem,
Seu te discus agit, pete cedentem aëra disco:
Cum labor expulerit fastidia; siccus, inanis

84. Vulg. laudatur 85. latraverit,
2. quem 14. extuderit

Sperne cibum vilem: nisi Hymettia mella Falerno,
Ne biberis, diluta. foris est promus, et atrum
Defendens pisces hiemat mare: cum sale panis
Latrantem stomachum bene leniet. unde putas, aut
Quî partum? non in caro nidore voluptas
Summa, sed in teipso est. tu pulmentaria quære
Sudando. pinguem vitiis albumque neque ostrea,
Nec scarus, aut poterit peregrina juvare lagoïs.
Vix tamen eripiam, posito pavone, velis quin
Hoc potius quam gallina tergere palatum,
Corruptus vanis rerum; quia veneat auro
Rara avis, et pictâ pandat spectacula caudâ:
Tamquam ad rem attineat quicquam. num vesceris istâ,
Quam laudas, plumâ? cocto num adest honor idem?
Carne tamen quamvis distat nihil, hac magis illâ;
Inparibus formis deceptum te patet. esto.
Unde datum sentis, lupus hic, Tiberinus, an alto
Captus hiet? pontesne inter jactatus, an amnis
Ostia sub Tusci? laudas, insane, trilibrem
Mullum; in singula quem minuas pulmenta necesse est.
Ducit te species, video. quo pertinet ergo
Proceros odisse lupos? quia scilicet illis

21. Vulg. nec

Majorem natura modum dedit, his breve pondus.
'Jejunus raro stomachus volgaria temnit.'
Porrectum magno magnum spectare catino
Vellem, ait Harpyiis gula digna rapacibus. at vos
Præsentes, Austri, coquite horum obsonia. quamquam
Putet aper rhombusque recens, mala copia quando
Ægrum sollicitat stomachum; cum rapula plenus
Atque acidas mavolt inulas. necdum omnis abacta
Pauperies epulis regum: nam vilibus ovis,
Nigrisque est oleis hodie locus. haud ita pridem
Gallonî præconis erat acipensere mensa
Infamis. quid? tum rhombos minus æquora alebant?
Tutus erat rhombus, tutoque ciconia nido;
Donec vos auctor docuit prætorius. ergo
Si quis nunc mergos suaves edixerit assos;
Parebit pravi docilis Romana juventus.
Sordidus a tenui victu distabit, Ofello
Judice. nam frustra vitium vitaveris illud;
Si te alio pravus detorseris. Avidienus,
Cui Canis ex vero ductum cognomen adhæret,
Quinquennis oleas est, et silvestria corna;
Ac, nisi mutatum, parcit defundere vinum; et

48. Vulg. æquor alebat? 55. pravum

Cujus odorem olei nequeas perferre (licebit
Ille repotia, natales, aliosve dierum
Festos albatus celebret) cornu ipse bilibri
Caulibus instillat, veteris non parcus aceti.
Quali igitur victu sapiens utetur, et horum
Utrum imitabitur? hac urguet lupus, hac canis, aiunt.
Mundus erit, qua non offendat sordibus, atque
In neutram partem cultûs miser. hic neque servis,
Albucî senis exemplo, dum munia didit,
Sævus erit; nec sic ut simplex Nævius, unctam
Convivis præbebit aquam: vitium hoc quoque magnum.
Accipe nunc, victus tenuis quæ quantaque secum
Adferat. in primis valeas bene: nam variæ res
Ut noceant homini, credas, memor illius escæ,
Quæ simplex olim tibi sederit. at simul assis
Miscueris elixa, simul conchylia turdis;
Dulcia se in bilem vertent, stomachoque tumultum
Lenta feret pituita. vides, ut pallidus omnis
Cenâ desurgat dubiâ? quin corpus onustum
Hesternis vitiis animum quoque prægravat una,
Atque adfligit humo divinæ particulam auræ.
Alter, ubi dicto citius curata sopori

65. Vulg. qui non offendit 74, 5. turdis Dulcia, 79. affigit

Membra dedit, vegetus præscripta ad munia surgit.
Hic tamen ad melius poterit transcurrere quondam;
Sive diem festum rediens advexerit annus,
Seu recreare volet tenuatum corpus: ubíque
Accedent anni, tractari mollius ætas
Inbecilla volet. tibi quidnam accedet ad istam,
Quam puer et validus præsumis, mollitiem? seu
Dura valetudo inciderit, seu tarda senectus.
Rancidum aprum antiqui laudabant: non quia nasus
Illis nullus erat; sed, credo, hac mente, quod hospes
Tardius adveniens vitiatum commodius, quam
Integrum edax dominus consumeret. hos utinam inter
Heroas natum tellus me prima tulisset.
Das aliquid famæ, quæ carmine gratior aurem
Occupet humanam? grandes rhombi, patinæque
Grande ferunt una cum damno dedecus. adde
Iratum patruum, vicinos, te tibi iniquum,
Et frustra mortis cupidum; cum deerit egenti
As, laquei pretium. Jure, inquit, Trausius istis
Jurgatur verbis: ego vectigalia magna,
Divitias habeo tribus amplas regibus. Ergo,

85. Vulg. anni, et—ed. 3. R. B. 95. Occupat
99. inquis, Trasius 101. Divitiasque

Quod superat, non est melius quo insumere possis?
Cur eget indignus quisquam, te divite? quare
Templa ruunt antiqua Deûm? cur, inprobe, caræ
Non aliquid patriæ tanto emetiris acervo?
Uni nimirum tibi recte semper eunt res.
O magnus posthac inimicis risus! uterne
Ad casus dubios fidet sibi certius? hic qui
Pluribus assuerit mentem corpusque superbum;
An qui contentus parvo metuensque futuri,
In pace, ut sapiens, aptarit idonea bello?
Quo magis his credas: puer hunc ego parvus Ofellum
Integris opibus novi non latius usum,
Quam nunc accisis. videas metato in agello
Cum pecore et gnatis fortem mercede colonum,
Non ego, narrantem, temere edi luce profestâ
Quicquam, præter olus fumosæ cum pede pernæ.
Ac mihi seu longum post tempus venerat hospes,
Sive operum vacuo gratus conviva per imbrem
Vicinus; bene erat, non piscibus urbe petitis,
Sed pullo atque hœdo: tum pensilis uva secundas
Et nux ornabat mensas, cum duplice ficu.

106. Vulg. recte tibi semper erunt

118. Ac mihi cum

Post hoc ludus erat cupâ potare magistrâ.
Ac venerata Ceres, ita culmo surgeret alto,
Explicuit vino contractæ seria frontis.
Sæviat atque novos moveat fortuna tumultus;
Quantum hinc inminuet? quanto aut ego parcius, aut vos,
O pueri, nituistis, ut huc novus incola venit?
Nam propriæ telluris herum natura neque illum,
Nec me, nec quemquam statuit. nos expulit ille;
Illum aut nequities aut vafri inscitia juris,
Postremum expellet certe vivacior heres.
Nunc ager Umbreni sub nomine, nuper Ofelli
Dictus erat: nulli proprius; sed cedit in usum
Nunc mihi, nunc alii. quocirca vivite fortes,
Fortiaque adversis opponite pectora rebus.

iii.

Si raro scribes, ut toto non quater anno
Membranam poscas, scriptorum quæque retexens,
Iratus tibi, quod vini somnique benignus
Nil dignum sermone canas: quid fiet? at ipsis
Saturnalibus huc fugisti sobrius. ergo

123. Vulg. culpa—al. pulpa 124. ut culmo 132. Postremo 134. erit—cedet 1. Sic raro scribis, 4. ab ipsis

Dic aliquid dignum promissis. incipe. nil est.
Culpantur frustra calami, inmeritusque laborat
Iratis natus paries Dîs atque poëtis.
Atqui voltus erat multa et præclara minantis,
Si vacuum tepido cepisset villula tecto.
Quorsum pertinuit stipare Platona Menandro,
Eupolin Archilocho? comites educere tantos?
Invidiam placare paras, virtute relictâ?
Contemnere, miser. vitanda est inproba Siren
Desidia; aut quicquid vitâ meliore parasti
Ponendum æquo animo. Dî te, Damasippe, Deæque
Verum ob consilium donent tonsore. sed unde
Tam bene me nosti? Postquam omnis res mea Janum
Ad medium fracta est; aliena negotia curo,
Excussus propriis. olim nam quærere amabam,
Quo vafer ille pedes lavisset Sisyphus ære;
Quid sculptum infabre, quid fusum durius esset:
Callidus huic signo ponebam millia centum:
Hortos egregiasque domos mercarier unus
Cum lucro noram: unde frequentia Mercuriale
Inposuere mihi cognomen compita. Novi;
Et miror morbi purgatum te illius. Atqui

12. Vulg. Archilochum? 27. Et morbi miror

Emovit veterem mire novus; ut solet, in cor
Trajecto lateris miseri capitisve dolore:
Ut lethargicus hic cum fit pugil, et medicum urguet.
Dum ne quid simile huic, esto ut libet. O bone, ne te
Frustrere: insanis et tu, stultique prope omnes,
Si quid Stertinius veri crepat; unde ego mira
Descripsi docilis præcepta hæc, tempore quo me
Solatus jussit sapientem pascere barbam,
Atque a Fabricio non tristem ponte reverti.
Nam, male re gestâ, cum vellem mittere operto
Me capite in flumen; dexter stetit, et, Cave faxis
Te quicquam indignum: pudor, inquit, te malus angit,
Insanos qui inter vereare insanus haberi.
Primum nam inquiram, quid sit furere: hoc si erit in te
Solo; nil verbi, pereas quin fortiter, addam.
Quem mala stultitia, et quemcumque inscitia veri
Cæcum agit, insanum Chrysippi porticus et grex
Autumat. hæc populos, hæc magnos formula reges,
Excepto sapiente, tenet. nunc accipe quare
Desipiant omnes, æque ac tu, qui tibi nomen
Insano posuere. velut silvis, ubi passim
Palantes error certo de tramite pellit,

29. Transjecto—capitisque. 39. urget,

Ille sinistrorsum, hic dextrorsum abit; unus utrique
Error, sed variis inludit partibus: hoc te
Crede modo insanum; nihilo ut sapientior ille,
Qui te deridet, caudam trahat. est genus unum
Stultitiæ, nihilum metuenda timentis; ut ignes,
Ut rupes fluviosque in campo obstare queratur:
Alterum et huic varium et nihilo sapientius, ignes
Per medios fluviosque ruentis. clamet amica
Mater, honesta soror, cum cognatis pater, uxor,
HIC fossa est ingens, hic rupes maxima; serva:
Non magis audierit, quam Fufius ebrius olim,
Cum Ilionam edormit; Catienis mille ducentis,
MATER, TE ADPELLO, clamantibus. huic ego volgus
Errori similem cunctum insanire docebo.
Insanit veteres statuas Damasippus emendo:
Integer est mentis Damasippi creditor? esto:
Accipe, quod numquam reddas mihi, si tibi dicam;
Tune insanus eris, si acceperis? an magis excors
Rejectâ prædâ, quam præsens Mercurius fert?
Scribe decem a Nerio: non est satis: adde Cicutæ
Nodosi tabulas centum, mille adde catenas:
Effugiet tamen hæc sceleratus vincula Proteus.

60. Vulg. Fusius 62. vulgum 67. Tum ed. 3. R. B.

Cum rapies in jus malis ridentem alienis;
Fiet aper, modo avis, modo saxum, et, cum volet, arbor.
Si male rem gerere insani, contra bene sani est;
Putidius multo cerebrum est (mihi crede) Perillî
Dictantis, quod tu numquam rescribere possis.
Audire, atque togam jubeo conponere, quisquis
Ambitione malâ, aut argenti pallet amore;
Quisquis luxuriâ, tristive superstitione,
Aut alio mentis morbo calet: huc propius me,
Dum doceo insanire omnes, vos ordine adite.
Danda est ellebori multo pars maxima avaris:
Nescio an Anticyram ratio illis destinet omnem.
Heredes Staberî summam incidere sepulcro;
Ni sic fecissent, gladiatorum dare centum
Damnati populo paria, atque epulum arbitrio Arrî, et
Frumenti quantum metit Africa. Sive ego prave,
Seu recte; hoc volui: ne sis patruus mihi. Credo
Hoc Staberî prudentem animum vidisse. Quid ergo
Sensit, cum summam patrimoni insculpere saxo
Heredes voluit? Quoad vixit, credidit ingens
Pauperiem vitium, et cavit nihil acrius: ut, si
Forte minus locuples uno quadrante periret,

74. Vulg. insani est; c. b. sani 86. et *deest*

Ipse videretur sibi nequior. omnis enim res,
Virtus, fama, decus, divina humanaque, pulcris
Divitiis parent; quas qui construxerit, ille
Clarus erit, fortis, justus. Sapiensne? Etiam et rex,
Et quicquid volet. hoc, veluti virtute paratum,
Speravit magnæ laudi fore. Quid simile isti
Græcus Aristippus? qui servos projicere aurum
In mediâ jussit Libyâ; quia tardius irent
Propter onus segnes. uter est insanior horum?
Nil agit exemplum, litem quod lite resolvit.
Si quis emat citharas, emtas conportet in unum,
Nec studio citharæ, nec Musæ deditus ulli;
Si scalpra et formas non sutor; nautica vela
Aversus mercaturis: delirus et amens
Undique dicatur merito. quî discrepat istis,
Qui nummos aurumque recondit, nescius uti
Conpositis, metuensque velut contingere sacrum?
Si quis ad ingentem frumenti semper acervum
Projectus vigilet cum longo fuste; neque illinc
Audeat esuriens dominus contingere granum;
Ac potius foliis parcus vescatur amaris:
Si, positis intus Chii veterisque Falerni

108. Vulg. quid   112. Porrectus

Mille cadis, nihil est, tercentum millibus, acre
Potet acetum: age, si et stramentis incubet unde-
Octoginta annos natus, cui stragula vestis,
Blattarum ac tinearum epulæ, putrescat in arcâ:
Nimirum insanus paucis videatur; eo quod
Maxima pars hominum morbo jactatur eodem.
Filius aut etiam hæc libertus ut ebibat heres,
Dîs inimice senex, custodis? ne tibi desit:
Quantulum enim summæ curtabit quisque dierum,
Unguere si caulis oleo meliore, caputque
Cœperis inpexâ fœdum porrigine? quare,
Si quidvis satis est, perjuras, surripis, aufers
Undique? tun' sanus? populum si cædere saxis
Incipias, servosve tuo quos ære pararis;
Insanum te omnes pueri, clamentque puellæ.
Cum laqueo uxorem interimis, matremque veneno,
Incolumi capite es? quid ni? neque enim hoc facis Argis,
Nec ferro ut demens genetricem occidis Orestes.
An tu reris eum occisâ insanisse parente?
Ac non ante malis dementem actum Furiis, quam
In matris jugulo ferrum tepefecit acutum?
Quin, ex quo est habitus male tutæ mentis Orestes,

129. Vulg. tuos 132. quid enim? neque tu hcc 133. occidit

Nil sane fecit quod tu reprehendere possis:
Non Pyladen ferro violare, ausus ve sororem est
Electram: tantum maledicit utrique, vocando
Hanc furiam, hunc aliud, jussit quod splendida bilis.
Pauper Opimius argenti positi intus et auri,
Qui Veientanum festis potare diebus
Campanâ solitus trullâ vappamque profestis,
Quondam lethargo grandi est oppressus; ut heres
Jam circum loculos et clavis lætus ovansque
Curreret. hunc medicus multum celer atque fidelis
Excitat hoc pacto: mensam poni jubet, atque
Effundi saccos nummorum, accedere plures
Ad numerandum: hominem sic erigit. addit et illud;
Ni tua custodis, avidus jam hæc auferet heres.
Men' vivo? Ut vivas igitur, vigila: hoc age. Quid vis?
Deficient inopem venæ te, ni cibus atque
Ingens accedit stomacho fultura ruenti.
Tu cessas? Agedum, sume hoc ptisanarium oryzæ.
Quanti emtæ? Parvo. Quanti ergo? Octussibus. Eheu!
Quid refert, morbo, an furtis pereamve rapinis?
Quisnam igitur sanus? Qui non stultus. Quid avarus?

139. Vulg. est *deest* 154. Præsens accedat—vel, Ingenua accedit
156. octo assibus 157. pereamque

Stultus et insanus. Quid? si quis non sit avarus;
Continuo sanus? minime. Cur, Stoice? Dicam.
Non est cardiacus, Craterum dixisse putato,
Hic æger. recte est igitur, surgetque? negabit:
Quod latus, aut renes morbo tentantur acuto.
Non est perjurus, neque sordidus. inmolet æquis
Hic porcum Laribus. verum ambitiosus et audax.
Naviget Anticyram. quid enim differt, balatrone
Dones quicquid habes, an numquam utare paratis?
Servius Oppidius Canusî duo prædia, dives
Antiquo censu, gnatis divîsse duobus
Fertur, et hoc moriens pueris dixisse vocatis
Ad lectum: Postquam te talos, Aule, nucesque
Ferre sinu laxo, donare, et perdere vidi;
Te, Tiberi, numerare, cavis abscondere tristem:
Extimui, ne vos ageret vesania discors;
Tu Nomentanum, tu ne sequerere Cicutam.
Quare per Divos oratus uterque Penates,
Tu cave ne minuas, tu ne majus facias id,
Quod satis esse putat pater, et natura coërcet.
Præterea, ne vos titillet gloria, jure-
Jurando obstringam ambo: uter ædilis, fueritve

163. tententur 166. barathrone 170. hæc 172. ludere

Vestrum prætor, is intestabilis et sacer esto.
In cicere atque fabâ bona tu perdasque lupinis,
Latus ut in circo spatiere, et aëneus ut stes;
Nudus agris, nudus nummis, insane, paternis?
Scilicet ut plausus, quos fert Agrippa, feras tu,
Astuta ingenuum volpes imitata leonem.
Ne quis humasse velit Ajacem, Atrida, vetas cur?
Rex sum: nil ultra quære plebeius: et æquam
Rem imperito. at si cui videor non justus; inulto
Dicere, quod sentit, permitto. Maxime regum,
Dî tibi dent captâ classem deducere Trojâ.
Ergo consulere, et mox respondere licebit?
Consule. Cur Ajax heros ab Achille secundus
Putrescit, totiens servatis clarus Achivis:
Gaudeat ut populus Priami Priamusque inhumato,
Per quem tot juvenes patrio caruere sepulcro?
Mille ovium insanus morti dedit, inclutum Ulixen
Et Menelaum una mecum se occidere clamans.
Tu cum pro vitulâ statuis dulcem Aulide natam
Ante aras, spargisque molâ caput, inprobe, salsâ;
Rectum animi servas? quorsum insanus, quid enim Ajax

183. Vulg. aut æneus 188. quæro 190. quæ
191. reducere 201. insanis?

Fecit? cum stravit ferro pecus; abstinuit vim
Uxore et gnato, mala multa precatus Atridis:
Non ille aut Teucrum, aut ipsum violavit Ulixeu.
Verum ego, ut hærentes adverso litore naves
Eriperem, prudens placavi sanguine Divos.
Nempe tuo, furiose. Meo, sed non furiosus.
Qui species alias, veri scelerisque tumultu
Permixtas, capiet, conmotus habebitur: atque
Stultitiâne erret, nihilum distabit, an irâ.
Ajax, cum inmeritos occidit, desipit, agnos:
Tu, prudens scelus ob titulos cum admittis inanes,
Stas animo? et purum est, vitio tibi cum tumidum est cor?
Si quis lecticâ nitidam gestare amet agnam;
Huic vestem, ut gnatæ, paret ancillas, paret aurum;
Rufam aut Posillam adpellet, fortique marito
Destinet uxorem; interdicto huic omne adimat jus
Prætor, et ad sanos abeat tutela propinquos.
Quid? si qui gnatam pro mutâ devovet agnâ,
Integer est animi? ne dixeris. ergo ubi prava
Stultitia, hic summa est insania: qui sceleratus,

203, 4. Atridis Non ille 208. veris
211. Ajax imm. dum occ. 212. cum p. s. ob t. adm.
216. Pusam aut Pusillam—vel, Putam et Putillam
220, 1. ibi parva Stultitia,

Et furiosus erit: quem cepit vitrea fama,
Hunc circumtonuit gaudens Bellona cruentis.
Nunc, age, luxuriam et Nomentanum arripe mecum:
Vincet enim stultos ratio insanire nepotes.
Hic simul accepit patrimonî mille talenta,
Edicit, piscator uti, pomarius, auceps,
Unguentarius, ac Tusci turba inpia vici,
Cum scurris fartor, cum Velabro omne macellum
Mane domum veniant. qui cum venere frequentes,
Verba facit leno: Quicquid mihi, quicquid et horum
Cuique domi est, id crede tuum; et vel nunc pete, vel cras.
Accipe, quid contra juvenis responderit æquus.
Tu nive Lucanâ dormis ocreatus, ut aprum
Cenem ego: tu pisces hiberno ex æquore verris:
Segnis ego, indignus qui tantum possideam. aufer;
Sume; tibi decies: tibi tantundem: tibi triplex,
Unde uxor mediâ currit de nocte vocata.
Filius Æsopi detractam ex aure Metellæ
(Scilicet ut decies solidum absorberet) aceto
Diluit insignem baccam: quî sanior, ac si
Illud idem in rapidum flumen jaceretve cloacam?
Quinti progenies Arrî, par nobile fratrum,

230. Vulg. quid tum? 234. In nive 238. currat 240. exsorberet

Nequitiâ et nugis pravorum et amore gemellum,
Luscinias soliti inpenso prandere coëmtas:
Quorsum abeant? sanin' cretâ, an carbone notati?
Ædificare casas, plostello adjungere mures,
Ludere par inpar, equitare in arundine longâ,
Si quem delectet barbatum; amentia verset.
Si puerilius his ratio esse evincet amare;
Nec quicquam differre, utrumne in pulvere, trimus
Quale prius, ludas opus, an meretricis amore
Sollicitus plores: quæro, faciasne quod olim
Mutatus Polemon? ponas insignia morbi,
Fasciolas, cubital, focalia? potus ut ille
Dicitur ex collo furtim carpsisse coronas,
Postquam est inpransi correptus voce magistri.
Porrigis irato puero cum poma, recusat:
Sume, Catelle; negat: si non des, optet. amator
Exclusus quî distat? agit ubi secum, eat, an non,
Quo rediturus erat non arcessitus; et hæret
Invisis foribus: Ne nunc, cum me vocat ultro,
Accedam? an potius mediter finire dolores?
Exclusit; revocat: redeam? non, si obsecret. ecce
Servus non paullo sapientior: O here, quæ res

246. sani—notandi? 259. optat. 260. quid 262. Nec—vocet

Nec modum habet neque consilium, ratione modoque
Tractari non volt. in amore hæc sunt mala: bellum,
Pax rursum. hæc si quis tempestatis prope ritu
Mobilia, et cæcâ fluitantia sorte, laboret
Reddere certa sibi; nihilo plus explicet, ac si
Insanire paret certâ ratione modoque.
Quid? cum Picenis excerpens semina pomis,
Gaudes, si cameram percûsti forte; penes te es?
Quid? cum balba feris annoso verba palato,
Ædificante casas quî sanior? adde cruorem
Stultitiæ, atque ignem gladio scrutare. modo, inquam,
Hellade percussa, Marius cum præcipitat se,
Cerritus fuit? an conmotæ crimine mentis
Absolves hominem, et sceleris damnabis eundem,
Ex more inponens cognata vocabula rebus?
Libertinus erat, qui circum compita siccus
Lautis mane senex manibus currebat, et, Unum
(Quid tam magnum? addens), unum me surpite morti,
Dîs etenim facile est, orabat; sanus utrisque
Auribus atque oculis. mentem, nisi litigiosus,
Exciperet dominus, cum venderet. hoc quoque volgus
Chrysippus ponit fecundâ in gente Menenî.
JUPPITER, ingentes qui das adimisque dolores,

Mater ait pueri mensis jam quinque cubantis,
Frigida si puerum quartana reliquerit; illo
Mane die, quo tu indicis jejunia, nudus
In Tiberi stabit. Casus medicusve levarit
Ægrum ex præcipiti; mater delira necabit
In gelidâ fixum ripâ, febrimque reducet.
Quone malo mentem concussa? timore Deorum.
Hæc mihi Stertinius, sapientum octavus, amico
Arma dedit, posthac ne conpellarer inultus.
Dixerit insanum qui me, totidem audiet; atque
Respicere ignoto discet pendentia tergo.
Stoice, post damnum sic vendas omnia pluris;
Quam me stultitiam (quoniam non est genus unum)
Insanire putas? ego nam videor mihi sanus.
Quid? caput abscissum manibus cum portat Agave
Gnati infelicis, sibi tum furiosa videtur?
Stultum me fateor (liceat concedere veris)
Atque etiam insanum: tantum hoc edissere, quo me
Ægrotare putes animi vitio. Accipe: primum
Ædificas; hoc est, longos imitaris, ab imo
Ad summum totus moduli bipedalis: et idem

295. percussa? 301. Quâ me stultitiâ
303. demens cum 304. tam

Corpore majorem rides Turbonis in armis
Spiritum et incessum : quî ridiculus minus illo?
An quodcumque facit Mæcenas, te quoque verum est,
Tantum dissimilem, et tanto certare minorem?
Absentis ranæ pullis vituli pede pressis,
Unus ubi effugit, matri denarrat, ut ingens
Belua cognatos eliserit. illa rogare,
Quantane? num tantum, sufflans se, magna fuisset?
Major dimidio. Num tantum? cum magis atque
Se magis inflaret; Non, si te ruperis, inquit,
Par eris. hæc a te non multum abludit imago.
Adde poëmata nunc; hoc est, oleum adde camino;
Quæ si quis sanus fecit, sanus facis et tu.
Non dico horrendam rabiem. Jam desine. Cultum
Majorem censu. Teneas, Damasippe, tuis te.
Mille puellarum, puerorum mille furores.
O major tandem parcas insane minori.

iv.

Unde, et quo Catius? Non est mihi tempus aventi
Ponere signa novis præceptis; qualia vincant

313. Vulg. Tanto—dissimilem; ed. 3. R. B.

317. num tandem, se inflans, sic fuit? tum 318. tanto? 2. vincunt

Pythagoran, Anytique reum, doctumque Platona.
Peccatum fateor, cum te sic tempore lævo
Interpellarim: sed des veniam bonus, oro.
Quod si interciderit tibi nunc aliquid, repetes mox:
Sive est naturæ hoc, sive artis, mirus utroque.
Quin id erat curæ, quo pacto cuncta tenerem;
Utpote res tenues, tenui sermone peractas.
Ede hominis nomen; simul et, Romanus an hospes.
Ipsa memor præcepta canam: celabitur auctor.
Longa quibus facies ovis erit, illa memento,
Ut succi melioris, et ut magis alma rotundis,
Ponere: namque marem cohibent callosa vitellum.
Caule suburbano, qui siccis crevit in agris,
Dulcior: inriguo nihil est elutius horto.
Si vespertinus subito te oppresserit hospes;
Ne gallina malum responset dura palato,
Doctus eris vivam musto mersare Falerno:
Hoc teneram faciet. pratensibus optima fungis
Natura est: aliis male creditur. ille salubres
Æstates peraget, qui nigris prandia moris
Finiet, ante gravem quæ legerit arbore solem.
Aufidius forti miscebat mella Falerno,

10. Vulg. an Romanus 13. alba 19. misto

Mendose: quoniam vacuis conmittere venis
Nil nisi lene decet. leni præcordia mulso
Prolueris melius. si dura morabitut alvus;
Mitulus et viles pellent obstantia conchæ,
Et lapathi brevis herba; sed albo non sine Coo.
Lubrica nascentes inplent conchylia lunæ.
Sed non omne mare est generosæ fertile testæ.
Murex Baianus melior, Lucrina peloris:
Ostrea Circæis, Miseno oriuntur echini:
Pectinibus patulis jactat se molle Tarentum.
Nec sibi cenarum quivis temere arroget artem,
Non prius exactâ tenui ratione saporum.
Nec satis est carâ pisces averrere mensâ,
Ignarum quibus est jus aptius, et quibus assis
Languidus in cubitum jam se conviva reponet.
Umber, et ilignâ nutritus glande, rotundas
Curvet aper lances carnem vitantis inertem:
Nam Laurens malus est, ulvis et arundine pinguis.
Vinea submittit capreas non semper edules.
Fecundæ leporis sapiens sectabitur armos.
Piscibus atque avibus quæ natura et foret ætas,

32. Vulg. Murice Baiano melior 37. avertere
41. Curvat 44. Fecundi

Ante meum nulli patuit quæsita palatum.
Sunt-quorum ingenium nova tantum crustula promit.
Nequaquam satis in re unâ consumere curam:
Ut si quis solum hoc, mala ne sint vina, laboret;
Quali perfundat piscis securus olivo.
Massica si cælo subpones vina sereno;
Nocturna, si quid crassi est, tenuabitur aurâ,
Et decedet odor nervis inimicus: at illa
Integrum perdunt lino vitiata saporem.
Surrentina vafer qui miscet fæce Falernâ
Vina, columbino limum bene colligit ovo:
Quatenus ima petit volvens aliena vitellus.
Tostis marcentem squillis recreabis et Afrâ
Potorem cochleâ: nam lactuca innatat acri
Post vina stomacho: pernâ magis, ac magis hillis
Flagitat in morsus refici: quin omnia mavolt,
Quæcumque inmundis fervent adlata popinis.
Est operæ precium duplicis pernoscere juris
Naturam. Simplex e dulci constat olivo.
At pingui miscere mero muriâque decebit,

51. Vulg. supponas 53. vernis 60. vinum
61. malit, 64. prædulci
65. Quod pingui misc.—al. indigenâ misc.

Non aliâ quam quâ Byzantia putuit orca:
Hoc ubi confusum sectis inferbuit herbis,
Corycioque croco sparsum stetit; insuper addes
Pressa Venafranæ quod bacca remisit olivæ.
Picenis cedunt pomis Tiburtia succo:
Nam facie præstant. Venucula convenit ollis:
Rectius Albanam fumo duraveris uvam.
Hanc ego cum malis, ego fæcem primus et allec,
Primus et invenior piper album cum sale nigro
Incretum puris circumposuisse catillis.
Inmane est vitium, dare millia terna macello,
Angustoque vagos pisces urguere catino.
Magna movet stomacho fastidia; seu puer unctis
Tractavit calicem manibus, dum furta ligurrit:
Sive gravis veteri crateræ limus adhæsit.
Vilibus in scopis, in mappis, in scobe, quantus
Consistit sumtus? neglectis, flagitium ingens.
Ten' lapides varios lutulentâ radere palmâ,
Et Tyrias dare circum inlota toralia vestes;
Oblitum, quanto curam sumtumque minorem
Hæc habeant, tanto reprehendi justius illis,

66. Vulg. putruit 77. Augustoque ed. 3. R. B.
78. movent

Quæ nisi divitibus nequeant contingere mensis?
Docte Cati, per amicitiam Divosque rogatus,
Ducere me auditum, perges quocumque, memento.
Nam quamvis memori referas mihi pectore cuncta;
Non tamen interpres tantundem juveris. adde
Voltum habitumque hominis; quem tu vidisse beatus
Non magni pendis, quia contigit: at mihi cura
Non mediocris inest, fontes ut adire remotos,
Atque haurire queam vitæ præcepta beatæ.

V.

Hoc quoque, Tiresia, præter narrata, petenti
Responde: quibus amissas reparare queam res
Artibus atque modis. quid rides? Jamne, dolose,
Non satis est Ithacam revehi, patriosque penates
Aspicere? O nulli quicquam mentite, vides, ut
Nudus inopsque domum redeam, te vate: neque illic
Aut apotheca procis intacta est, aut pecus. atqui
Et genus et virtus, nisi cum re, vilior algâ est.
Quando pauperiem missis ambagibus horres;
Accipe, quâ ratione queas ditescere. turdus,

87. Vulg. nequeunt 90. referas memori 3. doloso,

Sive aliud privum dabitur tibi; devolet illuc,
Res ubi magna nitet domino sene. dulcia poma,
Et quoscumque feret cultus tibi fundus honores,
Ante Larem gustet venerabilior Lare dives:
Qui quamvis perjurus erit, sine gente, cruentus
Sanguine fraterno, fugitivus; ne tamen illi
Tu comes exterior, si postulet, ire recuses.
Utne tegam spurco Damæ latus? haud ita Trojæ
Me gessi, certans semper melioribus. Ergo
Pauper eris. Fortem hoc animum tolerare jubebo:
Et quondam majora tuli. tu protenus, unde
Divitias ærisque struam, dic, augur, acervos.
Dixi equidem, et dico. captes astutus ubique
Testamenta senum: neu, si vafer unus et alter
Insidiatorem præroso fugerit hamo,
Aut spem deponas, aut artem inlusus omittas.
Magna minorve foro si res certabitur olim;
Vivet uter locuples sine natis, inprobus, ultro
Qui meliorem audax vocet in jus, illius esto
Defensor: famâ civem causâque priorem
Sperne; domi si natus erit, fecundave conjunx.
Quinte, puta, aut Publi (gaudent prænomine molles

22. ruam,

Auriculæ), tibi me virtus tua fecit amicum:
Jus anceps novi: causas defendere possum:
Eripiet quivis oculos citius mihi, quam te
Contemtum cassâ nuce pauperet: hæc mea cura est,
Ne quid tu perdas, neu sis jocus. ire domum, atque
Pelliculam curare jube: si cognitor, ipse
Persta, atque obdura; seu rubra Canicula findet
Infantes statuas, seu pingui tentus omaso
Furius hibernas canâ nive conspuet Alpes.
Nonne vides (aliquis cubito stantem prope tangens
Inquiet), ut patiens, ut amicis aptus, ut acer?
Plures adnabunt thunni, et cetaria crescent.
Si cui præterea validus male filius in re
Præclarâ sublatus aletur; ne manifestum
Cælibis obsequium nudet te, leniter in spem
Adrepe officiosus, ut et scribare secundus
Heres; et, si quis casus puerum egerit Orco,
In vacuum venias. perraro hæc alea fallit.
Qui testamentum tradet tibi cumque legendum,
Abnuere, et tabulas a te removere memento:
Sic tamen, ut limis rapias, quid prima secundo

36. Contentum quassâ 38. fi cognitor: ipse
49. Heres: ed. 3. R. B.

Cera velit versu: solus, multisne coheres,
Veloci percurre oculo. plerumque recoctus
Scriba ex quinqueviro corvum deludet hiantem;
Captatorque dabit risus Nasica Corano.
Num furis, an prudens ludis me, obscura canendo?
O Laërtiade, quicquid dicam, aut erit, aut non
Divinare mihi magnus donavit Apollo.
Quid tamen ista velit sibi fabula, si licet, ede.
Tempore quo juvenis Parthis horrendus, ab alto
Demissum genus Æneâ, tellure marique
Magnus erit; forti nubet procera Corano
Filia Nasicæ, metuentis reddere soldum.
Tum gener hoc faciet: tabulas socero dabit, atque
Ut legat, orabit: multum Nasica negatas
Accipiet tandem, et tacitus leget; invenietque
Nil sibi legatum, præter plorare, suisque.
Illud ad hæc jubeo: mulier si forte dolosa,
Libertusve senem delirum temperet; illis
Accedas socius: laudes, lauderis ut absens.
Adjuvat hoc quoque: sed vincit longe prius ipsum
Expugnare caput. scribet mala carmina vecors?
Laudato. scortator erit? cave te roget: ultro

59. Vulg. non: Divinare etenim magnus mihi donat A.

Penelopam facilis potiori trade. Putasne,
Perduci poterit tam frugi tamque pudica,
Quam nequiere proci recto depellere cursu?
Venit enim (indignum) donandi parca juventus,
Nec tantum veneris, quantum studiosa culinæ.
Sic tibi Penelopa frugi est: quæ, si semel uno
De sene gustarit tecum partita lucellum,
Ut canis a corio numquam absterrebitur uncto.
Me sene quod dicam factum est. anus inproba Thebis
Ex testamento sic est elata: cadaver
Unctum oleo largo nudis humeris tulit heres:
Scilicet, elabi si posset mortua; credo,
Quod nimium institerat viventi. cautus adito:
Neu desis operæ, neve inmoderatus abundes.
Difficilem et morosum offendes garrulus ultro.
Non etiam sileas. Davus sis comicus; atque
Stes capite obstipo, multum similis metuenti.
Obsequio grassare: mone, si increbruit aura,
Cautus uti velet carum caput: extrahe turbâ
Oppositis humeris: aurem substringe loquaci.
Inportunus amat laudari? donec Ohe jam!
Ad cælum manibus sublatis dixerit, urgue; et

79. Vulg. Venit enim magnum 90. offendet 100. Quartæ sit

Crescentem tumidis infla sermonibus utrem.
Cum te servitio longo curâque levarit;
Et certum vigilans, Quartæ esto partis Ulixes,
Audieris, heres: Ergo nunc Dama sodalis
Nusquam est? unde mihi tam fortem, tamque fidelem
Sparge subinde: et, si paullum potes inlacrimare, est
Gaudia prodentem voltum celare. sepulcrum
Permissum arbitrio, sine sordibus exstrue. funus
Egregie factum laudet vicinia. si quis
Forte coheredum senior male tussiet; huic tu
Dic, ex parte tuâ seu fundi, sive domus sit
Emtor, gaudentem nummo te addicere. sed me
Imperiosa trahit Proserpina. vive, valeque.

vi.

Hoc erat in votis: modus agri non ita magnus,
Hortus ubi, et tecto vicinus jugis aquæ fons,
Et paullum silvæ super his foret. auctius atque
Dî melius fecere. bene est. nil amplius oro,
Maiâ nate, nisi ut propria hæc mihi munera faxis.
Si neque majorem feci ratione malâ rem,

102. Vulg. fidelem? ed. 3. R. B. 4. nihil

Nec sum facturus vitio culpâve minorem:
Si veneror stultus nihil horum, O si angulus ille
Proximus accedat, qui nunc denormat agellum!
O si urnam argenti fors quæ mihi monstret! ut illi,
Thesauro invento qui mercenarius agrum
Illum ipsum mercatus aravit, dives amico
Hercule: si, quod adest, gratum juvat: hac prece te oro,
Pingue pecus domino facias, et cetera præter
Ingenium; utque soles, custos mihi maximus adsis.
Ergo ubi me in montes et in arcem ex Urbe removi,
Quid prius inlustrem Satiris Musâque pedestri?
Nec mala me ambitio perdit, nec plumbeus Auster,
Autumnusque gravis, Libitinæ quæstus acerbæ.
Matutine pater, seu Jane libentius audis,
Unde homines operum primos vitæque labores
Instituunt (sic Dîs placitum), tu carminis esto
Principium: Romam sponsorem me rapis: Eia,
Ne prior officio quisquam respondeat, urgue:
Sive Aquilo radit terras, seu bruma nivalem
Interiore diem gyro trahit, ire necesse est.
Postmodo, quod mî obsit, clare certumque locuto,

10. Vulg. fors qua 23. Romæ—et ed. 3. R. B.
24. urges:

Luctandum in turba, et facienda injuria tardis.
Quid tibi vis, insane, et quam rem agis? inprobus urguet
Iratis precibus. tu pulses omne quod obstat,
Ad Mæcenatem memori si mente recurras.
Hoc juvat, et melli est; ne mentiar. at atras simul
Ventum est Esquilias; aliena negotia centum
Per caput et circa saliunt latus. Ante secundam
Roscius orabat sibi adesses ad Puteal cras.
De re communi scribæ magnâ atque novâ te
Orabant hodie meminisses, Quinte, reverti.
Inprimat his curâ Mæcenas signa tabellis.
Dixeris, Experiar: Si vis, potes, addit, et instat.
Septimus octavo propior jam fugerit annus,
Ex quo Mæcenas me cœpit habere suorum
In numero: dumtaxat ad hoc, quem tollere rhedâ
Vellet, iter faciens; et cui concredere nugas
Hoc genus, Hora quota est? Threx est Gallina Syro par:
Matutina parum cautos jam frigora mordent:
Et quæ rimosâ bene deponuntur in aure.
Per totum hoc tempus, subjectior in diem et horam
Invidiæ noster. ludos spectaverit una:

28. turba, fac. 29. Quid vis, insane, et quas res agis?
32. non mentiar.—et ed. 3. R. B. 48. spectaverat

Luserit in campo: Fortunæ filius, omnes.
Frigidus a Rostris manat per compita rumor:
Quicumque obvius est, me consulit; O bone, (nam te
Scire, Deos quoniam propius contingis, oportet)
Numquid de Dacis audisti? Nil equidem. Ut tu
Semper eris derisor! At omnes Dî exagitent me,
Si quicquam. Quid? militibus promissa Triquetra
Prædia Cæsar, an est Italâ tellure daturus?
Jurantem me scire nihil miratur, ut unum
Scilicet egregii mortalem altique silentî.
Perditur hæc inter misero lux; non sine votis,
O rus, quando ego te aspiciam? quandoque licebit,
Nunc veterum libris, nunc somno et inertibus horis,
Ducere sollicitæ jocunda oblivia vitæ?
O quando faba Pythagoræ cognata, simulque
Uncta satis pingui ponentur oluscula lardo?
O noctes, cenæque Deûm! quibus ipse meique
Ante Larem proprium vescor, vernasque procaces
Pasco libatis dapibus: cum, ut cuique libido est,
Siccat inæquales calices conviva, solutus
Legibus insanis: seu quis capit acria fortis
Pocula; seu modicis uvescit lætius. ergo

49. Vulg. Luserat   53. ut deest   57. mirantur   67. prout

Sermo oritur, non de villis domibusve alienis,
Nec male necne Lepos saltet: sed quod magis ad nos
Pertinet, et nescire malum est, agitamus; utrumne
Divitiis homines, an sint virtute beati:
Quidve ad amicitias, usus rectumne, trahat nos:
Et quæ sit natura boni, summumque quid ejus.
Cervius hæc inter vicinus garrit aniles
Ex re fabellas. si quis nam laudat Arellî
Sollicitas ignarus opes; sic incipit: Olim
Rusticus urbanum murem mus paupere fertur
Accepisse cavo, veterem vetus hospes amicum;
Asper, et attentus quæsitis; ut tamen artum
Solveret hospitiis animum. quid multa neque ille?
Sepositi ciceris, nec longæ invidit avenæ:
Aridum et ore ferens acinum, semesaque lardi
Frusta dedit, cupiens variâ fastidia cenâ
Vincere tangentis male singula dente superbo:
Cum pater ipse domûs paleâ porrectus in hornâ
Esset ador loliumque, dapis meliora relinquens.
Tandem urbanus ad hunc, Quid te juvat, inquit, amice,
Prærupti nemoris patientem vivere dorso?
Vis tu homines urbemque feris præponere silvis?

78. Vulg. nam si quis 83. illi

Carpe viam (mihi crede) comes: terrestria quando
Mortales animas vivunt sortita, neque ulla est
Aut magno aut parvo leti fuga. quo, bone, circa,
Dum licet, in rebus jocundis vive beatus:
Vive memor, quam sis ævi brevis. Hæc ubi dicta
Agrestem pepulere; domo levis exsilit: inde
Ambo propositum peragunt iter, urbis aventes
Mœnia nocturni subrepere. jamque tenebat
Nox medium cæli spatium; cum ponit uterque
In locuplete domo vestigia: rubro ubi cocco
Tincta super lectos canderet vestis eburnos;
Multaque de magnâ superessent fercula cenâ,
Quæ procul exstructis inerant hesterna canistris.
Ergo ubi purpureâ porrectum in veste locavit
Agrestem; veluti succinctus, cursitat hospes,
Continuatque dapes: necnon verniliter ipsis
Fungitur officiis, prælibans omne quod adfert.
Ille cubans gaudet mutatâ sorte, bonisque
Rebus agit lætum convivam: cum subito ingens
Valvarum strepitus lectis excussit utrumque.
Currere per totum pavidi conclave; magisque
Exanimes trepidare, simul domus alta Molossis

92. Vulg. Vin' tu   108. vernaliter   109. prælambens

Personuit canibus. tum rusticus, Haud mihi vitâ
Est opus hac, ait, et valeas: me silva cavusque
Tutus ab insidiis tenui solabitur ervo.

vii.

JAMDUDUM ausculto; et cupiens tibi dicere servus
Pauca, reformido. Davusne? Ita, Davus, amicum
Mancipium domino, et frugi: quod sit satis, hoc est,
Ut vitale putes. Age, libertate Decembri
(Quando ita majores voluerunt) utere: narra.
Pars hominum vitiis gaudet constanter, et urguet
Propositum: pars multa natat, modo recta capessens,
Interdum pravis obnoxia. sæpe notatus
Cum tribus annellis, modo lævâ Priscus inani,
Vixit inæqualis, clavum ut mutaret in horas:
Ædibus ex magnis subito se conderet, unde
Mundior exiret vix libertinus honeste:
Jam mœchus Romæ, jam mallet doctus Athenis
Vivere: Vertumnis, quotquot sunt, natus iniquis.
Scurra Volanerius, postquam illi justa cheragra
Contudit articulos, qui pro se tolleret atque

3, frugi, 4. Ut tu tale p. 10. inæqualis—horas Ædibus et m.

Mitteret in phimum talos, mercede diurnâ
Conductum pavit: quanto constantior idem
In vitiis, tanto levius miser, ac prior ille
Qui jam contento, jam laxo fune laborat.
Non dices hodie, quorsum hæc tam putida tendant,
Furcifer? Ad te, inquam. Quo pacto, pessime? Laudas
Fortunam et mores antiquæ plebis; et idem,
Si quis ad illa Deus subito te agat, usque recuses:
Aut quia non sentis, quod clamas, rectius esse;
Aut quia non firmus rectum defendis, et heres,
Nequicquam cœno cupiens evellere plantam.
Romæ rus optas: absentem rusticus Urbem
Tollis ad astra levis. si nusquam es forte vocatus
Ad cenam, laudas securum olus; ac, velut usquam
Vinctus eas, ita te felicem dicis amasque,
Quod nusquam tibi sit potandum. jusserit ad se
Mæcenas serum sub lumina prima venire
Convivam; Nemon' oleum fert ocius? ecquis
Audit? cum magno blateras clamore, fugisque.
Mulvius et scurræ, tibi non referenda precati,
Discedunt. etenim fateor me, dixerit ille,
Duci ventre levem: nasum nidore supinor:

19. Vulg. illo, 31. Unctus 34. feret

Inbecillus, iners, si quid vis; adde, popino.
Tu, cum sis quod ego, et fortassis nequior, ultro
Insectere, velut melior? verbisque decoris
Obvolvas vitium? quid, si me stultior ipso
Quingentis emto drachmis deprenderis? aufer
Me voltu terrere: manum stomachumque teneto,
Dum, quæ Crispini docuit me janitor, edo.
Te conjunx aliena capit, meretricula Davum:
Peccat uter nostrum cruce dignius? acris ubi me
Natura incendit; sub clarâ nuda lucernâ
Quæcumque excepit turgentis verbera caudæ,
Clunibus aut agitavit equum lasciva supinum,
Dimittit neque famosum, neque sollicitum, ne
Ditior aut formæ melioris meiat eodem.
Tu, cum projectis insignibus, annulo equestri
Romanoque habitu, prodis ex judice Damâ
Turpis, odoratum caput obscurante lacernâ;
Non es quod simulas? metuens induceris, atque
Altercante libidinibus tremis ossa pavore.
Quid refert, uri virgis ferroque necari
Auctoratus eas; an turpi clausus in arcâ,
Quo te demisit peccati conscia herilis,

39. Vulg. vis, ed. 3. R. B.

Contractum genibus tangas caput? estne marito
Matronæ peccantis in ambo justa potestas?
In corruptorem vel justior. illa tamen se
Non habitu, mutatve loco, peccatve superne;
Cum te formidet mulier, neque credat amanti.
Ibis sub furcam prudens, dominoque furenti
Conmittes rem omnem et vitam et cum corpore famam.
Evâsti? metues, credo, doctusque cavebis:
Quæres, quando iterum paveas, iterumque perire
Possis: ô totiens servus! quæ belua ruptis,
Cum semel effugit, reddit se prava catenis?
Non sum mœchus, ais. neque ego, hercule, fur, ubi vasa
Prætereo sapiens argentea. tolle periclum,
Jam vaga prosiliet frenis natura remotis.
Tune mihi dominus, rerum imperiis hominumque
Tot tantisque minor? quem ter vindicta quaterque
Inposita haud umquam miserâ formidine privet?
Adde supra, dictis quod non levius valeat: nam
Sive vicarius est, qui servo paret, uti mos
Vester ait; seu conservus: tibi quid sum ego? nempe
Tu, mihi qui imperitas, aliis servis miser; atque

64. sequens te; 68. credo, metues
72. reddet 78. supradictis—super, ed. 3. R. B.

Duceris, ut nervis alienis mobile signum.
Quisnam igitur liber? Sapiens: sibi qui imperiosus;
Quem neque pauperies, neque mors, nec vincula terrent;
Responsare cupidinibus, contemnere honores
Fortis; et in seipso totus; teres atque rotundus,
Externi ne quid valeat per leve morari;
In quem manca ruit semper fortuna. potesne
Ex his, ut proprium, quid noscere? quinque talenta
Poscit te mulier, vexat, foribusque repulsum
Perfundit gelidâ: rursus vocat. eripe turpi
Colla jugo: Liber, liber sum, dic age. non quis:
Urguet enim dominus mentem non lenis, et acres
Subjectat lasso stimulos, versatque negantem.
Vel cum Pausiacâ torpes, insane, tabellâ;
Qui peccas minus atque ego, cum Fulvî Rutubæque
Aut Placideiani contento poplite miror
Prælia, rubricâ picta aut carbone, velut si
Re verâ pugnent, feriant, vitentque moventes
Arma viri? nequam et cessator Davus: at ipse
Subtilis veterum judex, et callidus audis.
Nil ego, si ducor libo fumante: tibi ingens
Virtus atque animus cenis responsat opimis?

82. Vulg. lignum. 99. vincantque

Obsequium ventris mihi perniciosius est cur?
Tergo plector enim: quî tu inpunitior illa,
Quæ parvo sumi nequeunt, obsonia captas?
Nempe inamarescunt epulæ sine fine petitæ;
Inlusique pedes vitiosum ferre recusant
Corpus. an hic peccat, sub noctem qui puer uvam
Furtivâ mutat strigili? qui prædia vendit,
Nil servile gulæ parens habet? adde, quod idem
Non horam tecum esse potes, non otia recte
Ponere; teque ipsum vitas fugitivus et erro,
Jam vino quærens, jam somno fallere curam:
Frustra: nam comes atra premit, sequiturque fugacem.
Unde mihi lapidem? Quorsum est opus? Unde sagittas?
Aut insanit homo, aut versus facit. Ocius hinc te
Ni rapis, accedes opera agro nona Sabino.

viii.

Ut Nasidjeni juvit te cena beati?
Nam mihi convivam quærenti, dictus here illic
De medio potare die. Sic, ut mihi numquam

106. Vulg. cum obsonia 2. quærenti convivam,

In vitâ fuerit melius. Dic (si grave non est)
Quæ prima iratum ventrem placaverit esca.
In primis Lucanus aper: leni fuit Austro
Captus, ut aiebat cenæ pater; acria circum
Rapula, lactucæ, radices, qualia lassum
Pervellunt stomachum, siser, allec, fæcula Coa.
His ubi sublatis, puer alte cinctus acernam
Gausape purpureo mensam pertersit, et alter
Sublegit quodcumque jaceret inutile, quodque
Posset cenantes offendere; ut Attica virgo
Cum sacris Cereris, procedit fuscus Hydaspes
Cæcuba vina ferens; Alcon, Chium maris expers.
Hic herus; Albanum, Mæcenas, sive Falernum
Te magis adpositis delectat; habemus utrumque.
Divitias miseras! sed quîs cenantibus una,
Fundani, pulcre fuerit tibi, nosse laboro.
Summus ego, et prope me 'Viscus Thurinus, et infra
(Si memini) Varius;' cum Servilio Balatrone
Vibidius, quos Mæcenas adduxerat umbras:
Nomentanus erat super ipsum; Porcius infra,
Ridiculus totas simul absorbere placentas:
Nomentanus ad hoc, qui, si quid forte lateret,

4. Vulg. Da, si grave 5. pacaverit 24. semel

Indice monstraret digito. nam cetera turba,
Nos, inquam, cenamus aves, conchylia, pisces,
Longe dissimilem noto celantia succum:
Ut vel continuo patuit, cum passeris assi, et
Ingustata mihi porrexerat ilia rhombi.
Post hoc me docuit melimela rubere, minorem
Ad lunam delecta. quid hoc intersit, ab ipso
Audieris melius. tum Vibidius Balatroni;
Nos, nisi damnose bibimus, moriemur inulti:
Et calices poscit majores. vertere pallor
Tum parochi faciem, nil sic metuentis ut acres
Potores: vel quod maledicunt liberius; vel
Fervida quod subtile exsurdant vina palatum.
Invertunt Allifanis vinaria tota
Vibidius Balatroque, secutis omnibus: imi
Convivæ lecti nihilum nocuere lagenis.
Adfertur squillas inter muræna natantes
In patinâ porrecta. sub hoc herus, Hæc gravida, inquit,
Capta est; deterior post partum carne futura.
His mixtum jus est; oleo, quod prima Venafri
Pressit cella; garo de succis piscis Hiberi;
Vino quinquenni, verum citra mare nato,

29. Vulg. passeris, atque. 30. porrexerit 34. moriamur

Dum coquitur; cocto Chium sic convenit, ut non
Hoc magis ullum aliud; pipere albo, non sine aceto,
Quod Methymnæam vitio mutaverit uvam:
Erucas virides, inulas ego primus amaras
Monstravi incoquere; inlotos Curtillus echinos,
Ut melius muriâ, quam testa marina remittit.
Interea suspensa graves aulæa ruinas
In patinam fecere, trahentia pulveris atri
Quantum non Aquilo Campanis excitat agris.
Nos majus veriti, postquam nihil esse pericli
Sensimus, erigimur. Rufus posito capite, ut si
Filius inmaturus obisset, flere. quis esset
Finis, ni sapiens sic Nomentanus amicum
Tolleret? Heu, Fortuna, quis est crudelior in nos
Te Deus? ut semper gaudes inludere rebus
Humanis! Varius mappâ conpescere risum
Vix poterat. Balatro suspendens omnia naso,
Hæc est conditio vivendi, aiebat: eoque
Responsura tuo numquam est par fama labori.
Tene, ut ego accipiar laute, torquerier omni
Sollicitudine districtum; ne panis adustus,
Ne male conditum jus adponatur; ut omnes

54. suspansa

Præcincti recte pueri comtique ministrent?
Adde hos præterea casus; aulæa ruant si,
Ut modo; si patinam pede labsus frangat agaso.
Sed convivatoris, uti ducis, ingenium res
Adversæ nudare solent, celare secundæ.
Nasidjenus ad hæc: Tibi Dî, quæcumque preceris,
Commoda dent; ita vir bonus es, convivaque comis:
Et soleas poscit. tum in lecto quoque videres
Stridere secretâ divisos aure susurros.
Nullos his mallem ludos spectasse: sed illa
Redde, age, quæ deinceps risisti. Vibidius dum
Quærit de pueris, num sit quoque fracta lagena,
Quod sibi poscenti non dentur pocula; dumque
Ridetur fictis rerum, Balatrone secundo:
Nasidjene, redis mutatæ frontis, ut arte
Emendaturus fortunam. deinde secuti
Mazonomo pueri magno discerpta ferentes
Membra gruis, sparsi sale multo non sine farre,
Pinguibus et ficis pastum jecur anseris albi,
Et leporum avolsos, ut multo suavius, armos,
Quam si cum lumbis quis edit. tum pectore adusto
Vidimus et merulas poni, et sine clune palumbes;

Suavis res, si non causas narraret earum, et
Naturas dominus: quem nos sic fugimus ulti,
Ut nihil omnino gustaremus; veluti si
Canidia adflasset, pejor serpentibus atris.

94. Vulg. velut illis 95. Afris

EPISTOLARUM I.

I.

Ad Mæcenatem.

Prima dicte mihi, summâ dicende camenâ,
Spectatum satis, et donatum jam rude, quæris,
Mæcenas, iterum antiquo me includere ludo.
Non eadem est ætas, non mens. Veianius, armis
Herculis ad postem fixis, latet abditus agro;
Ne populum extremâ totiens exoret arenâ.
Est mihi purgatam crebro qui personet aurem;
Solve senescentem mature sanus equum, ne
Peccet ad extremum ridendus, et ilia ducat.
Nunc itaque et versus et cetera ludicra pono:
Quid verum atque decens, curo et rogo, et omnis in hoc
Condo, et conpono, quæ mox depromere possim. [sum:
Ac ne forte roges, quo me duce, quo lare tuter:
Nullius addictus jurare in verba magistri,
Quo me cumque rapit tempestas, deferor hospes.

Nunc agilis fio, et mersor civilibus undis,
Virtutis veræ custos, rigidusque satelles:
Nunc in Aristippi furtim præcepta relabor,
Et mihi res, non me rebus, subjungere conor.
Ut nox longa, quibus mentitur amica; diesque
Lenta videtur opus debentibus: ut piger annus
Pupillis, quos dura premit custodia matrum:
Sic mihi tarda fluunt ingrataque tempora, quæ spem
Consiliumque morantur agendi gnaviter id, quod
Æque pauperibus prodest, locupletibus æque;
Æque neglectum pueris senibusque nocebit.
Restat, ut his ego me ipse regam solerque elementis:
Non possis oculos quantum contendere Lynceus;
Non tamen idcirco contemnas lippus inungui:
Nec, quia desperes invicti membra Glyconis,
Nodosâ corpus nolis prohibere cheragrâ.
Est quadam prodire tenus, si non datur ultra.
Fervet avaritiâ, miseroque cupidine pectus?
Sunt verba et voces, quibus hunc lenire dolorem
Possis, et magnam morbi deponere partem.
Laudis amore tumes? sunt certa piacula, quæ te
Ter pure lecto poterunt recreare libello.

21. Vulg. Longa vid. 28. oculo 32. quodam—al. quiddam

Invidus, iracundus, iners, vinosus, amator;
Nemo adeo ferus est, ut non mitescere possit,
Si modo culturæ patientem commodet aurem.
Virtus est, vitium fugere; et sapientia prima,
Stultitiâ caruisse. vides, quæ maxima credis
Esse mala, exiguum censum, turpemque repulsam,
Quanto devites animi capitisque labore.
Inpiger extremos curris mercator ad Indos,
Per mare pauperiem fugiens, per saxa, per ignes:
Ne cures ea, quæ stulte miraris et optas,
Discere, et audire, et meliori credere non vis?
Quis circum pagos et circum compita pugnax
Magna coronari contemnat Olympia, cui spes,
Cui sit conditio dulcis sine pulvere palmæ?
Vilius est auro argentum, virtutibus aurum.
O cives, cives, quærenda pecunia primum est;
Virtus post nummos: hæc Janus summus ab imo
Prodocet; hæc recinunt juvenes dictata senesque,
Lævo suspensi loculos tabulamque lacerto.
Est animus tibi, sunt mores, est lingua fidesque:
Sed quadringentis sex septem millia desint;

52. Vulg. Vilius arg. est auro; 55. Perdocet;—senesque, et 57. et lin. 58. Si quad—desunt; *et præcedit Versum 57.*

Plebs eris. at pueri ludentes, Rex eris, aiunt,
Si recte facies. Hic murus aëneus esto,
Nil conscire sibi, nullâ pallescere culpâ.
Roscia, dic sodes, melior lex, an puerorum est
Nænia, quæ regnum recte facientibus offert,
Et maribus Curiis et decantata Camillis?
Isne tibi melius suadet, qui, Rem facias; rem,
Si possis, recte; si non, quocumque modo rem;
Ut propius spectes lacrimosa poëmata Pupî:
An qui, fortunæ te responsare superbæ
Liberum et erectum, præsens hortatur et aptat?
Quod si me populus Romanus forte roget, cur
Non, ut porticibus, sic judiciis fruar îsdem;
Nec sequar aut fugiam, quæ diligit ipse vel odit:
Olim quod volpes ægroto cauta leoni
Respondit, referam; Quia me vestigia terrent,
Omnia te adversum spectantia, nulla retrorsum.
Belua multorum est capitum. nam quid sequar, aut quem?
Pars hominum gestit conducere publica: sunt-qui
Crustis et pomis viduas venentur avaras,
Excipiantque senes, quos in vivaria mittant:
Multis occulto crescit res fenore. verum

62. Vulg. Est *deest*. 76. es

Esto, aliis alios rebus studiisque teneri:
Iidem eadem possunt horam durare probantes?
Nullus in orbe sinus Baiis prælucet amœnis,
Si dixit dives; lacus et mare sentit amorem
Festinantis heri: cui si vitiosa libido
Fecerit auspicium; cras ferramenta Teanum
Tolletis, fabri. lectus genialis in aula est?
Nil ait esse prius, melius nil cælibe vitâ:
Si non est, jurat bene solis esse maritis.
Quo teneam voltus mutantem Protea nodo?
Quid pauper? viden', ut mutat cenacula, lectos,
Balnea, tonsores; conducto navigio æque
Nauseat, ac locuples quem ducit priva triremis?
Si curatus inæquali tonsore capillos
Occurro; rides. si forte subucula pexæ
Trita subest tunicæ, vel si toga dissidet inpar;
Rides. quid, mea cum pugnat sententia secum;
Quod petiit, spernit; repetit quod nuper omisit;
Æstuat, et vitæ disconvenit ordine toto;
Diruit, ædificat, mutat quadrata rotundis?
Insanire putas sollemnia me, neque rides,

84. Davus; 91. ride. mutat 94. curtatus
95. Occurri; 97. mecum;

Nec medici credis, nec curatoris egere
A prætore dati; rerum tutela mearum
Cum sis, et prave sectum stomacheris ob unguem
De te pendentis, te suspicientis amici.
Ad summam, sapiens uno minor est Jove, dives,
Liber, honoratus, pulcer, rex denique regum;
Præcipue sanus, nisi cum pitvita molesta est.

ii.

Ad Lollium.

Trojani belli scriptorem, maxime Lolli,
Dum tu declamas Romæ, Præneste relegi:
Qui, quid sit pulcrum, quid turpe, quid utile, quid non,
Planius ac melius Chrysippo et Crantore dicit.
Cur ita crediderim, nisi quid te detinet, audi.
Fabula, qua Paridis propter narratur amorem
Græcia Barbariæ lento collisa duello,
Stultorum regum, et populorum continet æstus.
Antenor censet belli præcidere caussam:
Quod Paris, ut salvus regnet vivatque beatus,
Cogi posse negat. Nestor conponere lites

105. Vulg. respicientis 4. Plenius 10. Quid Paris?

Inter Peliden festinat et inter Atriden:
Hunc amor, ira quidem communiter urit utrumque:
Quicquid delirant reges, plectuntur Achivi.
Seditione, dolis, scelere, atque libidine, et irâ,
Iliacos intra muros peccatur et extra.
Rursum, quid virtus, et quid sapientia possit,
Utile proposuit nobis exemplar Ulixen:
Qui domitor Trojæ, multorum providus urbes
Et mores hominum inspexit; latumque per æquor,
Dum sibi, dum sociis reditum parat, aspera multa
Pertulit, adversis rerum inmersabilis undis.
Sirenum voces, et Circæ pocula nosti:
Quæ si cum sociis stultus cupidusque bibisset;
Sub dominâ meretrice fuisset turpis et excors:
Vixisset canis inmundus, vel amica luto sus.
Nos numerus sumus, et fruges consumere nati,
Sponsi Penelopæ, nebulones, Alcinoique
In cute curandâ plus æquo operata juventus;
Cui pulcrum fuit in medios dormire dies, et
Ad strepitum citharæ cessantem ducere Somnum.
Ut jugulent hominem, surgunt de nocte latrones:
Ut teipsum serves, non expergisceris? atqui

17. Rursus 31. cessatum d. curam. 32. homines,—desurgunt n.

Si noles sanus, curres hydropicus: et ni
Posces ante diem librum cum lumine; si non
Intendes animum studiis et rebus honestis;
Invidiâ vel amore vigil torquebere. nam cur,
Quæ lædunt oculum, festinas demere; si quid
Est animum, differs curandi tempus in annum?
Dimidium facti, qui cœpit, habet. sapere aude:
Incipe. qui recte vivendi prorogat horam,
Rusticus exspectat dum defluat amnis: at ille
Labitur, et labetur in omne volubilis ævum.
Quæritur argentum, puerisque beata creandis
Uxor; et incultæ pacantur vomere silvæ.
Quod satis est cui contingit, nihil amplius optet.
Non domus et fundus, non æris acervus et auri
Ægroto domini deduxit corpore febres,
Non animo curas. valeat possessor oportet,
Si conportatis rebus bene cogitat uti.
Qui cupit aut metuit; juvat illum sic domus et res,
Ut lippum pictæ tabulæ, fomenta podagrum,
Auriculas citharæ collecta sorde dolentis.
Sincerum est nisi vas; quodcumque infundis, acescit.
Sperne voluptates: nocet emta dolore voluptas.

38. Vulg. oculos, 34. cures 52. tomenta podagram,

Semper avarus eget: certum voto pete finem
Invidus alterius macrescit rebus opimis:
Invidiâ Siculi non invenere tyranni
Majus tormentum. qui non moderabitur iræ,
Infectum volet esse, dolor quod suaserit et mens,
Dum pœnas odio per vim festinat inulto.
Ira furor brevis est. animum rege. qui, nisi paret,
Imperat; hunc frenis, hunc tu conpesce catenâ.
Fingit equum tenerâ docilem cervice magister
Ire, viam qua monstret eques: venaticus, ex quo
Tempore cervinam pellem latravit in aulâ,
Militat in silvis catulus. nunc adbibe puro
Pectore verba puer; nunc te melioribus offer.
Quo semel est inbuta recens, servabit odorem
Testa diu. quod si cessas, aut strenuus anteis;
Nec tardum opperior, nec præcedentibus insto.

iii.

Ad Julium Florum.

Juli Flore, quibus terrarum militet oris
Claudius Augusti privignus, scire laboro.

65. Vulg. Ire viam, quam monstrat

Thracane vos Hebrusque nivali compede vinctus;
An freta vicinas inter currentia terras;
An pingues Asiæ campi collesque morantur?
Quid studiosa cohors operum struit? hoc quoque curo.
Quis sibi res gestas Augusti scribere sumit?
Bella quis et paces longum diffundit in ævum?
Quid Titius, Romana brevi venturus in ora?
Pindarici fontis qui non expalluit haustus,
Fastidire lacus et rivos ausus apertos:
Ut valet? ut meminit nostri? fidibusne Latinis
Thebanos aptare modos studet, auspice Musâ?
An tragicâ desævit et ampullatur in arte?
Quid mihi Celsus agit? monitus, multumque monendus,
Privatas ut quærat opes, et tangere vitet
Scripta, Palatinus quæcumque recepit Apollo:
Ne, si forte suas repetitum venerit olim
Grex avium plumas, moveat cornicula risum
Furtivis nudata coloribus. ipse quid audes?
Quæ circumvolitas agilis thyma? non tibi parvum
Ingenium, non incultum est et turpiter hirtum.
Seu linguam causis acuis; seu civica jura
Respondere paras; seu condis amabile carmen:

4. Vulg. turres; 6. hæc 22. nec turp.

Prima feres ederæ victricis præmia. quod si
Frigida curarum fomenta relinquere posses;
Quo te cælestis sapientia duceret, ires.
Hoc opus, hoc studium parvi properemus et ampli;
Si patriæ volumus, si nobis vivere cari.
Debes hoc etiam rescribere, Si tibi curæ est,
Quantæ conveniat, Munatius; an male sarta
Gratia nequicquam coit, et rescinditur; ac vos
Seu calidus sanguis, seu rerum inscitia vexat,
Indomita cervice feros? ubicumque locorum
Vivitis, indigni fraternum rumpere fœdus,
Pascitur in vestrum reditum votiva juvenca.

IV.

AD ALBIUM TIBULLUM.

ALBI, nostrorum sermonum candide judex,
Quid nunc te dicam facere in regione Pedanâ?
Scribere quod Cassî Parmensis opuscula vincat?
An tacitum silvas inter reptare salubres,
Curantem quicquid dignum sapiente bonoque est?

30. Vulg. Sit tibi curæ, 32. at vos

Non tu corpus eras sine pectore. Dî tibi formam,
Dî tibi divitias dederunt, artemque fruendi.
Quid voveat dulci nutricula majus alumno?
Qui sapere, et fari possit quæ sentiat; et cui
Gratia, fama, valetudo contingat abunde,
Et domus, et victus, non deficiente crumenâ?
Inter spem curamque, timores inter et iras,
Omnem crede diem tibi diluxisse supremum.
Grata superveniet, quæ non sperabitur, hora.
Me pinguem et nitidum bene curatâ cute vises,
Cum ridere voles, Epicuri de grege porcum.

V.

Ad Torquatum.

Si potes Archiacis conviva recumbere lectis,
Nec modicâ cenare times olus omne patellâ;
Supremo te sole domi, Torquate, manebo.
Vina bibes, iterum Tauro diffusa palustres
Inter Minturnas Sinuessanumque Petrinum.
Si melius quid habes, arcesse; vel imperium fer.

9. Vulg. Quam sap., 11. Et mundus victus,—modus 1. Archaicis

Jamdudum splendet focus, et tibi munda supellex.
Mitte leves spes, et certamina divitiarum,
Et Moschi caussam. cras nato Cæsare festus
Dat veniam somnumque dies. inpune licebit
Æstivam sermone benigno extendere noctem.
Quo mihi fortunam, si non conceditur uti?
Parcus ob heredis curam nimiumque severus
Adsidet insano. potare et spargere flores
Incipiam, patiarque vel inconsultus haberi.
Quid non ebrietas designat? operta recludit:
Spes jubet esse ratas: ad prœlia trudit inertem:
Sollicitis animis onus eximit: addocet artes.
Fecundi calices quem non fecere disertum?
Contractâ quem non in paupertate solutum?
Hæc ego procurare et idoneus imperor, et non
Invitus: ne turpe toral, ne sordida mappa
Corruget nares; ne non et cantharus et lanx
Ostendat tibi te; ne fidos inter amicos
Sit, qui dicta foras eliminet; ut coëat par,
Jungaturque pari. Butram tibi Septiciumque,
Et, nisi cena prior potiorque puella, Sabinum,

11. Vulg. tendere et ed. 3. R. B. 12. fortuna,
26. Brutum tibi Septimiumque,

Detinet, adsumam. locus est et pluribus umbris:
Sed nimis arta premunt olidæ convivia capræ.
Tu, quotus esse velis, rescribe; et rebus omissis
Atria servantem postico falle clientem.

vi.

Ad Numicium.

Nil admirari, prope res est una, Numici,
Solaque quæ possit facere et servare beatum.
Hunc solem, et stellas, et decedentia certis
Tempora momentis, sunt qui formidine nullâ
Inbuti spectent. quid censes, munera terræ?
Quid, maris extremos Arabas ditantis et Indos?
Ludicra, quid, plausus et amici dona Quiritis?
Quo spectanda modo, quo sensu credis et ore?
Qui timet his adversa, fere miratur eodem
Quo cupiens pacto: pavor est utrique molestus:
Inprovisa simul species exterret utrumque:
Gaudeat, an doleat; cupiat, metuatne; quid ad rem:
Si, quicquid vidit melius pejusve sua spe,
Defixis oculis, animoque et corpore torpet?

10. Vulg. utrobique

Insani sapiens nomen ferat, æquus iniqui;
Ultra quam satis est, virtutem si petat ipsam.
I nunc, argentum et marmor vetus, æraque et artes
Suspice: cum gemmis Tyrios mirare colores:
Gaude, quod spectant oculi te mille loquentem:
Navus mane forum, et vespertinus pete tectum;
Ne plus frumenti dotalibus emetat agris
Mutus, et (indignum; quod sit pejoribus ortus)
Hic tibi sit potius, quam tu mirabilis illi.
Quicquid sub terra est, in apricum proferet ætas:
Defodiet condetque nitentia. cum bene notum
Porticus Agrippæ, et via te conspexerit Appî;
Ire tamen restat, Numa quo devenit et Ancus.
Si latus aut renes morbo tentantur acuto,
Quære fugam morbi. vis recte vivere? quis non?
Si virtus hoc una potest dare; fortis omissis
Hoc age deliciis. virtutem verba putes, et
Lucum ligna? cave ne portus occupet alter:
Ne Cibyratica, ne Bithyna negotia perdas:
Mille talenta rotundentur, totidem altera, porro et
Tertia succedant, et quæ pars quadret acervum.
Scilicet uxorem cum dote, fidemque, et amicos,

20. Gnavus 22. Vulg. Mucius: indignum, 31. putas, ut

Et genus, et formam, regina Pecunia donat;
Ac bene nummatum decorat Suadela Venusque.
Mancipiis locuples, eget æris Cappadocum rex.
Ne fueris hic tu. chlamydes Lucullus, ut aiunt,
Si posset centum scenæ præbere rogatus,
Quî possum tot? ait: tamen et quæram, et quot habebo,
Mittam. post paullo scribit, sibi millia quinque
Esse domi chlamydum: partem, vel tolleret omnes.
Exilis domus est; ubi non et multa supersunt,
Et dominum fallunt, et prosunt furibus. ergo,
Si Res sola potest facere et servare beatum;
Hoc primus repetas opus, hoc postremus omittas.
Si fortunatum species, et gratia præstat;
Mercemur servum, qui dictet nomina, lævum
Qui fodicet latus, et cogat trans pondera dextram
Porrigere: Hic multum in Fabiâ valet, ille Velinâ:
Cui libet, is fasces dabit; eripietque curule,
Cui volet, inportunus ebur: Frater, Pater, adde:
Ut cuique est ætas, ita quemque facetus adopta.
Si bene qui cenat, bene vivit; lucet: eamus
Quo ducit gula: piscemur, venemur, ut olim
Gargilius: qui mane plagas, venabula, servos

51. Vulg. fodiat   53. Cuilibet hic

Differtum transire Forum Campumque jubebat;
Unus ut e multis populo spectante referret
Emtum mulus aprum. crudi tumidique lavemur,
Quid deceat, quid non, obliti; Cærite cerâ
Digni; remigium vitiosum Ithacensis Ulixei:
Cui potior patriâ fuit interdicta voluptas.
Si, Mimnermus uti censet, sine amore jocisque
Nil est jocundum; vivas in amore jocisque.
Vive, vale. si quid novisti rectius istis;
Candidus inperti: si non, his utere mecum.

vii.

Ad Mæcenatem.

Quinque dies tibi pollicitus me rure futurum,
Sextilem totum mendax desideror. atqui,
Si me vivere vis recteque vigere valentem;
Quam mihi das ægro, dabis ægrotare timenti,
Mæcenas, veniam: dum ficus prima calorque
Designatorem decorat lictoribus atris:
Dum pueris omnis pater, et matercula pallet;

59. Vulg. Forum Populumque 3. vis sanum recteque valentem;

Officiosaque sedulitas, et opella forensis
Adducit febres, et testamenta resignat.
Quod si bruma nives Albanis inlinet agris;
Ad mare descendet vates tuus, et sibi parcet,
Contractusque leget: te, dulcis amice, reviset
Cum Zephyris, si concedes, et hirundine primâ.
Non, quo more pyris vesci Calaber jubet hospes,
Tu me fecisti locupletem. Vescere, sodes.
Jam satis est. At tu quantumvis tolle. Benigne.
Non invisa feres pueris munuscula parvis.
Tam teneor dono, quam si dimittar onustus.
Ut libet: hæc porcis hodie comedenda relinques.
Prodigus et stultus donat quæ spernit et odit:
Hæc seges ingratos tulit et feret omnibus annis.
Vir bonus et sapiens dignis ait esse paratus?
Nec tamen ignorat, quid distent æra lupinis?
Dignum præstabo me, etiam pro laude merentis.
Quod si me noles usquam discedere; reddes
Forte latus, nigros angustâ fronte capillos:
Reddes dulce loqui: reddes ridere decorum, et
Inter vina fugam Cinaræ mærere protervæ.
Forte per angustam tenuis nitedula rimam

22. Vulg. paratum? 29. vulpecula

Repserat in cumeram frumenti; pastaque, rursus
Ire foras pleno tendebat corpore frustra.
Cui mustela procul, Si vis, ait, effugere istinc;
Macra cavum repetes artum, quem macra subisti.
Hac ego si conpellor imagine, cuncta resigno:
Nec somnum plebis laudo satur altilium, nec
Otia divitiis Arabum liberrima muto.
Sæpe verecundum laudasti: Rexque, Paterque
Audisti coram, nec verbo parcius absens:
Inspice, si possum donata reponere lætus.
Haud male Telemachus proles patientis Ulixei;
NON est aptus equis Ithace locus, ut neque planis
Porrectus spatiis, nec multæ prodigus herbæ:
Atride, magis apta tibi tua dona relinquam.
Parvum parva decent. mihi jam non regia Roma,
Sed vacuum Tibur placet, aut inbelle Tarentum.
Strenuus et fortis, caussisque Philippus agendis
Clarus, ab officiis octavam circiter horam
Dum redit, atque foro nimium distare Carinas
Jam grandis natu queritur; conspexit, ut aiunt,
Adrasum quendam vacuâ tonsoris in umbrâ
Cultello proprios purgantem leniter ungues.

41. Ithacæ locus, ed. 1. R. B.

Demetri, (puer hic non læve jussa Philippi
Accipiebat) abi, quære, et refer; unde domo, quis,
Cujus fortunæ, quo sit patre, quove patrono.
It, redit, et narrat, Volteium nomine Menam,
Præconem, tenui censu, sine crimine natum,
Et properare loco et cessare, et quærere et uti,
Gaudentem parvisque sodalibus et lare curto,
Et ludis et post decisa negotia Campo.
Scitari libet ex ipso, quodcumque refers. dic
Ad cenam veniat. non sane credere Mena:
Mirari secum tacitus. quid multa? Benigne,
Respondet. Neget ille mihi? Negat inprobus, et te
Neglegit, aut horret. Volteium mane Philippus,
Vilia vendentem tunicato scruta popello,
Occupat, et salvere jubet prior. ille Philippo
Excusare laborem et mercenaria vincla,
Quod non mane domum venisset; denique quod non
Providisset eum. Sic ignovisse putato
Me tibi, si cenas hodie mecum. Ut libet. Ergo
Post nonam venies: nunc i, rem strenuus auge.
Ut ventum ad cenam est; dicenda, tacenda locutus
Tandem dormitum dimittitur. hic ubi sæpe

56. Vulg. notum, 58. certo, 63. Negat 73. ergo ubi

Occultum visus decurrere pisces ad hamum,
Mane cliens, et jam certus conviva; jubetur
Rura suburbana indictis comes ire Latinis.
Inpositus mannis, arvum cælumque Sabinum
Non cessat laudare. videt, ridetque Philippus:
Et sibi dum requiem, dum risus undique quærit,
Dum septem donat sestertia, mutua septem
Promittit; persuadet, uti mercetur agellum.
Mercatur. ne te longis ambagibus ultra
Quam satis est morer; ex nitido fit rusticus, atque
Sulcos et vineta crepat mera: præparat ulmos:
Inmoritur studiis, et amore senescit habendi.
Verum ubi oves furto, morbo periere capellæ;
Spem mentita seges, bos est enectus arando;
Offensus damnis, mediâ de nocte caballum
Arripit, iratusque Philippi tendit ad ædes.
Quem simul aspexit scabrum intonsumque Philippus;
Durus, ait, Voltei, nimis attentusque videris
Esse mihi. Pol me miserum, patrone, vocares;
Si velles, inquit, verum mihi ponere nomen.
Quod te per Genium dextramque Deosque Penates
Obsecro, et obtestor; vitæ me redde priori.
Qui semel aspexit, quantum dimissa petitis

Præstent; mature redeat, repetatque relicta.
Metiri se quemque suo modulo ac pede, verum est.

viii.

Ad Celsum Albinovanum.

Celso gaudere et bene rem gerere Albinovano,
Musa rogata, refer, comiti scribæque Neronis.
Si quæret, quid agam; dic, multa et pulcra minantem,
Vivere nec recte, nec suaviter: haud quia grando
Contuderit vites, oleamve momorderit æstus;
Nec quia longinquis armentum ægrotet in agris:
Sed quia mente minus validus quam corpore toto,
Nil audire velim, nil discere, quod levet ægrum:
Fidis offendar medicis, irascar amicis,
Cur me funesto properent arcere veterno:
Quæ nocuere sequar, fugiam quæ profore credam:
Romæ Tibur amem, ventosus, Tibure Romam.
Post hæc, ut valeat; quo pacto rem gerat et se;
Ut placeat Juveni, percontare, utque cohorti.
Si dicet, Recte: primum gaudere, subinde

5. oleamque

Præceptum auriculis hoc instillare memento;
Ut tu fortunam, sic nos te, Celse, feremus.

ix.

AD CLAUDIUM NERONEM.

SEPTIMIUS, Claudi, nimirum intellegit unus,
Quanti me facias. nam cum rogat, et prece cogit
Scilicet, ut tibi se laudare et tradere coner,
Dignum mente domoque legentis honesta Neronis;
Munere cum fungi propioris censet amici;
Quid possim, videt ac novit me valdius ipso.
Multa quidem dixi, cur excusatus abirem:
Sed timui, mea ne finxisse minora putarer,
Dissimulator opis propriæ, mihi commodus uni.
Sic ego, majoris fugiens opprobria culpæ,
Frontis ad urbanæ descendi præmia. quod si
Depositum laudas ob amici jussa pudorem;
Scribe tui gregis hunc, et fortem crede bonumque.

X.

Ad Fuscum Aristium.

Urbis amatorem Fuscum salvere jubemus
Ruris amatores; hac in re scilicet unâ
Multum dissimiles: at cetera pene gemelli,
Fraternis animis: quicquid negat alter, et alter:
Adnuimus pariter: vetuli notique columbi,
Tu nidum servas; ego laudo ruris amœni
Rivos, et musco circumlita saxa, nemusque.
Quid quæris? vivo et regno, simul ista reliqui
Quæ vos ad cælum fertis rumore secundo.
Utque sacerdotis fugitivus, liba recuso;
Pane egeo, jam mellitis potiore placentis.
Vivere naturæ si convenienter oportet,
Ponendæque domo quærenda est area primum;
Novistine locum potiorem rure beato?
Est, ubi plus tepeant hiemes? ubi gratior aura
Leniat et rabiem Canis, et momenta Leonis,
Cum semel accepit solem furibundus acutum?

3. Vulg. ad cetera 14. rure Sabino?

Est, ubi divellat somnos minus invida cura?
Deterius Libycis olet aut nitet herba lapillis?
Purior in vicis aqua tendit rumpere plumbum,
Quam quæ per pronum trepidat cum murmure rivum?
Nempe inter varias nutritur silva columnas,
Laudaturque domus, longos quæ prospicit agros.
Naturam expelles furcâ; tamen usque recurret,
Et mala perrumpet furtim fastidia victrix.
Non, qui Sidonio contendere callidus ostro
Nescit Aquinatem potantia vellera fucum,
Certius accipiet damnum, propiusve medullis;
Quam qui non poterit vero distinguere falsum.
Quem res plus nimio delectavere secundæ,
Mutatæ quatient. si quid mirabere, pones
Invitus. fuge magna. licet sub paupere tecto
Reges et regum vitâ præcurrere amicos.
Cervus equum pugnâ melior communibus herbis
Pellebat; donec minor in certamine longo
Inploravit opes hominis, frenumque recepit:
Sed postquam violens victo discessit ab hoste,
Non equitem dorso, non frenum depulit ore.
Sic qui pauperiem veritus potiore metallis

24. Vulg. expellas 25. fastigia 37. victor violens

Libertate caret, dominum vehit inprobus; atque
Serviet æternum, quia parvo nesciet uti.
Cui non conveniet sua res, ut calceus olim
Si pede major erit, subvertet; si minor, uret.
Lætus sorte tuâ vives sapienter, Aristi:
Nec me dimittes incastigatum, ubi plura
Cogere quam satis est, ac non cessare videbor.
Imperat aut servit collecta pecunia cuique,
Tortum digna sequi potius quam ducere funem.
Hæc tibi dictabam post fanum putre Vacunæ;
Excepto, quod non simul esses, cetera lætus.

xi.

Ad Bullatium.

Quid tibi visa Chios, Bullati, notaque Lesbos?
Quid concinna Samos? quid Crœsi regia Sardis?
Smyrna quid, et Colophon? majora minorane famâ?
Cunctane præ Campo et Tiberino flumine sordent?
An venit in votum Attalicis ex urbibus una?
An Lebedum laudas, odio maris atque viarum?

40. Vulg. vehet 47. i., haud servit 3. minorave

Scis, Lebedus quid sit: Gabiis desertior atque
Fidenis vicus: tamen illic vivere vellem;
Oblitusque meorum, obliviscendus et illis,
Neptunum procul e terra spectare furentem.
Sed neque qui Capuâ Romam petit imbre lutoque
Aspersus, volet in cauponâ vivere; nec qui
Frigus collegit, furnos et balnea laudat,
Ut fortunatam plene præstantia vitam:
Nec si te validus jactaverit Auster in alto,
Idcirco navem trans Ægæum mare vendas.
Incolumi Rhodos et Mitylene pulcra facit, quod
Penula solstitio, campestre nivalibus auris,
Per brumam Tiberis, Sextili mense caminus.
Dum licet, ac voltum servat fortuna benignum,
Romæ laudetur Samos, et Chios, et Rhodos absens.
Tu, quamcumque Deus tibi fortunaverit horam,
Gratâ sume manu; neu dulcia differ in annum:
Ut, quocumque loco fueris, vixisse libenter
Te dicas. nam si ratio et prudentia curas,
Non locus effusi late maris arbiter, aufert;
Cælum, non animum, mutant qui trans mare currunt;
Strenua nos exercet inertia: navibus atque

7. Scis L. q. sit? 8. vicis: 23. Vulg. nec dulcia

Quadrigis petimus bene vivere. quod petis, hic est,
Est Ulubris; animus si te non deficit æquus.

xii.

Ad Iccium.

Fructibus Agrippæ Siculis, quos colligis, Icci,
Si recte frueris; non est ut copia major
Ab Jove donari possit tibi. tolle querelas:
Pauper enim non est, cui rerum suppetit usus.
Si ventri bene, si lateri est, pedibusque tuis; nil
Divitiæ poterunt regales addere majus.
Si forte in medio positorum abstemius, herbis
Vivis et urticâ; sic vives protenus, ut te
Confestim liquidus fortunæ rivus inauret:
Vel quia naturam mutare pecunia nescit,
Vel quia cuncta putas unâ virtute minora.
Miramur, si Democriti pecus edit agellos
Cultaque, dum peregre est animus sine corpore velox?
Cum tu inter scabiem tantam et contagia lucri
Nil parvum sapias, et adhuc sublimia cures:
Quæ mare conpescant caussæ: quid temperet annum:

Stellæ sponte suâ, jussæne vagentur et errent:
Quid premat obscurum lunæ, quid proferat orbem:
Quid velit et possit rerum concordia discors:
Empedocles, an Stertinium deliret acumen.
Verum seu pisces, seu porrum et cæpe trucidas,
Utere Pompeio Grospho; et, si quid petet, ultro
Defer: nil Grosphus nisi verum orabit et æquum.
Vilis amicorum est annona, bonis ubi quid deest.
Ne tamen ignores, quo sit Romana loco res:
Cantaber Agrippæ, Claudî virtute Neronis
Armenius cecidit: jus imperiumque Phraates
Cæsaris accepit, genibus minor. aurea fruges
Italiæ pleno defundit Copia cornu.

xiii.

Ad Vinium.

Ut proficiscentem docui te sæpe diuque,
Augusto reddes signata volumina, Vini;
Si validus, si lætus erit, si denique poscet:
Ne studio nostri pecces, odiumque libellis

22. petet ultro, 29. Vulg. diffudit

Sedulus inportes, operâ vehemente minister.
Si te forte meæ gravis uret sarcina chartæ;
Abjicito potius, quam, quo perferre juberis,
Clitellas ferus inpingas, Asinæque paternum
Cognomen vertas in risum, et fabula fias.
Viribus uteris per clivos, flumina, lamas.
Victor propositi simul ac perveneris illuc,
Sic positum servabis onus: ne forte sub alâ
Fasciculum portes librorum, ut rusticus agnum,
Ut vinosa glomus furtivæ Pyrrhia lanæ,
Ut cum pileolo soleas conviva tribulis.
Neu volgo narres te sudavisse ferendo
Carmina, quæ possint oculos auresque morari
Cæsaris, oratus multâ prece, nitere. porro
Vade, vale: cave ne titubes, mandataque frangas.

XIV.

Ad Villicum.

Villice silvarum et mihi me reddentis agelli,
Quem tu fastidis habitatum quinque focis, et

12. Si p. 14. Vulg. glomos 16. Ne

Quinque bonos solitum Variam dimittere Patres;
Certemus, spinas animone ego fortius, an tu
Evellas agro; et melior sit Horatius, an rus.
Me quamvis Lamiæ pietas et cura moratur
Fratrem mærentis, rapto de fratre dolentis
Insolabiliter; tamen istuc mens animusque
Fert, et avet spatiis obstantia rumpere claustra.
Rure ego viventem, tu dicis in Urbe beatum.
Cui placet alterius, sua nimirum est odio sors.
Stultus uterque locum inmeritum caussatur inique.
In culpâ est animus, qui se non effugit umquam.
Tu mediastinus tacitâ prece rura petebas:
Nunc Urbem et ludos et balnea villicus optas.
Me constare mihi scis; et discedere tristem,
Quandocumque trahunt invisa negotia Romam.
Non eadem miramur: eo disconvenit inter
Meque et te. nam quæ deserta et inhospita tesqua
Credis, amœna vocat mecum qui sentit; et odit
Quæ tu pulcra putas. fornix tibi et uncta popina
Incutiunt Urbis desiderium, video; et quod
Angulus iste feret piper et tus ocius uvâ;
Nec vicina subest vinum præbere taberna

5. res. ed. 3. R. B. 9. amat 19. Tu quæ

Quæ possit tibi; nec meretrix tibicina, cujus
Ad strepitum salias terræ gravis: et tamen urgues
Jampridem non tacta ligonibus arva, bovemque
Disjunctum curas, et strictis frondibus exples:
Addit opus pigro rivus, si decidit imber,
Multâ mole docendus aprico parcere prato.
Nunc age, quid nostrum concentum dividat, audi.
Quem tenues decuere togæ nitidique capilli,
Quem scis inmunem Cinaræ placuisse rapaci,
Quem bibulum liquidi mediâ de luce Falerni,
Cena brevis juvat, et prope rivum somnus in herbâ.
Nec lusisse pudet, sed non incidere ludum.
Non istic obliquo oculo mea commoda quisquam
Limat, non odio obscuro morsuque venenat:
Rident vicini glebas et saxa moventem.
Cum servis tu urbana diaria rodere mavis.
Horum tu in numerum voto ruis: invidet usum
Lignorum et pecoris tibi calo argutus et horti.
Optat ephippia bos: piger optat arare caballus.
Quam scit uterque libens, censebo, exerceat artem.

40. Vulg. tu *abest*

XV.

AD C. NUMONIUM VALAM.

QUÆ sit hiems Veliæ, quod cælum, Vala, Salerni,
Quorum hominum regio, et qualis via: (nam mihi Baias
Musa supervacuas Antonius: et tamen illis
Me facit invisum, gelidâ cum perluor undâ
Per medium frigus. sane murteta relinqui,
Dictaque cessantem nervis elidere morbum
Sulfura contemni, vicus gemit; invidus ægris,
Qui caput et stomachum subponere fontibus audent
Clusinis, Gabiosque petunt et frigida rura.
Mutandus locus est, et diversoria nota
Præteragendus equus. Quo tendis? non mihi Cumas
Est iter aut Baias; lævâ stomachosus habenâ
Dicet eques: sed equis frenato est auris in ore.)
Major utrum populum frumenti copia pascat;
Collectosne bibant imbres, puteosne perennes
Jugis aquæ: (nam vina nihil moror illius oræ:
Rure meo possum quidvis perferre patique:

13. equus:—vulg. equi fr. 16. Dulcis

Ad mare cum veni, generosum et lene requiro,
Quod curas abigat, quod cum spe divite manet
In venas animumque meum, quod verba ministret,
Quod me Lucanæ juvenem conmendet amicæ.)
Tractus uter plures lepores, uter educet apros;
Utra magis pisces et echinos æquora celent;
Pinguis ut inde domum possim Phæaxque reverti:
Scribere te nobis, tibi nos adcredere, par est.
Mænius, ut rebus maternis atque paternis
Fortiter absumtis urbanus cœpit haberi;
Scurra vagus, non qui certum præsepe teneret;
Inpransus non qui civem dignosceret hoste;
Quælibet in quemvis opprobria fundere sævus;
Pernicies et tempestas barathrumque macelli,
Quicquid quæsierat, ventri donaret avaro:
Hic, ubi nequitiæ fautoribus et timidis nil
Aut paullum abstulerat, patinas cenabat omasi,
Vilis et agninæ; tribus ursis quod satis esset:
Scilicet ut ventres lamnâ candente nepotum
Diceret urendos corrector Bestius. idem
Si quid erat nactus prædæ majoris; ubi omne
Verterat in fumum et cinerem, Non hercule miror,

30. fingere 32. Vulg. donabat 37. correctus 38. quicquid

Aiebat, si qui comedunt bona: cum sit obeso
Nil melius turdo, nil volvâ pulcrius amplâ.
Nimirum hic ego sum: nam tuta et parvula laudo,
Cum res deficiunt; satis inter vilia fortis:
Verum ubi quid melius contingit et unctius; idem
Vos sapere et solos aio bene vivere, quorum
Conspicitur nitidis fundata pecunia villis.

xvi.

Ad Quintium.

Ne perconteris, fundus meus, optime Quinti,
Arvo pascat herum, an baccis opulentet olivæ,
Pomisne, an pratis, an amictâ vitibus ulmo;
Scribetur tibi forma loquaciter et situs agri.
Continui montes; ni dissocientur opacâ
Valle: sed ut veniens dextrum latus aspiciat Sol,
Lævum decedens curru fugiente vaporet.
Temperiem laudes. quid, si rubicunda benigni
Corna vepres et pruna ferunt? si quercus et ilex
Multâ fruge pecus, multâ dominum juvat umbrâ?

3. Vulg. et pratis, 7. discedens 8. benigne 9. ferant? 10. juvet

Dicas adductum propius frondere Tarentum.
Fons etiam rivo dare nomen idoneus, ut nec
Frigidior Thracam nec purior ambiat Hebrus,
Infirmo capiti fluit utilis, utilis alvo.
Hæ latebræ dulces, et (jam si credis) amœnæ,
Incolumem tibi me præstant Septembribus horis.
Tu recte vivis, si curas esse quod audis.
Jactamus jampridem omnis te Roma beatum:
Sed vereor, ne cui de te plus quam tibi credas;
Neve putes alium sapiente bonoque beatum:
Neu, si te populus sanum recteque valentem
Dictitet, occultam febrem sub tempus edendi
Dissimules; donec manibus tremor incidat unctis.
Stultorum incurata pudor malus ulcera celat.
Si quis bella tibi terrâ pugnata marique
Dicat, et his verbis vacuas permulceat aures;
Tene magis salvum populus velit, an populum tu,
Servet in ambiguo, qui consulit et tibi et Urbi,
Juppiter: Augusti laudes agnoscere possis.
Cum pateris sapiens emendatusque vocari;
Respondesne tuo, dic sodes, nomine? nempe
Vir bonus et prudens dici delector ego, ac tu.

14. aptus, et a. 15. etiam (si credis)

Qui dedit hoc hodie, cras, si volet, auferet : ut si
Detulerit fasces indigno, detrahet idem.
Pone, meum est; inquit : pono, tristisque recedo.
Idem, si clamet furem, neget esse pudicum,
Contendat laqueo collum pressisse paternum,
Mordear opprobriis falsis, mutemque colores.
Falsus honor juvat, et mendax infamia terret
Quem, nisi mendosum et medicandum? vir bonus est quis?
Qui consulta Patrum, qui leges juraque servat;
Quo multæ magnæque secantur judice lites;
Quo res sponsore, et quo caussæ teste tenentur.
Sed videt hunc omnis domus et vicinia tota
Introrsùs turpem, speciosum pelle decorâ.
Nec furtum feci, nec fugi; si mihi dicit
Servus : Habes pretium ; loris non ureris, aio.
Non hominem occidi : Non pasces in cruce corvos.
Sum bonus, et frugi : renuit negitatque Sabellus.
Cautus enim metuit foveam lupus, accipiterque
Suspectos laqueos, et opertum miliüus hamum.
Oderunt peccare boni, virtutis amore :
Tu nihil admittes in te, formidine pœnæ.

33. aut si 40. Vulg. et mendacem 43. Quo responsore,
45. Introrsum 46. dicat 49. negat atque

Sit spes fallendi, miscebis sacra profanis.
Nam de mille fabæ modiis cum subripis unum;
Damnum est, non facinus, mihi pacto lenius isto.
Vir bonus, omne forum quem spectat et omne tribunal,
Quandocumque Deos vel porco vel bove placat,
Jane pater, clare, clare cum dixit, Apollo:
Labra movet metuens audiri; Pulcra Laverna,
Da mihi fallere, da justo sanctoque videri:
Noctem peccatis, et fraudibus objice nubem.
Quî melior servo, quî liberior sit avarus,
In triviis fixum cum se demittit ob assem,
Non video. nam qui cupiet, metuet quoque: porro
Qui metuens vivit, liber mihi non erit umquam.
Perdidit arma, locum virtutis deseruit, qui
Semper in augendâ festinat et obruitur re.
Vendere cum possis captivum, occidere noli:
Serviet utiliter: sine pascat durus aretque:
Naviget, ac mediis hiemet mercator in undis:
Annonæ prosit, portet frumenta penusque.
Vir bonus et sapiens audebit dicere, Pentheu,
Rector Thebarum, quid me perferre patique
Indignum coges? Adimam bona. Nempe pecus, rem,

61. Vulg. justum sanctumque 67. Prodidit ed. 1. R. B.

Lectos, argentum: tollas licet. In manicis et
Compedibus sævo te sub custode tenebo.
Ipse Deus, simul atque volam, me solvet. opinor,
Hoc sentit; Moriar. mors ultima linea rerum est.

xvii.

Ad Scævam.

Quamvis, Scæva, satis per te tibi consulis, et scis
Quo tandem pacto deceat majoribus uti;
Disce, docendus adhuc quæ censet amiculus: ut si
Cæcus iter monstrare velit: tamen aspice, si quid
Et nos, quod cures proprium fecisse, loquamur.
Si te grata quies et primam somnus in horam
Delectat; si te pulvis strepitusque rotarum,
Si lædet caupona; Ferentinum ire jubebo.
Nam neque divitibus contingunt gaudia solis;
Nec vixit male, qui natus moriensque fefellit.
Si prodesse tuis, paulloque benignius ipsum
Te tractare voles; accedes siccus ad unctum.
Si pranderet olus patienter; regibus uti
Nollet Aristippus. Si sciret regibus uti;

Fastidiret olus, qui me notat. utrius horum
Verba probes et facta, doce: vel junior, audi
Cur sit Aristippi potior sententia. namque
Mordacem Cynicum sic eludebat, ut aiunt;
Scurror ego ipse mihi, populo tu: rectius hoc et
Splendidius multo est. equus ut me portet, alat rex,
Officium facio: tu poscis vilia rerum,
Dante minor; quamvis fers te nullius egentem.
Omnis Aristippum decuit color et status et res,
Tentantem majora fere, præsentibus æquum:
Contra, quem duplici panno patientia velat,
Mirabor, vitæ via si conversa decebit.
Alter purpureum non exspectabit amictum;
Quidlibet indutus celeberrima per loca vadet;
Personamque feret non inconcinnus utramque.
Alter Mileti textam cane pejus et angui
Vitabit chlamydem; morietur frigore, si non
Rettuleris pannum: refer, et sine vivat ineptus.
Res gerere et captos ostendere civibus hostes,
Attingit solium Jovis et cælestia tentat.
Principibus placuisse viris, non ultima laus est.
Non cuivis homini contingit adire Corinthum.

24. majora, fere p. 25. sapientia

Sedit, qui timuit ne non succederet: esto:
Quid? qui pervenit, fecitne viriliter? atqui
Hic est, aut nusquam, quod quærimus. hic onus horret,
Ut parvis animis et parvo corpore majus:
Hic subit, et perfert. aut virtus nomen inane est,
Aut decus et pretium recte petit experiens vir.
Coram rege suâ de paupertate tacentes
Plus poscente ferent. distat, sumasne pudenter,
An rapias. atqui rerum caput hoc erat, hic fons.
Indotata mihi soror est, paupercula mater,
Et fundus nec vendibilis nec pascere firmus,
Qui dicit; clamat, Victum date. succinit alter,
Et mihi dividuo findetur munere quadra.
Sed tacitus pasci si posset corvus, haberet
Plus dapis, et rixæ multo minus invidiæque.
Brundisium comes aut Surrentum ductus amœnum,
Qui queritur salebras et acerbum frigus et imbres,
Aut cistam effractam et subducta viatica plorat;
Nota refert meretricis acumina, sæpe catellam,
Sæpe periscelidem raptam sibi flentis: uti mox
Nulla fides damnis verisque doloribus adsit.
Nec semel inrisus triviis attollere curat

42. Vulg. suo

Fracto crure planum. licet illi plurima manet
Lacrima; per sanctum juratus dicat Osirin,
Credite, non ludo; crudeles, tollite claudum:
Quære peregrinum, vicinia rauca reclamat.

xviii.

Ad Lollium.

Si bene te novi, metues, liberrime Lolli,
Scurrantis speciem præbere, professus amicum.
Ut matrona meretrici dispar erit atque
Discolor, infido scurræ distabit amicus.
Est huic diversum vitio vitium prope majus,
Asperitas agrestis et inconcinna gravisque:
Quæ se commendat tonsâ cute, dentibus atris;
Dum volt libertas dici mera, veraque virtus.
Virtus est medium vitiorum, et utrimque reductum.
Alter in obsequium plus æquo pronus, et imi
Derisor lecti, sic nutum divitis horret,
Sic iterat voces, et verba cadentia tollit;
Ut puerum sævo credas dictata magistro

62. cauta r. 3, 4. erit, æque Discolor infido scurræ, 8. Vulg. mera dici

Reddere, vel partes mimum tractare secundas:
Alter rixatur de lanâ sæpe caprinâ, et
Propugnat nugis armatus: Scilicet, ut non
Sit mihi prima fides? et, vere quod placet, ut non
Acriter elatrem? pretium ætas altera sordet.
Ambigitur quid enim? Castor sciat an Docilis plus;
Brundisium Minucî melius via ducat, an Appî.
Quem damnosa Venus, quem præceps alea nudat,
Gloria quem supra vires et vestit et unguit,
Quem tenet argenti sitis inportuna famesque,
Quem paupertatis pudor et fuga; dives amicus,
Sæpe decem vitiis instructior, odit et horret:
Aut si non odit, regit; ac, veluti pia mater,
Plus quam se sapere et virtutibus esse priorem
Volt: et ait prope vera; Meæ (contendere noli)
Stultitiam patiuntur opes: tibi parvola res est:
Arta decet sanum comitem toga: desine mecum
Certare: Eutrapelus, cuicumque nocere volebat,
Vestimenta dabat pretiosa. beatus enim jam
Cum pulcris tunicis sumet nova consilia et spes;
Dormiet in lucem; scorto postponet honestum
Officium; nummos alienos pascet; ad imum

15. Vulg. et *deest*.

Threx erit, aut olitoris aget mercede caballum.
Arcanum neque tu scrutaberis illius umquam;
Conmissumque teges, et vino tortus et irâ.
Nec tua laudabis studia, aut aliena reprendes:
Nec, cum venari volet ille, poëmata panges.
Gratia sic fratrum geminorum Amphionis atque
Zethi dissiluit; donec suspecta severo
Conticuit lyra. fraternis cessisse putatur
Moribus Amphion: tu cede potentis amici
Lenibus imperiis: quotiensque educet in agros
Ætolis onerata plagis jumenta canesque;
Surge, et inhumanæ senium depone Camenæ,
Cenes ut pariter pulmenta laboribus emta:
Romanis sollemne viris opus, utile famæ,
Vitæque, et membris: præsertim cum valeas, et
Vel cursu superare canem, vel viribus aprum
Possis. adde, virilia quod speciosius arma
Non est qui tractet. scis quo clamore coronæ
Prœlia sustineas campestria: denique sævam
Militiam puer et Cantabrica bella tulisti
Sub duce, qui templis Parthorum signa refigit
Nunc; et, si quid abest, Italis adjudicat armis.

37. Vulg. ullius 56. refixit

Ac ne te retrahas, et inexcusabilis abstes;
Quamvis nil extra numerum fecisse modumque
Curas, interdum nugaris rure paterno.
Partitur lintres exercitus: Actia pugna,
Te duce, per pueros hostili more refertur:
Adversarius est frater; lacus Hadria: donec
Alterutrum velox victoria fronde coronet.
Consentire suis studiis qui crediderit te,
Fautor utroque tuum laudabit pollice ludum.
Protenus ut moneam; (si quid monitoris eges tu)
Quid de quoque viro, et cui dicas, sæpe videto.
Percontatorem fugito: nam garrulus idem est:
Nec retinent patulæ conmissa fideliter aures;
Et semel emissum volat inrevocabile verbum.
Non ancilla tuum jecur ulceret ulla puerve,
Intra marmoreum venerandi limen amici:
Ne dominus, pueri pulcri caræve puellæ
Munere te parvo beet, aut incommodus angat.
Qualem conmendes, etiam atque etiam aspice: ne mox
Incutiant aliena tibi peccata pudorem.
Fallimur, et quondam non dignum tradimus: ergo,
Quem sua culpa premet, deceptus omitte tueri.

58. Vulg. absis;

At penitus notum si tentent crimina, serves
Tuterisque tuo fidenter præsidio: qui
Dente Theonino cum circumroditur, ecquid
Ad te post paullo ventura pericula sentis?
Nam tua res agitur, paries cum proximus ardet:
Et neglecta solent incendia sumere vires.
Dulcis inexpertis cultura potentis amici:
Expertus metuit. tu, dum tua navis in alto est,
Hoc age, ne mutata retrorsum te ferat aura.
Oderunt hilarem tristes, tristemque jocosi,
Sedatum celeres, agilem navumque remissi:
Potores liquidi mediâ de luce Falerni
Oderunt porrecta negantem pocula; quamvis
Nocturnos jures te formidare tepores.
Deme supercilio nubem: plerumque modestus
Occupat obscuri speciem, taciturnus acerbi.
Inter cuncta leges et percontabere doctos,
Quâ ratione queas traducere leniter ævum;
Ne te semper inops agitet vexetque cupido,
Ne pavor, et rerum mediocriter utilium spes:
Virtutem doctrina paret, naturane donet:
Quid minuat curas, quid te tibi reddat amicum:

80. Vulg. Ut penitus 81. fidentem 91. Potores bibuli m. de nocte

Quid pure tranquillet; honor, an dulce lucellum,
An secretum iter et fallentis semita vitæ.
Me quotiens reficit gelidus Digentia rivus,
Quem Mandela bibit, rugosus frigore pagus;
Quid sentire putas, quid crédis, amice, precari?
Sit mihi, quod nunc est; etiam minus: et mihi vivam
Quod superest ævi, si quid superesse volunt Dî:
Sit bona librorum et provisæ frugis in annum
Copia: neu fluitem dubiæ spe pendulus horæ.
Sed satis est orare Jovem, quæ ponit et aufert:
Det vitam, det opes: æquum mî animum ipse parabo.

xix.

Ad Mæcenatem.

Prisco si credis, Mæcenas docte, Cratino;
Nulla placere diu nec vivere carmina possunt,
Quæ scribuntur aquæ potoribus. ut male sanos,
Adscripsit Liber Satyris Faunisque poëtas.
Vina fere dulces oluerunt mane Camenæ.
Laudibus arguitur vini vinosus Homerus.

107. Vulg. ut mihi   110. ne
111. qui donat   112. Det, vel non det o.

Ennius ipse pater numquam nisi potus ad arma
Prosiluit dicenda. Forum putealque Libonis
Mandabo siccis, adimam cantare severis.
Hoc simul edixi; non cessavere poëtæ
Nocturno certare mero, putere diurno.
Quid? si quis voltu torvo ferus, et pede nudo,
Exiguæque togæ simulet textore Catonem;
Virtutemne repræsentet moresque Catonis?
Rupit Iarbitam Timagenis æmula lingua;
Dum studet urbanus, tenditque disertus haberi.
Decipit exemplar vitiis imitabile. quod si
Pallerem casu, biberent exsangue cuminum.
O imitatores, servum pecus; ut mihi sæpe
Bilem, sæpe jocum vestri movere tumultus!
Libera per vacuum posui vestigia princeps,
Non aliena meo pressi pede. qui sibi fidit,
Dux regit examen. Parios ego primus Iambos
Ostendi Latio; numeros animosque secutus
Archilochi, non res et agentia verba Lycamben.
Ac ne me foliis ideo brevioribus ornes,
Quod timui mutare modos et carminis artem:

10. Vulg. edixit; 12. Quid si q. 13. Exiguâque togâ, simuletque ex ore Catonem. Al. simulet tesquore C.

Temperat Archilochi Musam pede mascula Sappho;
Temperat Alcæus, et rebus et ordine dispar:
Nec socerum quærit, quem versibus oblinat atris;
Nec sponsæ laqueum famoso carmine nectit.
Hunc ego, non alio dictum prius ore, Latinus
Volgavi fidicen. juvat inmemorata ferentem
Ingenuis oculisque legi, manibusque teneri.
Scire velis, mea cur ingratus opuscula lector
Laudet ametque domi, premat extra limen iniquus?
Non ego ventosæ plebis suffragia venor
Inpensis cenarum, et tritæ munere vestis:
Non ego nobilium scriptorum auditor et ultor,
Grammaticas ambire tribus et pulpita dignor.
Hinc illæ lacrimæ. Spissis indigna theatris
Scripta pudet recitare, et nugis addere pondus,
Si dixi; Rides, ait, et Jovis auribus ista
Servas: fidis enim manare poëtica mella
Te solum, tibi pulcer. Ad hæc ego naribus uti
Formido; et, luctantis acuto ne secer ungui,
Displicet iste locus, clamo, et diludia posco.
Ludus enim genuit trepidum certamen, et iram;
Ira truces inimicitias, et funebre bellum.

29. Vulg. et ed. 3. R. B. sed rebus   39. adjutor

XX.

Ad Librum suum.

Vertumnum Janumque, liber, spectare videris:
Scilicet ut prostes Sosiorum pumice mundus.
Odisti claves, et grata sigilla pudico;
Paucis ostendi gemis, et communia laudas;
Non ita nutritus. fuge quo descendere gestis:
Non erit emisso reditus tibi. Quid miser egi,
Quid volui? dices; ubi quid te læserit, et scis
In breve te cogi, plenus cum languet amator.
Quod si non odio peccantis desipit augur,
Carus eris Romæ, donec te deserit ætas.
Contrectatus ubi manibus sordescere volgi
Cœperis; aut tineas pasces taciturnus inertes,
Aut fugies Uticam, aut vinctus mitteris Ilerdam.
Ridebit monitor non exauditus: ut ille,
Qui male parentem in rupes protrusit asellum
Iratus. quis enim invitum servare laboret?
Hoc quoque te manet, ut pueros elementa docentem
Occupet extremis in vicis balba senectus.

5. Vulg. discedere 6. Quis te 8. cum plenus 13. unctus

Cum tibi sol tepidus plures admoverit aures;
Me libertino natum patre, et in tenui re,
Majores pennas nido extendisse loqueris;
Ut quantum generi demas, virtutibus addas:
Me primis Urbis belli placuisse domique;
Corporis exigui, præcanum, solibus aptum;
Irasci celerem, tamen ut placabilis essem.
Forte meum si quis te percontabitur ævum;
Me quater undenos sciat inplevisse Decembres,
Collegam Lepidum quo duxit Lollius anno.

EPISTOLARUM II.

I.

Ad Augustum.

Cum tot sustineas et tanta negotia solus,
Res Italas armis tuteris, moribus ornes,
Legibus emendes; in publica commoda peccem,
Si longo sermone morer tua tempora, Cæsar.
Romulus, et Liber pater, et cum Castore Pollux,
Post ingentia fata Deorum in templa recepti,
Dum terras hominumque colunt genus, aspera bella
Conponunt, agros adsignant, oppida condunt;
Ploravere suis non respondere favorem
Speratum meritis. diram qui contudit Hydram,
Notaque fatali portenta labore subegit,
Conperit invidiam supremo fine domari.
Urit enim fulgore suo, qui prægravat artes
Infra se positas: extinctus amabitur idem.

6. Vulg. facta

Præsenti tibi maturos largimur honores,
Jurandasque tuum per numen ponimus aras,
Nil oriturum alias, nil ortum tale fatentes.
Sed tuus hoc populus sapiens et justus in uno,
Te nostris ducibus, te Graiis anteferendo,
Cetera nequaquam simili ratione modoque
Æstimat; et nisi quæ terris semota suisque
Temporibus defuncta videt, fastidit et odit:
Sic fautor veterum, ut Tabulas peccare vetantes,
Quas bis quinque viri sanxerunt, Fœdera regum
Vel Gabiis vel cum rigidis æquata Sabinis,
Pontificum libros, annosa volumina Vatum,
Dictitet Albano Musas in monte locutas.
Si, quia Graiorum sunt antiquissima quæque
Scripta vel optima, Romani pensantur eâdem
Scriptores trutinâ; non est quod multa loquamur:
Nil intra est oleâ, nil extra est in nuce duri:
Venimus ad summum fortunæ: pingimus, atque
Psallimus, et luctamur Achivis doctius unctis.
Si meliora dies, ut vina, poëmata reddit;
Scire velim, chartis pretium quotus arroget annus.

16. Vulg. nomen 18. tuus hic 22. sejuncta
28. Græcorum 31. oleam,—Al. oleâ in,

Scriptor abhinc annos centum qui decidit, inter
Perfectos veteresque referri debet, an inter
Viles atque novos? excludat jurgia finis.
Est vetus atque probus, centum qui perficit annos.
Quid? qui deperiit minor uno mense vel anno,
Inter quos referendus erit? veteresne poëtas,
An quos et præsens et postera respuat ætas?
Iste quidem veteres inter ponetur honeste,
Qui vel mense brevi, vel toto est junior anno.
Utor permisso, caudæque pilos ut equinæ
Paullatim vello: et demo unum, demo et item unum;
Dum cadat elusus ratione ruentis acervi,
Qui redit in fastos, et virtutem æstimat annis,
Miraturque nihil, nisi quod Libitina sacravit.
Ennius et sapiens, et fortis, et alter Homerus,
Ut critici dicunt, leviter curare videtur
Quo promissa cadant, et somnia Pythagorea.
Nævius in manibus non est, et mentibus hæret
Pene recens? adeo sanctum est vetus omne poëma.
Ambigitur quotiens, uter utro sit prior; aufert
Pacuvius docti famam senis, Accius alti:
Dicitur Afranî toga convenisse Menandro:

42. Vulg. respuet 46. etiam unum; Al. iterum u. 48. ad

Plautus ad exemplar Siculi properare Epicharmi:
Vincere Cæcilius gravitate, Terentius arte:
Hos ediscit, et hos arto stipata theatro
Spectat Roma potens; habet hos numeratque poëtas
Ad nostrum tempus Livî scriptoris ab ævo.
Interdum volgus rectum videt: est ubi peccat.
Si veteres ita miratur laudatque poëtas,
Ut nihil anteferat, nihil illis conparet; errat:
Si quædam nimis antique, si pleraque dure
Dicere cedit eos, ignave multa fatetur;
Et sapit, et mecum facit, et Jove judicat æquo.
Non equidem insector, delendave carmina Lævî
Esse reor, memini quæ plagosum mihi parvo
Orbilium dictare; sed emendata videri
Pulcraque, et exactis minimum distantia, miror:
Inter quæ verbum emicuit si forte decorum,
Si versus paullo concinnior unus et alter;
Injuste totum ducit venitque poëma.
Indignor quicquam reprehendi, non quia crasse
Conpositum inlepideve putetur, sed quia nuper:
Nec veniam antiquis, sed honorem et præmia posci.

58. exemplum R. B. Schediasm. de metr. Ter. xvi.
67. Vulg. credit 69. Livi 73. decor. et 75. venditque

Recte necne crocum floresque perambulet Attæ
Fabula, sî dubitem; clament periisse pudorem
Cuncti pene patres: ea cum reprehendere coner,
Quæ gravis Æsopus, quæ doctus Roscius egit.
Vel quia nil rectum, nisi quod placuit sibi, ducunt;
Vel quia turpe putant parere minoribus, et quæ
Inberbi didicere, senes perdenda fateri.
Jam Saliare Numæ carmen qui laudat, et illud
Quod mecum ignorat, solus volt scire videri;
Ingeniis non ille favet plauditque sepultis,
Nostra sed inpugnat, nos nostraque lividus odit.
Quod si tam Graiis novitas invisa fuisset,
Quam nobis; quid nunc esset vetus? aut quid haberet,
Quod legeret tereretque viritim publicus usus?
Ut primum positis nugari Græcia bellis
Cœpit, et in vitium fortunâ labier æquâ;
Nunc athletarum studiis, nunc arsit equorum:
Marmoris aut eboris fabros aut æris amavit:
Suspendit pictâ voltum mentemque tabellâ:
Nunc tibicinibus, nunc est gavisa tragœdis:
Sub nutrice puella velut si luderet infans,
Quod cupide petiit, mature plena reliquit.

85. Vulg. Imberbes   90. Græcis

Quid placet, aut odio est, quod non mutabile credas?
Hoc paces habuere bonæ, ventique secundi.
Romæ dulce diu fuit et sollemne, reclusâ
Mane domo vigilare, clienti promere jura:
Scriptos nominibus rectis expendere nummos:
Majores audire, minori dicere, per quæ
Crescere res posset, minui damnosa libido.
Mutavit mentem populus levis, et calet uno
Scribendi studio: puerique patresque severi
Fronde comas vincti cenant, et carmina dictant.
Ipse ego, qui nullos me adfirmo scribere versus,
Invenior Parthis mendacior; et prius orto
Sole vigil, calamum et chartas et scrinia posco.
Navem agere ignarus navis timet: abrotonum ægro
Non audet, nisi qui didicit, dare: quod medicorum est,
Promittunt medici: tractant fabrilia fabri:
Scribimus indocti doctique poëmata passim.
Hic error tamen et levis hæc insania quantas
Virtutes habeat, sic collige: vatis avarus
Non temere est animus: versus amat, hoc studet unum:
Detrimenta, fugas servorum, incendia ridet:
Non fraudem socio, puerove incogitat ullam

105. Vulg. Cautos nom. certis 109. pueri pat. 110. certant,

Pupillo: vivit siliquis, et pane secundo:
Militiæ quamquam piger et malus, utilis urbi;
Si das hoc, parvis quoque rebus magna juvari.
Os tenerum pueri balbumque poëta figurat:
Torquet ab obscænis jam nunc sermonibus aurem:
Mox etiam pectus præceptis format amicis,
Asperitatis et invidiæ corrector et iræ:
Recte facta refert: orientia tempora notis
Instruit exemplis: inopem solatur et ægrum.
Castis cum pueris ignara puella mariti
Disceret unde preces, vatem ni Musa dedisset?
Poscit opem chorus, et præsentia numina sentit:
Cælestes inplorat aquas, doctâ prece blandus
Avertit morbos: metuenda pericula pellit:
Inpetrat et pacem, et locupletem frugibus annum:
Carmine Dî superi placantur, carmine Manes.
Agricolæ prisci, fortes, parvoque beati,
Condita post frumenta, levantes tempore festo
Corpus et ipsum animum spe finis dura ferentem,
Cum sociis operum pueris et conjuge fidâ,
Tellurem porco, Silvanum lacte piabant,
Floribus et vino Genium memorem brevis ævi.

142. Vulg. operum et 144. memores

Fescennina per hunc invecta licentia morem
Versibus alternis opprobria rustica fudit;
Libertasque recurrentes accepta per annos
Lusit amabiliter: donec jam sævus apertam
In rabiem cœpit verti jocus, et per honestas
Ire domos inpune minax. doluere cruento
Dente lacessiti: fuit intactis quoque cura
Conditione super communi: quin etiam lex
Pœnaque lata, malo quæ nollet carmine quemquam
Describi. vertêre modum, formidine fustis
Ad bene dicendum delectandumque redacti.
Græcia capta ferum victorem cepit, et artes
Intulit agresti Latio. sic horridus ille
Defluxit numerus Saturnius, et grave virus
Munditiæ pepulere: sed in longum tamen ævum
Manserunt, hodieque manent, vestigia ruri.
Serus enim Græcis admovit acumina chartis;
Et post Punica bella quietus quærere cœpit,
Quid Sophocles et Thespis et Æschylos utile ferrent:
Tentavit quoque rem, si digne vertere posset:
Et placuit sibi, naturâ sublimis et acer.

145. Vulg. inventa 149. verti cœpit 160. ruris
161. lumina c. 163. Æschylus

Nam spirat tragicum satis, et feliciter audet:
Sed turpem putat inscitus metuitque lituram.
Creditur, ex medio quia res arcessit, habere
Sudoris minimum; sed habet Comœdia tanto
Plus oneris, quanto veniæ minus. aspice, Plautus
Quo pacto partes tutetur amantis ephebi;
Ut patris attenti, lenonis ut insidiosi:
Quantus sit Dossennus edacibus in parasitis:
Quam non adstricto percurrat pulpita socco.
Gestit enim nummum in loculos demittere; post hoc
Securus, cadat an recto stet fabula talo.
Quem tulit ad scenam ventoso gloria curru,
Exanimat lentus spectator, sedulus inflat.
Sic leve, sic parvum est, animum quod laudis avarum
Subruit ac reficit. valeat res ludicra, si me
Palma negata macrum, donata reducit opimum.
Sæpe, etiam audacem, fugat hoc terretque poetam;
Quod numero plures, virtute et honore minores,
Indocti, stolidique, et depugnare parati
Si discordet eques, media inter carmina poscunt
Aut ursum aut pugiles: his nam plebecula gaudet.
Verum equiti quoque jam migravit ab aure voluptas

167. in scriptis 180. aut 187. equitis

Omnis, ad ingratos oculos, et gaudia vana.
Quattuor aut plures aulæa premuntur in horas;
Dum fugiunt equitum turmæ; peditumque catervæ:
Mox trahitur manibus regum fortuna retortis:
Esseda festinant, pilenta, petorrita, naves:
Captivom portatur ebur, captiva Corinthus.
Si foret in terris, rideret Democritus; seu
Diversum confusa genus panthera camelo,
Sive elephas albus volgi converterit ora:
Spectaret populum ludis attentius ipsis,
Ut sibi præbentem mimum spectacula plura:
Scriptores autem narrare putaret asello
Fabellam surdo. nam quæ pervincere voces
Evaluere sonum, referunt quem nostra theatra?
Garganum mugire putes nemus, aut mare Tuscum.
Tanto cum strepitu ludi spectantur, et artes,
Divitiæque peregrinæ: quibus oblitus actor
Cum stetit in scenâ, concurrit dextera lævæ:
Dixit adhuc aliquid? nil sane. quid placet ergo?
Lana Tarentino violas imitata veneno.
Ac ne forte putes me, quæ facere ipse recusem,

188. Vulg. incertos   195. panthera genus confusa
196. converteret   198. mimo

Cum recte tractent alii, laudare maligne:
Ille per extentum funem mihi posse videtur
Ire poëta; meum qui pectus inaniter angit,
Inritat, mulcet, falsis terroribus inplet,
Ut magus; et modo me Thebis, modo ponit Athenis.
Verum age et his, qui se lectori credere malunt,
Quam spectatoris fastidia ferre superbi,
Curam impende brevem: si munus Apolline dignum
Vis conplere libris; et vatibus addere calcar,
Ut studio majore petant Helicona virentem.
Multa quidem nobis facimus mala sæpe poëtæ,
(Ut vineta egomet cædam mea) cum tibi librum
Sollicito damus, aut fesso: cum lædimur, unum
Si quis amicorum est ausus reprendere versum:
Cum loca jam recitata revolvimus inrevocati:
Cum lamentamur non adparere labores
Nostros, et tenui deducta poëmata filo:
Cum speramus eo rem venturam, ut, simul atque
Carmina rescieris nos fingere, commodus ultro
Arcessas, et egere vetes, et scribere cogas.
Sed tamen est operæ pretium cognoscere, quales
Æditúos habeat belli spectata domique

216. Vulg. redde

Virtus, indigno non conmittenda poëtæ.
Gratus Alexandro regi Magno fuit ille
Chœrilos, incultis qui versibus et male natis
Rettulit acceptos, regale nomisma, Philippos.
Sed veluti tractata notam labemque remittunt
Atramenta, fere scriptores carmine fœdo
Splendida facta linunt. idem rex ille, poëma
Qui tam ridiculum tam care prodigus emit,
Edicto vetuit; ne quis se præter Apellen
Pingeret, aut alius Lysippo cuderet æra
Fortis Alexandri voltum simulantia. quod si
Judicium subtile videndis artibus illud
Ad libros et ad hæc Musarum dona vocares;
Bœotum in crasso jurares aëre natum.
At neque dedecorant tua de se judicia, atque
Munera, quæ multâ dantis cum laude tulerunt,
Dilecti tibi Virgilius Variusque poëtæ:
Nec magis expressi voltus per aënea signa,
Quam per vatis opus mores animique virorum
Clarorum adparent. nec sermones ego mallem
Repentes per humum, quam res conponere gestas,
Terrarumque situs et flumina dicere, et arces

240. Vulg. duceret

Montibus inpositas, et barbara regna, tuisque
Auspiciis totum confecta duella per orbem,
Claustraque custodem pacis cohibentia Janum,
Et formidatam Parthis, te principe, Romam:
Si quantum cuperem, possem quoque. sed neque parvum
Carmen majestas recipit tua; nec meus audet
Rem tentare pudor, quam vires ferre recusent.
Sedulitas autem stulte, quem diligit, urguet;
Præcipue cum se numeris conmendat et arte.
Discit enim citius, meminitque libentius illud
Quod quis deridet, quam quod probat et veneratur.
Nil moror officium, quod me gravat: ac neque ficto
In pejus voltu proponi cereus usquam,
Nec prave factis decorari versibus opto:
Ne rubeam pingui donatus munere, et una
Cum scriptore meo capsâ projectus opertâ,
Deferar in vicum vendentem tus et odores,
Et piper, et quicquid chartis amicitur ineptis.

263. porrectus

ii.

Ad Julium Florum.

Flore, bono claroque fidelis amice Neroni,
Si quis forte velit puerum tibi vendere natum
Tibure vel Gabiis, et tecum sic agat; Hic et
Candidus, et talos a vertice pulcer ad imos,
Fiet eritque tuus nummorum millibus octo;
Verna ministeriis ad nutus aptus heriles:
Literulis Græcis inbutus, idoneus arti
Cuilibet: argillâ quidvis imitaberis udâ:
Quin etiam canet indoctum, sed dulce bibenti:
Multa fidem promissa levant, ubi plenius æquo
Laudat venales, qui volt extrudere, merces:
Res urguet me nulla: meo sum pauper in ære:
Nemo hoc mangonum faceret tibi: non temere a me
Quivis ferret idem: semel hic cessavit, et (ut fit)
In scalis latuit metuens pendentis habenæ:
Des nummos, excepta nihil te si fuga lædit.
Ille ferat pretium, pœnæ securus, opinor.
Prudens emisti vitiosum: dicta tibi est lex:

16. Vulg. lædat.

Insequeris tamen hunc, et lite moraris iniquâ.
Dixi me pigrum proficiscenti tibi, dixi
Talibus officiis prope mancum: ne mea sævus
Jurgares ad te quod epistola nulla veniret.
Quid tum profeci, mecum facientia jura
Si tamen attentas? quereris super hoc etiam, quod
Exspectata tibi non mittam carmina mendax?
Luculli miles collecta viatica multis
Ærumnis, lassus dum noctu stertit, ad assem
Perdiderat: post hoc vehemens lupus, et sibi et hosti
Iratus pariter, jejunis dentibus acer,
Præsidium regale loco dejecit, ut aiunt,
Summe munito, et multarum divite rerum:
Clarus ob id factum, donis ornatur honestis,
Accipit et bis dena super sestertia nummûm.
Forte sub hoc tempus castellum evertere prætor
Nescio quod cupiens, hortari cœpit eundem
Verbis, quæ timido quoque possent addere mentem:
I, bone, quo virtus tua te vocat: i pede fausto,
Grandia laturus meritorum præmia: quid stas?
Post hæc ille catus, quantumvis rusticus, Ibit,
Ibit eo quo vis, qui zonam perdidit, inquit.
Romæ nutriri mihi contigit, atque doceri

Iratus Graiis quantum nocuisset Achilles.
Adjecere bonæ paullo plus artis Athenæ:
Scilicet ut possem curvo dignoscere rectum,
Atque inter silvas Academi quærere verum.
Dura sed emovere loco me tempora grato;
Civilisque rudem belli tulit æstus in arma,
Cæsaris Augusti non responsura lacertis.
Unde simul primum me dimisere Philippi,
Decisis humilem pennis, inopemque paterni
Et laris et fundi, paupertas inpulit audax
Ut versus facerem: sed, quod non desit, habentem
Quæ poterunt umquam satis expurgare cicutæ,
Ni melius dormire putem, quam scribere versus?
Singula de nobis anni prædantur euntes?
Eripuere jocos, venerem, convivia, ludum;
Tendunt extorquere poëmata. quid faciam vis?
Denique non omnes eadem mirantur amantque.
Carmine tu gaudes: hic delectatur iambis:
Ille Bioneis sermonibus, et sale nigro.
Tres mihi convivæ prope dissentire videntur,
Poscentes vario multum diversa palato.
Quid dem? quid non dem? renuis quod tu, jubet alter:

63. Vulg. renuis tu, quod

Quod petis, id sane est invisum acidumque duobus.
Præter cetera, me Romæne poëmata censes
Scribere posse, inter tot curas totque labores?
Hic sponsum vocat, hic auditum scripta, relictis
Omnibus officiis: cubat hic in colle Quirini,
Hic extremo in Aventino; visendus uterque:
Intervalla vides humane commoda. verum
Puræ sunt plateæ, nihil ut meditantibus obstet.
Festinat calidus mulis gerulisque redemtor:
Torquet nunc lapidem, nunc ingens machina tignum:
Tristia robustis luctantur funera plaustris:
Hac rabiosa fugit canis, hac lutulenta ruit sus.
I nunc, et versus tecum meditare canoros.
Scriptorum chorus omnis amat nemus, et fugit urbes
Rite, cliens Bacchi somno gaudentis et umbrâ:
Tu me inter strepitus nocturnos atque diurnos
Vis canere, et non tacta sequi vestigia vatum.
Ingenium, sibi quod vacuas desumsit Athenas,
Et studiis annos septem dedit, insenuitque
Libris et curis, statuâ taciturnius exit
Plerumque, et risu populum quatit: hic ego rerum
Fluctibus in mediis, et tempestatibus Urbis,

77, 8. urbes, Rite cliens 80. Vulg. contacta

Verba lyræ motura sonum connectere digner?
Frater erat Romæ consulti rhetor; ut alter
Alterius sermone meros audiret honores:
Gracchus ut hic illi, foret huic ut Mucius ille.
Quî minus argutos versat furor iste poëtas?
Carmina conpono, hic elegos: mirabile visu
Sacratumque novem Musis opus, aspice primum
Quanto cum fastu, quanto molimine circum-
Spectemus; vacuam Romanis ædibus aurem.
Mox etiam (si forte vacas) sequere, et procul audi,
Quid ferat, et quare sibi nectat uterque coronam.
Cædimur, et totidem plagis consumimus hostem,
Lento Samnites ad lumina prima duello.
Discedo Alcæus puncto illius: ille meo quis?
Quis, nisi Callimachus? si plus adposcere visus;
Fit Mimnermus, et optivo cognomine crescit.
Multa fero, ut placem genus inritabile vatum,
Cum scribo; et supplex populi suffragia capto:
Idem, finitis studiis, et mente receptâ,
Obturem patulas inpune legentibus aures.

87. Pactus e. R. consulto r. Al. Auctor e. R. consulto r.

89. Crassus—hic ut Muc. illi 90. vexat

92. Cælatumque 94. vatibus ædem

Ridentur mala qui conponunt carmina: verum
Gaudent scribentes, et se venerantur, et ultro,
Si taceas, laudant; quicquid scripsere, beati.
At qui legitimum cupiet fecisse poëma,
Cum tabulis animum censoris sumet honesti:
Audebit quæcumque parum splendoris habebunt,
Et sine pondere erunt, et honore indigna ferentur,
Verba movere loco; quamvis invita recedant,
Et versentur adhuc intra penetralia Vestæ:
Obscurata diu populo bonus eruet, atque
Proferet in lucem speciosa vocabula rerum,
Quæ priscis memorata Catonibus atque Cethegis
Nunc situs informis premit et deserta vetustas:
Adsciscet nova, quæ genitor produxerit usus:
Vehemens, et liquidus, puroque simillimus amni,
Fundet opes, Latiumque beabit divite linguâ:
Luxuriantia conpescet: nimis aspera sano
Levabit cultu: virtute carentia tollet:
Ludentis speciem dabit, et torquebitur, ut qui
Nunc Satyrum, nunc agrestem Cyclopa movetur.
Prætulerim scriptor delirus inersque videri,
Dum mea delectent mala me, vel denique fallant,
Quam sapere, et ringi. fuit haud ignobilis Argis,

Qui se credebat miros audire tragœdos,
In vacuo lætus sessor plausorque theatro:
Cetera qui vitæ servaret munia recto
More; bonus sane vicinus, amabilis hospes,
Comis in uxorem, posset qui ignoscere servis,
Et signo læso non insanire lagenæ:
Posset qui rupem et puteum vitare patentem:
Hic ubi cognatorum opibus curisque refectus
Expulit elleboro morbum bilemque meraco,
Et redit ad sese: Pol me occidistis, amici,
Non servastis, ait; cui sic extorta voluptas,
Et demtus, pretium mentis, gratissimus error.
Nimirum sapere est abjectis utile nugis,
Et tempestivum pueris concedere ludum:
Ac non verba sequi fidibus modulanda Latinis,
Sed veræ numerosque modosque ediscere vitæ.
Quocirca mecum loquor hæc, tacitusque recordor:
Si tibi nulla sitim finiret copia lymphæ;
Narrares medicis. quod quanto plura parasti,
Tanto plura cupis, nulline faterier audes?
Si volnus tibi monstratâ radice vel herbâ
Non fieret levius; fugeres radice vel herbâ

140. per vim mentis

Proficiente nihil curarier. audieras, cui
Rem Dî donarint, illi decedere pravam
Stultitiam: et, cum sis nihilo sapientior, ex quo
Plenior es, tamen uteris monitoribus îsdem?
At si divitiæ prudentem reddere possent,
Si cupidum timidumque minus te; nempe ruberes,
Viveret in terris te si quis avarior uno.
Si proprium est, quod quis librâ mercatus et ære est;
Quædam (si credis consultis) mancipat usus;
Qui te pascit ager, tuus est: et villicus Orbî,
Cum segetes occat tibi mox frumenta daturas,
Te dominum sentit. das nummos; accipis uvam,
Pullos, ova, cadum temeti. nempe modo isto
Paullatim mercaris agrum, fortasse trecentis,
Aut etiam supra, nummorum millibus emtum.
Quid refert, vivas numerato nuper an olim?
Emtor Aricini quondam Veientis et arvi
Emtum cenat olus; quamvis aliter putat: emtis
Sub noctem gelidam lignis calefactat aënum.
Sed vocat usque suum, qua populus adsita certis
Limitibus vicina refigit jurgia: tamquam
Sit proprium quicquam, puncto quod mobilis horæ

152. Vulg. donarent 161. daturus, 171. refugit

Nunc prece, nunc pretio, nunc vi, nunc morte supremâ
Permutet dominos, et cedat in altera jura.
Sic, quia perpetuus nulli datur usus, et heres
Heredem alternis, velut unda supervenit undam;
Quid vici prosunt, aut horrea? quidve Calabris
Saltibus adjecti Lucani? si metit Orcus
Grandia cum parvis, non exorabilis auro.
Gemmas, marmor, ebur, Tyrrhena sigilla, tabellas,
Argentum, vestes Gætulo murice tinctas,
Sunt qui non habeant; est qui non curat habere.
Cur alter fratrum cessare, et ludere, et ungui
Præferat Herodis palmetis pinguibus; alter
Dives et inportunus, ad umbram lucis ab ortu
Silvestrem flammis et ferro mitiget agrum:
Scit Genius, natale comes qui temperat astrum.
'Naturæ deus humanæ, mortalis in unum-
Quodque caput, voltu mutabilis, albus et ater.'
Utar, et ex modico, quantum res poscet, acervo
Tollam: nec metuam, quid de me judicet heres,
Quod non plura datis invenerit. et tamen idem
Scire volam, quantum simplex hilarisque nepoti
Discrepet, et quantum discordet parcus avaro.

173. Vulg. sorte 176. alterius, 182. curet

Distat enim, spargas tua prodigus, an neque sumtum
Invitus facias, nec plura parare labores;
Ac potius, puer ut festis Quinquatribus olim,
Exiguo gratoque fruaris tempore raptim.
Pauperies inmunda procul procul absit: ego, utrum
Nave ferar magnâ an parvâ, ferar unus et idem.
Non agimur tumidis velis Aquilone secundo;
Non tamen adversis ætatem ducimus Austris:
Viribus, ingenio, specie, virtute, loco, re,
Extremi primorum, extremis usque priores.
Non es avarus: abi. quid? cetera jam simul isto
Cum vitio fuge rite. caret tibi pectus inani
Ambitione? caret mortis formidine et irâ?
Somnia, terrores magicos, miracula, sagas,
Nocturnos lemures, portentaque Thessala rides?
Natales grate numeras? ignoscis amicis?
Lenior et melior fis accedente senectâ?
Quid te exemta levat spinis de pluribus una?
Vivere si recte nescis, decede peritis:
Lusisti satis, edisti satis, atque bibisti:
Tempus abire tibi est: ne potum largius æquo
Rideat et pulset lasciva decentius ætas.

199. Vulg. domus procul 206. fugere? 212. juvat

ARS POETICA.

Epistola ad Pisones.

Humano capiti cervicem pictor equinam
Jungere si velit, et varias inducere plumas
Undique collatis membris, ut turpiter atrum
Desinat in piscem mulier formosa superne;
Spectatum admissi risum teneatis amici?
Credite, Pisones, isti tabulæ fore librum
Persimilem, cujus, velut ægri somnia, vanæ
Fingentur species; ut nec pes, nec caput uni
Reddatur formæ. Pictoribus atque poëtis
Quidlibet audendi semper fuit æqua potestas:
Scimus, et hanc veniam petimusque damusque vicissim:
Sed non ut placidis coëant inmitia; non ut
Serpentes avibus geminentur, tigribus agni.
Inceptis gravibus plerumque et magna professis,

5. teneatis? Amici, C., P.,

Purpureus, late qui splendeat, unus et alter
Adsuitur pannus: cum lucus et ara Dianæ,
Et properantis aquæ per amœnos ambitus agros,
Aut flumen Rhenum, aut pluvius describitur arcus.
Sed nunc non erat his locus: et fortasse cupressum
Scis simulare: quid hoc, si fractis enatat exspes
Navibus, ære dato qui pingitur? amphora cœpit
Institui, currente rotâ, cur urceus exit?
Denique sit quidvis; simplex dumtaxat et unum.
Maxima pars vatum, pater et juvenes patre digni,
Decipimur specie recti. brevis esse laboro,
Obscurus fio: sectantem lenia nervi
Deficiunt animique: professus grandia turget:
Serpit humi tutus nimium timidusque procellæ:
Qui variare cupit rem prodigialiter unam,
Delphinum silvis adpingit, fluctibus aprum.
In vitium ducit culpæ fuga, si caret arte.
Æmilium circa ludum faber, unus et ungues
Exprimet, et molles imitabitur ære capillos;
Infelix operis, summâ: quia ponere totum
Nesciet. hunc ego me, si quid conponere curem,
Non magis esse velim; quam naso vivere pravo,

23. Vulg. quod vis; 26. levia 32. faber imus, et 36. pravo v. naso

Spectandum nigris oculis nigroque capillo.
Sumite materiam vestris, qui scribitis, æquam
Viribus; et versate diu, quid ferre recusent,
Quid valeant humeri. cui lecta potenter erit res,
Nec facundia deseret hunc, nec lucidus ordo.
Ordinis hæc virtus erit et venus, aut ego fallor;
Ut jam nunc dicat, jam nunc debentia dici
Pleraque differat et præsens in tempus omittat.
In verbis etiam tenuis cautusque serendis,
Hoc amet, hoc spernat, promissi carminis auctor.
Dixeris egregie, notum si callida verbum
Reddiderit junctura novum. si forte necesse est
Indiciis monstrare recentibus abdita rerum;
Fingere cinctutis non exaudita Cethegis
Continget: dabiturque licentia sumta pudenter.
Et nova factaque nuper habebunt verba fidem; si
Græco fonte cadent, parce detorta. quid autem
Cæcilio Plautoque dabit Romanus, ademtum
Virgilio Varioque? ego cur adquirere pauca,
Si possum, invideor? cum lingua Catonis et Ennî
Sermonem patrium ditaverit, et nova rerum
Nomina protulerit. licuit, semperque licebit

40. pudenter 46, 45. *ordine inverso.* 52. ficta

Signatum præsente nota procudere nummum.
Ut silvis folia privos mutantur in annos;
Prima cadunt: ita verborum vetus interit ætas,
Et juvenum ritu florent modo nata vigentque.
Debemur morti nos, nostraque: sive receptus
Terrâ Neptunus classes Aquilonibus arcet,
Regis opus; sterilisve palus prius aptaque remis
Vicinas urbes alit, et grave sentit aratrum:
Seu cursum mutavit iniquum frugibus amnis,
Doctus iter melius: mortalia cuncta peribunt;
Nedum sermonum stet honos, et gratia vivax.
Multa renascentur, quæ jam cecidere; cadentque,
Quæ nunc sunt in honore vocabula: si volet usus,
Quem penes arbitrium est, et jus, et norma loquendi.
Res gestæ regumque ducumque, et tristia bella
Quo scribi possent numero, monstravit Homerus.
Versibus inpariter junctis querimonia primum,
Post etiam inclusa est voti sententia compos.
'Quis tamen exiguos elegos emiserit auctor,

59. Vulg. producere nomen. 60. silvæ foliis pronos
63. recepto 64. Neptuno,
65. sterilisque diu palus Al. Sterilisve diu Pomptina racemis
67. Arnus, 68. facta peribunt;

Grammatici certant, et adhuc sub judice lis est.'
Archilochum proprio rabies armavit iambo.
Hunc socci cepere pedem grandesque cothurni,
Alternis aptum sermonibus, et populares
Vincentem strepitus, et natum rebus agendis.
Musa dedit fidibus Divos, puerosque Deorum,
Et pugilem victorem, et equum certamine primum,
Et juvenum curas, et libera vina referre.
Descriptas servare vices operumque colores,
Cur ego, si nequeo ignoroque, poëta salutor?
Cur nescire, pudens prave, quam discere malo?
Versibus exponi tragicis res comica non volt:
Indignatur item privatis ac prope socco
Dignis carminibus narrari cena Thyestæ.
Singula quæque locum teneant sortita decentem.
Interdum tamen et vocem Comœdia tollit,
Iratusque Chremes tumido dilitigat ore.
Et tragicus plerumque dolet sermone pedestri
Telephus aut Peleus: cum pauper et exsul uterque
Projicit ampullas et sesquipedalia verba,
Si curat cor spectantis tetigisse querelâ.
Non satis est pulcra esse poëmata; dulcia sunto,

92. Vulg. decenter. 96. et Pel.

Et quocumque volent, animum auditoris agunto.
Ut ridentibus adrident, ita flentibus adflent
Humani voltus. si vis me flere, dolendum est
Primum ipsi tibi: tunc tua me infortunia lædent.
Telephe, vel Peleu, male si mandata loqueris,
Aut dormitabo, aut ridebo. tristia mæstum
Voltum verba decent; iratum, plena minarum;
Ludentem, lasciva; severum, seria dictu.
Format enim natura prius nos intus ad omnem
Fortunarum habitum; juvat, aut inpellit ad iram,
Aut ad humum mærore gravi deducit, et angit:
Post effert animi motus interprete linguâ.
Si dicentis erunt fortunis absona dicta,
Romani tollent equitesque patresque cachinnum.
Intererit multum, Divusne loquatur, an heros;
Maturusne senex, an adhuc florente juventâ
Fervidus; et matrona potens, an sedula nutrix;
Mercatorne vagus, cultorne virentis agelli;
Colchus, an Assyrius; Thebis nutritus, an Argis.
Aut famam sequere, aut sibi convenientia finge,

101. Vulg. adsunt 113. equites peditesque
114. Davusne loquatur, Erosne; Al. herusne
116. an matrona

Scriptor. Homereum si forte reponis Achillem;
Inpiger, iracundus, inexorabilis, acer,
Jura neget sibi nata, nihil non arroget armis.
Sit Medea ferox invictaque, flebilis Ino,
Perfidus Ixion, Io vaga, tristis Orestes.
Si quid inexpertum scenæ committis, et audes
Personam formare novam; servetur ad imum
Qualis ab incepto processerit, et sibi constet.
Difficile est proprie communia dicere: tuque
Rectius Iliacum carmen deducis in actus,
Quam si proferres ignota indictaque primus.
Publica materies privati juris erit, si
Non circa vilem patulumque moraberis orbem;
Nec verbum verbo curabis reddere fidus
Interpres; nec desilies imitator in artum,
Unde pedem proferre pudor vetet aut operis lex.
Nec sic incipies, ut scriptor Cyclius olim:
FORTUNAM Priami cantabo, et nobile bellum.
Quid dignum tanto feret hic promissor hiatu?
Parturiunt montes: nascetur ridiculus mus.
Quanto rectius hic, qui nil molitur inepte:

120. Vulg. Honoratum 127. aut sibi
136. Cyclicus 139. Parturient

Dic mihi, Musa, virum, captæ post mœnia Trojæ,
Qui mores hominum multorum vidit, et urbes:
Non fumum ex fulgore, sed ex fumo dare lucem
Cogitat, ut speciosa dehinc miracula promat,
Antiphaten, Scyllamque, et cum Cyclope Charybdin.
Nec reditum Diomedis ab interitu Meleagri,
Nec gemino bellum Trojanum orditur ab ovo:
Semper ad eventum festinat; et in medias res,
Non secus ac notas, auditorem rapit: et quæ
Desperat tractata nitescere posse, relinquit:
Atque ita mentitur, sic veris falsa remiscet,
Primo ne medium, medio ne discrepet imum.
Tu, quid ego et populus mecum desideret, audi;
Si fautoris eges aulæa manentis, et usque
Sessuri, donec cantor, Vos plaudite, dicat:
Ætatis cujusque notandi sunt tibi mores,
Mobilibusque decor, maturis dandus et annis.
Reddere qui voces jam scit puer, et pede certo
Signat humum; gestit paribus colludere, et iram
Colligit ac ponit temere, et mutatur in horas.
Inberbus juvenis, tandem custode remoto,
Gaudet equis canibusque et aprici gramine campi;

141. Vulg. post tempora 154. Si plausoris 157. decor naturis,

Cereus in vitium flecti, monitoribus asper,
Utilium tardus provisor, prodigus æris,
Sublimis, cupidusque, et amata relinquere pernix.
Conversis studiis, ætas animusque virilis
Quærit opes et amicitias, inservit honori;
Conmisisse cavet quod mox mutare laboret.
Multa senem circumveniunt incommoda; vel quod
Quærit, et inventis miser abstinet, ac timet uti;
Vel quod res omnes timide gelideque ministrat,
Dilator, spe lentus, iners, pavidusque futuri;
Difficilis, querulus, laudator temporis acti
Se puero, castigator censorque minorum.
Multa ferunt anni venientes commoda secum,
Multa recedentes adimunt: ne forte seniles
Mandentur juveni partes, pueroque viriles.
Semper in adjunctis, ævoque morabimur aptis.
Aut agitur res in scenis, aut acta refertur:
Segnius inritant animos demissa per aurem;
Quam quæ sunt oculis subjecta fidelibus, et quæ
Ipse sibi tradit spectator. non tamen intus
Digna geri promes in scenam: multaque tolles
Ex oculis, quæ mox narret facundia præsens:

172. Vulg. spe longus, avidusque

Ne pueros coram populo Medea trucidet;
Aut humana palam coquat exta nefarius Atreus;
Aut in avem Procne vertatur, Cadmus in anguem.
Quodcumque ostendis mihi sic, incredulus odi.
Neve minor, neu sit quinto productior actu
Fabula, quæ posci volt, et spectata reponi.
Nec Deus intersit, nisi dignus vindice nodus
Inciderit: nec quarta loqui persona laboret.
Actoris partes chorus, officiumque virile
Defendat: neu quid medios intercinat actus,
Quod non proposito conducat et hæreat apte.
Ille bonis faveatque et consilietur amice,
Et regat iratos, et amet pacare tumentes:
Ille dapes laudet mensæ brevis, ille salubrem
Justitiam, legesque, et apertis otia portis:
Ille tegat conmissa, Deosque precetur et oret,
Ut redeat miseris, abeat fortuna superbis.
Tibia non, ut nunc, orichalco juncta, tubæque
Æmula; sed tenuis simplexque foramine pauco,
Aspirare et adesse choris erat utilis, atque
Nondum spissa nimis conplere sedilia flatu:
Quo sane populus numerabilis, utpote parvus

185. Vulg. Nec 197. peccare timentes: 202. vincta

Et frugi castusque verecundusque coibat.
Postquam cœpit agros extendere victor, et urbem
Laxior amplecti murus, vinoque diurno
Placari Genius festis inpune diebus;
Accessit numerisque modisque licentia major.
Indoctus quid enim saperet liberque laborum,
Rusticus urbano confusus, turpis honesto?
Sic priscæ motumque et luxuriem addidit arti
Tibicen, traxitque vagus per pulpita vestem:
Sic etiam fidibus voces crevere severis,
Et tulit eloquium insolitum facundia præceps;
Utiliumque sagax rerum, et divina futuri,
Sortilegis non discrepuit sententia Delphis.
Carmine qui tragico vilem certavit ob hircum,
Mox etiam agrestes Satyros nudavit, et asper
Incolumi gravitate jocum tentavit: eo quod
Inlecebris erat et gratâ novitate morandus
Spectator functusque sacris, et potus, et exlex.
Verum ita risores, ita conmendare dicaces
Conveniet Satyros, ita vertere seria ludo;
Ne quicumque Deus, quicumque adhibebitur heros
Regali conspectus in auro nuper et ostro,

209. Vulg. Latior

Migret in obscuras humili sermone tabernas:
Aut, dum vitat humum, nubes et inania captet.
Effutire leves indigna Tragœdia versus,
Ut festis matrona moveri jussa diebus,
Intererit Satyris paullum pudibunda protervis.
Non ego inornata et dominantia nomina solum
Verbaque, Pisones, Satyrorum scriptor amabo:
Nec sic enitar tragico differre colori;
Ut nihil intersit, Davusne loquatur et audax
Pythias emuncto lucrata Simone talentum,
An custos famulusque Dei Silenus alumni.
Ex noto fictum carmen sequar: ut sibi quivis
Speret idem; sudet multum, frustraque laboret
Ausus idem. tantum series juncturaque pollet:
Tantum de medio sumtis accedit honoris.
Silvis deducti caveant, me judice, Fauni,
Ne velut innati triviis, ac pene forenses,
Aut nimium teneris juvenentur versibus umquam,
Aut inmunda crepent ignominiosaque dicta.
Offenduntur enim, quibus est equus, et pater, et res;
Nec, si quid fricti ciceris probat et nucis emtor,

230. nubis ed. 1. R. B. 232. visa 244. educti
248. O. e. pater, et quibus est equus, 249. fracti

Æquis accipiunt animis, donantve coronâ.
Syllaba longa brevi subjecta vocatur Iambus,
Pes citus: unde etiam Trimetris adcrescere jussit
Nomen iambeis, cum senos redderet ictus
Primus ad extremum similis sibi: non ita pridem,
Tardior ut paullo graviorque veniret ad aures,
Spondeos stabiles in jura paterna recepit
Commodus et patiens; non ut de sede secundâ
Cederet aut quartâ socialiter. hic et in Accî
Nobilibus trimetris apparet rarus, et Ennî.
In scenam missus cum magno pondere versus,
Aut operæ celeris nimium curâque carentis,
Aut ignoratæ premit artis crimine turpi.
Non quivis videt inmodulata poëmata judex:
Et data Romanis venia est indigna poëtis.
Idcircone vager, scribamque licenter? ut omnes
Visuros peccata putem mea; tutus et intra
Spem veniæ cautus? vitavi denique culpam,
Non laudem merui. vos exemplaria Græca
Nocturnâ versate manu, versate diurna.
At vestri proavi Plautinos et numeros et
Laudavere sales; nimium patienter utrumque,

260. Vulg. missos magno cum p. 265. an omnes 270. nostri

Ne dicam stulte, mirati: si modo ego et vos
Scimus inurbanum lepido seponere dicto,
Legitimumque sonum digitis callemus et aure.
Ignotum Tragicæ genus invenisse Camenæ
Dicitur, et plaustris vexisse poëmata Thespis
Qui canerent agerentque, peruncti fæcibus ora.
Post hunc personæ pallæque repertor honestæ
Æschylos et modicis instravit pulpita tignis,
Et docuit magnumque loqui, nitique cothurno.
Successit vetus his Comœdia, non sine multâ
Laude: sed in vitium libertas excidit, et vim
Dignam lege regi: lex est accepta: chorusque
Turpiter obticuit, sublato jure nocendi.
Nil intentatum nostri liquere poëtæ:
Nec minimum meruere decus, vestigia Græca
Ausi deserere, et celebrare domestica facta,
Vel qui Prætextas, vel qui docuere Togatas.
Nec virtute foret clarisve potentius armis,
Quam linguâ, Latium; si non offenderet unum-
Quemque poëtarum limæ labor et mora. vos, ô
Pompilius sanguis, carmen reprehendite, quod non
Multa dies et multa litura coërcuit, atque

277. Vulg. Quæ canerent

Præsectum decies non castigavit ad unguem.
Ingenium miserâ quia fortunatius arte
Credit, et excludit sanos Helicone poëtas
Democritus; bona pars non ungues ponere curat,
Non barbam: secreta petit loca, balnea vitat.
Nanciscetur enim pretium nomenque poëtæ,
Si tribus Anticyris caput insanabile numquam
Tonsori Licino conmiserit. ô ego lævus,
Qui purgor bilem sub verni temporis horam!
Non alius faceret meliora poëmata: verum
Nil tanti est. ergo fungar vice cotis, acutum
Reddere quæ ferrum valet, exsors ipsa secandi.
Munus et officium, nil scribens ipse, docebo;
Unde parentur opes; quid alat formetque poëtam;
Quid deceat, quid non; quo virtus, quo ferat error.
Scribendi recte, sapere est et principium et fons.
Rem tibi Socraticæ poterunt ostendere chartæ:
Verbaque provisam rem non invita sequentur.
Qui didicit patriæ quid debeat, et quid amicis;
Quo sit amore parens, quo frater amandus et hospes;
Quod sit conscripti, quod judicis officium; quæ
Partes in bellum missi ducis; ille profecto

294. Vulg. Perfectum

Reddere personæ scit convenientia cuique.
Respicere exemplar vitæ morumque jubebo
Doctum imitatorem, et vivas hinc ducere voces.
Interdum speciosa locis, morataque recte
Fabula, nullius veneris, sine pondere et arte,
Valdius oblectat populum meliusque moratur,
Quam versus inopes rerum nugæque canoræ.
Graiis ingenium, Graiis dedit ore rotundo
Musa loqui, præter laudem nullius avaris.
Romani pueri longis rationibus assem
Discunt in partes centum diducere. Dicas,
Filius Albini, si de quincunce remota est
Uncia, quid superet. poterat dixisse, Triens? Eu!
Rem poteris servare tuam. redit uncia: quid fit?
Semis. an, hæc animos ærugo et cura peculî
Cum semel inbuerit, speramus carmina fingi
Posse linenda cedro, et levi servanda cupresso?
Aut prodesse volunt, aut delectare poëtæ;
Aut simul et jocunda et idonea dicere vitæ.
Quicquid præcipies, esto brevis: ut cito dicta
Percipiant animi dociles, teneantque fideles.
'Omne supervacuum pleno de pectore manat.'

318. Vulg. veras 326. Dicat, 328. superat? poteras 330. ad hæc

Ficta voluptatis caussâ sint proxima veris:
Ne, quodcumque volet, poscat sibi fabula credi;
Neu pransæ Lamiæ vivum puerum extrahat alvo.
Centuriæ seniorum agitant expertia frugis:
Celsi prætereunt austera poëmata Ramnes.
Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci,
Lectorem delectando, pariterque monendo.
Hic meret æra liber Sosiis, hic et mare transit,
Et longum noto scriptori prorogat ævum.
Sunt delicta tamen, quibus ignovisse velimus:
Nam neque chorda sonum reddit, quem volt manus et mens;
Poscentique gravem persæpe remittit acutum:
Nec semper feriet, quodcumque minabitur, arcus.
Verum ubi plura nitent in carmine, non ego paucis
Offendar maculis, quas aut incuria fudit,
Aut humana parum cavit natura. quid ergo est?
Ut scriptor si peccat idem librarius usque,
Quamvis est monitus, veniâ caret; ut citharœdus
Ridetur, chordâ qui semper oberrat eâdem:
Sic mihi qui multum cessat, fit Chœrilos ille,
Quem bis terve bonum, cum risu miror; et idem
Indignor, quandoque bonus dormitat Homerus.

339. Vulg. Nec quodc. 353. est *deest*. 355. et cith. 358. terque

'Verum operi longo fas est obrepere somnum.'
Ut pictura, poësis: erit-quæ, si propius stes,
Te capiat magis; et quædam, si longius abstes:
Hæc amat obscurum; volet hæc sub luce videri,
Judicis argutum quæ non formidat acumen:
Hæc placuit semel; hæc decies repetita placebit.
O major juvenum, quamvis et voce paternâ
Fingeris ad rectum, et per te sapis; hoc tibi dictum
Tolle memor: certis medium et tolerabile rebus
Recte concedi: consultus juris, et actor
Caussarum mediocris; abest virtute diserti
Messallæ, nec scit quantum Cascellius Aulus;
Sed tamen in pretio est: mediocribus esse poëtis
Non homines, non Dî, non concessere columnæ.
Ut gratas inter mensas symphonia discors,
Et crassum unguentum, et Sardo cum melle papaver
Offendunt; poterat duci quia cena sine istis:
Sic animis natum inventumque poëma juvandis,
Si paullum summo decessit, vergit ad imum.
Ludere qui nescit, campestribus abstinet armis;
Indoctusque pilæ, discive, trochive, quiescit;
Ne spissæ risum tollant inpune coronæ:

360. Vulg. opere in longo

Qui nescit versus, tamen audet fingere. quid ni?
Liber et ingenuus; præsertim census equestrem
Summam nummorum, vitioque remotus ab omni.
Tu nihil invitâ dices faciesve Minervâ:
Id tibi judicium est, ea mens. si quid tamen olim
Scripseris, in Mæcî descendat judicis aures,
Et patris, et nostras; nonumque prematur in annum,
Membranis intus positis. delere licebit
Quod non edideris: nescit vox missa reverti.
Silvestres homines sacer interpresque Deorum
Cædibus et victu fœdo deterruit Orpheus;
Dictus ob hoc lenire tigres rabidosque leones.
Dictus et Amphion, Thebanæ conditor arcis,
Saxa movere sono testudinis, et prece blandâ
Ducere quo vellet. fuit hæc sapientia quondam,
Publica privatis secernere, sacra profanis;
Concubitu prohibere vago; dare jura maritis;
Oppida moliri; leges incidere ligno.
Sic honor et nomen divinis vatibus atque
Carminibus venit. post hos insignis Homerus,
Tyrtæusque mares animos in Martia bella
Versibus exacuit. dictæ per carmina sortes,
Et vitæ monstrata via est, et gratia regum

Pieriis tentata modis, ludusque repertus,
Et longorum operum finis: ne forte pudori
Sit tibi Musa lyræ solers, et cantor Apollo.
Naturâ fieret laudabile carmen, an arte,
Quæsitum est. ego nec studium sine divite venâ,
Nec rude quid possit video ingenium: alterius sic
Altera poscit opem res, et conjurat amice.
Qui studet optatam cursu contingere metam,
Multa tulit fecitque puer; sudavit et alsit;
Abstinuit venere et vino. qui Pythia cantat
Tibicen, didicit prius, extimuitque magistrum.
Nec satis est dixisse, Ego mira poëmata pango:
Occupet extremum scabies: mihi turpe relinqui est,
Et, quod non didici, sane nescire fateri.
Ut præco, ad merces turbam qui cogit emendas;
Adsentatores jubet ad lucrum ire poëta
Dives agris, dives positis in fenore nummis.
Si vero est, unctum qui recte ponere possit,
Et spondere levi pro paupere, et eripere artis
Litibus inplicitum; mirabor, si sciet inter-
Noscere mendacem verumque beatus amicum.
Tu seu donâris, seu quid donare voles cui;

410. Vulg. prosit 416. Nunc satis 418. plane n. 423. atris

Nolito ad versus tibi factos ducere plenum
Lætitiæ: clamabit enim, Pulcre, bene, recte;
Pallescet; super his etiam stillabit amicis
Ex oculis rorem; saliet; tundet pede terram.
Ut qui conducti plorant in funere, dicunt
Et faciunt prope plura dolentibus ex animo: sic
Derisor vero plus laudatore movetur.
Reges dicuntur multis urguere culullis,
Et torquere mero, quem perspexisse laborant,
An sit amicitiâ dignus. si carmina condes,
Numquam te fallant animi sub volpe latentes.
Quintilio si quid recitares, Corrige sodes
Hoc, aiebat, et hoc. melius te posse negares,
Bis terque expertum frustra? delere jubebat,
Et male ter natos incudi reddere versus.
Si defendere delictum, quam vertere, malles;
Nullum ultra verbum, aut operam insumebat inanem,
Quin sine rivali teque et tua solus amares.
Vir bonus et prudens versus reprehendet inertes,
Culpabit duros, incomtis adlinet atrum
Transverso calamo signum; ambitiosa recidet
Ornamenta; parum claris lucem dare coget;

431. Ut quæ conductæ 435. Vulg. laborent, 441. tornatos

Arguet ambigue dictum; mutanda notabit;
Fiet Aristarchus: non dicet, Cur ego amicum
Offendam in nugis? hæ nugæ seria ducent
In mala derisum semel, exceptumque sinistre.
Ut mala quem scabies aut morbus regius urguet,
Aut fanaticus error, et iracunda Diana;
Vesanum tetigisse timent fugiuntque poëtam,
Qui sapiunt: agitant pueri, incautique sequuntur.
Hic, dum sublimes versus ructatur, et errat,
Si veluti merulis intentus decidit auceps
In puteum, foveamve; licet, Succurrite, longum
Clamet, io cives: non sit qui tollere curet.
Si curet quis opem ferre, et demittere funem;
Quî scis, an prudens huc se projecerit, atque
Servari nolit? dicam: Siculique poëtæ
Narrabo interitum. Deus inmortalis haberi
Dum cupit Empedocles, ardentem frigidus Ætnam
Insiluit. sit jus, liceatque perire poëtis.
Invitum qui servat, idem facit occidenti.
Nec semel hoc fecit; nec si retractus erit jam,
Fiet homo, et ponet famosæ mortis amorem.

450. Vulg. nec dicet
461. Si quis curet Al. currat
462. Dejecerit,

Nec satis adparet, cur versus factitet; utrum
Minxerit in patrios cineres, an triste bidental
Moverit incestus: certe furit, ac velut ursus
Objectos caveæ valuit si frangere clathros,
Indoctum doctumque fugat recitator acerbus.
Quem vero arripuit, tenet, occiditque legendo,
Non missura cutem, nisi plena cruoris, hirudo.

NOTÆ BREVES

AD

CARMINUM

Lib. I.

i.

2. Virg. Geo. ii, 40. O decus, o famæ merito pars maxuma nostræ, Mæcenas.
3. *Sunt-quos* junctim enunciat *R. B.*, dissimulata distinctione; Vide vii, 5. Serm. i, iv, 24. ii, i, 1. iv, 47. Conf. Schediasm. de Metr. Terent. xvii, et Auctar. ad *R. P. Tracts*, p. 391.
4. Vide *R. B.* ad Lucan. Phars. ii, 394.
5. *Evitata.* "Jam quæritur, HUNC et ILLUM unde pendeant, et cuinam verbo connectantur. Aut enim hæc structura est, *Juvat hunc, illum;* aut ista est, *Evehit hunc, illum:* aut illa denique, *Dimoveas hunc, illum:* postrema forte præ aliis tibi arriserit: *Numquam*, inquis, *dimoveas* HUNC amplissimis honoribus auctum, ILLUM totius Africæ prædia possidentem, ut mutato vitæ instituto *Mercatores* esse velint: hoc quidem est ineptum prorsus et inficetum. Sed fortasse jam alteram mavis constructionem (quæ *Rutgersii* conjectura erat; et itidem *Isacii Pontani*, narrante et plaudente magno *Gatakero* Advers. Posth. c. xvi.) ut distinctione constituta post *Palma nobilis*, EVEHIT ad sequentia referatur. *Evehit ad Deos* HUNC, si honores consequitur:

si divitias, ILLUM. Sed et hæc constructio non uno nomine displicet. Quam violentum enim et coactum, ut PALMA divellatur ab EVEHIT, cum ipsa orationis series artissime ea connectat? Quam jejunum porro et aridum, omnique Venere spoliatum, *Palma nobilis;* nisi reliqua subjunxeris? Illud EVEHIT quoque, ut verbi impersonalis hic vice fungatur, quis patienter ferat? Denique unde datum sumis, ut qui magnam vim frumenti in horreis suis occultaverit, continuo ea de caussa ad *Deos immortales evehi* dicatur? Restat tertia, *Juvat* HUNC, si honoratus est; *Juvat* ILLUM, si dives. Recte sane: nisi vetaret hoc emendati sermonis lex et consuetudo. Cum enim integra sententia, *Palmaque nobilis Terrarum dominos evehit ad Deos,* inter verba illa interveniat, numquam ullis machinis efficies, ut τὸ JUVAT per sententiæ istius intervallum ad HUNC usque rite transduci possit." *R. B.* "Nequaquam, bone Horati, hoc juvat, nisi adjicias, quo eventu, quo successu hunc collegerint pulverem, cum victi ac superati æque pulvere sint conspersi, quam Victores. Alibi sane fuisti cautior, Carm. II, i, 22. ubi, *magnos duces* non *indecoro pulvere sordidos,* signate et adjecto epitheto, ut qualem pulverem intelligeres nimirum, scirent omnes, commemoras. Ne dubita, quin Poeta ita scripserit: SI *vitata—metaque fervidis* SI VITATA *rotis, palmaque nobilis Terrarum Dominos evehit ad Deos. Hunc juvat,* SI— : *Illum juvat,* SI—. *Sunt quos pulverem Olympicum juvat collegisse. Si* nimirum et *meta vitata fervidis rotis,* et *palma nobilis* eos *ad Deos terrarum dominos evehit;* nam nisi hic successus Olympicorum curriculorum fuerit, tantum abest, ut juvet currendo pulverem collegisse, ut nullus dolor potuisset esse major. Nimirum scriptum olim erat neglecta priore litera *i vitata,* quod cum nihili esset, mutatum in *evitata,* cum potius τὸ

S appingi vel adscribi debuisset." WITHOFIUS in Spec. Gunther. pp. 54, 55. Conf. *R. P. Tracts*, p. 309. "Hoc totius orationis filum, hæc carminis mens est; de Pindaro, ut videtur, adumbrata, cujus hæc exstant apud Sextum Empiricum Pyrrh. Hypot. p. 18. Ἀελλοπόδων μέν τινας εὐφραί-Νουσιν ἵππων τιμαὶ καὶ στέφανοι· Τοὺς δ' ἐν πολυχρύσοις θαλάμοις βιοτά. Τέρπεται δὲ καί τις ἐπ' οἶδμ' ἅλιον Ναΐ θοᾷ σῶς διαστείχων." *R. B.* Solonis Fr. v, 43. Σπεύδει δ' ἄλλοθεν ἄλλος. ὁ μὲν κατὰ πόντον ἀλᾶται Ἐν νηυσὶν, χρήζων οἴκαδε κέρδος ἄγειν. Lucian. de Gymnas. II, 890. τὸν δὲ καὶ νικήσαντα αὐτῶν, ΙΣΟΘΕΟΝ — νομιζόμενον.

10. *Vertitur* pro *verritur* Codex Altorf. apud *Janum*, quod verbo notasse satis erat: conf. Tibull. II, ii, 5, 6.

16, 17. *Otia* et oppidi Laudat *tuta* sui: Ovid. Trist. IV, 39. Et petere Aoniæ suadebant *tuta* sorores *Otia*, judicio semper amata meo. *R. B.* Cur. Novissimæ.

21. Il. B, 307. καλῇ ὑπὸ πλατανίσκῳ ὅθι ῥέεν ἀγλαὸν ὕδωρ· Moschus Id. v, 11. ὑπὸ πλατάνῳ βαθυφύλλῳ, Plato Phæd. III, 230. B. Νὴ τὴν Ἥραν, καλή γε ἡ καταγωγή· ἥ τε γὰρ πλάτανος αὕτη, μάλα ἀμφιλαφής τε καὶ ὑψηλὴ, τοῦ τε ἄγνου τὸ ὕψος καὶ τὸ σύσκιον, πάγκαλον, καὶ ὡς ἀκμὴν ἔχει τῆς ἄνθης, ὡς ἂν εὐωδέστατον παρέχοι τὸν τόπον. ἥγε αὖ πηγὴ χαριεστάτη ὑπὸ τῆς πλατάνου ῥεῖ μάλα ψυχροῦ ὕδατος, ὥς γε τῷ ποδὶ τεκμήρασθαι. νυμφῶν δέ τινων καὶ Αχελώου ἱερὸν ἀπὸ τῶν κορῶν τε καὶ ἀγαλμάτων ἔοικεν εἶναι. εἰ δ' αὖ βούλει τὸ εὔπνουν τοῦ τόπου ὡς ἀγαπητόν τε καὶ σφόδρα ἡδύ. θερινόν τε καὶ λιγυρὸν ὑπηχεῖ τῷ τῶν τεττίγων χορῷ.

22. Lucret. II, 29, 30. Virg. Buc. I, 51, 52. *R. B.* ad Manil. II, 253.

25. Epod. XVI, 8. Parentibusve *abominatus* Hannibal.

26. Callim. Epigr. XXXIII. Ὠγρευτὴς, Ἐρικυδὲς, ἐν οὔρεσι

πάντα λαγῶον Διφᾷ, καὶ πάσης ἴχνια δορκαλίδος, Στίβῃ καὶ νιφετῷ κεχαρημένος· R. B. κεχρημένος vulgo. Eur. Or. 1120. *κεχαρμένην*, ad Ph. 488. *κεχρημένην* edidit *R. P.*

29. *Te*, quam suboluit *Rutgersius*, protulit *Harius* (*Scripture vindicated*, p. 263.); *Me* Zarottus 1474. et editiones omnes; "i. e. *pari gaudio afficiunt ac si inter Deos versarer*, vel, *tali gaudio afficiunt, ut inter Deos versari me putem*. Inurbanus fuisset atque *ἀπειρόκαλος* Horatius, si his verbis ad Mæcenatem usus esset, multum supra doctorum ederas dignitatis fastigio eminentem. Quid? quod hedera coronari non excellentis doctrinæ aut ingenii indicium, sed omnibus doctis commune est. Propertius II, iv, 26. *Rusticus hæc aliquis tam turpia prælia quærat, Cujus non hederæ circuiere caput.*" Musgravius ad Soph. El. 151.

30. Notet lector vim verbi *miscet* ex Græca imitatione fluxisse. Pind. Olymp. I, 34. *Κράτει δὲ προσέμιξε δεσπόταν. H. Wagner.* in Bibl. Crit. P. iv, p. 90. Pyth. x, 65. *οὔτε γῆρας κέκραται ἱερᾷ γενεᾷ.*

35, 36. Ovid. Met. VII, 60. *Æsonidem mutasse velim: quo conjuge felix Et Diis cara ferar, et vertice sidera tangam.* Si addicerent codices, versus tanquam adulterinos, et orationis ductum oppugnantes, furcillis ejicerem.

ii.

3. Theogon. 72. *αἰθαλόεντα κεραυνόν.*

5—12. A, P. 29, 30. *Qui variare cupit rem prodigialiter unam,* Delphinum silvis adpingit, fluctibus aprum. Huic panno satis superque astipuleris Ovidiano isto, Met. I, 296. *Hic piscem summa deprendit in ulmo.*

18. *R. B.* ad Manil. IV, 423.

iii.

1. Il. Γ, 428. ὡς ὤφελες αὐτόθ' ὀλέσθαι· *Miltonus* P. A. III, 35. So *were I equalled with them in renown.* Eur. Hel. 147. Bacch. 400.

4. Odyss. K, 20. ἀνέμων κατέδησε κέλευθα.

5. Callim. Fr. CXXVI. Δέσποιναι Λιβύης Ἡρωΐδες, αἱ Νασαμώνων Αὖλιν, καὶ δολιχὰς θῖνας ἐπιβλέπετε, Μητέρα μοι ζώουσαν ὀφέλλετε.

8. Il. Ω, 205. σιδήρειόν νύ τοι ἦτορ. Athen. XIII, 601. D. Pindar. ἐξ ἀδαμάντος ἢε σιδάρου κεχάλκευται μελαίναν καρδίαν *H. W.* Æschyl. P. V. 250. σιδηρόφρων τε κἀκ πέτρας εἰργασμένος.

16. Callim. ad Del. 110. Κοιμῆσαι μέγα χεῦμα· alias στορέσαι usurpatur.

18. "Pro *intrepido vultu* occurrit apud Lucanum IX, 904. *Qui potuere pati radios et* LUMINE RECTO *Sustinuere diem*, quem nimis serviliter imitatur Claudianus Præf. ad III. Consulat. Honorii. *Et* RECTO *flammas imperat* ORE *pati.* Hæc addas iis, quæ vir summus Bentleius congessit ad Horat. Carm. I, 3, 18. Quod ibi Hesychio restituit, ἀτάρμυκτον quam proxime habet codex unicus a Schowio collatus." *R. P.* ad Hec. 966=958. Lex. Sangerm, p. 452. Ἀσκαρδαμυκτὶ ὁρᾷν: μὴ καταμύοντα: Ἀριστοφάνης [Equit. 292.] βλέψον εἰς ἐμὲ ἀσκαρδαμυκτί (sic); paullo aliter 1239. Κλέπτων ἐπιορκεῖν, καὶ βλέπειν ἐναντίον. Med. 470. φίλους κακῶς δράσαντ' ἐναντίον βλέπειν, Heracl. 943. καὶ τλῆθι τοὺς σοὺς προσβλέπειν ἐναντίον Ἐχθρούς. Conf. ad *Daw.* Misc. Crit. p. 288.

19. *turgidum.* fluctuavit *R. B.* propter Sen. Agam. 66. *Non. Euxini turget ab imis Commota vadis unda.*

23. *tamen, quidem* significare contextus satis docet. *D. R.* ad Rut. Lup. p. 51.

25. Propertius IV, v, 13. a *Valckenærio* emendatus, Ausa ex *cantatæ leges imponere Lunæ.*

34. *Expertus 'st* maluit *Harius* Ep. Cr. p. 93.

iv.

1. Vide Terentianum Maurum p. 109.

5. Homerid. hymn. IX, 1. Κυπρογενῆ Κυθέρειαν ἀείσομαι— Ven. 1. ἔργα πολυχρύσου Ἀφροδίτης Κύπριδος. Sic passim, Παλλὰς Ἀθηναίη. *D. R.* Ep. Cr. p. 51.

7. *terras* habet cod. Altorf., quod *Jano* magis poeticum videtur. *H. W.*

8. *urit*—id est, πυροδαισίους sive πυριδείπνους reddit. *And Vulcan burns his house about his ears. Toup.* ad Suid. II, p. 574.

13. *Enter the hut, and force the guarded gate.* Ode to Solitude apud *Dodsley.*

v.

Conf. Miltoni carmina minora, p. 363. ed. nov. *T. Warton.*

vi.

2. *alteri* conjecit *Marklandus* ep. Cr. p. 107. "Male" *R. B.* ad. l.; *æmulo* placuit *Atterburio* Adventurer No. 58. Perperam; Dionysius Halicarnassensis de admir. vi dicendi in Demosth. T. VI, p. 970. ed. Reisk. (II, p. 272, 32. ed. Hudson.) Καὶ τοσαύτην ἐκμηκύνας [Plato] περίφρασιν, ὀλιγίστοις ὀνόμασι δυναμένου περιληφθῆναι πράγματος, ἐπιλαμβάνεται τῆς ἀκαιρίας αὐτὸς αὑτοῦ, καὶ φησί· Σιγῇ τοίνυν μου ἄκουε. τῷ ὄντι γὰρ θεῖος [ἔοικεν] εἶναι ὁ τόπος.

ὥστ' ἐὰν ἄρα πολλάκις νυμφόληπτος γένωμαι, προϊόντος τοῦ λόγου, μὴ θαυμάσῃς. τὰ νῦν γὰρ οὐκέτι πόῤῥω διθυράμβων φθέγγομαι ΤΑΔ' ΟΥΧ Υπ' ἄλλων ΑΛΛΑ τοῖς αὐτῶν λογοῖς ἁλισκομεθα (πτερ … σ) ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΡΑΓΩΔΙαν, δαιμονιώτατε Πλάτων, διθυράμβων ψόφους καὶ λήρους ἠγαπηκότες. Eustath. ἰλ. ζ. p. 632, 35 = 489, 2. *R. P.* ad Med. 139, 140. VIII. Aristoph. Av. 1437. Νῦν τοι λέγων πτερῶ σέ. Heliodor. Æthiop. II, 120. 'Αλλὰ τὸ χαλεπώτατον, ΤΟΙΣ ΕΜΟΙΣ, τὸ τοῦ λόγου, κατ' ἐμοῦ κέχρηται ΠΤΕΡΟΙΣ. *Miltonus* P. L. I, 14. *That with no middle flight intends to* SOAR *Above th' Aonian mount.*

7. Æschyl. Suppl. 460. Αἰνιγματῶδες τοὔπος, ἀλλ' ἁπλῶς φράσον. *Abresch.* ad Cattier. de admirab. p. 99. P. V. 631. Οὐκ ἐμπλέκων αἰνίγματ', ἀλλ' ἁπλῷ λόγῳ, etc. Eur. Ph. 479. ἁπλοῦς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔφυ Schol. ad Plat. p. 190. Menander apud Lex. Sangerm. p. 376. Εἰ τὰς ἀληθείας ἁπλῶς τίς σοι λέγει. Xenoph. Anab. v, p. 419. ed. Cantab. 'Απλοῦς μοι, ἔφη, ὁ λόγος. Auctor Rhesi 395. φιλῶ λέγειν Ταληθὲς ἀεὶ κοὐ διπλοῦς πέφυκ' ἀνήρ 423. εὐθεῖαν λόγων Τέμνων κέλευθον, κοὐ διπλοῦς πέφυκ' ἀνήρ.

13. "Si poëtarum nemo præstare id potest, quo modo sanæ mentis erit Agrippa, qui id ab Horatio efflagitat quod fieri ab homine vel præstantissimo non potest? si autem pro QUIS legerimus IS, omnia plana sunt et perspicua; omnia inter se mire cohærent." *Joseph Valart.* Il. K, 136. χαλκοχίτωνα *H. W.*

16. Il. E, 1. 'Ενθ' αὖ ΤυδεϜίδῃ Διομήδεϊ Παλλὰς 'Αθήνη Δῶκε μένος 438, 459. δαίμονι Ϝῖσον *H. W.*

18. *Sectis:* "ordo est, *acrium in Juvenes unguibus sectis;* quam vulgatam lectionem emendationi nostræ præferunt omnes, ut narrat Mossius. *R. B.* Cur. Nov. At *Tiberius Hem-*

sterhusius, teste *H. W.*, Bentleii *κατόρθωμα* adolescentibus in exemplum certæ critices proponere solebat. Conf. Propert. III, viii, 6. et *D. R.* Ep. Cr. I, pp. 73, 74.

vii.

2. Liv. XXXIII, xxxii. "per opportunitatem loci per *duo diversa maria* omnium Græcorum undique conventus erat."

5. Virg. Buc. II, 60. *Pallas quas condidit* arces, *Ipsa colat.*

6. "hoc est, ex Athenis celebratis, quæ sempiternam in arce oleam, ab ejus præside editam, tenere putabantur. Perappositi sunt *Lucretii* versus [I, 927. et IV, 3.] ab *Horatio*, si BENTLEIUM iis abusum sequimur, expressi—Pluribus verbis in re perspicua non utar. Creberrime autem voces *inde* et, *unde*, confunduntur. v. *Drakenborch.* ad *Liv.* XXXIX, xxxiii, 3. Hæc confusio caussa corruptionis esse potuit, præsertim in prima versus litera. Forsitan et illud INDEQUE, librarios aut imperitos correctores sic offendit, ut pro eo, quod magis usitatum esset, UNDIQUE, reponerent, ET, adjecto, quod contextus carminis requireret." *Schraderi* Emendat. pp. 76, 77. Conf. (*J. Valart.* PR. ad Hor. vii.) *Jonesius* ad l. Auctor Herc. Œt. 1640, 1. *Et brevior ilex* silva, *contexit pyram Populea silva*, frondis *Herculeæ* nemus. Lege et distingue, *Et brevior ilex* summam *contexit pyram Populea silva*, frontis *Herculeæ* decus. *R. B.* et *Markl.* ad Stat. III, i, 185.

9. Il. Γ, 75. Ἄργος ἐς ἱππόβοτον Eur. Iph. T. 700. Ὅταν δ' ἐς Ἑλλάδ', ἵππιόν τ' Ἄργος μόλῃς. Schol. ad Pind. Ol. XIII, 27. *R. P.* Theocr. Id. XXIV, 121. Ἄργει ἐν ἱπποβότῳ κειμήλια· Soph. El. 9. φάσκειν Μυκήνας τὰς πολυχρύσους ὁρᾶν.

15. Vide *J. Valart.* PR. iii.

22. Eur. Helen. 86. φυγὰς πατρῴας ἐξελήλαμαι χθονός.
27. Eur. Hypsipile fr. ἄελπτον οὐδὲν, πάντα δ' ἐλπίζειν χρεών.
30. Odyss. M, 271. Κέκλυτέ μευ μύθων, κακά περ πάσχοντες, ἑταῖροι.
31. Ibid. 292. Δόρπον θ' ὁπλισόμεσθα, θοῇ παρὰ νηῒ μένοντες· Ἠῶθεν δ' ἀναβάντες ἐνήσομεν εὐρέϊ πόντῳ,

viii.

2. cur *properas* Withof. in Spec. Gunther. p. 55.

ix.

1. Alcæus apud *R. B.* Ὕει μὲν ὁ Ζεὺς, ἐν δ' ὀρανῷ μέγας Χειμὼν, πεπάγασιν δ' ὑδάτων ῥοαί.
5. Alcæus κάββαλε τὸν χειμῶν', ἐπὶ μὲν τιθεὶς Πῦρ, ἐν δὲ κίρναις Ϝοῖνον ἀφειδέως Μελιχρόν·
9. Odyss. T, 502. ἐπίτρεψον δὲ θεοῖσιν. *H. W.*
18. *cantus et alea,* Dr. *Byrom.* Anal. Gr. I, 162. Πίνωμεν, παίζωμεν, ἴτω διὰ νυκτὸς ἀοιδή. Epod. XIII, 17. *omne malum* vino cantuque *levato.* conf. Epist. II, ii, 56.

x.

4. Conf. Pindarum apud *R. B.*

xi.

4. sit *melius*—"h. e. judica, æstima melius esse." *G. Best,* de rat. emend. Leges, p. 199.

xii.

1—3. Pindar. Olymp. II, 1—3.

4. Anal. Gr. II, 95. XIV. *Παντοίων στομάτων λάλον εἰκόνα, ποιμέσιν ἡδὺ Παίγνιον, ὅσσα λέγεις, ταυτὰ κλύων ἄπιθι.* *S. Weston.*

12. Præceserant v. 8. *silvæ;* in his autem silvis erant *quercus;* nec is erat Horatius qui bis idem diceret. Carm. III, xi, 13. *Tu potes* tigres *comitesque silvas Ducere* [A. P. 393. *Dictus hob hoc lenire* tigres,] Virg. Geo. IV, 510. *Ducentem* tigres, *et agentem carmine quercus.* Ergo heic legendum esse opinor *Ducere tigres. J. Valart.* Pr. vii, viii. *cautes* conjecit *Jortinus* nostras.

19. Æn. v, 320. Proximus huic, longo sed proximus intervallo.

21, 22. Homerid. h. ad Dian. 9. *θηρῶν ὀλέκουσα γενέθλην. H. W.*

23. Soph. Phil. 105. *Ἰοὺς ἀφύκτους.* Eur. Med. 531. *τόξοις ἀφύκτοις τοὐμὸν ἐκσῶσαι δέμας.* 634. *ἄφυκτον οἰστόν.* Hipp. 1420. *τόξοις ἀφύκτοις τοῖσδε τιμωρήσομαι.* Seneca Hipp. 56. [Dianæ] certis *Petitur telis fera.* Valck. ad Hipp. l. c.

25, 6. Il. Γ, 237.

29—32. Theocr. Id. XXII, 19, 20. *Αἶψα δ' ἀπολήγοντ' ἄνεμοι, λιπαρὰ δὲ γαλάνα Ἀμπέλαγος· νεφελαὶ δὲ διέδραμον ἄλλυδις ἄλλαι.*

35. *dubito;* "anne cantans *Nobile letum, Regulum.*—Post hos, inquit, Deos et Deorum filios Romanis faventiores *dubito;* Romulumne *an* Numam Pompilium Tarquiniumve Priscum ejusque magnificentiam *memorem, anne* vero *Attilium Regulum referam,* ejus nobile letum videlicet *cantans,* quod imprimis in historia Romana memorabile est, ut et Scauros, Paulum, Fabricium, ceterosque hujusmodi publicæ salutis ac patriæ custodes principesque. Jam Reguli letum memoratur, uti par erat. Cum contra absurdissime alterius cujuspiam mors nominata fuisset, nec quicquam de Regulo, hujus causa præcipue commemorando tale additum esset. Ipse

Horatius Lib. III, Od. v. late docet et indicat, quanta gloria illud Reguli letum judicaverit esse dignum. *Cantans—Cātans—Catonis; anne* Ausonius legisse videtur Profess. VIII. a *R. B.* citatus." *Withofius* ad Disticha, 517.

43. Catullus XXVIII, 2. Aptis *sarcinulis et expeditis.*

45. Il. Σ, 56. *ὁ δ' ἀνέδραμεν ἔρνεϊ Fῖσος* Eur. Hec. 20. *τροφαῖσιν, ὥς τις πτόρθος, ηὐξόμην τάλας.* Lex. Sangerm. p. 395. *'Ανέδραμεν: ἀντὶ τοῦ ηὐξήθη.* Catull. Carm. Nupt. 40. *Ut flos in septis* secretus *nascitur hortis, Ignotus pecori, nullo contusus aratro, Quem mulcent auræ, firmat sol. educat imber.* Shakspere, Henry V. A. I, i. *Grew like the summer grass, fastest by night,* Unseen yet crescive *in his faculty.*

48. Juliani Epist. XIX, 387. A. *Σαπφὼ τὴν Σελήνην ἀργυρέαν φησὶ, καὶ διὰ τοῦτο τῶν ἄλλων ἀστέρων ἀποκρύπτειν τὴν ὄψιν.* Æschyl. Septheb. 385. *Λαμπρὰ δὲ πανσέληνος ἐν μέσῳ σάκει, Πρέσβιστον ἄστρων, νυκτὸς ὀφθαλμὸς πρέπει.*

xiii.

2. Vide *Withofii* Spec. Gunther. p. 56.

4. Sappho Fr. I, 5. *τὸ μοὶ 'μὰν Καρδίαν ἐν στάθεσιν ἐπτόασεν* unde Horatius colorem duxit. *H. W.* Theocr. Id. XI, 15, 16. *ἔχων ὑποκάρδιον ἕλκος Κύπριδος ἐκ μεγάλας, ἅ οἱ* ἩΠΑΤΙ *πᾶξε βέλεμνον.* Plaut. Curcul. II, i. *lien necat, renes dolent, Pulmones distrahuntur, cruciatur* JECUR. Conf. VALCK. ad Hipp. 1070. *Toup.* ad Longin. p. 302.

16. *Quinta parte* haudquaquam Anglice *quintessence.* "Gesner is right, *the fifth part of all her nectar.* Each god was supposed to have a given quantity at his disposal; and to bestow the fifth, or the tenth part of this on any individual was a special favour. *R. P.* Correct Gesner's (i. e. Mar-

cilius') reference. Athen. II, p. 39. B. Schol. Pind. Pyth. IX, 113." *P. P. D.* in Auctar. (to *Tracts*, p. 391.).

17. Odyss. E, 306. Τρὶς μάκαρες Δαναοί—*R. P.* Pr. ad Eur. xxviii = xxx.

xiv.

1—9. Conf. Alcæi fragm. II. apud *Blomfield.* in Mus. Crit. No. IV, pp. 423, 4.

13. *jactes* tu *generis nomen* inutile, habet Cod. Lips. 4. apud *Janum.*

16. Eur. Med. 405. οὐ γέλωτα δεῖ σ' ὄφλειν conf. 1045.

xv.

31. "Quod vir magnus, Julius Scaliger, se ex toto Galeno negavit capere posse. Epicrates, aut nescio quis poeta apud Pollucem Ὅταν γάρ, οἶμαι, λευκὸς ἄνθρωπος, παχύς, Ἀργὸς λάβῃ δίκελλαν, εἰωθὼς τρυφᾷν· Πενταστάτηρον, γίγνεται τὸ πνεῦμ' ἌΝΩ. *R. B.* epist. ad Th. p. 82 = 282.

35. *Post* denas *hiemes* conjecit Markland. ad Stat. p. 247. 1.

36. "Nec tamen dubitari potest, quin brevis sit postrema vocis, *ignis*, syllaba. Libens igitur, æque ac *Cuningamius*, accipio, quod alios dare codices *Glareanus* olim monuit, *uret Achaicus Ignis* Pergameas *domos:* non *Dardanias*, aut *barbaricas;* quæ conjecturæ apud *Jonesium* reperiuntur. *Schrader.* Præf. ad Emendat. P. xxii.

xvi.

5. *adyti T. H.* probante *Valckenærio* ad Herodot. v, 5.

xvii.

23. Æschyl. Suppl. 630. Τὸν ἄχορον βοὰν Κτίσαι μάχλον Ἄρην, 672. Μηδέ τις ἀνδροκμὴς Λοιγὸς ἐπελθέτω Τάνδε πόλιν δαΐζων, Ἄχορον ἀκίθαριν, Δακρυογόνον Ἄρην, Βοάν τ' ἔνδημον ἐξοπλίζων. Eur. Herc. Fur. 889. Κατάρχεται χόρευμα τυμπάνων ἄτερ. Οὐ Βρομίῳ κεχαρισμένα θύρσῳ. Ἰὼ δόμοι πρὸς αἷματ', Οὐχὶ τᾶς Διονυσιάδος Βοτρύων ἐπὶ χεύμασι λοιβᾶς. Ph. 796. Ὦ πολύμοχθος Ἄρης, τί ποθ' αἵματι Καὶ θανάτῳ κατέχει, Βρομίου παράμουσος ἑορταῖς; Aristot. Rhet. III, ix, p. 138, 25. Ἡ ἀσπὶς, φαμὲν, ἐστὶ φιάλη Ἄρεος, καὶ τόξον, φόρμιγξ ἄχορδος. VALCK. ad Ph. l. c.; conf. *T. H.* ad Lucian. I. p. 698.

xviii.

1. Alcæus apud Athen. x, 430. C. 6. Μηδέν γ' ἄλλο φυτεύσῃς πρότερον δένδρεον ἀμπέλω. Vide *R. B.* viro summo *T. H.* p. 104=307. "Quidam ex hoc Alcæi versu, quem Horatius interpretatus est, annotavit, πρότερον dativum loco genitivi habere per ἀντίπτωσιν: non animadvertens ἀμπέλω, Dorice dictum, esse pro ἀμπέλου." *H. Stephanus.* Conf. Valck. ad Herodot. VIII, 109. "Sic male Ἀΐδᾳ legitur in Epigrammate apud Suidam pro Ἀΐδα ut habet ed. Med. Vide *Toup.* Cur. Noviss. p. 24." *R. P.* Advss. p. 119. Plutarch. Vit. Niciæ, p. 382. ed. Froben. lege, ἘΚ Κέω λελοιδόρηται Etym. M. v. Λόγχας μ. Ἐκ τῆς Τέω—.

xxi.

1. "Carmen hoc perperam *Sæculare* vocant viri doctissimi, et ad Horatii annum XLIX. referunt, ringente Suetonio, qui tres

Carminum libros *longo intervallo* eum annum præcessisse testatur. Atqui nihil quicquam hic de *Sæcularibus* ludis proditur; sed aut ad Dianæ aut Appollinis festum spectat, quorum illud mense Augusto, hoc Julio singulis annis celebrabatur. Eodem pertinet Catulli carmen XXXV, *Dianæ sumus in fide;* quod *Sæculare* etiam a viris doctis pessime inscribitur; cum nihil ibi de *Sæculo* habeatur, isque diu diem obierit ante Ludos Augusti Sæculares." RICARDUS BENTLEIUS.

14. "*Misera* quidem *fames est*, sed *Populo* non Principi: delenda ergo conjunctio *et* ante *Principe*, legendumque (*a Populo, Principe* Cæsare.") *J. Valart.* PR. viii. E conjectura SCALIGERI.

xxii.

6. Æschyl. P. V. 20. *Προσπασσαλεύσω τῷδ' ἀπανθρώπῳ πάγῳ.*

16. Pind. Pyth. I, 36. *κίων δ' Οὐρανία συνέχει, Νιφόεσσ' Αἴτνα, πάνετες Χιόνος ὀξείας τιθήνα.*

xxiii.

1—3. Vide Anacreon. apud *R. B.*

5. "SUUS horror, non ab aura excitatus." *R. B.* ad Lucan. III, 411. Conf. quoque *R. B. Grævio*, pp. 129, 130.

xxiv.

2. Æn. IV, 490. Testor cara deos, et te, germana, tuumque Dulce caput.

6. Incertus apud Stob. IX. *Λιπαροθρόνους τ' ἀδελφὰς Δίκαν καὶ στεφανηφόρον Εἰράναν Darnaud* de Diis Par. pp. 50, 103.

Sil. Ital. II, 486. *Ante Jovem generata, decus Divumque hominumque, Qua sine non tellus pacem, non æquora norunt,* Justitiæ consors, *tacitumque in pectore numen.*

XXV.

20. *Boissonadus* ad Philostr. Her. p. 481.

XXVI.

10. *Crescunt* Cod. Grævianus.

XXVIII.

1. Aristoph. Acharn. 3. "Ἃ δ' ὠδυνήθην, ψαμμοκοσιογάργαρα. Macrob. Saturn. v, xx. ψαμμοκόσια autem pro *multis* Varro sæpe in Menippeis suis posuit: sed Aristophanes adjecit *Gargara* ad significationem numerositatis innumeræ." Dixerat Eupolis ἀριθμεῖν θεατὰς ψαμμοκοσίους. *Brunck.* Ὁρῶ δ' ἄνωθεν γάργαρ' ἀνθρώπων κύκλῳ. Ἔνδον γὰρ ἡμῖν ἐστὶν ἀνδρῶν γάργαρα.

3. "ἐλίγη κόνις· τόσον χθονός· non humo conditum *Archytæ* naufragi jacebat cadaver. Soph. Œd. Col. 788. χθονὸς λαχεῖν τοσοῦτο γ', ἐνθανεῖν μόνον. Eur. Ph. 1463. Ὡς τοσόνδε γοῦν τύχω Χθονὸς πατρῴας, κεἰ δόμους ἀπώλεσα. Anthol. III. c. vi, 57 = An. Gr. I, 238. Φεῦ, οὗτος γαίης ὅσσον ἔχει μόριον c. XXV, 2 = An. Gr. II, 25. Ἴσθ' ὅτι κεύθει Καὶ Θέτιδος γαμέταν ὁ βραχύβωλος Ἴκος." VALCK. ad Ph. l. c. *Pulveris munera*—pulvis ipse interpretatur *Janus.* At reclamant verba, v. 36., quibus qui parebant, pulveris jactus inhumato afferebant verum munus, eo profuturum, ut sensim obrutus inhumaretur. Vide Prop. III, v, 37. *Markl.* Ovid. Met. XIII, 296. Lucret. 1, 32. per *munera*

belli, bellici labores intelliguntur: *munera næniæ* infra, II, i, 38., non tam nænia ipsa, quem leges et modi næniæ sunt. INCERTUS.

5. *profundum* maluit nescio quis. Plato Tim. p. 530. E. Læmar. *Γῆν δὲ, τροφὸν μὲν ἡμετέραν, εἱλουμένην δὲ περὶ τὸν διὰ παντὸς πόλον τεταμένον, φύλακα καὶ δημιουργὸν νυκτός τε καὶ ἡμέρας ἐμηχανήσετο, πρώτην καὶ πρεπεσβυτάτην σωμάτων ὅσα ἐντὸς οὐρανοῦ γέγονε. ἰλλομένην* Codices quidam. Vide disputationem de *ἴλλειν Simplicii* in *Aristot.* de Cœlo p. 125. b. et de *διττογαφίᾳ D. R.* et *T. H.* ad Tim. pp. 69—72. Aristoph. Nub. 759 (762.). Μὴ *νῦν περὶ σαυτὸν ἴλλε τὴν γνώμην* Cod. RAV., ubi legendum *εἶλε* ex Suida mihi innuit Vir præstantissimus, quem vide ad l. apud *P. P. D.*

36. Soph. Ant. 256. *Λεπτὴ δ', ἄγος φεύγοντος ὥς, ἐπῆν κόνις.* Æn. VI, 364. *Eripe me his, invicte, malis; aut tu mihi terram Injice, namque potes.* Vide *R. B.* ad Lucan. VIII, 761.

XXX.

8. Med. 832, 839, 40. *τὰν Κύπριν κλῄζουσιν*—*Τᾷ σοφίᾳ παρέδρους Πέμπειν ἔρωτας, Παντοίας ἀρετᾶς ξυνέργους.* Apul. Met. VI, p. 175. *Tunc ovans ilico, comitante etiam* Mercurio, Venus *cælo demeat, et ei sollicite serit verba: frater Arcadi, scis nempe sororem tuam* Venerem *sine* Mercurii præsentia nil usquam fecisse.

XXXI.

3. opimas *Markland.* ad Stat. IV, vi, 65.

XXXII.

1. "*Poscimur, si quid*—Ita olim de industria correximus.

Quod postea et librorum veterum et doctorum virorum concensu receptum est." *Scal.* App. p. 364. *R. B.* accedo.

11. Plautus Pœnul. v, ii, 153. *Specie venusta,* ore æque ac *oculis pernigris.* Lege, crine atque *oculis p. R. B.*

xxxiv.

8. ΕΛΑΣΙΒΡΟΝΤΑ. ἐλαυνόμενα, ὡς αἱ βρονταί. ἐπεὶ δοκεῖ ὄχημα τοῦ Διὸς ἡ βροντὴ εἶναι. Hesychius.

xxxv.

5. "*Colonus ruris* est quasi dicere *nauta maris.* Ponenda est distinctio post *prece,* et post *ruris,* ante quam vocem repetenda est *dominam;* i. e. *pauper colonus sollicita prece ambit te dominam ruris; quicunque* &c. (i. e. nauta) *te dominam æquoris.*" *Markland.* in expl. Auct. p. 254.

13. "*Alluding, perhaps, to the figure of* Security *on ancient coins, who is usually represented leaning on a* pillar." Addison.

15. Æn. VII, 693. *desuetaque bello Agmina ad arma vocat subito, ferrumque retractat.*

22. i. e. nec se comitem abnegat amicis suis. *Gesner.*

25. Soph. Aj. 439. Οὐδ' ἔργα μείω χειρὸς ἀρκέσας ἐμῆς, Ἄτιμος Ἀργείοισιν ὧδ' ἀπόλλυμαι. Eur. Ph. 414. τὰ φίλων δ' οὐδὲν, ἤν τις δυστυχῇ.

xxxvi.

versus 15, et 16, visi sunt post [ante] duodecimum collocandi. *J. Valart.* Pr. v.

XXXVII.

1. Athen. x, 430. C. Alcæus: Νῦν χρὴ μεθύσκειν καὶ χθόνα πρὸς βίαν Παίειν *R. P.* Advss. p. 118.

4. "Forte punctum ponendum est post *tempus*, et *erat* cum nefas conjungendum. If the punctuation be admitted, *Saliaribus* will be disjoined from *dapibus*, and left without a substantive; we read *Saliaria sacra, saliares epulæ, saliares cœnæ,* but I do not remember the word used elliptically—we read also of *Cerealia, Floralia, Bacchanalia*, where *festa* is understood. But *Saliaria* belongs to a different class of words." S. Parr.

10. *Semivirorum* Cod. Vossianus; unde aliud quiddam olim extitit, cui talis explicatio congruat. Fortasse lectio vulgata e siglorum usu orta est: *R. B.* conjectura melioris desiderium parum levat. In notis *R. B.* citat in illo Divi Apostoli ex Epimenide petito κακ' ἐλέγχεα, quod Homericum est, pro κακὰ θηρία edd., et *R. B.* de Pseudo-Phalar. p. 331.

24. *ire paravit* L. Bosius; *reseravit* Jortinus.

XXXVIII.

6. *coro* Cod. Vossianus, judice *R. B.*, "annorum 800;" *oro*, optime habet Cod. Petri sine ulla litura. *R. B.* Cur. Nov.

ADDENDA.

ii.

3. De verbis ἀποσκῆψαι, ἐνσκῆψαι, κατασκῆψαι, ἐγκατασκη-ψαι—βέλος κεραυνοῦ vide *Valck.* ad Eur. Hipp. 438.

iii.

18. " Siccis oculis *nimium patienter tuli; cujus loco, si res nunc integra esset,* Rectis oculis *sine dubitatione subsituere velim.*" *R. B.* PRÆF. *ad ed. Cantab.*

vii.

8. Conf. Il. X, 437. Soph. El. 706.

CARMINUM

Lib. II.

i.

5. *tincta R. B.* Schradero minus probante. "Nam contra virum magnum faciunt non modo codices omnes, sed etiam mos librariorum trita raris vix mutantium, *Silius* denique, bonus in primis Latinitatis auctor, et hunc ipsum *Flacci* versum forsitan imitatus, ix, 12. *invadere bella Mancinus gaudens, hostilique* ungere *primus* Tela cruore, *cadit.*" *Observat.* p. 65. Ad. *R. B.* propendeo, quem vid. ad Lucan. iii, 266.

10. *Desit; theatris mox*—i. e. Nunc Musa deest tragœdiæ, munus vero grande repetetur theatris—*Best.* de rat. emend. leges, p. 124.

24. The unconquerable mind, and Freedom's holy flame. *Gray.*

31. 32. "Nobilissima illa phantasia multo plus voluptatis ei præbebit, qui didicerit *ruinam* esse proprie ædificii, muri, turris cum fragore concidentis, quam qui, *turbas*, aut, *confusionem*, ut tyrones fere faciunt, interpretetur." *Musgr.* dedicat. ad Exerc. Eur.

ii.

4. Sophoclis Fr. LXXII. Λάμπει γὰρ ἐν χρείαισιν, ὥσπερ εὐπρεπὴς Χαλκὸς, χρόνῳ δ' ἀργῆσαν ἤμυσε στέγος. Incertus, 'Αρετὴ δ' ὅσῳπερ μᾶλλον ἂν χρῆσθαι θέλῃς, Τοσῷδε μᾶλλον

αὔξετ' ἠγλαϊσμένη. *Valck.* in Diatr. ad Eur. p. 163. *Treasure, like dung, is useless unless spread.* BACON.

7. *repone,* aget *R. B.* in PRÆF. ad ed. Cantab.

11. "Cum vulgata lectio tantum difficultatis habeat, et interpretes, maxime veteres, adeo fluctuent, ut nonnulli plures, easque contrarias et inter se pugnantes opiniones conjungant, probarem magis, Uterque pontus *Serviat uni.* Hanc correctionem firmat *Claudianus,* qui totum *Flacci* locum imitatione se, *pontus,* in suis libris invenisse ostendit, in Ruf. I, 196. *Quo, vesane, ruis? teneas* utrumque *licebit* Oceanum, *laxet Rutilos tibi Lydia fontes,* Jungantur solium Cyri, *Crœsique tiaras: Nunquam dives eris, nunquam satiabere quæstu. Semper inops, quicunque cupit.* Accedit eodem *Nasonis,* eundem toties imitati, perappositus ad probandum locus Met. XV, 829. *Quid tibi barbariae gentes ab* utroque *jacentes* Oceano numerem? *quodcunque habitabile tellus Sustinet,* hujus erit pontus *quoque* serviet illi. Præterea *Withofius* Præmet. Crit. p. 182. similiter curavit *Ovidium* Trist. III, xii, 51. pro, *Hei mihi! jamne domus Scythico Nasonis in orbe? Jamque* suum *mihi* dat pro lare Pœna locum (terra MSS.)? restituens, *Jamque* tuum *mihi* das *pro lare,* Ponte, solum?" *Schraderi* Emendat. pp. 78—85.

23. SPERNIT—id est, prætereundo nec oculos eo retorquendo contemnit, adspernatur. *Withofius* ad Disticha, p. 139. Heumannus in Parerg. Crit. p. 139. vulgatam defendit. ἀστρόφοισιν ὄμμασιν alio sensu utitur Æschylus Choeph. 97.

iii.

4. Vide *D. R.* ad Paterc. II, lxxxiv, 3.

12. Incertus auctor in Copa Catalect. p. 93. *Est* trepidans

rauco murmure rivus aquæ. Ita lego pro *strepitans*, quod vulgatur; VALCK. ad Ammon. p. 123.

iv.

12. *Pro* nescias an te—*mallem*, qui scias an te, *cum interrogatione ut* A. P. 462. Qui scis an *prudens—Markland.* ad Stat. v, i, 110.

20. *Cod. Lips.* 3. *habet*, patre pudendo. *Janus.*

21—24. *Brachia et vultum teretesque suras Integer laudo (fuge suspicari) Cujus octavum trepidavit ætas Claudere lustrum.* i. e. integer sed ego, cujus ætas trepidavit claudere lustrum octavum, laudo hæc in amica tua; fuge itaque suspicari de me non amplius fervido juvene. WITHOFIUS ad Disticha, p. 558.

v.

13. VIRG. Buc. v, 46. Talia *sæcla* suis dixerunt, *currite*, fusis.

14. *quos* i. e. quales *Dr. Lynford* apud *R. B.* in Cur. Noviss.; totidem quot *Jortinus.*

vii.

1. Scholiastes *ultimum tempus* bene explicat *tempus periculosum* *D. R.* ad Rut. Lup. p. 28.

5. Pompili *habet cod. Altorf.* Janus.

10. Horatius non semel æmulatus est Archilochum, quem respicit Aristoph. in Pac. 1296, 7. Ἀσπίδι μὲν Σαΐων τις ἀγάλλεται, ἣν παρὰ θάμνῳ Ἔντος ἀμώμητον κάλλιπον οὐκ ἐθέλων.

viii.

Ad Juliam Barinen MSS. apud *Chabotium* et *Cruquium.* Nimirum MSS. I berinen exhibuerunt, quam librarii in I. Berinen converterunt.

2. "Scribendum, *Pœna*, Iberine, Juvenalis vi, 51. *necte coronam Postibus, et densos per limina tende corymbos. Unus Iberinæ* vir sufficit? ocyus illud Extorquebis, ut hæc oculo contenta sit uno. conf. 145." Withofius in Spec. Gunther. pp. 50—52.

16. Optimæ cotes, colore sanguinem referentes, interioribus Calabriæ partibus maxime reperiuntur. A. Gell. . Plin. H. N. xxxvi. 38. De hoc subdubito.

24. *Aura* "attraction." Claudianus de magnete, 38, 39. *ferrumque maritat Aura tenax.* Aura *generatim dici poetis solet, quicquid sensu aliquo tenui, visu, odore, auditu, quasi levi afflatu percipitur. Wernsdorf.* ad Poet. minor. v. v, p. 412.

ix.

10. *Muiscum* restituendum somniat Reiskius ad Anthol. p. 24, 3.

17. Eur. Ph. 1087. *Λήξασ' ὀδυρμῶν, πενθίμων τε δακρύων.* Conf. *Valck.* Schol. ad Act. D. Apost. p. 416.

x.

5. Hippocrates, *πᾶν τὸ πολὺ πολέμιον φύσει* Eur. Hipp. 265. *οὕτω τὸ λίαν ἧσσον ἐπαινῶ Τοῦ μηδὲν ἄγαν.* Alpheus in Scol. apud Brunck. An. Gr. ii, 129. iv. *Οὐ στέργω βαθυληΐους ἀρούρας, Οὐκ ὄλβον, πολύχρυσος οἷα Γύγης. Αὐτάρκους ἔραμαι βίου, Μακρῖνε· Τὸ ΜΗΘΕΝ γὰρ*

ΑΓΑΝ ἄγαν με τέρπει. Ter. Andr. I, i. 33, 34. id ego arbitror Adprime in vita esse utile, ut *ne quid nimis*. Cic. Auream mediocritatem *illam tenebit, quæ est inter* nimium et parum. Sic Aristoteles περὶ τῶν μέσων πολιτῶν Polit. iv. 11. καὶ σώζονται δ' ἐν ταῖς πόλεσιν οὗτοι· οὔτε γὰρ αὐτοὶ τῶν ἀλλοτρίων, ὥσπερ οἱ πένητες, ἐπιθυμοῦσιν· οὔτε τῆς τούτων ἕτεροι· καθάπερ τῆς τῶν πλουσίων οἱ πένητες οὐσίας ἐπιθυμοῦσιν· καὶ διὰ τὸ μήτ' ἐπιβουλεύεσθαι, μήδ' ἐπιβουλεύειν, ἀκινδύνως διάγουσι. καὶ διὰ τοῦτο καλῶς ηὔξατο φωκυλίδης· [Fr. IX.] Πολλὰ μέσοισιν ἄριστα, μέσος θέλω ἐν πόλει εἶναι.

10. Cic. de Offic. I, xxi, 9. Quæ faciliora sunt philosophis, quo minus multa patent in eorum vita, quæ fortuna *feriat*, et quo minus multis rebus egeant; et quia, si quid adversi eveniat, tam *graviter cadere* non possunt. When winds the mountain-oak assail, And lay his glories waste, Content may slumber in the vale, Unconscious of the blast. *Beattie.*

xi.

5. Man wants but little here below, Nor wants that little long. *Goldsmith.*

18. Hesiod. Opp. 66. γυιοβόρους μελεδῶνας.

xiii.

8. *Colcha* Codex Vossianus.

21. *De vocabulo* furvus, *ut sæpe immutatum sit in* fulvus et fuscus, *vide præter alios* Nic. Heins. *ad Ovid. Met.* iii. 272. *R. B.* ad Manil. ii. 912.

34. Admittit *Valart.* Pr. ad Hor. viii. vide *Boisonad.* ad Philostrat. Heroic. p. 302.

40. Odyss. Λ, 571, 572.

xiv.

6. Æschylus in Nioba; Μόνος θεῶν γὰρ Θάνατος οὐ δώρων ἐρᾷ, Οὐδ' ἄν τι θύων οὐδ' ἐπισπένδων λάβοις, Οὐδ' ἐστὶ βωμὸς, οὐδὲ παιωνίζεται. Conf. *Valck.* Diatr. ad Eur. p. 187.

10. Il. Z, 342. Εἰ δέ τις ἐσσὶ βροτῶν, οἳ ἀρούρης καρπὸν ἔδουσι.

20. Theognis. 702. πλείονα δ' εἰδείης Σισύφου Αἰολίδεω. MS. Mut. apud *Bekkerum*, et Stobæus; ut 711. ἀλλ' ἄρα κἀκεῖθεν πάλιν ἤλυθε Σίσυφος ἥρως, ordinante *Jortino*, pro Σίσυφος πάλιν ἤ. ἤ.

26. *mero Tinguet pavimentum* superbis *Pontificum potiore cœnis.* *R. B.* Cur Noviss. Conf. *R. B. Millio*, p. 46. *Bernardo*, p. 157. et *Toup.* ad Suid. II, 539.

xv.

5. *ulmum*, quod *Janus* elegans esse judicat: aures vel paulum tritæ notandis numeris vulgatam lectionem elegantiorem judicent. *H. W.*

xvi.

9. Non fit thesauris, non auro pectu' solutum, Non animis demunt curas ac relligiones Persarum montes, non atria diviti' Crœsi. *Varro.*

xvii.

Hanc Odam immani parachronismo ad Horatii annum LV. ultra libri quarti tempora ablegant viri doctissimi; idque levi et futili argumento, quod eo anno continua insomnia

vexari cœperit Mæcenas triennio ante diem fatalem. Quasi vero non plus semel in tam longa vita ægrotaverit, quem Plinius major VII, 51. *perpetua febre* ab adolescentia laborasse tradidit. RICARDUS BENTLEIUS.

28. *D. R.* ad Rut. Lup. p. 107. *Heusinger.* PR. ad Cic. de Offic. LVI. et pater p. 379. *i.*

xviii.

2. Μαρμαίρει δὲ μέγας δόμος χαλκῷ Alcæus apud Athen. p. 627. Conf. ad IV, xi, 6.

8. *Cliens* communis est; apud Afranium autem in *Romana* clientam inveneris; *interim tua clienta*—uti et apud Horatium. *Charisius* col. 77.

40. Prudentius in præf. Peristeph. 10. *Withof.* ad amussim existimans *non moratus* restituit; ad Disticha, pp. 548, 9. conf. Encæn. pp. 69, 70, 71.

xix.

4. Αἰγίποδες, τραγόποδες, τραγόσκελεις: ut Latinum ACUO, sic Græcum 'ΑΚΟΥΩ peperit vetus Ἄκω. *Valck.* ad Herodot. IV, 129.

20. Eur. Bacch. 1155. Νάρθηκά τε Βιστονίδων Ἔλαβεν εὔθυρσον. TYRWHITTI App. ad Musgr. p. 155. Callixenus Rhodius in descriptione pompæ Ptolemæi Philadelphi apud Athen. V, 198. F. Μετὰ δὲ ταῦτα αἱ Μακέται, αἱ καλούμεναι Μιμαλλόνες, καὶ Βασσάραι, καὶ Λυδαὶ, κατακεχυμέναι τὰς τρίχας, καὶ ἐστεφανωμέναι, τίνες μὲν ὄφεσιν, αἱ δὲ μίλαξι καὶ ἀμπέλῳ καὶ κισσῷ· κατεῖχον δὲ ταῖς χερσὶν, αἱ μὲν ἐγχειρίδια, αἱ δὲ ὄφεις.

XX.

6, 7. " quem vocas *Dilecte*, Mæcenas. Nunquam, dicit poeta, nominis mei gloria erit interitura, quem, quamvis pauperum e sanguine natum, *dilectum* tamen vocas, Mæcenas." Hanc explicationem nimis contortam defendunt inter alios *Hughesius* nostras, et Act. Erudit. 1770. p. 424. " Mihi alias in mentem venire memini, verbum illud [*vocas*] absolute positum esse, ut ad vocationes cœnaticas referatur, utque hoc dicat Horatius : *Ego vero, qui fortasse homo novus, et sine gente plerisque nunc videor, et quem tu,* dilecte Mæcenas, *familiariter esum vocare, et assidue mensa tua, communicare consuevisti, non interibo, etiamsi periero.* Etenim domesticus Cilnio Equiti *convictor* [et *Sodalis*] Horatius noster." *Janus Dousa.* Conf. Ter. Phorm. v, ix, 64. Plaut. Stich. II, i, 28. *Voco* absolute positum Phorm. IV, iv, 20. Plaut. Captiv. I, i, 7, 8. Asinar. IV, i. 23. Sic *vocatio* apud Catull. XLVII, 6. et *vocator* Seneca de Ira III, xxxvii. S. PARR. (*Brit. Crit. April,* 1795. pp. 354—356.) Locus profecto difficillimus, in quo me non expedio. Si *Nodelli* conjectura, quam *Schradero* probavit, *non ego, quem* FOVES, codicis unius consensu confirmetur, textus, meo saltim judicio, melius procedet.

ADDENDA.

iii.

24. Conf. Menander apud Grot. Excerpt. p. 761. Walpole, p. 42. II.

xvi.

13. Tibullus I, i, 25. *Jam modo non possum contentus* vivere parvo.

xviii.

15. In ed. Ven. 1478. Hoc alterius odæ initium post nonam libri tertii collocatur.

xix.

9. Vide *Schrad.* Præf. ad Emendat. XL.

CARMINUM

Lib. III.

i.

17. Serm. ii, i, 41. *quem cur* destringere *coner*—

44. Achæmeniumque *in textu ed. Cantab. R. B.*

ii.

1. *amice*, Vide *R. B.* ad v, 17. et ad carm. sæc. 26. "Ad dialectum etiam malim referre Alcæi ἀσάμενοι, quam ἀσώμενοι corrigere cum doctiss. *D'Arnaud.* Anim. Cr. p. 162. et Bentleio ad h. l." *Koen.* ad Greg. p. 86. conf. p. 144. μεθύσθην repertum est in Parisino codice, et emendatius etiam Æolico accentu, quem in editione sua enotavit *Schweighæuser. Buttman.* Epim. de verb. Mus. antiq. v, 1. fasc. i. p. 145. Inscriptio Æolica apud Caylum in Recueil. d'Antiq. T. ii. Tab. lvi. l. 8. et 34. ΟΝΤΕΘΗΝ l. 11. ΓΕΝΗΘΗΝ l. 48. ΣΤΕΦΑΝΩΘΗΝ l. 49. ΕΙΣΕΝΕΧΘΗΝ l. 51. ΕΝΤΑΦΗΝ.

13. Tyrtæus, Τεθνάμεναι γὰρ καλὸν ἐπὶ προμάχοισι πεσοῦντα Ἄνδρ' ἀγαθὸν, περὶ ᾗ πατρίδι μαρνάμενον. Eur. Troad. 386, 7. Τρῶες δὲ πρῶτον μὲν, τὸ κάλλιστον κλέος, Ὑπὲρ πάτρας ἔθνησκον.

14. *Mors* efficacem—Markland. in Explicat. V. A. A. Hæc

conjectura non satis faciebat summo viro, L. C. Valckenærio ad Euripid. Hippol. 1442. Si retineo, ita faciam, quia erat amici qui jam mortuus est. Idem, Cur. sec. p. 266. ed. Oxon. Ἐντεθύμημαι δ᾽ ἔγωγε, ὦ ἄνδρες, καὶ τοῦτο, ὅτι ὁπόσοι μὲν μαστεύουσι ζῆν ἐκ παντὸς τρόπου ἐν τοῖς πολεμικοῖς, οὗτοι κακῶς τε καὶ αἰσχρῶς ὡς ἐπιτοπολὺ ἀποθνήσκουσιν· ὁπόσοι δὲ τὸν μὲν θάνατον ἔγνωσαν πᾶσι κοινὸν εἶναι καὶ ἀναγκαῖον ἀνθρώποις, περὶ δὲ τοῦ καλῶς ἀποθνήσκειν ἀγωνίζονται, τούτοις ὁρῶ μᾶλλόν πως ΕΙΣ ΤΟ ΓΗΡΑΣ ΑΦΙΚΝΟΥΜΕΝΟΥΣ καὶ, ἕως ἂν ζῶσιν, εὐδαιμονέστερον διάγοντας. Xen. Anab. III, 193. Ibid 214. ὅστις τε ζῆν ἐπιθυμεῖ, πειράσθω νικᾷν· τῶν μὲν γὰρ νικώντων, τὸ κατακαίνειν· τῶν δὲ ἡττωμένων, τὸ ἀποθνήσκειν ἐστί.

18. Conf. *R. B.* ad vi, 27. "Non continuo judicanda sunt vocabula barbara, si quæ vel a lexicis veteris latinitatis absunt, vel apud recentiores tantum scriptores huc usque supererant. Nam certum est, plurimis amissis antiquis scriptis, multa quoque cum iis vocabula periisse, quæ prodire par est, si quando aliquod ex iis scriptis deperditis in lucem reducatur. Tum ipsi barbari auctores sæpe bonis vocabulis utuntur, quæ tamen sublestæ fidei eatenus habentur, quatenus ea apud hos tantum leguntur." *A. Mæus* præv. Dissert. PP. XXXI, 11. Conf. *R. B.* ad Carm. III, ii, 18. *Valck.* ad Eur. Ph. 204. *Brunck.* ad Soph. Œd. Tyr. 1021.

25. Simonides CLII. Σιγῆς ἀκίνδυνον γέρας. Vide *Wyttenbach.* in Bibl. Crit. v, III. (P. ix.) p. 40. Nodell. *multa* conjecit; sed postea resipuisse videtur.

28. Æschyl. Septheb. 601. Η γὰρ ξυνεισβὰς πλοῖον εὐσεβὴς ἀνὴρ Ναύτῃσι θερμοῖς καὶ πανουργίᾳ τινὶ, Ὄλωλεν ἀνδρῶν ξὺν θεοπτύστῳ γένει.

32. Eur. Troad. 887. δι' ἀψόφου βαίνων κελεύθου κατὰ δίκην τὰ θνήτ' ἄγεις. Conf. Juv. Sat. XIII, 100.

iii.

11. Augustum αἱ πόλεις σφετέροις θεοῖς συνέδρευον Appian. Bell. civ. v, p. 746.
37. Il. A, 157. μάλα πολλὰ μεταξὺ Οὔρεά τε σκιόεντα, θάλασσά τε Ϝηχήεσσα.
46. *R. B.* ad Manil. iii, 272.
49—52. delenda censet *Valart.* Pr. iv.
54. Cujuslibet otiosi erat *visere*; sed Romanorum erat *vincere*; et eo tendunt *tangat armis*, et *bellicosis Quiritibus*. Markland. Explicat. V. A. A. p. 256=265.
65. Propert. IV, i, 71, 72. *Dicam, Troja, cades, et Troia Roma resurges, Et maris et terræ longa sepulcra canam.* Lollius Bassus in An. Gr. II, 161. IV. Ἐς καλὸν ὤλετο πύργος ὁ Τρώϊος. ἦ γὰρ ἐν ὅπλοις Ἠγέρθη κόσμου παντὸς ἄνασσα πόλις. Conf. Æn. VIII, 230.—et 564.

iv.

3. Aristoph. Eq. 1279. ὅστις ἢ τὸ λευκὸν οἶδεν, ἢ τὸν ὄρθιον νόμον. Acharn. 16. ὅτε δὴ παρέκυψε Χαῖρις ἐπὶ τὸν ὄρθιον.
10. Æn. III, 273. Et terram *altricem* sævi exsecramur Ulixi. Stat. Theb. VII, 147. Sil. I, 218. Claudian. Conf. Prob. 186. *Withof.* Encæn. Cr. pp. 60. 211, 12.
11. Il. K, 98. καμάτῳ ἀδϜηκότες ἠδὲ καὶ ὕπνῳ.
28. "Emensi Velinum sinum, Palinuri promontorium, scopulis longe in mare procurrens, superavimus, et in Siculo jam mari navigare cœpimus, certe juxta Flaccum, licet Tuscum Inferum frequentius audiat." *D'Orvillii* Sicula, p. 3.
30. Carm. II, xiii, 14, 5. *navita* Bosporum *Pœnus perhorrescit.*

33. Conf. *Schrad.* Observat. pp. 4, 5.
41. *Enuncia,* cônsiljum.
44. Æn. vi, 481. *Hic multum fleti ad superos, belloque* caduci *Dardanidæ ;*
46. Auctor Herc. Œt. 1478. *Hic tibi emenso* freta Terrasque *et* umbras, *finis extremus datur. R. B.*
65. Eur. Temen. Fr. xi. Ἀμαθὴς δὲ ῥώμη πολλάκις τίκτει βλάβην. Ph. 758. Θάρσει προκρίνας, ἢ φρενῶν εὐβουλία; ἀμφότερον· ἀπολειφθὲν γὰρ οὐδ' ἓν θάτερον.

v.

16. *veniens in ævum. Si non periret immiserabilis Captiva pubes?* h. e. Quid dubitatis, patres conscripti? Annon periret captiva ista pubes, quæ omni misericordia est prorsus indigna? Posses etiam legere *Is* scil. *Regulus,* vel *Sic—Best.* de rat. emend. legg. p. 124. Hæc elucidandi ratio quidlibet ex quolibet exprimeret.

vi.

2. *R. B.* ad Lucan. viii, 836.
6. *Enuncia,* principjum.
22. Aristoph. Thesm. 170. Ἐμιτροφόρουν τε καὶ διεκίνουν Ἰωνικῶς. διεκλῶντ' *Toup.* ad Suid. P. i, 166. quam iterum inculcavit P. iv, 611.
41. Aratus Ἠελίοιο δέ τοι μελέτω ἑκάτερθεν ἰόντος, Εἰ δ' αὔτως καθαρόν μιν ἔχοι βουλύσιος ὥρη.

viii.

5. Καλεῖ δὲ αὐτὸν, καὶ Ἀστεροπαῖόν τινα, ἐπίσης ΑΜΦΟΤΕΡΩΝ ΤΩΝ φωνῶν προϊστάμενον Athen. l. 1. p. 2. c. vid. Galen. in secundo libro de differentius pulsuum, θαῦμα

τοῦτ᾽ ἦν, ἄνθρωπος εἷς ἀκριβῶν διαλέκτους δύο. Alii per *sermones* intelligunt dissertationes philosophorum: xxi, 9, 10. *Socraticis madet* Sermonibus. *J. Taylor.*

23\. *R. B.* ad Lucan. VII, 514.

26\. Parte *MSS. quidam; Lege* Parte, privatim—*Privatim, i. e. domi tuæ. Withofius* ad Disticha, pp. 555, 6.

ix.

Thressam Chloen Horatii a me quidem, cum *animæ* ipsius *dimidio*, ceteris omnibus anteponi non nescis. *Valck.* apud *Koppiers.* Obs. Philol. p. 145.

24\. Eur. Alcest. 377. μηδὲ γὰρ θανών ποτε Σοῦ χωρὶς εἴην τῆς μόνης πιστῆς ἐμοί. Aristoph. Ach. 893. μηδὲ γὰρ θανών ποτε Σοῦ χωρὶς εἴην ἐντετευτλανωμένης.

xii.

4, 5, 6. Vid. *Valck.* ad Adoniaz. p. 339. Ordinem *R. B.* agnoscit Codex Grævianus.

xiv.

11\. *Jam* virûm expertes *male* criminatis *Parcite verbis* Conf. Carm. I, xviii. *Withofius* ad Disticha, pp. 563, 4.

22\. *Myrreum* Grævii Codex. Tibull. III, iv. *Stillabat Syrio* murrea *rore coma.*

25\. Epist. II, ii, 211. Lenior *et melior fis accedente senecta.*

xv.

10\. Eur. Bacch. 1092. θεοῦ πνοαῖσιν ἐμμανής. Virg. Æn. IV, 302. *commotis excita sacris* Thyias.

xvi.

14. Vulgare quidem Philippi dictum, commemoratur et ab aliis, et a *Cicerone* I. Epist. ad Att. xvi, p. 116. a *Plutarcho* T. II, p. 178. A. sed non alibi me legere recordor quod tradidit *Plutarchus* in L. Paulo Æmilio, p. 261. B. ἐῤῥέθη—ὅτι τὰς πόλεις αἱρεῖ τῶν Ἑλλήνων οὐ Φίλιππος, ἀλλὰ τὸ Φιλίππου χρυσίον. VALCK. ad orat. de Phil. Maced. p. 254. Qui Græcis ἄνδρες, in talibus *viri* dicuntur Latinis; apud eosdem ἄνθρωπος et *homo* sæpe in vituperio ponuntur Mirum adeo est, dum *Lysiam* commentabatur, non vidisse MARKLANDUM, in isto *Lysiæ* loco (p. 484, 1.), opposite ad Solonem, Themistoclem, Periclem, memoratos, Tisamenum quendam et Nichomachum, per contemptum ab Oratore dici ἀνθρώπους ὑπογραμματέας· alibi etiam vocem ἄνθρωπος in talibus adhibuisse, sed semper in contemptu; *Idem* ad Herodot. VII, 210. et ad N. F. pp. 336, 337. Demetr. Phal. p. 174=154. πρὸς κρατερὸν τὸν Μακέδονα.

30. *et segetis certa fides meæ Fulgentem imperio fertilis Africæ Fallit. Sorte beatior, Quanquam* etc. i. e. nescit ille quantum in his sit tranquillitatis, quantum voluptatis, libertatisque. Ego sum sorte beatior illo, quanquam— *Best.* p. 127.

xvii.

2, 3, 4, 5. expungit Sanadonus.

xix.

15. Eubulus apud Athen. II, 36. C. Τρεῖς γὰρ μόνους κρατῆρας ἐγκεραννύω Τοῖς εὖ φρονοῦσιν·

xx.

5. v, 50. *Dimovit obstantes propinquos.*
15. *Qualis aut Nireus,* puer *aut aquosa Raptus ab Ida. Atterbury.* Pro *Raptus, Pastor* maluit *R. B.*

xxi.

4. *Seu facilem pia,* Testa, *somnum: R. B.* Cur. Noviss.
5. Lætum *Valart.* Pr. ad Hor. viii, ix.
12. *R. B.* ad Manil. v, 226.
24. *legendum* fuget *Valart.* Pr. ad Hor. ix.

xxiii.

8. Pomiferi *grave tempus* anni. Markland. ad Stat. i, iii, 8.

xxiv.

4. *Acron* et quidam codices substituunt, *Ponticum;* alii *Punicum. Schrad.* Em. p. 85.
25. *Valart.* Pr. ad Hor. ix.
31. Οἱ γὰρ κακοὶ γνώμαισι, τἀγαθὸν χεροῖν Ἔχοντες, οὐκ ἴσασι, πρίν τις ἐκβάλῃ. Soph. Aj. 964.
39. Propius vero ad litterarum ductum accedere videtur lectio *Duratæque* polo *nives* i. e. cœlo. *Wyngaard.* Act. Soc. Traj. v. i. p. 198.

xxv.

3. Callim. H. in Apoll. 8. οἱ δὲ νέοι μολπήν τε καὶ ἐς χορὸν ἐντύνεσθε. Præpositio ἐς, semel posita, etiam ante μολπὴν intelligenda est, ut in H. in Del. 17. ex emendatione

Valckenæriana: Ὀππόσαι Ὠκεανόν τε καὶ ἐς Τιτηνίδα Τηθὺν Νῆσοι ἀελλίζονται. *D. R.* Ep. Cr. II, p. 130.

6. Innuit Augustum Consentium numero se additurum; Jovis enim concilium illi constituebant. *D'Arnaud* de Diis II. p. 31.

XXVII.

28. Palluit; audax Nuper in pratis,—*Best.* p. 125. Virg. x, 72. Quis deus in fraudem, quæ dura potentia nostri est?

34. *Pater! o relictum Filiæ nomen! Pietasque! dixit: Victa furore Unde? quo veni? Best.* p. 126.

41. quam e *porta—Harii* Opera II, 423.

60. *Tuetur* τὸ lædere *Janus;* Lucret. v, 1000. *nec turbida ponti Æquora* lædebant *naves ad saxa.*

XXIX.

6. Ut semper-udum Tibur, et Æsulæ *Nicolaus Hardinge* apud *Markland.* in Explicat. V. A. A. 258 = 267. *Taylor.* Elem. Juris Civ. p. 37. Aristoph. Nub. 274. ἀέναοι νεφέλαι Ran. 146. εἶτα βόρβορον πολὺν, καὶ σκῶρ ἀεὶ νῶν. 1343. Ἀενάοις θαλάσσης κύμασι. Callim. h. ad Apoll. 83. ἀέναον πῦρ

17. Alcæi Fr. XVIII. Τέγγε πνεύμονα Ϝοίνῳ· τὸ γάρ ἄστρον περιτέλλεται, Ἁ δ' ὥρα χαλεπὰ, πάντα δὲ διψῇ ὑπὸ καύματος.

22, 3. Achilles Statii Codex habet, horrida *Dumeta* silvarum, *caret* qua.—

43. *Petronius,* Ita semper vixi, ut ultimam quamque lucem tanquam non redituram consumerem. Sen. Her. Fur. 177—180. *Dum fata sinunt,* Vivite *læti. properat cursu Vita citato, volucrique die Rota præcipitis vertitur anni.*

Anthol. Lat. I, p. 503. Pervixi: *neque enim fortuna malignior unquam Eripiet nobis, quod prior hora dedit.*

47. Soph. Tr. 742. *τὸ γὰρ Φανθὲν τίς ἂν δύναιτ' ἂν ἀγένητον ποιεῖν;* Aj. 378. *οὐ γὰρ γένοιτ' ἂν ταῦθ' ὅπως οὐχ ὧδ' ἔχῃ. ἔχειν* edd. *ἔχει* MS. Hunteri. Conf. Pind. Ol. II, 25.

53. *Πτηνὰς διώκεις, ὦ τέκνον, τὰς ἐλπίδας, Οὐχ ἡ τύχη σε· τῆς τύχης δ' οὐχ εἷς τρόπος.* Eur. Fr. inc.

56. *Why then* mine honesty shall be my dower, *Shakspeare.*

ADDENDA.

I.

1. *φθέγξομαι οἷς θέμις ἐστὶ, θύρας ἐπίθεσθε βέβηλοι* *Eldikius* apud *H. Bosch.* ad Athol. Gr. p. 481., "Legere soleo *φθέγξομαι οἷς θέμις, ὠσὶ θύρας*—quod loco Galeni unice firmatur." T. IV. p. 593. *ὥσπερ οὖν τοῖς ὠσὶν ἐπιθέσθαι θύρας τοὺς βεβήλους κελεύουσιν ἐν τοῖς μυστικοῖς λόγοις, οὕτω κἀγὼ νῦν οὐκ ἀνθρωπίνοις νομοθετήμασιν, ἀλλ' αὐτοῖς τοῖς ἀληθεστάτοις τελῶν μυστηρίοις, θύρας ἐπιθέσθαι κελεύω τοῖς ὠσὶ, τοὺς ἀποδεικτικῆς μεθόδου βεβήλους. ὄνοι γὰρ ἂν θᾶττον λύρας, ἢ ἐκεῖνοι τῆς ἀληθείας τῶν ἐνταυθοῖ λεγομένων αἴσθοιντο.* Vide *Wesseling.* Præl. *Valck.* de Aristobulo subjunct. p. 129, sqq.

IV.

33. S. Hieronymus adv. Jovian. II. T. IV, col. 201. ed. Par. 1706. "Quid loquar de cæteris nationibus, quum ipse adolescentulus in Gallia viderim Atticottos, gentem Britannicam, humanis vesci carnibus; et quum per silvas

porcorum greges, et armentorum pecudumque reperiant, pastorum [i. e. porcorum, etc.] nates et feminarum papillas solere abscindere, et has solas ciborum delicias arbitrari. Hoc modo exponebat Vir doctissimus, *Danielis Gaches* apud S. Parr, [*Brit. Crit. Apr.* 1794, p. 419.], quam Flaccus quodammodo confirmat in Epist. I, XVI, * *; verbum sat sapienti.

CARMINUM

Lib. IV.

i.

10. Milton, P. L. *waves his* purple *wings*. Æn. I, 591. lumenque juventæ purpureum. Gray, *purple light of love*.

ii.

7. Conf. Il. Γ, 221—3. rolling down the steep amain. *Gray*.
10. *R. B. Millio* p. 58.
11, 2. ἀμ-φὶ δ' αὐτᾶς Νόμον ἄνομον, Ag. 1143, 4. Milton: *In loose numbers wildly sweet*. *R. B.* ad Manil. I, 22. et 24.
43, 4. Seneca Thyest. 396. *Nullis* nota Quiritibus *Ætas per tacitum* fluat. *Nullis* notaque litibus *felici solertia correxit* Marklandus *ad Stat.* III, v, 88.

iii.

2. Theocr. ix, 35. ὅσσον ἐμὶν Μῶσαι φίλαι· οὓς γὰρ ὁρῆτε Γαθεῦσαι, τῶσδ' οὔτι ποτῷ δαλήσατο Κίρκα. *Fair science frowned not on his humble birth;* Gray.
19. Æschyl. Pers. 576, 7. Σκύλλονται πρὸς ἀναύδων, ἠὲ, Παίδων τᾶς ἀμιάντου. Soph. Fr. inc. XLI. Χορὸς δ' ἀναύδων ἰχθύων ἐπεῤῥόθει. Vid. *R. P.* Advss. p. 91.

iv.

1. Æschyl. P. V. 1020. Διὸς δέ τοι Πτηνὸς κύων δαφοινὸς ἀετὸς λάβρως Διαρταμήσει σώματος μέγα ῥάκος.

18—20. In exemplari quondam Tayloriano uncinis inclusa. Vide *Valart*. Pr. iv.

26. "In what privileged SANCTUARY shall our young men be kept from the sight and contagion of this wicked world, and yet be gradually forming for the use and practice of it?" *Hurd's* dial. on for. trav. 133. ἔπειτ' ἐθρέφθην ἐλπίδων καλῶν ὕπο, Eur. Hec. 355.

29. Eur. Archelao apud Stobæum, p. 359. Grot. ἐν τοῖς τέκνοις γὰρ ἡ 'ρετὴ τῶν εὐγενῶν Ἐνέλαμψε· κρείσσων τ' ἐστὶ πλουσίου γάμου.

43. Eur. 216. περιρρύτων Ὑπὲρ ἀκαρπίστων πεδίων Σικελίας Ζεφύρου πνοαῖς Ἱππεύσαντος.

64. Quænam fuerint, ut ubi *Thœbæ Echioniæ?* Vide M. Obs. ix. 447.

v.

8. Callim. h. ad Dian. 182. τὰ δὲ φάεα μηκύνονται· Thucyd. VII, 87. ἐν γὰρ κοίλῳ χωρίῳ ὄντας πολλοὺς οἵ τε ἥλιοι τοπρῶτον καὶ τὸ πνῖγος ἔτι ἐλύπει.

vi.

25. DUCTOR Argeæ fidicen THALIÆ, PHŒBE, *Cuninghamius*.

28. Eur. Ph. 640. φοῖβ' ἄναξ 'Αγυιεῦ.

29. *Valart*. Pr. ad Hor. iv.

vii.

13. Menander Hypobolimæo apud Stob. p. 197. Τὸν ἥλιον τὸν κοινὸν, ἄστρ', ὕδωρ, νέφη, Πῦρ. ταῦτα, κἂν ἑκατὸν ἔτη βιῷς ἔτι, Ὄψει παρόντα, κἂν ἐνιαυτοὺς σφόδρ' ὀλίγους. Conf. Beattie's *Hermit*. Pope v, vii. p. 254. ed. Warburt.

The morning after my exit the sun will rise as bright as ever, the flowers smell as sweet, the plants spring as green: West, *I care not, though this face be seen no more, The world will pass as cheerful as before, Bright as before the day-star will appear, The fields as verdant, and the skies as clear;*

15. Epist. I, vi, 27. Ire tamen restat Numa quo devenit et Ancus *Lucret.* III, 1038. Lumina sis oculisque etiam bonus Ancu' reliquit *Ennii* Annal. III, p. 53. Postquam lumina seis oculeis bonus Ancu' reliquit. Propert. III, iii, 39. Lydus Dulichio, non distat Crœsus ab Iro.

17. Eur. Alcest. 798. Βροτοῖς ἅπασι κατθανεῖν ὀφείλεται. Κοὐκ ἔστιν αὐτῶν, ὅστις ἐξεπίσταται, Τὴν αὔριον μέλλουσαν εἰ βιώσεται.

viii.

Ad *R. B.* in v. 17. Sophocles fortasse apud Cicer. ad Atticum L. xiv. ep. xxi. Ἄλλοις ἐπ' εσθλοῖς τόνδ' ἀπωθοῦνται ψόγον. *Valck.* ad Adoniaz. p. 260.

ix.

13. *Non sola crines arsit* adulteros sc. Helena. *Markland.* ad Stat. I, iii, 64.

14. Sen. Hippol. 387. Removete, famulæ, purpura, atque auro illitas Vestes.

18. *repone,* Ilios *R. B.* in PRÆF. ad ed. Cantab.

25. Sapphus Fr. XI. κατθανοῖσα δὲ κεῖσ' οὐδέποτα μναμοσύνα σέθεν Ἔσσετ' οὐδέποτ' εἰς ὕστερον. οὐ γὰρ πεδέχεις βρόδων Τῶν ἐκ Πιερίας. ἀλλ' ἀφανὴς κὴν 'Αΐδα δόμοις Φοιτάσεις πέδ' ἀμαυρῶν νεκύων ἐκπεποταμένα. *They are the only records of the time, And many a sad and merry chronicle,*

Worthy the note of all posterity, But for the kindling spirit of their strings, Would sleep for ever in oblivion. The Curfew, IV, i, 47, 8. Conf. *D. R.* ad Homerid. hymn. ad Cer. 147.

43. *repone*, Voltu, et per *R. B.* in Pr. ad ed. Cantab.

45.—Empedocles apud Clem. Alex. Strom. v. p. 733. Ὄλβιος ὃς θείων πραπίδων ἐκτήσατο πλοῦτον, Δειλὸς δ' ᾧ σκοτόεσσα θεῶν πέρι δόξα μέμηλεν.

x.

2. Insperata tuæ cum veniet *pœna* superbiæ, Perplacet V. D. correctio apud *Marklandum* post commentarium ad *Eurip.* Supplices p. 259 = 268. *Eldik.* Suspicionum Spec. p. 31. *bruma R. B.* omnino haud displicet.

xi.

6. Hymnus ad Cer. 13. Κηώδει δ' ὀδμῇ πᾶς οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθεν Γαῖά τε πᾶσ' ἐγέλασσε. Catull. de Nupt. Pel. et Thetid. 284. *Queis permulsa* domus jucundo risit odore. " Γελεῖν, teste Hesychio, idem ac λάμπειν, ἄνθειν aut αἴθειν. Γελᾷν, cujus in risu sedes, etiamnum ista splendendi ac renidendi virtute, uti Eustath. ad Hom. p. 159, 26. significat, superstes est. *Wesseling.* Dissert. Herodot. pp. 163, 4, 5= ad Herodot. v, 66. *Lennep.* ad Phalaridea, p. 308.

xii.

5. Aristoph. Av. 212. Τὸν ἐμὸν πολύδακρυν Ἴτυν Ἐλελιζομένη διεροῖς μέλεσιν Γέννος ξουθῆς.

17. *R. B.* ad Catull. Comam Berenices, 91.

xiii.

8. Soph. Ant. 783. ἐν μαλακαῖς παρειαῖς νεάνιδος ἐννυχεύεις. "diu ante *Bentl.* suppleverat et elegantissimis observationibus illustraverat *Bernard. Martin.* Var. Lect. ii, 6." *Brunck.* ad l. *And love to live in dimple sleek.* L'Allegro, 30. Simonides Λάμπει δ' ἐπὶ πορφυρέαις παρῇσι φῶς ἔρωτος. *R. P.* Advss. p. 136.

12. Sen. Hipp. 246. *Per has senectæ* splendidas *supplex comas,* *an* ninguidas? *R. B.*

17. color decens? *Best.*

21. *Cinaram? nota quo et artium Gratarum facies?* Best.

22. *Quips, and Cranks, and wanton Wiles, Nods, and Becks, and wreathed Smiles.* L'Allegro, 27, 8.

xiv.

12. *R. B.* ad Manil. IV, 660.

25. Æn. VIII, 77. Corniger Hesperidum fluvius regnator aquarum.

35. Ut ab 'Ακάδημος, 'Ακαδημεία, sic ab 'Αλέξανδρος, 'Αλεξάνδρεια. Conf. *Scal.* de emendat. Temp. p. 455.

49. Aristot. Eth. ad Nicomach. iii. τοὺς Κελτοὺς μήτε σεισμοὺς μήτε κύματα φοβεῖσθαι. Conf. Ælian. H. V. xii.

xv.

9. Fanum *Valart.* Janum SCAL. ad Manil. p. 106.

14. *Vel,* et imperi *Porrecta majestas* ab Euro *Solis* ad occiduum cubile. *R. B.* ad Lucan. viii, 442.

ADDENDA.

iii.

2. Æschyl. Septheb. 664. Δίκη προσεῖδε καὶ κατηξιώσατο.

vii.

16. Alexis apud Athen. VIII, 336. F. *Walpole*, p. 8. σποδοὶ δὲ τἄλλα Περικλέης, Κόδρος, Κίμων. Philemo apud Cler. 344. *R. B.* CCLXXXV. Walpole, p. 46. εὔχου μὴ λαβεῖν πεῖραν φιλῶν· Εἰ δὲ μὴ, γνώσει σεαυτὸν ἄλλο μηδὲν πλὴν σκιάν.

AD

EPODON LIBRUM.

i.

29. SUPERBI *Markland.* ad Stat. I, iii, 86.

34. *In antiquissima mea membrana deest* ut *D'Orvill.* ad Charit. p. 677. Solent librarii frequentius nomina propria in appellativa mutare, quam contra; nisi quid præcessit, quod eos in fraudem induceret. *D. R.* ep. Cr. I. p. 71. Æn. VIII, 64. *Hic mihi magna domus,* celsis *caput* urbibus, *exit.* Tuscis *caput* amnibus *R. B.* Ovid. Ep. XVIII, 147. Arte egeo *nulla; fiat modo copia nandi.* Suspicor olim legendum, mediis literis extritis, *Aregeo,* pro integro *Argo egeo*—vide v. 157. *Withofius* in Spec. Gunther. pp. 86, 7. Senec. Phœn. 388. tota *nudatis stetit Acies in armis.* Graia *R. B.* Hipp. 1012. *Nec tam furenti* pontus *exsurgit sinu.* Ionius *R. B.* Agam. 616. *Carusque Pelidæ nimium* feroci *Vicit.* Patroclus *R. B.* Auctor Herc. Oët. 689. *deditque* ignoto *nomina ponto.* Icario *R. B.* Propria autem in locum appellativi subinde prolabuntur; Sen. Phœn. 283. *et* Argos *exul atque urbes movet Graias in arma. Lege, agros* Thyest. 183. *jam flammis* agros *Lucere et urbes decuit;* Æn. XI, 367. *ingentes et desolavimus* agros. Conf. Valck. ad Ph. 653. *Gaisford.* ad Theogon. 709. et ad Theocr. Id. IV, 56. PR. to *R. P. Tracts,* P. lvii. Advss. p. 144. et ad *Dawes.* Misc. Crit. p. 292.

ii.

13, 14. = 11, 12. secundum *Valart.* Pr. ad Hor. vi.
18. Plautus, Rudens, I, ii, 12. *Luto usu'st* multo.
27. frondesque *Markland.* Expl. v. a. auc. p. 253=264.
60. Plutarch. Sympos. II. p. 642. C.
69. "Vide *Jo. Fred. Gronovium* Obs. I, xix. quem laudare saltem sui hoc in genere similem debuerat *R. B.* Manilio vir perspicacissimus restituit IV, 542. *Inque epulas funus rediget pretiumque sepulcri.* id est, in epulas, atque adeo res vanas impendet pecuniam, quæ in funeris erat impensas necessarias eroganda." *Valck.* ad Adoniaz. p. 340.

iii.

20. *Epitheton parum hoc loco* Mæcenati *convenire videtur; lege,* jocosa, M. *Markl.* expl. v. a. auct. 258=267.

iv.

A. Gellius, N. A. XV, IV. *Concurrite omnes augures, haruspices, Ingens portentum Romæ conflatum est recens, Nam mulos qui fricabat, consul factus est.*

v.

26. Æn. iv, 510. *Sparserat et latices simulatos fontis Averni,*
27. *R. B.* ad Lucan. II, 372.
43. Vide *Gibbon.* vii, 218. ed. 8vo.
80. *repone,* porrecta *R. B.* in Pr. ad ed. Cant.
82. Theocr. Id. ii, 24. καππυρὸς εὖσα. Vide *Valck.* Ep. ad *Röver.* p. lviii.
90. *Diræ meæ preces nescient ulla piacula præter ultionem et pœnam. R. B.* ad Lucan. iii, 126.

99. Philostrat. Heroic. II, §. 9. ὅτε δὴ ὁ Αἴας λέγεται, ταῖς ἀγέλαις ἐμπεσὼν, διαφορῆσαι σφᾶς, οἷον κτείνων τοὺς Ἀχαιούς.

vii.

12. *feris.* Ita MS. Grævianus; at super *dispar* scriptum erat *genus.* Ita hæc glossa textum fœdavit. *Grævius.*
15. *R. B.* ad Lucan. I, 618.

xi.

2. Eur. Med. 8. ἔρωτι θυμὸν ἐκπλαγεῖσ' Ἰάσονος.

xiii.

3, 4. ποιῆν τι δεῖ οἷς γόνυ χλωρόν. Theocrit. apud Valck. ad Rover. xxiv.
5. *D. R.* ad Rut. Lup. pp. 69, 70.
18. converse sweet. *Milton* P. L.

xiv.

5. Quod *H. o. s. r.* dixit, Græci efferunt per ἀποκτείνειν non tantum, qua de voce notavit *B. Martinus* Var. Lect. L. I, xxvi. sed per ἀποκναίειν, *Demosthenes* adversus Mid. p. 406. ἀποκναίει γὰρ ἀηδίᾳ δήπου καὶ ἀναισθησίᾳ. quem locum expressit *Dion. Chrysostum,* Or. XXVII. p. 286. D. *D. R.* ad Tim. Lex. v. ἀποκναίειν, et *R. P. Tracts,* p. 265.

xv.

20. i. e. in tuum usum, in tuum commodum. G. II, 5.—tibi *pampineo gravidus autumno Floret ager.* Conf. Apoll.

Rhod. III, 558. Epigr. apud Plutarch. in Apophthegm. Lacon. II, 241. A. Ἔῤῥε, κακὸν φίτυμα, διὰ σκότος, οὗ διὰ μῖσος Εὐρώτας δειλαῖς μηδ' ἐλάφοισι ῥέοι.

xvi.

25. Epist. I, i, 14. *Nullius addictus jurare* in verba *magistri.*

41. Eur. Ph. 216. *περιῤῥύτων—.*

42, 3, 4, 5. "versui duodevicessimo subjeci." *Valart.* Pr. ad Hor. vi.

51. Vespertinum et 52. alma *conjecit Markl.* expl. V. A. Auct. 258=267, 8. ut, Serm. I, vi, 113. Vide Misc. Obs. v, 1. p. 12.

61, 62. "eos quinquagessimo postposui." *Valart.* Pr. ad Hor. vi. conf. Misc. Obs. II, 381—.

63. *repone,* secrevit *et* 65. Ære dehinc—quorum *R. B.* in Pr. ad ed. Cantab.

66. meditatur *MS. Græviamus; hanc mutaverat recens manus in* me datur. *Grævius.*

xvii.

18. Versus 42, 3, 4, 5. versui duodevicessimo subjeci. *Valart.* Pr. vi.

33. Urens *Codex Vossianus.*

42—45. Sic lege et distingue, *Paratus, expiare seu poposceris Centum juvencis, sive mendaci lyra Voles sonare Tu* pudica, tu proba; Perambulabis astra sidus aureum. *R. B.* Cur. Nov.

76. Vide *R. B. Bernardo,* 164.

81. agentis *ita MSS. Voss. et Græv.; in hoc eadem manus superscripserat* carentis. Grævius.

CARMEN SÆCULARE.

10. *R. B.* ad Manil. III, 531.

14. Ilicia MS. Ἡμέρα· Ἀρτέμιδος ἐπίθετον. Hesychius.

26. *Quod semel dictum* est, *stabilis*que rerum *Terminus* hæret; Ita fortasse pro *servet*, quod sane non capio. Us producitur ob cæsuram, vel ob H. *R. B.* Cur. Nov. At, vir præstantissime nisi ipsa illa acies judicii tui quotidiana pugna retunderetur, hanc licentiam non concessisses: In his rebus *finita potestas denique quoique Quanam sit ratione, atque alte* terminus hærens.

SERMONUM

Lib. I.

Ecloga* i.

*Notandum quod in hoc nostro MSto semper loco *Satyrarum* scriptum invenerimus *Eclogæ*. Grævius.

4. Æn. ix, 246. *Hic* annis gravis *atque animi maturus Aletes:* Ter. Heaut. iv, i, 32. *Quanto tu me es* annis gravior, *tanto es ignoscentior:* Œd. Col. 874. ἄξω βίᾳ, Κεἰ μοῦνός εἰμι, τόνδε, καὶ χρόνῳ βραδύς. Schol. γράφεται καὶ βαρύς. Aj. 1017. τοιαῦτ' ἀνὴρ δύσοργος, ἐν γήρᾳ βαρύς. Œd. Tyr. 17. οἱ δὲ σὺν γήρᾳ βαρεῖς ἱερῆς, leg. οἱ δὲ σὺν γήρᾳ βαρεῖς, Ἱερεὺς ἐγὼ μὲν Ζηνός· *R. B.* Conf. *Withof.* in Spec. Gunther. pp. 40, 1, 2, 3.

19. at *queis licet esse beatis*, Q. *Markland.* Explicat. V. A. p. 258=267.

29. "Λόγων κάπηλος et *caupo verborum* pro *causidico* recte dicitur. Sed dubito an simplex κάπηλος vel *caupo* sensum eundem admittat. Quare proclivior sum in Viri docti apud *Taylorum* Jur. Civil. p. 220. *Scraderi* Emendat. p. 70. et *Valartii* conjecturam: *Perfidus hic* Cautor"—*R. P.* ad *Toup.* p. 506. "Vir doctus" fortasse erat *Nicolaus Hardinge.* Conf. *R. B.* Conc. de Ecclesiæ Romanæ erroribus, pp. 338, 9, 40. *Valck.* ad N. F. 410—12. *Gent. Mag.* for Oct. 1805, 921, 22. *Pervigil hic campo miles*—mire hallucinatus est *H. de Bosch.* Præf. ad Poëm. xxiii.

35. Æn. IV, 508. haud ignara *futuri.*

76. *Philemo* apud Cler. p. 352. *R. B.* CCXCV. Ἀεὶ τὸ πλουτεῖν ξυμφορὰς πολλὰς ἔχει, Φθόνον τ', ἐπήρειαν τε, καὶ μῖσος πολὺ, Πράγματά τε πολλὰ, κἀνοχλήσεις μυρίας, Πράξεις τὲ πολλὰς, συλλογάς τε τοῦ βίου. Ἔπειτα μετὰ ταῦτ' εὐθὺς εὑρέθη θανὼν, Ἄλλοις καταλείψας εἰς τρυφὴν τὴν οὐσίαν.

82. *Acron* explicat: Qui prope te sedeat, præstans tibi curam: Ovid. ep. XX, 137. *Ille manus istas effingit,* et adsidet ægræ, *Invisus superis, cum superisque mihi.* Vide Eur. Hippol. 679, 80. Pope, *With lenient arts extends a parent's breath, Makes languor smile, and smooths the bed of death; Explores the thought, explains the asking eye, And keeps awhile one parent from the sky.*

84. *Menander* apud Alex. T. I. 504. *Walpole,* p. 35. ἐλοθόντ' εἰς νόσον Τὸν ἔχοντα ταύτην ἐθεράπευσεν ἐπιμελῶς, Ἀτυχοῦντι συμπαρέμεινεν· ἀποθανόντα τε Ἔθαψε· περιέστειλεν οἰκείως·

92. *quoque,* ita scribendum puto, pro *quomque,* id est, *quumque, quo* magis dives sis, *eo* minus paupertatem metuas. *Tayl.* Lys. p. 576. 2.

100. *ordo,* liberta fortissima divisit hunc medium securi Tyndaridarum. *Sanctius* in Minerva IV, ii, p. 725. Conf. *R. B. Clerico* pp. 209, 10.

105. *repone,* quiddam *R. B.* in Pr. ad ed. Cantab.

108. *R. B.* ad Manil. II, 106.

ii.

21. *nato* plerumque membranæ vetustæ; vide *R. B.* ad Epist. I, vi, 20.

31. "Catull. Coma Berenices 11. *Qua Rex tempestate novo* mactus *hymenæo.* Vulgata lectio *auctus.* Hoc in loco

Withofius de Telchin. p. 47. sibi ipse tribuit, quod *A. Fabra* septuaginta annis ante jam divinarat. Formulam videtur in sacris solemnem respexisse, cum deos thure, vino, vel alia re, præter hostiam immolatam, honorarent; *macte hoc vino esto:* ex Ciceronis opere de Rep. *Nonius* adfert in v. *Mactare,—ferunt laudibus,* mactant *honoribus.*" *Valck.* ad Callim. p. 89.

58. Demosth. Olynth. II. p. 8. B. *Καλλίαν ἐκεῖνον τὸν δημόσιον, καὶ τοιούτους ἀνθρώπους, μίμους γελοίων—ἀγαπᾷ καὶ περὶ αὐτὸν ἔχει.* Vide *Heusinger.* ad Cic. de Offic. III, i, 29.

91. *Contemplare.* "Passivorum verborum, quale est secundæ præsentis temporis in indicativo modo personæ *usitate* non in *re*, sed in *ris* exeunt. Cicero ne in *deponenti* quidem verbo semel ita scribere sustinuit." *Lagomarsini* ad *Pogiani* Epist. I, pp. 239, 40.

101. *Coa* proprie puellarum famæ non nimium bonæ fuerunt. Quare qui lectionem Horatii in *Chlorin* pro *Cois* mutarunt, minus prudenter fecisse videntur. *Scaliger.* ad Propert. p. 206.

121. Vide ad *Dawes.* Misc. Crit. p. 10.

124.—*τὴν δὲ ἑτέραν τεθραμμένην μὲν εἰς πολυσαρκίαν τε καὶ ἁπαλότητα, κεκαλλωπισμένην δὲ τὸ μὲν χρῶμα, ὥστε λευκοτέραν τε καὶ ἐρυθροτέραν τοῦ ὄντος δοκεῖν φαίνεσθαι,* —*Xenoph.* Memorab. II, i, 22.

132, 133. "Ejecto isto monachali versu, lege et distingue, *egomet mi, Ne nummi pereant, aut* fama, *aut denique* puga. Crescit autem, opinor, oratio in ultimo versu; et istiusmodi heroes non tam solliciti solent esse de *fama* quam de *pyga:* de hac vero, quia *quosdam mœchos et mugilis intrat.*" *Markl.* expl. V. A. 263=271, 2.

iii.

11. *halebat* Vossianus; hoc est, *alebat*, Rectissime. *R. B.* Auctor Herc. Œt. 380. Ut *alta* silvas forma vernantes *alit*: pro *alta*, *læta* reposuit *R. B.*; et vice *alit*—*habet* Codex Florentinus.

25. In loco poetæ veteris citat *ὀξυδορκεῖς* *R. B.* *ὀξυδερκεῖς* *R. P.* ad Med. p. 16=18.

49. seqq. Serm. II. vii, 41, 2. *verbisque decoris Obvolvas vitium? Quintilian.* IV, ii. Verbis elevare quædam licebit: luxuria, hilaritatis; avaritia, parsimoniæ; negligentia, simplicitatis nomine lenietur.

75. *R. B.* ad Lucan. IV, 82.

81. *ligurrierit.* conf. *R. B.* ad Ter. Eunuch. V, iv, 14.

109. Sen. Herc. Fur. 478. *Pecorumque ritu virginum* oppressi *greges.* Lege, *pressi. Tuo stupore* pressa *Calvus.*

133. *repone*, Vellunt *R. B.* in PR. ad ed. Cantab.

iv.

2. *Lucan.* IX, 156. Atque alii reges *Nilo torrente natabunt.* scriptum credo, ET PHARII *reges. Markland.* Ep. Cr. p. 150. "Male. Fortasse, QUIQUE ALII *reges* Ovid. Met. XV, 867. Quosque alios *vati fas appellare piumque.* Virg. Æn. VII, 181. aliique *ab origine reges.*" *R. B.* Juv. IV, 24. corrigit *Marklandus*, p. 152. *Succinctus* Pharia quondam, *Crispine, papyro?* Vulgo *patria* legitur. "Sed, ait acutissimus Criticus, vox *Pharia* valentior videtur ad excitandam invidiam, et odium adversus Crispinum, utpote Ægyptium, quam illa altera, *patria*: et, quod summum est, si *patria* retineas, non exinde colligere potes, cujus regionis erat Crispinus: *patria* enim *papyrus* non neces-

sario *Ægyptiam papyrum* denotat, quoniam in aliis etiam regionibus nascebatur papyrus, etc. Liceat hac de re ab eximio viro dissentire. Papyrus Ægyptia adeo nobilis erat, ut Nilus amnis papyrifer appellaretur, et Niliaca papyrus ab omnibus celebraretur. *V. Munck.* ad *Fulgent.* I. p. 19. *Succinctus* igitur *patria papyro* notat et designat Ægyptium. Sed contra *succinctus Pharia papyro* non necessario significat Ægyptium, quoniam sic succingi poterat alienigena. Deinde, constabat inter omnes Crispinum esse Ægyptium: sufficiebat ergo *patria.* Denique receptæ lectioni firmissimum præsidium est in v. 32. ubi Poeta similiter siluros Crispini *municipes* vocat: *magna qui voce solebat Vendere* municipes *fracta de merce siluros.* Conf. *Salmas.* ad *Solin.* p. 939." *Schrad.* Obs. pp. 19, 20.

8. Plato Polit. I, 416. Læmar. = II, 343. A. H. St. *εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, τιθὴ σοι ἐστί; Τί δέ; ἦν δ' ἐγὼ, οὐκ ἀποκρίνεσθαι χρὴ μᾶλλον, ἢ τοιαῦτα ἐρωτᾷν; Ὅτι τοι σὲ, ἔφη, κορυζῶντα περιορᾷ, καὶ οὐκ ἀπομύττει δεόμενον.*

20. ferrum molliat ignis (*sic*) Dem. Phal. 122. (=104. *Fisch.*) *τὸ μὲν πρῶτον, εἴτι θυμοειδὲς εἶχεν, ὥσπερ σίδηρον ἐμάλαξεν,*—ex Plat. de Repub. III. [442. C. *Læmar.*=II. 411. *H. St.*] *R. B.* Cur. Nov.

25. *erue.* Ita in margine alia manus, eademque antiqua adscripserat. *Grævius.*

48. *repone*, sermo merus. *R. B.* in Pr. ad ed. Cant.

70. "*Egomet fallebar, cum ederem,* Caprii—*Nunc reponi velim* Capri." *R. B.* ad Ter. Andr. II. i. 20.

89. Theocr. Id. XXIX, 1. *Οἶνος, ὦ φίλε παῖ, λέγεται καὶ ἀλάθεα· Κἄμμες χρὴ μεθύοντας ἀλαθέας ἔμμεναι.*

103. Primo fuit in MS. *aliquid;* postea fecerunt *aliud.* *Grævius.*

V.

3. Pro *longe*, alii legunt *linguæ;* quod quicquid contra opponat *Lambinus*, retineri ac dici possit; cum *Heliodorus*, quamvis natione Græcus, ob hoc laudari potuisset ab *Horatio*, quod Græcæ linguæ scientiam maximam haberet; *Villoison.* Proleg. ad Apoll. Lex. P. xxiv.

6. Ex Cod. Vat. leg. *nimis*. Waddelus.

87. Archestratus apud Athen. VII. 284. E. Μαιώτιδι λίμνῃ Ἰχθύος αὐξηθέντος, ὃν ἐν μέτρῳ οὐ θέμις εἰπεῖν. *R. P.* Advers. p. 92.

100. Id est, *quivis Judæus. Judæi* habitabant trans Tiberim, et multo maximam partem erant libertini, ut fatetur *Philo* in legatione ad *Caium. Apella* autem libertinorum est nomen, satis frequens in inscriptionibus vetustis. Cic. Ep. XXV. l. 7. Itaque c. *J. A.* credat superstitiosus aliquis Judæus Transtiberinus. *R. B. Millio*, p. 70.

VI.

4. *R. B.* ad Manil. II, 464.

20. *repone*, Censorque *R. B.* in PR. ad ed. Cant.

68. *Withof.* Encæn. 284.

73. Mihi videtur respicere H. fœneratores, quos ideo forsan appellat *centuriones*, quia usura est centesima pars sortis. *Waddelus.*

74. Macho apud Athen. XIII. 581. D. Λαΐδα λέγουσι τὴν Κορινθίαν ποτὲ Εὐριπίδην ἰδοῦσαν ἐν κήπῳ τινὶ Πινακίδα καὶ γραφεῖον ἐξηρτημένον Ἔχοντ'.

95. *fatum* MS., cui secunda manus *S* inseruit. *Grævius.*

113. vespertinus *Wakefield.*

126. *R. B. Grævio*, p. 135.

vii.

[9—18.] *Valart*. Pr. ad Hor. v. conf. *Jortinum* ad l.

28. *salso multoque fluenti regerit convicia expressa arbusto.* Is ordo est; Dem. Phal. p. 70. (=52.) εἰκασία δ' ἔστι μεταφορὰ πλεονάζουσα, οἷον εἴ τις τότε τῷ Πύθωνι τῷ ῥήτορ ῥέοντι καθ' ὑμῶν, προσθεὶς εἴποι, Ὥσπερ ῥέοντι καθ' ὑμῶν. Οὕτω μὲν (*sic*) εἰκασία γέγονε, καὶ ἀσφαλέστερος ὁ λόγος, ἐκείνως δὲ μεταφορὰ, καὶ κινδυνοδέστερος. Idem p. 166. (=146.) Καὶ γὰρ μεταφέροντά ἐστι δεινὰ ποιεῖν, ὡς τὸ, τῷ Πύθωνι θρασυνομένῳ, καὶ πόλλῳ ῥέοντι καθ' ὑμῶν. *R. B.* Callimach. in Dian. 27. ΠΟΛΛΑΣ δὲ μάτην ἐτανύσσατο ΧΕΙΡΑΣ. Heliodor. vi. p. 269. ΠΟΛΛΟΙΣ ΤΟΙΣ ΟΦΘΑΛΜΟΙΣ περισκοπεῖ· Herodot. Euterp. ii. Ἐπιμελουμένῳ ΠΟΛΛΟΝ ἦν ΤΟΥΤΟ ΤΟ ΕΠΟΣ. Apuleius Miles. viii. p. 127. ed. Colv. *Furens aper — resurgentem* Multo Dente *laniavit.* Confer Herodot. i, 97. *R. P.* Advss. p. 307. Menander Γεώργῳ ἢ Γοργίᾳ, apud Plutarch. T. ii. p. 519. A. Λάβρος. πολὺς ῥέων Pollux vi, 35. ex emendatione *Toupii* apud *Taylor.* ad Demosth. or. de corona p. 697.

viii.

25. *repone,* utrasque *R. B.* in Pr. ad ed. Cant.

28. *repone,* confusus. *Ibid.*

30. *R. B. Bernardo,* 164.

43, 4. *Quid referam, quo pacto in imagine cerea Largior arserit ignis? R. B. Millio,* p. 79.

ix.

1. sicut meus est mos Nescio quid meditans, *A. Askevius;* Conf. *Harii* Ep. Cr. p. 21., et Addenda.

4. "Ordo est, *dulcissime, quid rerum agis?*" Temere; Antiphon apud Suid. v. *Θεαιδέστατον, Ἄνθρωπος πάντων Θηρίων Θεαιδέστατος.* Menander, *νόσων χαλεπωτατος φθόνος* frustra a Bentleio [p. 113.] sollicitatus. *R. P.* ad Ph. 1730. Catull. IV, i, 2. *Phaselus ille, quem videtis, hospites, Ait fuisse* navium celerrimus.

55. eo quod *Waddelus.*

56. DERO; Æn. VII, 262. Geo. II, 233. *Noris* Cenotaph. Pisan. p. 454.

59, 60. *Epicharmus* apud Xenoph. Mem. II, i, 20. Τῶν *πόνων Πωλοῦσιν ἡμῖν πάντα τἀγαθ' οἱ θεοί.* Scholiastes Hermogenis, p. 377. Πλάτων *τε γὰρ φησί· Τῶν γὰρ πόνων πωλοῦσιν ἡμῖν οἱ θεοὶ τὰ ἀγαθά· καὶ Σοφοκλῆς·* Πόνος *γὰρ, ὡς λέγουσιν, εὐκλείας πατήρ· καὶ ὁ ἐν Μιλήτῳ θεός· οὐδὲν ἄνευ καμάτου πέλει ἀνδράσιν εὐπετὲς ἔργον, καὶ πάλιν· Πάντα πόνος τεύχει δὲ βροτοῖς, μελέτη τε βροτείη.* Incertus apud Aspasium ad Aristot. Nicom. III. p. 43. *Ἐκ τῶν πόνων τοι τἀγαθ' αὔξεται βροτοῖς.* Xenoph. l. c. *τῶν γὰρ ὄντων ἀγαθῶν καὶ καλῶν οὐδὲν ἄνευ πόνου καὶ ἐπιμελείας θεοὶ διδόασιν ἀνθρώποις· D. R.* Hesiod. Ἔργ. 287. *τῆς δ' ἀρετῆς ἱδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν Ἀθάνατοι.*

64. manus *pressare*, an *prensare?* Statius Theb. iv, 492. *Nunc humeros, nunc ille manus, nunc* (sic) *vellera* pressat. *R. B.*

X.

23. contentus, *sed recentior manus in margine* concinnus. *Grævius.*

38. *Prius fuit* Ende: *postea mutaverunt* in . . æde. *Grævius.*

46. *D. R.* Ep. Cr. II, pp. 199—201. (203—205.)

48. Liv. XXXVIII, xlvii. coronam insignem capiti detrahunt.

64. Lege, Combustum *Markland.* Ep. Cr. p. 111. Male. *R. B.* conf. Carm. IV, xi, 25. Forte pestilentia obiit; ideo scripta una concremata fuerint: ut in peste solere fieri pluribus exemplis intelliges ex Pieriano de literatorum infelicitate. *R. B.* Cur. Noviss.

66. *R. B.* ad Manil. III, 22.

ADDENDA.

ii.

37. Ennii fr. ex Annal. p. 31. *Audire est operæ pretium, procedere recte, Qui rem Romanam, Latiumque augescere voltis.* unde *mœchos* esse legendum conjicio. *Chishull.*

108, 109. Callim. Epr. xxxiii. Χοὔμὸς ἔρως τοιόσδε, τὰ μὲν φεύγοντα διώκειν Οἶδε, τὰ δ' ἐν μέσσω κείμενα παρπέταται. *Chishull.*

iv.

46. ad finem n. in l. adde, et *R. B.* Cur. Post. ad Cic. Tusc. I, xxxix.

viii.

48. *Vide annon legendum sit* caliandrum. *Chishull.*

x.

37. *Scribe,* Depingit *Chishull.*

SERMONUM

Lib. II.

i.

2. *Tendere ;* opus sine *Best.* p. 128.

46. Pherecrates in Crapatalis p. 513. Grot.; conf. Phot. et Suid. v. *φίλιος*; *τοῖς δὲ κριταῖς* Τοῖς *νυνὶ κρίνουσι λέγω*, Μη *'πιορκεῖν, μηδ' ἀδίκως* Κρίνειν· *ἢ, νὴ τὸν* Φίλιον, Μῦθον *εἰς ὑμᾶς ἕτερον Φιλοκράτης λέξει πολὺ τού*-Του (f. *του*-Δὶ) *κακηγοριστότερον*. *R. P.* apud *Gaisford.* ad Hephæst. p. 355. *Elms.* ad Acharn. 730.

52. Anacreon. ii. *φύσις κέρατα ταύροις,* — *Λέουσι χάσμ' ὀδόντων.*

63. *Markl.* Ep. Crit. p. 11. legit *hanc—formam* (*Valart.* Pr. xi.) " Quid *mos* operis ? At quid sit operis *forma*, ego cum aliis novi." " Male" *R. B.*

86. Nulla in te dabitur actio ex legg. xii. tabularum: non magis valebunt leges illæ, quam si abrogatæ forent et antiquatæ ; res tota in risum desinet. M. Obs. xii, 426.

ii.

10. Eur. Cycl. 107. Ἐξ Ἰλίου *γε, κἀπὸ* Τρωϊκῶν *πόνων.* Liv. abs re bene gesta. Conf. Wessel. ad Herodot. 169. n. 14. Suid. v. *ἀπογίνεσθαι.*

38. delendum censet (*Valart.* Pr. iv.) *R. B.* ad A. P. 337.

53. Hic incipit in MS. nova Satyra cum inscriptione Tertia. *Grævius.*

59. Ad *R. B.* in v. 59. Magis apposita sunt ista Plauti in Menæchmis II, 2. 37. *Nummum illum, quem mihi dudum pollicitu's dare, jubeas*, si sapias, porculum afferri tibi. Ubi, si per *Janum Dousam* stetisset, corrupta fuisset elegantis locutionis venustas: is enim emendabat, *nummo illo*. *Br.* ad Ar. Nub. 864. Conf. Kust. ad Ar. Pl. 55. *R. P.* ad Or. 1645.

67. *R. B.* ad Manil. IV. 364. sic apud Terentium semper *ditias* pro *divitias; a dis ditis* fit *ditia*, ut a *dives divitis, divitia*, has lectiones jam commendaverant, sed frustra, Aus. Pompa et Franc. Guyetus. *Brunck.*

74, 5. turdis Dulcia *Waddelus.*

85. *repone*, anni, et *R. B.* in Pr. ad ed. Cant.

95. *repone*, Occupat *Ibid.*

100. *magna*, et D. Markland. Explicat. A. V. p. 256=265.

123. "Forte *pulpa*" in ora exemplaris *N. Heinsii;* h. e. una ex obesis istis et rubicundis mulieribus rusticis legem bibendi, ut altera Venere, præscribente. Sane *pulpam* vocarunt plebem velut plus corporis quam spiritus ingeniique habentem. Pers. Sat. II. 63. *Et bona dis ex hac scelerata* ducere pulpa, i. e. plebe scelesta, quam dixit Horatius Carm. II, iv. 17. *Withofius* Encænia Crit. pp. 303, 4.

124. ad *R. B.* in v. "ἔσθ' recte Bentleius, 1142. τηνικαῦτα. L. ἔσθ' ἥδιον, non solum ut producatur secunda in ἥδιον, sed ne sit dactylus in tertia sede." *R. P.* ad Pac. 1140. apud *P. P. D.*

iii.

124. curabit; *sed ab alia manu*, curtabit. *Grævius.*

139. *R. B.* ad Lucan. i, 146. Est omisit.

154. *Ingest'* huic loco ita quadrat, ut Horatianum esse plane

mihi persuaserim. *Markland.* Ep. Cr. p. 69. "Male." *R. B.* *Præsens accedat* ex *R. B. Valck.* ad Act. D. Apost. p. 453. "An ægrotus indiget *ingenti fultura,* aut copioso cibo, quo stomachus fulciatur? Imo vero sibi præsens damnum inde contrahet. Non multo, sed selecto denique cibo indiget. Hic vero de Opimio avarissimo homine sermo est, qui, ut nummis parceret, sordidissime vivebat. vide vss. 114, 115, 125, 154. Scripsit nimirum *Horatius: Ingenua* accedit—. Martial. vi. xii. Auson. Grat. Act. c. xxxvii. Apul. Met. x. p. 245. Lucan. v, 379. Ovid. Trist. i, v. 72. ed. Burmann. Sordide hic Opimius, ut solent omnes avari, vixerat, geniumque suum defraudarat; monet ergo medicus, ut aliquid humanioris cibi sumat, quo reficiatur. Litera *a* ob sequentem eandem in fine erat elisa, unde ex *ingenu* corruptum fuit *ingens.* Eædem voces confusæ videntur in veteri inscriptione in honorem Claudiani Poetæ ejus statuæ affixa, quam *Steph. Claverius* laudat ad illum auctorem Præf. de Bello Getico. Verba sunt: CL. CLAUDIANO V. C. INTER . CETERAS . INGENTES . ARTES . PRÆGLORIOSISS . POETARUM . LICET . AD . MEMORIAM . SEMPITERNAM . CARMINA . AB . EODEM . SCRIPTA . SUFFICIANT . etc. *Sic Claverius,* et *Pompon. Lætus* primus possessor legerunt. *Nic. Heinsius* Præf. ad Lectorem de hac Inscriptione agens testatur alios *ingentes* artes legisse, ipse mavult *decentes.* At sine dubio germana scriptura fuit—INGENUAS . ARTES. Notum satis illud Ovidii, *ingenuas* didicisse fideliter artes. Et sic multi loquuntur. Etiam apud Virg. Geo. ii, 182. voces *ingentes* et *ingeniis* teste *Philargyrio* et *Pier. Valeriano* erant confusæ. Ceterum *fulturam* eleganter dici cibum et *fulcire* de eodem, sat docuit *Bentleius.* Adde illis quæ congessit Plin. i. Ep. ix. Sen. Ep. lxviii. *Arnob.*

bis ita lib. II. iv. loquentem. *Withofius* Encæn. pp. 305—308.

156. Optussibus *Cod. Græv. sed in marg. recentior manus* Octussibus. *Grævius.*

158. Nimirum incipit hic MS. novam satyram. *Idem.*

166. *Valck.* ad Ammon. p. 42.

183. *Largus* ut *Markland.* Ep. Cr. p. 81. "Male." *R. B. Plato* Phædr. III, p. 236. B. *σφυρήλατος ἐν Ὀλυμπίᾳ στάθητι* Lucian. I. 337. *οἶσθα τὸν χαλκοῦν τὸν ἑστῶτα ἐν τῇ ἀγορᾷ.* Conf. p. 873.

185. *Scilicet?* aut plausus quos fert Agrippa, feras Tu (Tiberi) *Markland.* Ep. Cr. p. 93. (*Valart.* Pr. xi.). Male. *R. B.*

193. Vide Append. ad *Dawes.* p. 23*.

203. gnato: mala multa precatus Atridis Non ille—*Wakefield.*

208. *Lego,* veris *Valart.* Pr. ad Hor. xii. Sic MS. Cruquianus, et e conjectura *Lambinus.*

215. Conf. *Markland.* ep. cr. 166.

216. *Putam et Putillam appellet,—Scaliger.* App. 510.

220. *ergo* ibi parva *est Stultitia, Waddelus.*

221. hæc *summa est—Idem.*

234. duras *legendum puto. Markl.* ad Stat. v, i, 123.

260. quid distat? h. e. quid differt, quid discrepat a tali puero? *Best.* p. 165.

295. percussa? *Grotius ad Lucan.* VII. 301.

317. In quibusdam codd. extat, *num tantum se inflans, sic magna fuisset. Major dimidio,* num tantum? *Waddelus. pro* fuisset *legamus* fuit? tum — *Harii* Ep. cr. p. 36. Babrii fabula a *Francisco de Furia* in lucem prolata; *Γέννημα φρύνου συνεπάτησε βοῦς πίνων. Ἐλθοῦσα δ' αὐτόσ', οὐ παρῆν γάρ, ἡ μήτηρ, Παρὰ τῶν ἀδελφῶν ποῦ ποτ' ἦν ἐπεζήτει. Τέθνηκε, μῆτερ, ἄρτι[ως] πρὸ τῆς ὥρας.*

Ἦλθεν πάχιστον τετράπουν, ὑφ' οὗ κεῖται Χηλῇ μαλαχθείς. ἡ δὲ φρῦνος ἠρώτα, Φυσῶσ' ἑαυτὴν, εἰ τοσοῦτον ἦν ὄγκῳ Τὸ ζῶον; οἱ δὲ, Παῦε, μὴ ποιοῦ, μῆτερ· Θᾶσσον σεαυτὴν, εἶπον, ἐκ μέσου ῥήξεις, Ἢ τὴν ἐκείνου ποιότητα μιμήσῃ. v. 1. Vide Suid. v. Παιάν. 4. τέθνηκε, μῆτερ, εἶπον, ἄρτι πρὸ τῆς ὥρας ed. Legant alii, τέθνηκεν, εἶπον, ἀρτίως. v. 5. ἦλθε γὰρ π. v. 7. τοιοῦτον. v. 8. παύου, μὴ ποιοῦ. Mus. Crit. Cantab. No. III. p. 413.

iv.

1. Plato Protag. I. 309. B. Πόθεν, ὦ Σώκρατες, φαίνει; Cic. apud Priscian. VI, p. 62. b=706. vertit: *Quid tu, unde tamen appares, o Socrate?* Xen. Mem. II, viii. πόθεν, ἔφη, Εὔθηρε, φαίνει; Æneas Gazæus Ποῖ δὴ καὶ πόθεν, Ἀξίνεε; vide *R. P.* Advss. p. 75.

13, 14. Ova rotunda longis magis alba et marem vitellum cohibent. De hoc vide Historiam Fœtus Mussipontani. p. 73. et iterum, 152. *R. B.*

32. Mur*ex* Baia*nus* melior, Lucrina peloris: *Snapius* Collegii Regalis apud Cantabrigienses olim præpositus.

38, 39. *si cognitor, ipse Persta atque obdura.* Sic distinguendum. *R. B.*

53. Non defuit, qui pro *nervis* legeret *vernis*, i. e. servos superbos admodum. *Incertus.*

60. *repone*, Post vinum *R. B.* in Pr. ad ed. Cant.

65. Cum in *Simeonis Bosii* MS. reperiatur *At pingui*, in uno vero Cantabrigiensi *Cum pingui*, certissimum est Horatium scripsisse: Indigena *miscere—Withofius* Encæn. p. 308.

v.

22. *ruam*] Suspicor Horatium dedisse: *struam*—confer ipsum

Carm. II, iii, 19. Serm. II, iii, 96. et I, i, 34. 44. *Schrad.* Em. pp. 72, 3. Vide ad *Dawes.* Misc. Crit. p. 11.

59. *O Laërtiade, quidquid dicam, aut erit, aut* non Divinare mihi *magnus* donavit *Apollo.* Ov. Met. I, 391.—Aut fallax, ait, est solertia nobis, Aut pia sunt, nullumque nefas oracula suadent. Ex exemplari quondam *Tayloriano:* (*Valart.* Pr. xii.): vide ad Pr. *Dawes.* pp. iv, v.

96. Athen. VI, 236. E. Eupolis Κολαξι—ἐξελαύνω Εἰς ἀγοράν· ἐκεῖ δ' ἐπειδὰν κατίδω τιν' ἄνδρα Ἠλίθιον, πλουτοῦντα δ', εὐθὺς περὶ τοῦτον εἰμί. Κἄν τι τύχῃ λέγων ὁ πλούταξ, πάνυ τοῦτ' ἐπαινῶ καὶ καταπλήττομαι δοκῶν τοῖσι λόγοισι χαίρειν. Ter. Eun. II, ii, 17—*Est genus hominum, qui esse primos se omnium rerum volunt, Nec sunt; hos consector;—Quicquid dicunt, laudo.*

102. *R. B.* ad Lucan. vii. 13.

vi.

3. *R. B.* ad Lucan. ii. 228.

9. Glossar. deturpat, inæqualem reddit.

23. *repone,* Romæ *R. B.* in Pr. ad ed. Cant.

26. R. B. ad Manil. III, 347.

28. Quid tibi vis? isne? ecquas res agis? *Waddelus.* tu *pulses* omne quod obstat Ad M.—recurras? Sic distinguit *Markl.* Ep. Cr. p. 93. Male, *R. B.*

32. *repone,* non mentiar. *R. B.* in Pr. ad ed. Cant.

55, 56. Non, ut volunt viri doctissimi, ad pugnam Actiacam annumque Flacci XXXV, referendum erat, nec ad Philippensem annumve XXIV: quippe de agrorum divisione hic agitur, quæ post *Siculam* de Pompeio victoriam et Lepidi deditionem in Campania alibique facta est, anno Flacci XXXI, ut disertis verbis narrat Dio p. 456, 457. Plu-

tarchus Antonio, p. 941. Paterculus II, 81.; et Appianus p. 1176. RICARDUS BENTLEIUS.

65, 6. Euripides apud Æschinem c. Timarch. p. 66. ed. Tayl. =p. 154, 11. ed. Reisk. Κἀγὼ μὲν οὕτω, χὤστις ἔστ' ἀνὴρ σοφὸς, Λογίζομαι τἀληθές.

84. Tibull. II. v. 7. *Sed nitidus pulcerque veni: nunc indue vestem* Sepositam: *longas nunc bene pecte comas.*

91. Virg. Geo. III, 436. *Neu dorso nemoris libeat jacuisse per herbas.*

vii.

3, 4. *frugi, quod sit satis, hoc est,* Ut tu tale *putes.* conf. v. 71. *Best* pp. 200, 1.

42. astutior *Cod. Vossianus.*

64. *emendandum, peccatve* sequens te, *Withofius* ad Disticha pp. 577, 8.

115. *Sæpe enim* vitat *qui* evitare *non potest. R. B.* ad Phædr. Fabb. I. xxxi. 3. Xen. Anab. IV, 269. ὥστε ἐγγύθεν φεύγοντες ἀποφεύγειν· vide *R. P.* ad Eur. Ph. 1231.

viii.

10. εὔζωνοι γὰρ ἦσαν. Xen. An. IV, 263.

20, 1. Summus ego et prope me cum Servilio Balatrone V.; MSS. duo.

77, 78. *tum in lecto quoque* videres Stridere *secreta divisos aure susurros.* Ab uno sensu ad alium. Hoc refer ad locum controversum, qui jam e memoria excidit. *R. B.*

ADDENDA.

i.

42. Il. Σ, 95. Ὠκύμορος δή μοι, τέκος, ἔσσεαι, οἷ' ἀγορεύεις. *Chishull.*

86. Quintil. v, x. *periculosum et cum cura utendum genus, quia si in proponendo unum quodlibet omiserimus genus,* cum risu *quoque tota res* solvitur.

ii.

79. Senecæ Herc. Fur. 1317. apud *R. B.* ad l. Postea maluit, *artus alleva afflictis solo, Theseu, parentis.*

iv.

54. Lucret. II, 391. Et quamvis subito per colum vina videmus Perfluere, at contra tardum cunctanter olivum; Galen. de morb. mul. I. p. 632. 22. ἐπιπιεῖν οἶνον εὐώδεα παλαιὸν ἐξηντριασμένον. Erotian. v. ἐξηντριασμένον, τὸ διὰ ἠτρίου ἠθημένον. λεπτὸν δέ τι ὕφασμα τὸ ἤτριον.

v.

41. Furius, *Juppiter hibernas cana nive conspuit Alpes.* Quintil. Instit. p. 415. Furium *quidem fastidit Horatius, sed ex eo Virgilius multa desumpsit,* ut videre est fragm. p. 137. *Chishull.*

59. Odyss. Θ, 570, 571. Ὣς ἀγόρευ' ὁ γέρων· τὰ δέ κεν θεὸς

ἢ τελέσειεν Ἢ κ' ἀτέλεστ' εἴη, ὥς οἱ φίλον ἔπλετο θυμῷ. *Chishull.*

133. Incertus in An. Gr. III, 238. CCCCX. Ἀγρὸς Ἀχαιμενίδου γενόμην ποτὲ, νῦν δὲ Μενίππου, Καὶ πάλιν ἐξ ἑτέρου βήσομαι εἰς ἕτερον. Καὶ γὰρ ἐκεῖνος ἔχειν με πότ' ᾤετο, καὶ πάλιν οὗτος Οἴεται· εἰμὶ δ' ὅλως οὐδενὸς, ἀλλὰ Τύχης. *Chishull.*

vii.

108. Inlisique, *Canterus* in Nov. Lect. vii, i.

AD

EPISTOLARUM

Lib. I.

i.

4. Eur. Ion. 597. Οὐ ταυτὸν εἶδος ἐστὶ νῦν τῶν πραγμάτων. φαίνεται edd. ἄλλος βίος, ἄλλη δίαιτα.
5. Propert. ii. xix, 41. *Miles depositis annosus secubat armis.*
6. Hunc locum cum Platonis Criton. p. 337. C. Læmar. comparat *Lambinus.*
30. Epigraphe in basi Herculis Farnesiani, ΓΛΥΚΩΝ ΑΘΗΝΑΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ. *Chishull.*
31. quadam *Ep. dedic. to a pamphlet on Procurations,* etc. 1661. 4to.
34. Eur. Hipp. 480. 481. Εἰσὶν δ' ἐπῳδαὶ, καὶ λογοὶ θελκτήριοι· Φανήσεταί τι τῆσδε φάρμακον νόσου. *Chishull.* Eur. apud Stobæum et Clericum p. 276. Ἰατρός ἐστιν ὁ λόγος ἀνθρώποις νόσων· ψυχῆς γὰρ αὖτος μόνος ἔχει θελκτήρια. *R. P.* Præf. ad Eur. x.
46. Ἦν δὴ χρὴ φεύγοντα, καὶ ἐς μεγακήτεα πόντον Ῥίπτειν καὶ πετρῶν, Κύρνε, κατ' ἠλιβάτων. Theogn. 175, 6.
50. Ennius fragm. p. 97. *vicit* Olympia *Chishull.*
55. Videtur excidisse conjunctio Et; i. e. *juvenes, senes,* Et *pueri* ut Serm. i, vi. 74. *Marklandus* Explicat. V. A. p. 255=265.

63. *Varro* lib. IV. de vita pop. Rom. apud *Nonium*, emendante et jungente *Scaligero:* Ibi a muliere, quæ optuma voce esset, Pergama laudari; deinde *Næniam* cantari solitam ad tibiam et fides eorum qui ludis Trojanis cursitassent.

74. E *Lucilio* hæc quidem Lib. XXX. p. 82. *Quid sibi vult, quare fit, ut intro versus et ad te Spectent atque ferant vestigia se omnia* prorsus?

84. *Si dixit* Davus, i. e. si servus præsenti domino Baias laudaverit, ille statim illuc commigrabit. *Waddelus.*

85. Ventosa *libido Marklandus* Ep. Cr. p. 169. Male. *R. B.*

94. Ipse Bentleius bene tuetur veterum librorum scripturam, quam vitiosa Rufiniani lectio *Sic aratus,* vel *Si caratus* confirmat. *D. R.* ad Rufinian. p. 238.

108. *Pitvita* pro *pituita* ut *tenvia* pro *tenuia.* Stat. Syl. I. iv, 36. *Sperne coli* tenuiore *lyra.* et Noster Serm. II, viii. *Ut* Nasidieni. *Chishull.*

ii.

25. exsors *Marklandus* Ep. Cr. p. 100. (*Valart.* Pr. xiii.), "Male." *R. B.*

27. Eur. apud Stobæum p. 590. *Γέροντες οὐδέν ἐσμεν ἄλλο, πλὴν* ὌΧΛΟΣ, *Καὶ σχῆμ', ὀνείρων δ' ἕρπομεν μιμήματα.* Demosth. de F. L. p. 123. *Οἱ δὲ ἀντιλέγοντες, ὄχλος ἄλλως, καὶ βασκανία κατεφαίνετο.* quem flosculum ex eo carpsit *Dio. Chrys.* Or. LV. p. 561. C. *καὶ ὄχλον ἄλλως καὶ φλυαρίαν ἡγοῦνται* *D. R.*

31. *Ad strepitum citharæ cessatum ducere curas:* strepitum citharæ, cui cessatur, hoc est, cui vacatur. *Scaliger* ad Catull. p. 195. *Muret.* III, 272. *Lagom.* ad Pogian. Epist. III, 341.

32. *desurgunt nocte.* Glossographus.

43. "The poet may probably allude to some rivers not un-

common in Italy, which run with impetuosity after a heavy rain, and in a few hours leave their channels entirely empty; and the countryman, living perhaps upon the mountains, foolishly imagined that the river he wanted to pass was only one of these temporary currents." *Addison.*

56. Aristoph. Plut. 189. 193. *Τῶν μὲν γὰρ ἄλλων ἐστὶ πάντων πλησμονή· Σοῦ δ' ἐγένετ' οὐδεὶς μεστὸς οὐδεπώποτε. Solo.* Fr. v, 71. *Πλούτου δ' οὐδὲν τέρμα πεφασμένον ἀνδράσι κεῖται· Οἳ γὰρ νῦν ἡμέων πλεῖστον ἔχουσι βίον, Διπλάσιον σπεύδουσι. Varro* ex Eumenidibus; *Denique avarus. Quis sanus? cui si stet terra et traditus orbis, Furando tamen, et morbo stimulatus eodem, Ex sese ipse aliquid quærat cogatque peculi. Manilius* iv, 1. sqq. *Quid tam sollicitis vitam consumimus annis? Torquemurque metu, cæcaque cupidine rerum? Æternis senes curis, dum quærimus ævum, Perdimus; et nullo votorum fine beati Victuros agimus semper, nec vivimus unquam?*

60. *amens* ex libro vetusto *Muretus;* alii *exmens*, ut *ἄφρων ἔκφρων. Chishull.*

62. Ira insaniæ initium. *Ennius* apud Cic. Tusc. IV. 23.

iii.

4. In Valerio Flacco apud *R. B.* Taurus *et occiduis* suggessit *Withofius* in Spec. Gunther. p. 59.

9. Titius ille in nummo apud *Berger.* Thes. Brandenb. p. 589.

20. Babrius. *Ἀλλοτρίοις πτέροισιν ἠμφιεσμένος Ηὔχει κολοιός.* Gabrias (f. Babrius) apud *Lambin.* Lege, *πτέροις ἀπημφιεσμένος* et conf. TYRWHITT. ad *Toup.* p. 419. Soph. Fr. L. *Οὐ χρυσόμορφος, οὐδ' ἐπημφιεσμένος Πτῖλον κύκνειον.*

21. Isocrates apud Schol. Apoll. Rhod. I, 881. *Ὥσπερ γὰρ τὴν μέλισσαν ὁρῶμεν ἐφ' ἅπαντα μὲν τὰ βλαστήματα καθιζάνουσαν, ἀφ' ἑκάστου δὲ τὰ χρήσιμα συλλέγουσαν, οὕτω δὴ καὶ τῆς παιδείας. Chishull.*

28. *An mavis*, Hic amor, *hoc studium;* ut Ovid. Met. xiv. 634. *R. B.* ad Manil. iv, 180.

iv.

11. *Et* modus. *Cod. Vossianus.*

v.

1. *Archiacis*, rudibus, ab imperito fabro sic denominatis. *Badius Ascensius.*

11. *Repone*, tendere *R. B.* in PRÆF. ad ed. Cantab.

vi.

10. *utrique* Codd. apud *Valart.* PR. xiii.

11. exercet. *Markl.* Ep. Crit. p. 115. (*Valart.* xiii.) "Male." *R. B.* Conf. Addend. ad *Dawes.* Misc. Crit. p. 199.

20. Scribe, NAVUS non GNAVUS: vide *Heins.* ad Pont. I, x. 12. et Trist. v. 3. 37. *R. B.* Cur. Noviss.

65. Conf. Epist. II, ii, 101. Mimnermus Fr. 1. *Τίς δὲ βίος, τί δὲ τερπνὸν ἄνευ χρυσέης Ἀφροδίτης; Τεθναίην ὅτ' ἐμοὶ μηκέτι ταῦτα μέλοι.* Propertius I, ix, 12. *Plus in amore valet* Mimnermi *versus* Homero.

67. Xenoph. Anab. III, 211. *Εἰ δέ τίς τι εἶδε τῶν ἄλλως βέλτιον ἢ ταύτῃ, τολμάτω καὶ ὁ ἰδιώτης διδάσκειν.* Eur. Hipp. 298. 299. *Ἀλλ' ἢ μ' ἐλέγχειν, εἴ τι μὴ καλῶν λέγω, Ἢ τοῖσιν εὖ λεχθεῖσι συγχωρεῖν λόγοις. Chishull.*

VII.

3. Cod. Voss. cum aliis vetustis, *Si me vivere vis, recteque* VIDERE *valentem:* an leg. vigere? *R. B.* Cur. Noviss.

12. The shrinking slaves of Winter. Shaksp. Cymbeline.

29. *nitedula.* Est præterea mustela adeo muribus infesta, ut tam majores quam minores, et tam domi quam foris, venetur mures; . . . . etiam habet ut talpas occidat, majoremque utilitatem rusticis in frumentorum horreis, quam Cati solent, præstat. Hæc Joannes Faber de animalibus p. 586. fol. Romæ, 1651. *R. B.* Voces *nitedula* et *vulpecula* haud immane quantum discrepant; ut interpretationem pro textu facile supponant librarii. Sic, *pullos,* et, *nidos,* sæpe permutari patet e *Schraderi* Observat. p. 70.

40. sapientis U. *Marklandus* Ep. Cr. p. 134. (*Valart.* PR. xiii.) " Male." *R. B.*

41—43. *Ithace* lacus. Sic forte *Horatius; Sen.* Troasin 857. *Et nocens saxis* Ithace *dolosis. R. B.* Cur. Noviss. Odyss. Δ, 589.—Καὶ τότε σ' εὖ πέμψω, δώσω δέ τοι ἄγλαα δῶρα, Τρεῖς ἵππους καὶ δίφρον ἐΰξοον—Hæc Menelaus, post paulo respondet Telemachus 600.—Δῶρον δ', ὅττι κέ μοι δοίης, κειμήλιον ἔστω· Ἵππους δ' εἰς Ἰθάκην οὐκ ἄξομαι, ἀλλά σοι αὐτῷ Ἐνθάδε λείψω ἄγαλμα· σὺ γὰρ πεδίοιο Ϝανάσσεις Εὐρέος, ᾧ ἔνι, μὲν λωτὸς πολὺς, ἐν δὲ κύπειρον,—Ἐν δ' Ἰθάκῃ οὔτ' ἂρ δρόμοι εὐρέες, οὔτε τι λειμών· Plato de Legg. II. p. 625. C. D. τὴν γὰρ τῆς χώρας πάσης Κρήτης φύσιν ὁρᾶτε, ὡς οὐκ ἔστι, καθάπερ ἡ τῶν Θεσσαλῶν, πεδιάς. διὸ δὴ καὶ τοῖς μὲν ἵπποις χρῶνται μᾶλλον, δρόμοισι δὲ ἡμεῖς.

46, 47. *R. B.* ad Phædr. III. Prol. 5.

49—51. *Swift,* Harley, *the nation's great support, Returning*

home one day from court, Espied a parson near Whitehall Cheapening old authors at a stall.

81, 82. Lego et distinguo; *persuadet, uti mercetur agellum.* Mercatus (*ne te longis ambagibus ultra Quam satis est morer*) *ex n.* Marklandus Explicat. V. A. p. 255=265. Curiose nimis.

92, 93. Eur. Iph. T. 499. Σοὶ δ' ὄνομα ποῖον ἔθεθ' ὁ γεννήσας πατήρ; Τὸ μὲν δίκαιον, ΔΥΣΤΥΧΕΙΣ καλοίμεθ' ἄν. Plaut. Pers. IV, iv, 95, 96. *Quis fuit? dic nomen. Quid illum miserum memorem? qui fuit. Nunc et illum* miserum, *et me* miseram *æquomst nominarier. R. P.* ad l.

98. *R. B.* ad Lucan. VIII, 527.

x.

11. Medea apud Ovid. Met. VII, 21. *video meliora, proboque; Deteriora sequor.*

12. MS. Gr. (et Voss.); *sed in margine eadem manus, vel* ventosus. *Grævius.*

15. *rure* Sabino i. e. estne rus ullum, in quo hiemes tepediores sunt quam in rure S.? Ni sic intelligas, inepta erit quæstio. Omnibus enim notum est hiemes tepediores esse in urbibus quam in rure. *Markland.* Explicat. Veterum aliquot—p. 260=269. et *Pearc.* in Mus. Ox. II, 67.

22. Ea hujus vocabuli vis est, ut prius dictorum rationem reddat. *R. B.* ad Lucan. ii, 76.

47. haud *servit*—per *pecuniam collectam* hic intelligit eam quæ in arcam asservanda reponitur. *Waddelus.*

xi.

15. *R. B.* ad Lucan. v, 601. postea sententiam mutavit, et

Geticus *Boreas, pelagusque* refundit, *reponi voluit R. B.* Æn. vii, 590. *laterique inlisa* refunditur *alga.*

27. Æschines p. 317. ed. Reisk. Οὐ γὰρ ἡ Μακεδονία κακοὺς ἢ χρηστοὺς ποιεῖ, ἀλλ' ἡ φύσις—

xii.

5. Plutarch. in Vit. Sol. i. 79. C. Γαστρί τε, καὶ πλευρῇ, καὶ ποσὶν ἁβρὰ παθεῖν. Conf. *Metrodorum* apud *Clem. Alex.* Strom. ii,

19. Ovid. Met. i, 433. discors concordia *fœtibus apta est.* Lucan. i, 98. *mansit* concordia discors.

22. *si quid* petet ultro, *Defer. Markland.* Explicat. veterum aliquot p. 260=268.

xiii.

9. Aristoph. Pac. 147. εἶτα χωλὸς ὤν, Εὐριπίδῃ Λόγον παράσχῃς, καὶ τραγῳδία γένῃ.

14. *Ut vinosa* glomus. Sic et codex Markianus. *R. B.* quem conf. ad Manil. i, 837.

xiv.

5. *repone*, res. *R. B.* in Præf. ad ed. Cantab. Conf. *Withofius* in Spec. Gunther. p. 57.

19. Præcedens *te* forte expulit, *Tu*, quod videtur postulare oppositio. Vid. Ep. x. 6. *Markland.* Explicat. veterum aliquot p. 260=269.

37, 38. *R. B.* ad Cic. Tusc. p. 450.

xv.

10. Cur *equo* succenseat Horatius, qui suetum iter prosequitur

Quare forte pro *eques* legendum *equus:* quamvis et *eques* etiam pro *jumento* usurpatur. Virg. Geo. III, 116. Equitem *docuere sub armis Insultare solo.* Waddelus.

30. *N. Heinsius* pro, *fingere*, legendum suspicabatur *stringere ; Cuningamus* autem fidenter edidit, *figere.* Mihi quidem parum placent conjecturæ propterea, quod dubitari potest, an veteres dixerint, *opprobria stringere*, et *figere in aliquem. Bentleius* autem pugnat pro recepta lectione *Tullii* et *Ammiani* testimoniis. Majoris ponderis fuisset hoc *Ovidii*, poetam toties imitantis, Heroid. xii, 177. in faciem mores*que meos nova* crimina fingis. Sed hæc non docent in usu fuisse, *opprobria in aliquem fingere.* Deinde scurrarum est non tam *fingere*, quam *dicere* opprobria. Quapropter in mentem venit suspicari poetam scripsisse: *Quælibet* in quemvis opprobria fundere *sævus* Conf. Ep. II, i, 145. *Ovidius*, imitator *Horatii*, Metam. xiii, 306. *Neve* in me stolidæ convicia fundere *linguæ Admiremur eum. Schrad.* Emendat. p. 74.

XVI.

14. aptus, *et* utilis MSS. duo.

40. Vide *R. B.* titulum fronti dissertationis de Phalaride et responsionis *Car. Boyle.*

52. In Glossario, *Oderunt peccare boni formidine pœnæ*, quod notatu dignum.

67. *repone*, Perdidit *R. B.* in PRÆF. ad ed. Cantab.

78. Æschyl. Suppl. 412. Ὃς οὐδ' ἐν Ἅιδου τὸν θανόντ' ἐλευθεροῖ. Or. 1536. δοῦλος ὢν φοβεῖ τὸν Ἅιδην, ὃς σ' ἀπαλλάξει κακῶν; Med. 146. Θανάτῳ καταλευσαίμαν βιοτὰν στυγερὰν προλιποῦσα. *Eur.* Bacchæ, 484 = 498. Λύσει μ' ὁ δαίμων αὐτὸς, ὅταν ἐγὼ θέλω. *R. P.* Advss.

p. 265. Anacr. fr. lxix. Ἀπό μοι θανεῖν γένοιτ'· οὐ γὰρ ἂν ἄλλη Λύσις ἐκ πόνων γένοιτ' οὐδαμὰ τῶνδε.

79. Eur. Antig. Fr. XIII. ἐπ' ἄκραν ἥκομεν γραμμὴν κακῶν. Crebrius autem γραμμὴ *carcerem* denotat; Aristoph. Ach. 483. πρόβαινε νῦν, ὦ θυμέ· γραμμὴ δ' αὐτηΐ.

xvii.

3. Vide *Jani Dousæ* Explicat. Plautin. III, xxiv.

25. sapientia *Markland.* Sic quoque Cresellius in Theatro Rhetorum lib. III. c. xvi. *Chishull.*

62. cauta *Markland.* Ep. Crit. p. 138. (*Valart.* Pr. xiv.) "Male" *R. B.*

xviii.

41, 42. Zethus apud A. Gell. N. A. viii. ex Antiopa Pacuvii; *Ego homines odi ignava opera, et philosopha sententia.* Propert. III, xiii. *Et durum* Zethum, *et lacrymis Amphiona mollem:* Conf. *Valck.* Diatr. ad Eur. p. 67.

111. *Carcinus* apud Stobæi Serm. Cl. p. 549. Gesn. ἀσκεῖν μὲν ἀρετὴν, εὐτυχεῖν δ' αἰτεῖν Διός.

xix.

1. Aristoph. Eq. 534. δίψει δ' ἀπολωλώς. Pac. 700. Τί δέ; Κρατῖνος ὁ σοφὸς ἔστιν; ἀπέθανεν Ὅθ' οἱ Λάκωνες ἐνέβαλον. τι πάθων; Ὡρακριάσας. οὐ γὰρ ἐξηνέσχετο Ὁρῶν πίθον καταγνύμενον οἴνου πλέων. Incertus apud Athen. II. 39. C. = An. Gr. I. 417. a *R. B.* citatus; Οἶνος τοι χαρίεντι πέλει ταχὺς ἵππος ἀοιδῷ· Ὕδωρ δὲ πίνε, κοὐδὲν ἂν τέκοις σοφόν. Ταῦτ' ἔλεγεν, Διόνυσε, καὶ ἔπνεεν, οὐχ ἑνὸς ἀσκοῦ Κρατῖνος, ἀλλὰ παντὸς ὠδοδὼς πίθον.

Τοι γάρ τοι στεφάνων δόμος ἔβρυεν, εἶχε δὲ κιττῷ Μέτωπον, οἷα καὶ σὺ, κεκροκωμένον. Conf. *Salmas.* apud *H. Bosch.* p. 12. Athen. IV. 134. C. Eriphus Æolo: οἶνον λέγουσι τοὺς γέροντας, ὦ πάτερ, Πείθειν χορεύειν οὐκ ἐθέλοντας. *R. P.* Advss. p. 70.

12. *nudo. Exiguaque toga, simuletque ex Ore Catonem.* Waddelus. tesquore *pro* textore *quidam codices.* Lambinus.

29. *repone,* sed rebus *R. B. in* PRÆF. *ad ed. Cantab.* De Archilocheo apud *R. B.* ad l. conf. *R. P.* apud *Gaisford.* ad Hephæst. p. 40. *Tracts,* p. 311.

XX.

13. vinctus MS.

21. Virg. Buc. v. 27. *Daphni, tuum Pœnos etiam ingemuisse leones Interitum, montesque feros silvasque* loquuntur.

ADDENDA.

ii.

11. *Quis* negat? *subaudi,* Homerus. *Incertus.*

AD

EPISTOLARUM

Lib. II.

i.

3. Ovid. Metam. xiii, 188. *ad publica commoda verti.*
4. As to *longo* the proper measure of it seems, the length of the Epistle itself compared with the extent and magnitude of the subject. S. Parr. Warb. Tr. p. 171. n. 2.
12. Plaut. Mostell. ii, ii, 95. *Atque* Herculem *invocabis.* Hercules, *te invoco.*
31. Nil est intra oleam, nil extra et n. *Grævius* præf. ad *Ruben.* de re vestiaria vett.; conf. *R. B. Bernardo*, p. 157. *olea* in. *Waddelus.*
32. *Lege*, summam *Chishull.*
58. A. P. 148. *Semper ad eventum* festinat.
59. Ubi dubium est, artemne Metricam velit, an Comicam: Utramque opinor: nam in utraque laude Noster, tam versuum concinnitatis, quam lucidæ rerum dispositionis, primas tenebat. *R. B.* Sched. de metr. Ter. xvi.
95. Vide *Harii* Ep. Cr. p. 136.
110. Certant *Markland.* ad Stat. v, i, 110. et *D'Orvillio*, p. 295.
116. Eur. Fr. inc. Τέκτων ἄρ' ὢν ἔπραξας οὐ ξυλουργικά.

135. *Cælestes implorat aquas, docta prece blandus Avertit morbos:* nullo puncto post *blandus. R. B.* Cur. Noviss.

144. memores. conf. v. 39. *Waddelus,* et *Pearc.* in Mus. Ox. II, 70.

153. Si quis occentasset malum carmen, sive condidisset quod infamiam faxit flagitiumve alteri, capital esto. LL. XII. Tabb.

156. Nimirum ferocem illam et indomitam Romam, aliisque gentibus jura dare semper assuetam, Græcia subacta humanitatis et disciplinæ suæ legibus subjecit, et inculta ante agrestiaque Latinorum ingenia ad mansuetiorum artium studia traduxit. *Kusterus;* conf. *T. H.* de ling. Gr. præst. pp. 77—.

160. RURI VALART. PR. ad Hor. xiv. Conf. ad Dawes. Misc. Cr. p. 26. *Hor.* Carm. IV. ii. 6. *notas* saliere *ripas.* aluere Codices veterrimi: Cic. ad Attic. I, xvi. Narra, inquam, patrono tuo qui Arpinates aquas concupivit. Cod. Ambros. *Arpinati,* ex quo facile efficias *Arpinatis.* Curio Clodii patronus emerat fundum, qui Marii Arpinatis fuerat. *Mœus* ad Cic. fr. in Clodium, p. 20. Quid plura? Actiones in notis publicis pervulgatæ, et senatus Britannici decreta in *Burnsii* Cod. de Magistrat. Officiis edd. nov. recusa hujusmodi erroribus scatent.

161. *admovit* lumina Sic *Sil. Ital.* xi. 346. de eo qui Hannibalem clam occisurus erat—*si* admoveris *ora, Cannas et Trebiam ante oculos, Thrasymenaque busta, R. B.*

169, 70. Vide infra ad A. P. 240.

197, 8. populum ut sibi præbentem *mimo* spectacula plura: Cod. alii *mimum,* quod fortasse verius. *Populum, ut mimum,* p. s. plura ludis ipsis. *R. B.* Cur. Noviss.

204. Juv. xiv, 187, 8. Peregrina — purpura *ducit.* Æn. XI, 771. peregrina *ferrugine clarus et ostro.*

207. Læna *Markland.* ad Stat. II, iii, 53. Ep. Cr. pp. 87. 91. (*Valart.* PR. XV.) Male. *R. B.* Geo. II, 465. *Alba nec Assyrio fucatur* LANA *veneno.*

213. Et, magus ut, modo *Wakefield.*

268. Operarum vitio, *capra porrectus aperta R. B.* ad Callim. fr. CXXI. *Lege,* projectus *R. B.* Cur. Noviss.

ii.

6. *R. B.* ad Manil. IV, 190.

28.—*post hoc* (*vehemens lupus ut*) *sibi et hosti* Markl. Ep. Crit. 166. (*Valart.* XV.) "Male." *R. B.*

45. Ecademi MS. ut Nub. 1001. "Ἑκαδημίαν Suid. Ἀκαδημία." *R. P.* apud *P. P. D.* Eupolis Ἐν εὐσκίοις δρόμοισιν Ἀκαδήμου Θεοῦ, vide Lex. Rhet. p. 212. Ἀκαδημία.

68. *R. B.* ad Phædri Fabb. IV, v, 16.

80. *contacta* sex codices; h. e. vulgaria, trita, quibus unusquisque poetaster incedit. *Schirach.* in Clavi Poet. v. Contractus.

83. *cartis* MS.

87. In MSS. *Frat^{c}.* et *Pact^{9}.* minime distant. *R. B.* "Si fratres fuissent, quis credidisset se ita mutuo laudantibus? aut quos sibi credituros esse sperare potuissent? Quis impudentiam non albis dentibus risisset? Frustra itaque vulgatam lectionem tuetur *Cuningamius,* idcirco videlicet quia *Bentleii* conjecturam probare nolebat, ne quid illi imputandum censeret, quin ab alio jam inventum dicere posset, et quia ipse nihil melius exputare poterat. Ego vero affirmare non dubito *Horatium* scripsisse, Auctor *erat Romæ* consulto *Rhetor, ut alter;* Rhetor consulto erat auctor, id est, suasor, monitor, instigator, ut alter alterius sermone meros honores, laudes, ac præconia audiret.

Carm. III, v, 45. Serm. I, iv, 122. Ovid. Met. x. 83. Initialis litera facile permutata est, quia eadem sequentis versus initio denuo reperitur, nec nisi minima mutatio in ceteris *uctor rater* deprehenditur." *Withofius* Encæn. Cr. pp. 309, 310.

94. *vacuam Romanis* ædibus aurem *Plaut.* Pseudol. I. v. 54. *Fac sis* vacivas, *Pseudole*, ædis aurium. *R. B.* Cur. Nov.

120. vemens *Turnebus.*

140. Cic. *Cato*, xxiii. *quod si in hoc erro; quod animos hominum immortales esse credam, lubenter erro; nec mihi hunc* errorem, quo delector, *dum vivo*, extoqueri *volo:* Carm. III, iv, 5. *Auditis? an me ludit* amabilis Insania? Æn. x, 392. *Indiscreta suis* gratusque *parentibus* error; *Shaksp.* Winter's tale v, iii. *No settled senses of the world can match* The pleasure of that madness. Soph. Aj. 554. ἐν τῷ φρονεῖν γὰρ μηδὲν ἥδιστος βίος. Fr. Terei, 5. τερπνῶς γὰρ ἀεὶ πάντας ἡ ῎γνοια τρέφει. Juv. Sat. xiii, 105. *Ille crucem, sceleris* pretium, *tulit, hic diadema. Gray*, Thought *would destroy their paradise. No more: where ignorance is bliss, 'Tis folly to be wise.* Plato Comicus apud Schol. ad Nubes, 109. Ὦ θεῖε Μόρυχε, νῦν γὰρ εὐδαίμων ἔφυς, Καὶ Γλαυκέτης ἡ ψῆττα, καὶ Λεωγόρας, Οἳ ζῆτε τερπνὸν, οὐδὲν ἐνθυμούμενοι.

188, 189. Vide Censorem Britannicum (*Brit. Crit.* * * * * pp. 219—222. *P. H. W.*)

203. *colore* MS. sed in marg. vel *loco, re.* Grævius.

205, 206. *Non es avarus: abi. Quid?* cetera jam simul isto cum vitio fuge rite. *Caret tibi pectus*, etc. Sic alibi, 77. *et* FUGIT *urbes* RITE, *cliens Bacchi somno gaudentis et umbra.* Ita enim ibi pungendum est. I. i. 41. *Virtus est vitium fugere;* sed ipsa vitia a nobis *fugere* non dixit, credo. *R. B.*

ADDENDA.

i.

2. Ovid. Met. xv. 833, 4. *legesque feret justissimus auctor ; Exemploque suo* mores *reget ;* Trist. ii, 233. *Urbs quoque te et legum lassat tutela tuarum, Et,* morum, *similes quos cupis esse tuis. Pearc.* in Mus. Ox. ii, p. 68.

75. vendit] Addisonus (Guardian No. 262.) *There is not one of these above-mentioned subjects, that would not* sell *a very indifferent paper.* Pearcius in Mus. Ox. ii, 70.

90. *Quod si tam* priscis—*Pearcius* in Mus. Oxon. ii, 70.

AD

ARTEM POETICAM.

3. Xenoph. Mem. iii, x, 2. *καὶ μὴν τά γε καλὰ εἴδη ἀφομοιοῦντες, ἐπειδὴ οὐ ῥᾴδιον ἑνὶ ἀνθρώπῳ περιτυχεῖν ἄμεμπτα πάντα ἔχοντι, ἐκ πολλῶν συναγάγοντες τὰ ἐξ ἑκάστου κάλλιστα, οὕτως ὅλα τὰ σώματα καλὰ ποιεῖτε φαίνεσθαι; ποιοῦμεν γὰρ, ἔφη, οὕτως.*

15, 16. *τρύχος ἀλιανθές·* *Toup.* ad Suid. ii, 102. *Aristophanes* Ἀναγύρῳ apud *Suidam* v. Ἀπληγίς. Ἐκ δὲ τῆς ἐμῆς *χλανίδος τρεῖς ἀπληγίδας ποῶν.* *P. P. D.* apud *R. P.* ad Aristoph. Nub. 518.

26. Levia (*sic*)] Dem. Phal. p. 160. (=140.) Ὅλως γὰρ ἡ λειό*της καὶ τὸ εὐήκοον γλαφυρότητος ἴδιον, οὐ δεινότητός ἐστιν. οὗτοι δὲ οἱ χαρακτῆρες ἐναντιώτατοι δοκοῦσι.* Dionysius Halicarnass. in *τέχνῃ.* (*p.* 68. *ed. Sylburg.*) Ἡσίοδος *μὲν γὰρ ἐφρόντισεν ἡδονῆς καὶ ὀνομάτων λειότητος καὶ συνθέσεως ἐμμελοῦς.* Ἀντίμαχος *δὲ εὐτ νίας καὶ ἀγωνιστικῆς τραχύτητος.* Quintilianus de Hesiodo, (*Instit.* x.) *Lenitasque* verborum et compositionis (*sic*) probabilis. Demetrius Phalereus, p. 52. (=32.) *Λειότης γὰρ καὶ τὸ εὐήκοον οὐ πάνυ ἐν μεγαλοπρεπείᾳ χώραν ἔχουσιν, εἰ μή που ἐν ὀλίγοις. καὶ δὴ ὁ Θουκυδίδης δὲ πανταχοῦ σχεδὸν φεύγει τὸ λεῖον καὶ ὁμαλές.* Interpres (*Stanislaus Itorius*) vertit *compositionis* lenitas. *R. B.* Cur. Nov.

27. Serm. II, i, 12. Cupidum, pater optime, vires Deficiunt;

32. Conf. *Dawes.* Misc. Crit. p. 311. *faber imus.* Inscriptio Thyatiris *Chishulli* manu exscripta, ΛΙΚΙΝΝΙΟΝ. ΡΟΥΦΙΝΟΝ. ΣΥΓΚΛΗΤΙΚΟΝ. ΥΙΟΝ. ΛΙΚΙΝΝΟΥ. ΡΟΥΦΙΝΟΥ. ΟΙ. ΠΕΡΙ. ΤΟΝ. ΗΡΑΚΛΕΑ. ΠΡΩΤΩΝ. ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ. ΝΕΑΝΙΣΚΟΙ. ΚΑΙ. ΚΑΤΑ. ΤΟ. ΑΡΧΑΙΟΝ. ΤΟΥ. ΤΡΙΤΟΥ. *Æm. c. l. f.* aptissime respondet Græco *οἱ περὶ τὸν Ἡρακλέα νεανίσκοι.* Simulque *imus faber* respondet tertiæ isti artificum, circa ludum Herculaneum, Scholæ. *Chishull.* ad Inscr. Sig. p. 47.

40. "Nisi fallor, scripsit Flaccus, *cui lecta* PUDENTER *erit res:* id est, *modeste,* et ratione habitâ virium suarum. Conf. v. 51. Epist. I, xvii, 44." *Markland.* ad Stat. IV, viii, 24.

48. Conf. *Strato.* apud *Pierson.* ad Mœr. p. 97.

52. *Et nova factaque nuper.* Sic *Demetr. Phal.* p. 78. (=60.) *Στοχαστέον* (*δὲ*) *πρῶτον μὲν τοῦ σαφοῦς* ΕΝ ΤΩι ΠΟΙΟΥΜΕΝΩι 'ΟΝΟΜΑΤΙ, *καὶ συνήθους·* et sic infra bis vel ter exempla affert, *ἐλεφαντιστὴς, αὐτίτης* (*et p.* 84.) *ἠλέλιξε*, etc. Apud Aristophanem Εἰειειειλίσσετε (sic, *Ran.* 1314. 1348.) Hujusmodi vocatur *μέλισμα* in Cantico. Idem p. 66. (=48.) *Καὶ ἐν ᾠδαῖς δὲ τὰ μελίσματα ἀπὸ τοῦ ἑνὸς γίγεται τοῦ αὐτοῦ μακροῦ γράμματος, οἷον ᾠδῶν ἐπεμβαλλομένων ᾠδαῖς. Ὥστε ἡ τῶν ὁμοίων σύγκρουσις μικρὸν ἔσται τι ᾠδῆς μέρος καὶ μέλισμα.* *R. B.* Cur. Nov.

59. producere *nomen*] Quæ lectio non satis considerate tentata. Si quid video, sensus est: licere nomen, tanquam nummum olim signatum, nonnihil ad analogiam aliorum producere et prolongare, atque adeo quasi novum producere. Hinc non longe recessit scholiastes, inquiens recte, "hoc a nummis tractum, qui in nova fusura juvant inopiam." Recte quoque Quintilianus Inst. Orat. L. I. c. 6.—Primitiva vero penitus

nova in linguam introduci non possunt. *L. C. V.* Obs. ad Orig. Græc. p. 37.

60. Conf. *Markland.* ad Stat. IV, viii, 24. "Insolens loquendi genus vocat *ὁ πάνυ Bentleius, silvæ foliis mutantur,* quodque nullo exemplo defendi aut excusari possit; Livius tamen non refugit v, xlvi, *mutare finibus* pro *mutare fines:* Probæ etiam sunt phrases *mutari sententia,* pro *sententiam mutare: mutari odore* pro *mutare odorem:* ipseque *odor,* ut copiam cernas Linguæ, dicitur *mutari* non tantum, sed et *mutare* absolute: ad eam rationem *silvæ foliis mutantur:* ubi *silvæ* comparationem præbent *linguarum,* ut folia verborum; ac proinde in casu recto sat belle efferuntur, secus ac *Ill. Critico* videbatur. *Pronos in annos* etiam bellissime hic dictum, præ quo languere putem *privos:* non tamen pro *vergentes in autumnum,* quod recte improbatur: non etiam *morato sensu,* qui hic parum quadrat: sed pro *annis volventibus; in annos labentes; annorum orbe circumeunte.*" SCHULTENS. Orig. Hebr. T. II. pp. 48, 49.

63. Forte legendum, recepto *Terra* Neptuno, *classes Aquilonibus arcet Regis opus.* Waddelus.

65. Legendum erat, *sterilisve palus* pulsataque *remis.* Markl. *Explicat. veterum aliquot* p. 262—271. *Regis opus, sterilisve diu* Pomptina racemis *Vicinas*—Withofius *de Telchinibus* p. 49. "Vide ibi argumenta et indicia omni exceptione majora, et mirare librorum veterum calamitates, hominumque superstitionem." Encæn. p. 317.

67. *In cod., quem contuli in* Galliis, *habetur* Arnus *cum nota* fluv. *D'Orvill. ad Charit.* p. 673.

68. Ovid. Serius aut citius mortalia cuncta peribunt.

70. "Quæ corporum animalium, circuitu et transmissione humorum, eadem sermonis vivi perpetua mutatio est, et quasi motus: alia verba cadunt ex usu, et obsoleta fiunt,

alia recepta usu communi sensim vigere incipiunt, vel idem verbum alio transfertur; quo fit, ut tempore alicujus sermonis forma æque, atque lineamenta faciei ætate, mutetur." *R. B.* in Dissert. de Phalaride pp. 392, 3=35. "Multa apud veteres Græcos Atticosque fuere in honore vocabula, quæ postea ex usu cecidere, ac deinceps apud recentiores renata sunt." PIERS. PR. ad Mœr. p. 36.

75. Terentian. Maurus p. 65=2420. Putsch. Pentametrum dubitant quis primus finxerit auctor. Quidam non dubitant dicere Callinoüm. Conf. Victorin. p. 2555. *D. R.* Hist. Crit. Or. Gr. XLIII. et ad Callim. Eleg. pp. 439, 40. Ernest. Cicero pro Archia, x. *Epigramma in eum fecisset tantummodo alternis versibus.* Comment. Ant. Ambros. ad l. p. 61. "Alternos igitur versus dicit elegiacos, metris scilicet dissentientibus varios. Primus autem videtur elegiacum carmen scribsisse Aliinos [Kallinos, *Maius*]. Adicit Aristoteles præterea hoc genus poetas Antimachum Colofonium, Archilochum Parium, Mimnermum Colofonium, quorum numero additur etiam Solon Atheniensium legum scribtor nobilissimus." Ex *Procli* Chrestomath. Grammat. Eclecta Photii p. 341,=984. *Λέγει δὲ καὶ ἀριστεῦσαι τῷ μέτρῳ* Καλλῖνον *τε τὸν* Ἐφέ*σιον, καὶ* Μίμνερμον *τὸν* Κολοφώνιον.

77, 78. Vide Censorem Britannicum (*Brit. Crit.* * * * pp. 340—344. *P. H. W.*)

86. operumque colores] Plato lib. x. de Legibus: *οὕτω δὴ, οἶμαι, καὶ τὸν ποιητικὸν φήσομεν χρώματα ἄττα ἑκάστων τῶν τεχνῶν τοῖς ὀνόμασι καὶ ῥήμασιν ἐπιχρωματίζειν.* *Chishull.*

96. Aristoph. Nub. 918. Καίτοι *πρότερόν γ' ἐπτώχευες,* Τήλε*φος εἶναι* Μυσὸς *φάσκων,* Ran. 866. Σὺ *δή με ταῦτ', ὦ στωμυλιοσυλλεκτάδη,* Καὶ *πτωχοποιὲ, καὶ ῥακιοσυρραπ-*

τάδη; 887. Καὶ, νὴ Δία, τὸν Πηλέα τε, καὶ τὸν Αἴολον, Καὶ τὸν Μελέαγρον, κἄτι μάλα τὸν Τήλεφον. Acharn. 431. Ὦ παῖ, δὸς αὐτῷ Τηλέφου ῥακώματα. Κεῖται δ' ἄνωθεν τῶν Θυεστείων ῥακῶν, Μεταξὺ τῶν Ἰνοῦς. Timocles apud Athen. vi, 223. C. ὁ μὲν γὰρ ὢν πένης, Πτωχότερον αὑτοῦ καταμαθὼν τὸν Τήλεφον Γενόμενον, ἤδη τὴν πενίαν ῥᾷον φέρει.

97. Hoc a Callimacho transtulit. *Commentator vetus.* Nempe intellexit τὴν μοῦσαν ληκύθειον. *R. B.* ad Callim. fr. CCCXIX. Aristoph. Ran. 818. ἔσται δ' ὑψιλόφων τε λόγων κορυθαίολα νείκη—μήκη reposuit *Salmas.* ad Solin. p. 735. Vide *Wakefield.* ad Herc. F. 1005. *P. P. D.* ad *R. P.* Emend. in Aristoph. l. c.; vide Lex. Sangerm. p. 415. Ἀπ' ἀκροφυσίων λόγους ἐνδεικνύναι:

113. equites *pedites*que citat *Marklandus* Ep. Cr. p. 90.

114. Intererit multum *Davusne* loquatur, *Erosne.* Vide Menag. Amœnit. I. C. c. xxxi. *Davus* et *Eros* nomina servorum, quorum indoles erat distincta, et multum abludebat. *Davus* vafer et fallax, ut solet esse in Comœdjis: *Eros* parcus et frugi. *Taylor.* Alii, *Dives*ne loquatur, an *Irus.*

119. Lege, *Scripta; inhonoratum* ex emendatione *S. Lisle* D. D. et vide ἀτίμητον in Il. I, 644. *Chishull.*

122. Il. E, 760. Ἄφρονα τοῦτον ἀνέντες, ὃς οὔτινα ϝοῖδε θέμιστα.

127. *Dawes.* Misc. Crit. p. 66. *aut.* "The rule is, *let an uniformity of character be preserved, or, at least, a consistency:* i. e. either let the manners be exactly the same from the beginning to the end of the play; or, if ununiform, let the character be consistently so, or uniformly ununiform." *Hurd.* ad l. p. 104. "The conjecture itself is ingenious, and the reasoning employed to support it, is, in my opinion, decisive." See *Markland.* ad v. 1375.

S. Parr. vulgatam vindicat *T. Twining*. ad Aristot. Poet. p. 335. sqq.

128. Vid. Johnson's Life, II, 86, 7. Verbum *communia* significare, jam occupata et nota, docuerunt cum lingua Latina universim, tum maxime Juris prudentia Romana. Inde didicimus et vocis *proprium* notionem, quæ vox significat suum cujusque.—Difficile est ita tractare *communia*, seu publica, seu nota, ut tua propria seu privata seu nova fiant. Hunc tamen ego conatum tibi suadeo. Accipe igitur docilis, quæ trado præcepta. Matéria *communis* erit propria, sive materia publica erit privata, sive materia nota erit nova, si nimirum progredientes a notis, nova creemus: ut *proprie communia dicere*, idem valeat, atque *Inventio in imitatione*. Itaque nunc status totius controversiæ huc redit; *utrum difficilius sit invenire imitando, quam, simplex invenire.* Negant interpretes omnes; affirmat Horatius; hunc nos sequamur. *Vincentius Gaudius* apud S. Parr. (in Brit. Crit. April, 1795. pp. 356—358.).

129. Obs. Miscell. v, 740. Plerique sic intelligi volunt, quasi scriptum sit, *deduces*, et omnibus dictum poetis, qui operam locant theatro. At melius aliquid offerebat vetus Scholiastes [Acron] in v. 386. *Scripsit enim*, inquit, *Piso tragœdias.* Eum opinor, cum hanc Horatius epistolam componeret, in Iliade tragœdia fuisse occupatum. Quin ratio apparet, cur de tragœdia longe plura hic sunt, quam de aliis operibus poeticis. Conf. Acta Erudit. 1770. p. 150.

134. *referre* pro *proferre* Marklandus Ep. Cr. p. 12. vacillante memoria.

137. Ἀείσω [Ἀείδω] Πριάμοιο τύχην πόλεμόν τε κλεεννόν.

139. Ὤδινεν ὄρος, Ζεὺς ἐφοβεῖτο, τὸ δ' ἔτικτεν μῦν. *Flor. Christian.* ad Aristoph. Pac. 1067. Tarches rex Ægypti illudens Agesilao, qui parvus erat, et auxilio illi venerat.

141. *Markland.* Pr. ad Stat. x. Conf. Carm. i, xxviii, 12. *Ovid.* Met. viii, 365. xi, 758. xv, 160. Lucan. ii, 46.

142. *Εὐ δεδαὼς πολιάς τε καὶ ἔθνεα, καὶ νόον ἀνδρῶν.*

154. plosoris Cod. Grævianus.

181. Soph. Œd. Tyr. 1237. *τῶν δὲ πραχθέντων τὰ μὲν Ἄλγιστ' ἄπεστιν· ἡ γὰρ ὄψις οὐ πάρα.* Schol. Leid. ad Il. T. 292. *ἐπιτείνεται τῇ ὄψει τὰ παθήματα. καὶ Σοφοκλῆς* [supple ex schol. Vict. *ἡ γὰρ ὄψις οὐ πάρα*]· *ὄψις γὰρ ὤτων κριτικωτέρα πάντως,* vel *πᾶσιν. Heynius* ad l. *χάλκεα ἀντὶ χρυσείων* nobis dedit. Hoc notaveram (*Brit. Cr. Oct.* 1805. p. 429.).

186. Claudianus Eutrop. i. 293. *In volucrem Tereus,* Cadmus se vertit in anguem.

192. Vide *Brunck.* ad An. Gr. v. ii. p. 165. "Primus scilicet gradus, quo a Dithyrambis processit Tragœdia, fuit institutio Chori, ejusdem in plerisque cum Dithyrambico naturæ, sed qui Tragicus nuncupabatur, credo, quia victori præmium ponebatur hircus, sicut in Dithyrambico certamine bos vel taurus. V. Pindar. O. xiii, 26. et Σχ. Ab illo igitur tempore Tragœdia a Dithyrambo nomine tenus diversa exstitit; re fortasse non multum, donec Thespis (ut plurimi scriptores tradiderunt) histrionem induxit, qui cum choro colloqueretur. Aristot. Poet. x. *Καὶ τό, τε τῶν ὑποκριτῶν πλῆθος ἐξ ἑνὸς εἰς δύο πρῶτος Αἰσχύλος ἤγαγε, καὶ τὰ τοῦ χοροῦ ἠλάττωσε, καὶ τὸν λόγον πρωταγωνιστὴν παρεσκεύασε· τρεῖς δὲ καὶ σκηνογραφίαν Σοφοκλῆς.* Themistius certe Aristotelem auctorem appellat de nonnullis, quæ ex hoc loco minime derivata videntur. Orat. xxvi. p. 316. D. *Ἀλλὰ καὶ ἡ σεμνὴ τραγῳδία, μετὰ πάσης ὁμοῦ τῆς σκευῆς καὶ τοῦ χοροῦ, καὶ τῶν ὑποκριτῶν, παρελήλυθεν εἰς τὸ θέατρον· καὶ οὐ προσέχομεν Ἀριστοτέλει, ὅτι τὸ μὲν πρῶτον ὁ*

χορὸς εἰσιὼν ᾖδεν εἰς τοὺς Θεούς. Θέσπις δὲ πρόλογόν τε καὶ ῥῆσιν ἐξεῦρεν· Αἰσχύλος δὲ τρίτον ὑποκριτὴν καὶ ὀκρίβαντας· τὰ δὲ πλείω τούτων Σοφοκλέους ἀπηλαύσαμεν καὶ Εὐριπίδου· In quibus hoc præcipue notabile est, Aristotelem, si Themistio credimus, histrionis tertii inventionem Æschylo tribuisse, cum plerique alii scriptores et Aristoteles ipse paullo infra, secundum histrionem ab Æschylo, tertium a Sophocle adinventum tradiderint. Vid. Diog. Laert. L. iii. §. 56. Schol. in Dem. *π. Στεφ.* p. 184. Ed. Mor. Neque vero diffitendum est Æschylum, in tragœdiis adhuc superstitibus, tres histriones in scena simul colloquentes exhibuisse. v. c. in Choëphoris, a v. 665. ad v. 716. sed hoc, opinor, non fecit nisi post Sophoclem, et ab illo edoctus, a quo etiam duodecim ad minimum ante mortem suam annis in tragico certamine victus est. V. not. Stanl. ad vit. Æsch. Etiam quartum histrionem in scenam produxisse Æschylum in Agamemnone refert Pollux L. IV. c. 15. S. 110. *Εἰ δὲ τέταρτος ὑποκριτής τι παραφθέγξαιτο, τοῦτο παραχορήγημα ἐκαλεῖτο. Καὶ πεπρᾶχθαί φασιν αὐτὸ ἐν Ἀγαμέμνονι Αἰσχύλου.* Equidem nullum locum, ubi quarto histrione opus esse posset, in Agamemnone video, uti hodie exstat. Est locus in Choëphoris, v. 900. ubi præsentibus in scena et colloquentibus *οἰκέτῃ*, sive *Ἐξαγγέλῳ*, Clytemnestræ, et Oresti, quartus, ut videtur, interloquitur Pylades; sed Scholiastes rem alio modo expedit. *Μετεσκεύασται*, inquit ille, *ὁ Ἐξάγγελος εἰς Πυλάδην, ἵνα μὴ διλέγωσιν.* Priora sic intelligo, quasi *ὁ Ἐξάγγελος* post v. 886. e scena sponte discesserit, et ante v. 900. in Pyladem transformatus redierit; reliqua illa, *ἵνα μὴ διλέγωσιν*, non capio. Si verbum *διλέγω* ullum esset, nihil aliud, credo, significaret, quam *διλογέω*, et *δισσολογέω* apud Schol. Soph. in

Ajac. v. 795. i. e. *bis dicere*, qui sensus huic loco minime convenit. Fortasse igitur scripsit Scholiastes, ἵνα μὴ δ′ (i. e. τέσσαρες) λέγωσιν, *ne quatuor loquantur*. Quod scilicet sedulo cavendum erat; non tum opinor quasi peccatum contra artem, sed ne Choragus in histrionem supra numerum ordinarium sumptus facere cogeretur." TYRWHITTUS ad Aristot. Poet. x.

202. Apoll. Rhod. IV, 973. *Chishull. R. B.* ad Milton. II. 517. *Boissonadus* ad Philostr. p. 602. Cic. de Off. III, xxiii, 12. Si quis aurum vendens, orichalcum se putet vendere, indicetne ei vir bonus, aurum illud esse, an emat denario, quod sit mille denarium? Conf. Watson. (*Mem. of phil. Society, Manchester*, 1786.)

205. Cic. de Legg. II. xvi. Sedilia [*vulg.* illa] quidem, quæ solebant quondam compleri severitate jucunda Livianis et Nævianis modis.

206. *legendum est* paucus: *Valart.* PR. ad Hor. XV. *parcus*, Faber.

209. Sen. Thyest. 233. *Fatale* saxeo *pascuum muro tegens*; laxo *R. B.*

220. Conf. *R. B.* de Phalaride, pp. 292—294.

230. Carm. IV, xiv, 22. "*accusativo plurali semper repone* nubes: *nam* * * * *negat* nubis *accusativo usquam dici, et semper Heinsius in Virgilio* nubes: vide * * * * 165, 6." *R. B.* quem conf. ad Terent. Phorm. Prol. 27. "*Nicolaus Heinsius*, elegantissimus Musarum amasius, in nupera Virgilii editione ejusdem codicis [*Medicei*] locupletissime expressit, quamvis, ut verum fatear, frequenter eosdem accusativos [in IS] secus ac in laudato MS. leguntur, extulerit, quod tamen Amanuensis incuriæ deputandum censeo." *Noris* ad Cenotaph. Pisan. p. 459.

241. Aristoph. Equit. 513. ἀλλὰ νομίζων Κωμῳδιδασκαλίαν

εἶναι χαλεπώτατον ἔργων ἁπάντων· Πολλῶν γὰρ δὴ πειρασάντων αὐτὴν, ὀλίγοις χαρίσασθαι. conf. ad Dawesii Pr. x.

244. *quo? scribo, literâ abjectâ,* silvis educti, i. e. educati Ter. Andr. v. 4. *eductos libere* — *Markland.* Explicat. veterum aliquot p. 257=267.

248. *Offenduntur enim* pater, et *quibus est equus, et res;* Waddelus.

252. jus sit *Gul. Dunkin.* ex *Sanctio,* ni me omnia fallunt.

255—274. *R. B.* Schediasm. de metr. Ter. viii.

260. missos *R. P.* Pr. ad Eur. xxx=xxxiii.

268, 9. Incertus, *τὰ τῶν Ἑλλήνων γράμματα ἑλίσσετε. Night and day read them, read them night and day.* Colman.

271. Quæ "Varronem a Socratica philosophia Latinis litteris illustranda avertebat," eadem de causa Pisonum proavi Latii comicos laudabant, Atticos legebant. "Si qui de nostris *veteris comœdiæ* studio teneantur, si sint Græcis doctrinis eruditi, Græca potius quam nostra lecturos; sin a Græcorum artibus et disciplinis abhorreant, ne hæc quidem curaturos, quæ sine eruditione Græca intelligi non possunt." *M. T. Varro.* apud Cic. in Academ. I, i.

276. *R. B. Millio,* p. 40. et de Phalaride pp. 233. "sed de origine Tragediæ omnino consulendus est præstantissimus Bentleius Dissert. Phal. p. 231—309." *Tyrwhitt.*

281. "De origine Comœdiæ vide p. 199—210. ejusdem operis."

283. Etenim per priscos poetas, non ut nunc, penitus ficta argumenta: sed res gestæ a civibus palam, cum eorum sæpe, qui gesserant, nomine decantabantur. Ideo ipsa suo tempore moribus multum profuit civitatis; cum unusquisque caveret, culpa ne spectaculo ceteris esset et domestico probro. Sed cum poetæ abuti licentius stylo, et passim lædere ex libidine cœpissent plures bonos; ne

quisquam in alterum carmen infame proponeret, lege lata, siluere. Fragm. de Trag. et Comœd. quod *Lindenbruchius Evanthio*, alii vero *Donato* aut *Cornuto* et *Aspero* ascribunt.

302. ὥρῃ Fειαρινῇ Odyss. I, 51. Il. B, 471.

308. Epist. I, vi, 62. *Quid deceat, quid non, obliti;* Cic. de Offic. I, xxviii. *Sed poëtæ, quid quemque deceat, ex persona judicabunt.*

311. *Male eveniat verbis, nisi rem sequantur.* Asinius Pollio.

319. Cic. de Divinat. I, . *O poema tenerum et moratum atque molle. Chishull.*

320. Ad pedes respicit H.; iambos enim intelligit qui nimis multis spondeis erant gravati. Auctor carminis ad Pisonem; *Quis non attonitus judex tua respicit ora, Quis regit ipse suam, nisi per tua* pondera, *mentem?* Quæ pondera respiciunt ad sententias (σεμναὶ ἐννοῖαι). *G. Cuper.*

323. *ore rotundo,* with volubility; Eur. Hipp. priore apud Stob. LXXX. p. 472, 38. p. 345. Grot. Νῦν δ' εὐτρόχοισι στόμασι τἀληθέστατα Κλέπτουσιν, ex em. *R. P.* apud *Monk.* ad Hipp. 643. vid. *Valck.* Diatr. p. 148. Eur. Bacch. 264. Plutarch. Pericl. p. 155. C. *Advss.* p. 275. Plato Phædr. T. III. p. 238. C. παρὰ τὸ εἰωθὸς εὔροια τίς σ' εἴληφε Demosth. p. 162. §. 246. πολλῷ ῥέοντι— Conf. *Toup.* apud *Taylor.* T. II. p. 697. *The pure and flowing sweetness of the Attic modulation*—Warburt. *doctr. of grace,* Vol. I. p. 74. ed. 1.

332. Pers. I, 42. cedro digna locutus. Plin. N. H. XVI, xxxix. Cedri oleo peruncta materies nec tineam nec cariem sentit.

337. *Valart.* Pr. ad Hor. iv.

342. Κέλης a prisco verbo κέλω, *moveo,* proprie est *equus celer,*

velox, deinde in certamine equestri *equus singularis, solitarius.* *Eques* etiam, tali equo vectus, κέλης dicitur: unde ab Æolico κέληρ *Celeres* vocati sunt equites, quos Romulus instituit. Vid. *Hesych. Suid. Eustath.* ad Il. O, p. 1038. *H. Vales.* ad *Sozomen.* H. E. vi. init. et in *Mauss.* Not. ad *Harpocrat.* p. 234. ut alios prætercam. Latini equitem voce ab eodem κέλω vel *cello* ducta, *celsum* appellarunt. Erudite *Festus: Celsus, a Græco* κέλης, *eques dictus.* Glossæ *Philoxeni: Celsus,* ὑψηλὸς, μετέωρος, καὶ κέλης. Sic corruptum κῆλιν bene emendat *Vulcanius.* Equum etiam singularem *celsum* dictum esse, scribit Vir quidam eruditus, laudans pro hac opinione *Petavium* ad *Themist.* Or. xviii, p. 482. Sed ille, quæ *Petavius* de *equite* dixerat, perperam de *equo* accepit. *Celsi* in genere dicuntur omnes equitantes. *Statius* Theb. viii, 563. *Nunc pedes ense vago, prensis nunc celsus habenis.* Vetus poeta apud *Mallium Theod.* de Metris p. 30. *Celsus equo, Phœnicia veste nitens, ibat Arion.* Sed propria quadam ratione sic dicuntur equites Romani. Sæpe laudatus est *Horatius* h. l. ubi vid. *Lambin. Statius* Sylv. i, 4. 42. *Pompejo nec celsus eques, nec femina Bruto.* ii, 7. 46. de conjectura sagacissimi *Marklandi: Et celsos equites, ct eloquente Cantu purpureum trahes Senatum.* Vid. *J. Fr. Gronov.* Diatr. Stat. c. 32. et *Drakenb.* ad *Sil. Ital.* xvii, 126. *D. R.* apud *Koën.* ad Greg. pp. 140, 141.

357. *Chœrilos.* Alexis in Lino apud Athen. iv. p. 164. C. 3. quem sic ordinat *R. P.* Ὀρφεὺς, Ὅμηρος, Ἡσίοδος, τραγῳδία Ἔνεστ', Ἐπίχαρμος, Χοίριλος. Advss. p. 72. Vide *R. B.* de Phalar. p. 125. Versus hujus haud inelegantes citantur in Schol. ad Aristot. Rhet. iii, xiv. Ὦ μάκαρ, ὅστις ἐῆν κεῖνον χρόνον ἴδρις ἀοιδῶν Μουσάων θεράπων,

ὅτ' ἀκήρατος ἦν ἔτι λειμών. Νῦν δ' ὅτε πάντα δέδασται, ἔχουσι τε πείρατα τέχναι, Ὕστατοι ὥστε δρόμου καταλείπομεθ', οὐδέ τι ἔσται Πάντῃ παπταίνοντα νεόζυγες ἅρμα πελάσσαι. Conf. *Victor*. ad l. p. 587. 1. Ἆ μάκαρ, lectio vulgata, *Muret*. V. L. XII, 14. [II, 286.] Ὦ μ. *Scaliger* ad Euseb. p. 101. et ad Manil. p. 113. ὕδρις edd. *Scaliger*, et *Muretus*. 2. ἀκείρατος omnes; vide Eur. Hipp. 72. *Juvat* integros *accedere fontes*. 3. δέδαισται *Scaliger;* Virg. Geo. III, 4. *Omnia jam vulgata* 4. δρόμον *Muretus*, fortasse typographi incuria. τοι omnes. A. P. 417. *mihi turpe* relinqui est. 5. πελάσαι *Scaliger*, et *Muretus ;* πελάσσαι *T. H.* ad Lucian. Somn. 15. T. I. p. 20. *R. P.* Advss. p. 309. Πέτραν κοιλαίνει ῥανὶς ὕδατος ἐνδελεχείῃ Chœrilo tribuitur.

385. Cic. de Off. I, XXXI, 3. *nihil decet* invita, *ut aiunt*, Minerva, *id est*, *adversante et repugnante natura.*

387. in Mæci descendat judicis auris] de hoc vide Masson. de vita Horatii p. 156, 6. etc. *R. B.* Cur. Noviss.

431. *Ut* quæ conductæ—Hoc enim præficarum erat; et locus sumptus est ex *Lucilii* lib. XXII. citante N. Marcello v. *Præficæ ;* I. §. 340. Mercede quæ Conductæ flent alieno in funere præficæ Multom, et capillos scindunt, et laniant genas. *Markland*. Explicat. veterum aliquot p. 256=266. *Eldik*. Susp. Spec. p. 49.

437. Valer. Flacc. II, 260. *fixoque fremunt in limine* tigres; conf. Platonis Polit. II, 424. Læmar. ubi ἀλωπεκῆν quidam.

440. " *Frustra* est *nihil ageres ;* vox seu judicium Poetæ, rem narrantis, non alterius se excusantis; ille enim nondum scivit utrum esset *frustra*, necne." *Markland*. explicat. p. 254=264.

441. Conf. *R. B.* ad Callim. fr. XL.; sciscitanti ipsi (p. 131.)

utrum probetur illi conjectura sua in hoc loco, respondet *Grævius;* "Dudum sæpius harum rerum non imperitis laudavi non conjecturam, sed emendationem tuam certissimam in loco Horatii ex Arte, quam prodidisti in Notis ad Callimachum. Eam qui videt et non probat, is in his literis cæcior est quavis talpa. Quid enim torno cum incude?" *Grævius R. B.* p. 137. conf. p. 131. "Neque tamen vel sic magni istius Viri correctioni Horatianæ subscripsero, cujus rei caussæ alibi latius ostendi possent, si requiratur." *Withofius* Obs. Misc. Nov. XI, 117. Conf. *Fr. Oudini* Obs. Misc. Nov. XII, 416—422. Lectionem vulgatam defendunt *Taylorus*, *Chishullus*, *Clarkius* (*on Coins*, p. 130.) *Brunck.* ad An. Gr. *Heynius* ad Pind. Ol. VI, 140. et *Eichstadt* Fr. Astio, p. 178. Conjecit *Eldikius* apud *H. Bosch.* ad Anthol. p. 479. *delere jubebat, Nec male* adornatos *incudi reddere versus. R. B.* ad l. γογυλίζει Aristoph. Thesm. 61. infercire conatur; sed γογγύλλει hic legendum esse virum mihi amicissimum, *P. P. D.* monebat *R. P.* Idem vir summus, "*postquam monuisset in Dioscoridis epigrammate notissimo recte citavisse Salmasium ad Solin.* p. 735, 2. Αἰσχύλος ἐξύψωσεν, ὁ μὴ σμιλευτὰ χαράξας Γράμματα *addit;* MS. a Bentleio [*de Phalar.* p. 232.] collatus habuit ἐψύχωσε νονησμια ευτα, unde ille parum feliciter νεοσμίλευτα. Σμιλευτὰ ad Euripidem tacite refertur, et imitatus est Dioscorides Aristophanem, quem vide Ran. 814—821. 900—904. 1004, 1005. ed. Brunck. *R. P.* et *P. P. D.* ad Ran. 826—853. *Hieroclis* dictum a *R. B.* emendatum in dissertatione sua de Phalaride p. 526.

450. Cic. ad Attic. I, XIV. *Variis orationibus meis, quarum tu* Aristarchus *es. Chishull.*

461. curat *MSS. quidam; hinc* currat *Waddelus.*

464. Respexit istud ipsius Empedoclis,—*Χαίρετ', ἐγὼ θεὸς ἄμβροτος, οὐκέτι θνητός. Chishull.*

465. "Quonum sensu? eo, nî fallor, quo peregrinus apud *Lucian.* T. III. p. 355. quando ipsum mortis præsentia *ὠχριᾶν ἔτι μᾶλλον ἐποίησε, καίτοι ἤδη νεκρικῶς τὴν χροιὰν ἔχοντα, καὶ ὑποτρέμειν·* in gelido pectore frigus erat, quod neque ardens Ætna flammis omnibus dissolvit." *Incertus.* "Sed insania illa Empedoclis, utut a Philosophi arrogantia non aliena, a quibusdam, et ab ipso Diogene Laertio VIII, 75., in dubium vocatur." *D'Orvill.* Sicula, p. 234.